



# **School Leadership Academy Telangana**

**I**mpact  
**n**fluence  
**n**spiration

**State Council of Educational Research  
and Training, Telangana - Hyderabad**

**National Centre for School Leadership - NIEPA, New Delhi**



**Government of Telangana  
School Education Department**

*Impact  
Influence  
Inspiration*



**School Leadership Academy**



**State Council of Educational Research and Training, Telangana**

**National Centre For School Leadership - NIEPA - New Delhi**



*Published by*

**School Leadership Academy,  
State Council of Educational Research and Training,  
Telangana, Hyderabad.**

**2023**

# Foreword

The School Leadership Academy of Telangana which is an extended arm of National Council for School Leadership (NCSL)- NIEPA, plays a pivotal role in equipping the School Heads with necessary skills related to School Leadership by organising orientation and development programs regularly.

Documentation of success stories in the form of text and video form is a part of such activities and it gives me immense pleasure to present to you the book titled "Influence, Impact, Inspiration," a compilation of success stories of schools of Telangana for the academic year 2022-2023. This book is an attempt by the School Leadership Academy, SCERT Telangana to document the remarkable journeys of our school heads who have made a significant impact on the education system in Telangana.

The book covers a diverse range of schools, including those located in remote areas and those catering to underprivileged children, and highlights the unique challenges that school heads face in such environment. The teaching community featured in this book have gone above and beyond their duties to achieve what they believed in. Through their dedication and hard work, these school heads have not only improved the academic performance of their schools but also created a positive and nurturing learning environment for their students. They have led by example and have become role models for their students and their communities. This book reiterates the fact that every teacher and school head has the potential to make a difference and that we must all work together to create a better future for our children.

I would like to extend my heartfelt gratitude to all the school heads and teachers who shared their stories with us and to the School Leadership Academy, SCERT who worked tirelessly to compile this book. I hope that this book will inspire and motivate you to continue your journey in the field of education with renewed enthusiasm and dedication.

Best regards.

Hyderabad,  
Date: 19.07.2023

**M. Radha Reddy**  
Director, SCERT  
Telangana

**Compiled and Edited by**

**Dr. S. Suresh Babu,**

Consultant, School Leadership Academy, SCERT, Telangana.

**Sri E.D. Madhusudhan Reddy, SRG**

ZPHS Baharpet, Kosgi, Narayanpet District.

**Sri P. Jagadeeshwar Reddy,**

School Leadership Academy, SCERT, Telangana.

**Smt. A. Venkataramanamma, SRG**

MPUPS, Indresham, Sangareddy.

**Smt. Sushma Nagaraju,**

Journalist, EDUSURE Online Magazine

**Chief Editor**

**Smt. M. Radha Reddy,**

Director,

SCERT, Telangana.

**Layout & Designing :** Kannaiah Dara, SCERT, Telangana, Hyderabad.

## Index

S. No.	Title	School Address	Page No.
*	<b>State Interventions</b>		
	<b>i) Foundation Literacy and Numeracy</b>		1
	<b>ii) Aksharamaala - Connect with GEMs</b>		11
<b>Theme: Academic Development</b>			
1	ABACUS on Fingers – A Paperless Promise	MPPS Ambedkarnagar, Mdl. Korutla, Jagtial.	16
2	Discipling My Way to Successful Learning Process	MPPS Bakrichepyala, Mdl. Siddipet Urban, Siddipet.	19
3	Kalpavruksham, Keeps Giving More and More Kalpavruksham, Custom Made for Indresham Kids	MPUPS Indresham, Mdl. Patancheru, Sangareddy.	25
4	Discovering the Treasures of LMS - Library Management System	Govt. Nehru Memorial High School, Malakpet, Hyderabad.	36
5	Pedagogy of 21st Century Innovative Methods	ZPHS, Mondrai, Mdl. Sangem, Warangal.	42
6	School Radio : A Voice of our Own	ZPHS Girls, Sircilla, Rajanna Siricilla.	47
7	సాంకేతికత సహాయంతో బోధనాభ్యసనలో ప్రగతి	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, కన్లుట్ట, మం. బోధ్, ఆదిలాబాద్.	50
8	ప్రగతికి బాటలు వేసిన భిన్న బోధనా వ్యూహాల అమలు	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, మద్దికల్, మం. భీమారం, మంచుర్యాల	55
9	పిల్లలు రాసిన కథలు	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, మేళ్ళచెరువు, సూర్యాపేట	59
10	అక్షర సేద్యం	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, నర్సింగరావుపల్లె, మం. నిజాంసాగర్, కామారెడ్డి	63
11	ఆసక్తికర బోధనాభ్యసన విద్యార్థుల హాజరు పెంపుదలకు దోహదం చేస్తుంది	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, నార్వాయిపేట్, మం. నెన్నెల, మంచుర్యాల	68
12	కృత్యాధార బోధన నిత్య కృత్యమైన పాఠశాల	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, NSP క్యాంప్, హుజూర్ నగర్, సూర్యాపేట	73
13	వినూత్న కార్యక్రమాల ద్వారా విద్యా ప్రమాణాల సాధనకు కృషి	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, పెంచికల్పాద్, నిర్మల్	78
14	కృత్యాధార బోధన నిత్య కృత్యమైన పాఠశాల	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, రాశిగుట్ట తాండా, మం. వీర్లుపల్లి, రాజన్న సిరిసిల్ల	90
15	ప్రాక్-పశ్చిమ విద్యార్థులను కలిపిన విద్యావారధి	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, ఎన్యూగండ్ల, మం. నవాబుపేట్, మహబూబ్ నగర్	94

S. No.	Title	SchoolAddress	Page No.
<b>Theme: Holistic Development</b>			
16	Vocational Education to Aid Education Continuity	GHS Addagutta, Marredapally, Hyderabad	99
17	MPPS Gudigandla: School head and teachers collectively work for students' holistic development	MPPS Gudigandla, Mdl. Makthal, Narayanpet	103
18	The Journey Towards A Treasure House	ZPHS Jeedimetla, Medchal Malkajgiri	113
19	GHS Malakpet School for Blind Girls lays a roadway for girls to excel in life	GHS Malakpet School for Blind (Girls), Hyderabad.	121
20	Martial Arts	TS Model School, Mandamarri, Mancherial	125
21	Good team-Greater Action	GHS Nallakunta, Mdl. Musheerabad, Hyderabad	133
22	MPPS Patelgudem imparts quality education to little ones	MPPS Patelgudem, Mdl. Aler, Yadadri Bhuvanagiri.	139
23	Honesty Shop Helps Adapt Honesty	ZPHS Girls Vemulawada, Sircilla	145
24	ప్రయత్నాలతో ఫలితాలు	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, పంగిడిపల్లి, మం. కమలాపూర్, హన్మకొండ	147
25	సర్వతోముఖాభివృద్ధికి నిలయమైన రాజ (విద్యా) భవనం	ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, రాజ్ భవన్, హైదరాబాద్.	150
26	విద్యా ప్రగతికి మార్గం చూపిన కుటుంబ, విద్యాస్థాయి పరిస్థితుల విశ్లేషణ	జిల్లా పరిషత్ సెకండరీ పాఠశాల, వంగా ముత్యాల బంజర్, మం॥ పెనుబల్లి, ఖమ్మం	162

S. No.	Title	SchoolAddress	Page No.
<b>Theme: School Ambience and Facilities</b>			
27	Bandarigudem MPPS – An exemplar in Hygiene and Sanitation	MPUPS Bandarigudem, Mdl. Dummugudem, Bhadradi Kothagudem	171
28	Success Story – ZPHS Kowkur	ZPHS Kowkur, Mdl.: Alwal, Medchal Malkajgiri	177
29	Plastic to Green	ZPHS Thatiparthi, Mdl. Bhoothpur, Mahabubnagar	183
30	పాఠశాల అభ్యసన వాతావరణాన్ని పెంపొందించిన నిఘా నేత్రం	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, సంగెం వరంగల్	186
31	హరిత హారం - సుజలాం.. సుఫలాం...	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, సంజయ్ గాంధీనగర్, మం. రామగుండం, పెద్దపల్లి	190
<b>Theme: Community Participation</b>			
32	Community Participation	ZPHS Kondrapole, Mdl. Damarcherla, Nalgonda.	196
33	విభిన్న కార్యక్రమాలతో విద్యాభివృద్ధి దిశలో...	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, బట్టుపల్లి మం. కాగజ్ నగర్, కొమురంభీం ఆసిఫాబాద్	203
34	తల్లిదండ్రులు ఆశించేదే విద్యార్థులకు అందించాలని..	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, నాగెపల్లి మం. కౌటాల, ఆసిఫాబాద్	207
35	కలిసిమెలిసి కృషి చేసి పాఠశాల ఖ్యాతిని ఖండాంతరాలకు చేర్చారు	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, పెంచికల్పాడ్ నిర్మల్	211
36	సమాజ భాగస్వామ్యంతోనే పాఠశాలల అభివృద్ధి సాధ్యమని నిరూపించిన తల్లిదండ్రులు	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, శెట్లల్లి సంగారెడ్డి, మం. లింగంపేట్, కామారెడ్డి	219





## State Level Interventions

### 1. Foundational Literacy and Numeracy - Tholimettu

Education is a fundamental catalyst for the socio-economic progress of a country. The impartation of essential competencies and skills is a critical aspect of education in fostering such development. The primary objective of schooling should be to actively contribute to the cultivation of these vital abilities. The primary level serves as the bedrock upon which the entire educational journey is built. It is at this stage that the acquisition of Foundational Literacy and Numeracy becomes paramount, as it paves the way for meaningful and effective future learning for students.

The "Tholimettu" programme in Telangana was launched in August 2022 is a noteworthy initiative that focuses on enhancing the quality of education in government schools across the state. "Tholimettu" translates to "First Step" in Telugu, . Launched by the Government of Telangana, School Education Department, this program aims toprioritising 'learn to read' so that they can 'read to learn' in later stages at the end of Grade 5, by 2026-27.

#### Need for the FLN

The National Achievement Survey,NAS 2021 has provided data on the state of primary education in Telangana. The survey shows that in Class 3, only 49% of students can read small texts and understand them by identifying main ideas, details, sequence, and drawing conclusions. Similarly, in Class 5, only 43% of students can read texts with comprehension, locate details, and understand the sequence of events.



*Hon'ble Education Minister for Telangana along with the department officials launched state wide "Tholimettu", FLN mission in August 2022*

In Mathematics, the survey reveals that only 40% of Class 3 students can solve simple daily life problems involving addition and subtraction of three-digit numbers, with or without regrouping. Additionally, just 36% of Class 5 students can estimate the sum, difference, product, and quotient of numbers. They can also verify their answers using different strategies, such as employing standard algorithms or breaking down a number and using operations.

In summary, the NAS 2021 survey indicates that a significant number of students in Telangana struggle with reading comprehension and basic mathematical skills in both Class 3 and Class 5.

These statistics were felt disappointing because despite of many efforts taken up by the state government and the Department of Education, the results were not encouraging. There is also a risk of students dropping out of school. Hence, treating as an learning emergency, the FLN program was designed.

"Telangana's focus would be on improving learning outcomes of children and achieve universal FLN in Telangana by 2026-27"

**- Hon'ble Minister Smt. Sabitha Indra Reddy**

The programme has been rolled out across the state involving

- 33 Districts
- 21470 Primary Schools
- 53000 Primary Grades Teachers
- 11.3 Lakh Students (Grade 1-5)

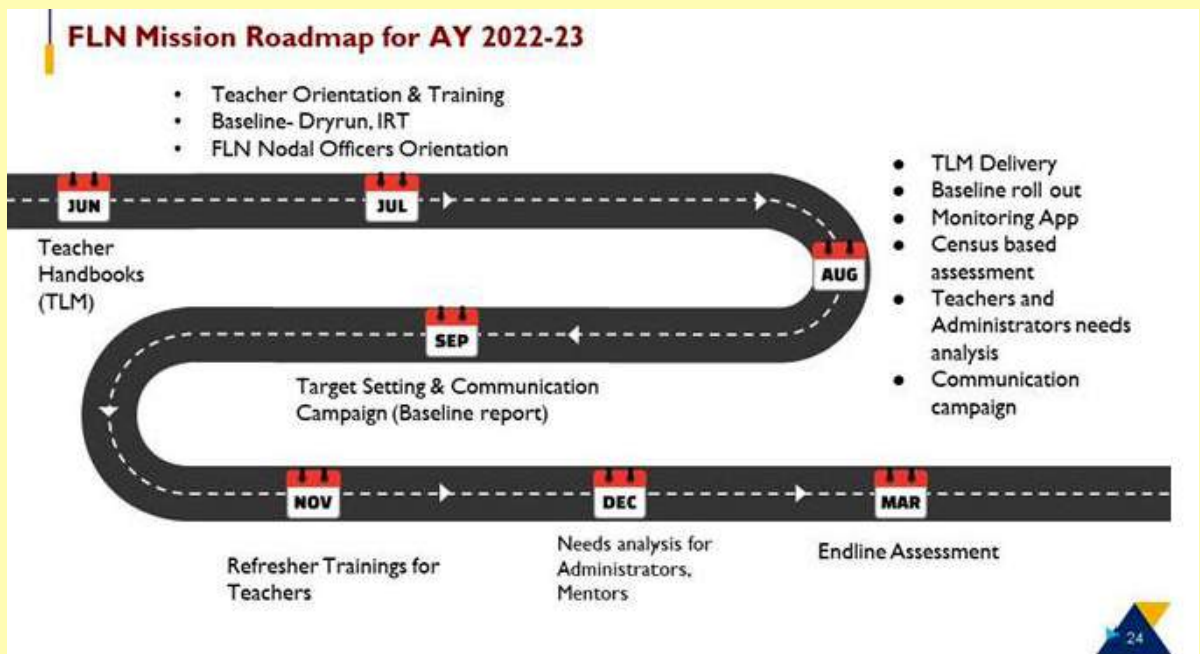
### **Constitution of State and District Level Committees**

In order to take the initiative forward, a State Level Implementation Committee has been constituted. Samagra Shiksha shall be the administrative body and the Director SCERT, Telangana has been designated as the State Nodal Officer for Academic activities. Subsequent District Level Steering Committees have been constituted under the leadership of District Collectors.

## Tholimettu ( FLN) programme Roadmap for AY 2022-23

### Sequence of Activities:

A Statewide Baseline Assessment was conducted in the month of August 2022 for class 3 in all the 33 districts of the state for literacy ( Telugu/Urdu , Mathematics (numeracy) and English. DIET Students were engaged to accomplish this Herculean task and Tangerine App was used to leverage technology for ensuring the authenticity of the Baseline Assessment data. The captured data was thoroughly analysed by subject experts and academicians at SCERT to identify the existing learning levels and locate the learning gaps. Re testing was done through an external agency to establish the reliability of the data.



Based on the findings of the Baseline Assessment and taking the results of NAS and FLS into consideration, realistic and achievable targets were set for the classes 1 to 5.

The following Key Principles were developed to spell out the spirit of the programme and ensure the outcomes..

- **Integrated Approach:** Previously, the interventions intended to attain basic competencies were treated as separate from the regular academic activities and special time used be allotted for the intervention. In order to make time for those special interventions the time allotted for the regular academic activities used to get curtailed during the intervention period. The interventions got wound up after that duration whether the targets achieved or not. In contrast, the present initiative follows an integrated approach and aims at achieving the basic competencies as a

part of regular academic activities using the current syllabus. As there is an in-built mechanism in our pedagogy to address the learning gaps, the same may be followed to achieve the basic competencies without disturbing the regular teaching learning process.

- **5+1 System:** The system of 5 days of instructional activities followed by 1 day of assessment shall be implemented to track the progress and take up remedial activities.
- **Teacher Support, Appreciation and Empowerment:** State and district officials, Complex School Heads and subject resource persons shall visit schools periodically to provide supportive supervision and on-site guidance in teaching learning process.
- **Focus on Teaching Learning Process:** The field experiences and case studies clearly show the impact of teaching learning process on the outcomes. It can be a safe bet to say, if the process is effective, results follow sooner or later. So, it is intended to keep focus on the classroom processes rather than the results.
- **From Basics to Class Specific Learning Outcomes:** There will be special focus on basic competencies required for the students to engage meaningfully in Teaching Learning processes of the present class. Ensuring the basic competencies, there will be efforts to achieve class specific learning outcomes.
- **Optimal Utilization of Resources:** All the material and human resources at school, complex, district and state level are to be put to optimal utilization to yield maximum benefits.
- **Ensuring Children Participation and Peer Learning:** Teaching Learning Processes shall regularly involve group activities to ensure active participation of the children and peer learning.
- **Collaboration with parents, community and NGOs:** Parents committees, prominent persons in the communities and interested NGOs and other stake holders shall be actively involved and encouraged to contribute for the success of the initiative.
- **Strengthening the Teacher Support Systems:** Supportive supervision teams, subject groups subject complex meetings shall be made functional and strengthened in order to support teachers. Further, sustainable Continuous Professional Development system shall be established.

- **ICT enabled programme implementation:** ICT tools will be used at various levels of the implementation of the programme such as data collection, observation of classroom transactions, spot assessment, tracking of student performance levels, reviews etc.
- **Addressing Multi-level Teaching:** Focus shall be on developing strategies to address students at different achievement levels and their learning needs.

**Resource Material Development:** Aligning with the above key principles, resource materials including, Monitoring Officers Modules Teacher handbooks and student workbooks have been prepared to support teachers in ensuring the methodical teaching learning process to attain the foundational literacy and numeracy skills and the target learning outcomes.

**Monitoring Officers Modules:** In order to strengthen the supportive supervision system for effective implementation of the programme, a detailed Monitoring Officers Module was prepared and distributed to all the officials designated as cluster and mandal and district monitoring officers.



TLM centred around student learning outcomes were created over a series of workshops by SCERT for all the primary grades. This TLM included the following:



**a. School Preparation Module:** As part of ensuring school readiness for all students, an engaging School Preparation Module was developed for class 1 students.

**b. Teacher Hand Books and Student Workbooks:** It was aimed to bridge the learning loss due to Covid by supporting teachers through teacher handbooks and students through student

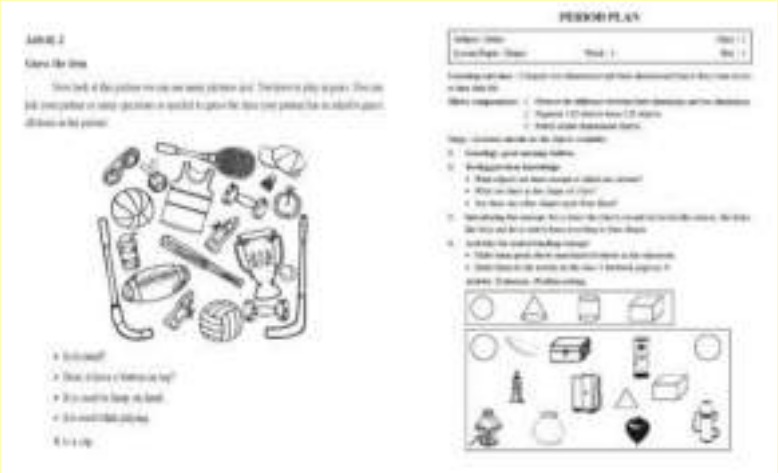
workbooks. Teacher handbooks included clear guidance and suggestions for Teachers on how to transact the textbooks and organize their instruction time. All the learning outcomes are broken down into simple and easily measurable micro-competencies.



The Teacher Handbooks prepared in Telugu, Urdu, English and Mathematics contained annual, monthly, weekly and period wise plans elaborating the teaching learning process needed for a systematic approach were distributed to 53000 teachers teaching in 21 470 primary schools across the 33 districts of Telangana for the benefit of 11.3 lakh students studying in classes 1 to 5.

**Tranings**

All the teachers teaching Grades 1-5 have undergone FLN NISHTHA 3.0 and have completed the two modules on FLN. In addition to NISHTHA 3.0, face to face teacher trainings were organized for all the primary grade teachers to orient them on "Why, What and How?" of FLN. Understanding the data from NAS, Foundational Literacy Survey (FLS) and Baseline studies and further improvising the Teaching Learning Process has been the objective of all the training in the state. In addition to the DIKSHA cohort-based courses, short videos, You Tube live training etc., all the primary grade teachers across the state underwent face to face training in cascade mode.



After the creation of Teacher Handbooks, the state has provided face to face training for teachers on effective transaction of these handbooks and also textbooks. Across the state, in the initial phase, 30 State Resource Group Teachers were identified by SCERT who further trained 230 District Resource Group Teachers. These District Resource Group Teachers from 33 districts in the state have trained all the teachers (approx. 50,000) across the state.

1 day orientation was conducted for School Complex Headmasters and Mandal Educational Officers.

### **Refresher Training on FLN**

A 2-day Refresher Training Programme on Foundational Literacy & Numeracy was conducted for two levels in two spells for MEOs, Sectoral Officers (SOs), FLN Nodal Officers and District Resource Persons (DRPs) in 10 erstwhile districts and for Cluster FLN Nodal Officers in all the 33 districts.



### **Development of Robust Technology Enabled Monitoring Mechanism**

Mentoring and Monitoring plays a crucial role to bring about transformative behavioral change in teachers. As a part of the FLN Mission in the state, after creating TLM and providing training to teachers, it was found that there is a need for providing mentorship support on a regular basis. Therefore, a comprehensive monitoring system was designed and developed to provide 'Supportive Supervision' to teachers. In this context, the following steps were taken by the state:

**a. Monitoring Tool:** A monitoring tool was created by SCERT in collaboration with Central Square Foundation (CSF) with Key Performance Indicators that pertains to Teaching Learning Process, Pedagogy and few other academic and governance components.

**b. Module on Mentoring and Monitoring:** A detailed module with all the monitoring components, tools and processes was created.



**c. Monitoring Cadre:** As an additional support to State and District level monitoring officers, a separate cadre of monitoring officials at Mandal and Cluster level were created with Senior most Headmasters at respective levels. Around 600 such Mandal FLN Nodal Officers and around 1818 Cluster Nodal Officers were identified. These cadres were provided with monitoring modules and further trained on the need for monitoring, elements of pedagogy and Teaching Learning Process to be observed in the classroom and to provide supportive feedback to teachers based on the observations.

**d. Leveraging Technology:** The state has leveraged technology to generate and report high quality periodic data on critical indicators to track progress and inform course correction meaningfully. Monitoring tool that was created is transacted through an FLN monitoring app. This app is used by teachers for tracking learning progress of students, and for helping monitoring officials conduct classroom observations and spot assessments efficiently. To visualize the data received from the app on a regular basis, dashboards were created and logins were provided to officials at State, District, Mandal and Cluster level.

## Monitoring Modalities

### Mandal Level:

For each Mandal, one Nodal Officer has been nominated as Mandal FLN Nodal Officer for all Primary and Upper Primary Schools and High Schools having classes I to V in the Mandal. The Mandal FLN Nodal Officer will visit Schools two days in a week in the Mandal so as to cover all Primary and Upper Primary Schools and High Schools which are having classes I to V in the Mandal once in two months.

### Cluster Level Monitoring:

The School Complex Headmaster shall act as Cluster FL Nodal Officer. He/She has to perform academic monitoring including FLN in the Primary & Upper Primary Schools and High Schools which are having classes I to V under his/her jurisdiction in addition to normal duties as School Complex HM Job chart. The Cluster FLN Nodal Officer will visit Schools (2) days in a week in the Complex so as to cover all Primary & Upper Primary Schools and High Schools which are Having classes I to V in the Complex once in a month.



## Resource Teachers

Four to five Resource Teachers (in different subjects) from each School Complex will accompany the Mandal FLN Officer and Cluster FLN Nodal Officer at the time of visit of School Complex on rotation basis.

**TLM Melas:** As a teacher led initiative, the state also encouraged low cost innovation TLM creation by teachers for grades 1-5. These were showcased in TLM melas conducted at Mandal and District level.

## School Level Activities

- Conducting baseline test in the month of August to know the current levels of students.
- Conducting teaching learning processes based on the period plans, TLM and the utilization of textbooks to the optimum level to achieve learning outcomes.
- Teaching for 5 days and assessing on the day 6
- Discussing with the parents if a child is absent continuously for 5 days
- Conducting Read-Enjoy and Develop (READ) programme for all classes in library period using Telugu and English storybooks.
- Recording the progress of the children in the prescribed competencies once in a month and uploading in the online tracker.
- Apart from the above, different school level activities like TLM Mela or exhibition, Maths Corner, Maths Day, Reading Corner, Wall Magazine are to be conducted. Every 3rd Saturday programmes like reading singing, Mathematical tables, poetry recitation competitions, Mathematical Puzzles, storytelling, quiz competitions, Riddles Essay writing competitions etc. are to be conducted. Parents are to be invited on the same day and the progress of the students is to be showcased.

## Programme Outcomes

Around 10000 officials and resource persons were trained who collectively conducted over 40000 classroom observations and tested 1.5 lakh students through spot assessments. This exercise also led to a positive shift in teachers using FLN conducive pedagogy in the classroom with a 50% increase in teachers following FLN pedagogical steps in their instruction. A considerable progress has been observed in student participation and performance levels.

## Way Ahead

For further support to teachers, the printing and distribution of well-designed period plans for all the units in Telugu/Urdu, English and Mathematics and connected student workbooks for classes 1 to 5 is in its final stages. These books will be given to teachers and the students.

With the inputs, material and training provided our teachers in association with all stakeholders combined with supportive supervision system, the programme will be continued and shall be taken forward with undiminished spirit to attain the universal foundational literacy and numeracy by 2027.

## State Level Interventions

### 2. Aksharamaala - Connect with GEMs

**Online Learning interface for 10<sup>th</sup> class students.**

**An SCERT initiative in collaboration with Akshardaan and IIT Hyderabad**

Aksharadaan, a charitable Trust, Tellapur, Sangareddy District has introduced “Aksharamaala” a digital platform for voluntary educational services in the year 2019. this trust has started with a **VISION** of empowering disadvantaged especially girl students with transformed thought process of “I can’t into I will” and developed a **MISSION** to build digital platform providing online educational devices through self initiative citizen models. Aksharadaan developed “Aksharamaala - Connect with GEMs” – a free, online learning interface for SSC students as a supplement to school-based learning on the principles of Self Participatory Model. IIT, Hyderabad extended lead support along with NIT-W,CBIT, GITAM, Sreenidhi, Vasavi, VR Siddhartha College, Vijayawada for collating open-source learning material, online coaching, and motivation through NSS activities. Several individuals and distinguished speakers also voluntarily contributed to the program.

The Aksharamala interface was launched by Additional Collector, Sangareddy on a pilot basis across the district for 2000 SSC students involving 100 teachers of 35 government schools during the academic year 2020-21, to assess the efficacy of implementation across rural backgrounds. This program was coordinated by the District Educational Officer, Sangareddy and handhold students in the effective use of online platform.

#### Pilot Services

- Online doubt clearance by experts
- Connect with GEMs – Online subject coaching by volunteers from reputed educational institutions.
- Online motivational lectures, career guidance, and Interactions with national icons.
- Periodic online exams, scholarships and awards.

## Outcomes

A detailed study was conducted on the scale of success of this program. It was found that the videos and the study material provided was very much helpful for the students. The learning resources served the coaching needs of the students to a large extent. Though the program was conducted online, the students quickly adapted to the new mode of teaching and had a good experience of the explanations and even the tough topics were made very easy to understand. Another important aspect is the impact of motivational lectures delivered by eminent scholars. These lectures were proved to be very inspirational and students could understand the importance of planning and hard work. This was reflected in their achievements later.

The encouraging outcomes of the pilot project have made the organisers to extend the program to more districts. This extension of the program needed large scale coordination and planning which was extended by the SCERT Telangana.

The program was further scaled up during 2021-22 in Nagarkurnool, Mancherial and Siddipet Districts and 2022-23 in Kumurambheem Asifabad, Narayanpet, Adilabad, Jogulamba Gadwal, Medak, Nirmal dsitrics. Overall the programme has been operational in 10 districts of Telangana.

Department of Mathematics and Science, SCERT Telangana took proactive role in the implementation of the program. All the teachers have been sensitised about the benefits that the students going to reap from the program. A series of meetings were held with the District Science Offices (DSOs) of the concerned districts. Identification of the students and hand holding them till the completion of the programme was coordinated. For the smooth and successful implementation of the programme, the SCERT has formulated some guidelines in the selection of students, priority was given to “No parent/ Single parent” children.

These Online classes were organized for the 10<sup>th</sup> class students on voluntary basis in their mutual flexible time i.e., after school hours, without disturbing the regular classes. Care was taken to organize these online classes to male students with male voluntary students and female students with female voluntary students only.

All these years, Nine thousand SSC students from 200 government schools in Telangana were provided with one or more services such as

- e-Library,
- Volunteer based online coaching,
- Motivation and counselling,
- Material support.

**e-Library:** 1200 teaching videos and e-books related to 10<sup>th</sup> class subjects, science awareness, general knowledge, biographies of famous persons and inspirational stories collected from free online resources are organised as library. Around 7500 students have utilised e-library resources in terms of teaching videos and question banks. Very high usage of online teaching videos of Aksharamaala during the months of SSC board exams reveals the positive impact of these resources and increased inclination towards online knowledge.

**Volunteer based online coaching:** Under CONNECT WITH GEMS programme, 225 volunteers from 12 prestigious engineering colleges which includes IITH, NITW, VRSEC, CBIT, etc have given coaching in Mathematics and Physical Science for 1000 students. Each volunteer coached 5 rural students studying 10<sup>th</sup> class. A total of 13,000 student hours of coaching was rendered by volunteers as part of their NSS activity. The improved learning from Aksharamaala online coaching classes reported as critical contributing factor for improved scores in SSC board exam.

During 2021-22 SSC board exam, 120 out of 168 students who attended this programme achieved 10 GPA in Mathematics.



*10th class students attending online coaching taken by a Volunteer*

**Motivation and Career Counselling:** 30 National level eminent persons like Dr. Anil Swarp, IAS (Retd), Former Secretary, Govt. of India; Padmasri Y.S.Rajan, ISRO Distinguished Professor; Dr.B.V.Pattabhiram, Motivational expert; Prof.B.S.Murty, Director,IITH, Lead scientists from ISRO, civil servants, and doctors have given 16 motivational lectures and career counseling sessions. Around 2000 students were benefited from the motivational and counselling sessions. Online feedback surveys from student attendees revealed significant impact on inspiring students to build belief in themselves, goal setting, think big and make sustained plans to achieve better career.

**Material Support to the needy:** Around 15 students with no parents/single parent were provided with mobile phones/cash awards/bicycles and a large number of students were supported with mobile recharge cost to facilitate them attending online classes.



Student groups listening to the lecture from one device.

During the motivation lecture of Prof. B.S. Murthy, Director, IIT, Hyderabad.



Adapting to the new Normal in the direction of dissemination of knowledge to the larger set of learners using the internet, IITH has announced a plethora of Online M.Tech and MDes Programs for Working Professionals. From August 2023, IITH is planning to open up its courses to the whole world with hybrid classes. IITH has also adopted seven villages under 'Unnat Bharat Abhiyan – UBA' to uplift the surrounding rural environs.



Prof. BS Murthy  
Director,  
IIT Hyderabad

Aksharamaala is a commendable initiative taken by Aksharadhaam Trust and SCERT, Telangana to strengthen the foundation of students for an excellent career ahead.

I am glad that as part of this noble cause, NSS at IITH has provided lead volunteers support along with surrounding academic institutes.

IITH defines its motto as “**Inventing & Innovating in Technology for Humanity**”. Support to Aksharamaala is one such service to Humanity from IITH. **120 out of 168 students** of this program achieved **10 GPA** in Mathematics during the **2021-22 SSC board exam**, which speaks the success story of this program. I am confident this success saga will only pronounce more with the time.

I wish the team all the best in achieving the newer milestones in this initiative and great success for the cause.

## **A few impressions from students**

- Aksharamala online classes helped me a lot to build my concepts.
- Improved in mathematics subject that is why I got today 10 GPA
- I have got 10 GPA in mathematics because of Aksharamala.
- In Physics, it helped me in understanding topics clearly practically in video format.
- Good revision for us for completed topics.

## **Students have benefitted a lot from the high quality online material that they have given access to:**

- 70% felt it helped in refreshing the concepts
- 75% felt it helped in clearing doubts
- 75% opined that it helped in quick preparation for exams and
- 70% said it help them to gain more knowledge.


## **Students who underwent coaching through online classes expressed their views about its usefulness:**

- 72% said that the online coaching was understood by them
- 66% felt it help them to learn smart methods in solving problems
- 68% opined that it helped to increase their marks in SSC board exams.
- 70% felt that it helped to improve their studies
- 70% of them were of the opinion that it helped to think about their career
- 75% expressed their happiness that they are able to dream high
- 65% were able to plan better.

Towards the end of these online classes students have learn't many other aspects other than the syllabus. For many students the goal setting and it's importants was strongly felt and it reflected in their behaviour and helped to develop strong determination about their career. They were now able to view failures as stepping stones and started finding ways of building their own knowledge by believing in themselves.



## ABACUS on FINGERS – A Paperless Promise

Name of the School	:	MPPS Ambedkarnagar, Mdl. Korutla	
District	:	Jagitial	
Name of the School Head	:	Adlagatta Gangadhar	
Mobile Number	:	9440444956	
Email ID	:	adlagattagangadhar103@gmail.com	

### Introduction

MPPS Ambedkarnagar that's located in Korutla of Jagitial district has become famous for the achievements of the students in Mathematics creating world records under the guidance of the World's Best Abacus teacher Mr. Adlagatta Gangadhar.



The teacher's previous achievements were widely recognized both by the officials and the media and appreciation poured in for him from all quarters. His passion for adopting innovative and creative ideas in teaching Mathematics for last 10 years is remarkable. His innovations were experimented on his siblings. The foundation laid by him led to a good career to his children. His name is tagged with Abacus called as Gangadhar Grand Master Trainer in Abacus or simply Gangadhar Abacus.



Six students of class 5 were able to recite 1 – 100 mathematical tables in 771 seconds, i.e., in less than 13 minutes creating a world record and earning a place in the Wonder Book of Records, UK.

Two students from class 1 were able to solve 30 problems within a minute and secured their place in ‘The Genius Book of Records, UK’. This feat was achieved when the two kids were blindfolded and asked to solve the problems. The lightning speed with which they solved the problems left everyone pleasantly surprised and in awe of the teacher and his students.



So, the next challenge was in the academic year of 2022-23 when a total of 13 students were newly enrolled in June and July at the beginning of the academic year. Within a span of four months 8 out of the 13 students, i.e., 62% of the new enrollments have learnt 0- 100 numbers without using any slate or slate pencil. The teacher just used the fingers of the hands of the students as a Teaching Learning Material (TLM) and made the students learn numbers from 0 to 100. Apart from this, the teacher also made them solve small additions as well as subtractions by using their fingers.

### Method of Learning using Just the Fingers

The child can use his/her fingers on the left hand and right hand for calculating the numbers. The fingers on the right hand are used for counting as 0,1,2.....9 and at the same time the fingers on the left hand are for counting 10,20,30.....90 like this.



*How the fingers on the two hands turned into Teaching-Learning Material*

This practice was given to class 1 students for 30 days to learn the numbers and identify them using their fingers and later good practice was given to the students to learn addition as well as subtraction. Special efforts were put in by Mathematics genius Mr. Adlagatta Gangadhar to ensure that children are learning the numbers joyfully and non-consciously as if they are playing with their fingers.

### Developing number concept among class 1 students

To see that the newly enrolled students get rid of their fear of school and learning, this finger concept acted like a play-way method creating a sense of playing games with their

fingers. In a way, this gave nice practice for the class 1 students to develop their motor skills in addition to developing their mathematical skills. The most important thing was that Mr. Gangadhar was nurturing their interest in Mathematics indirectly.



### The Learning outcomes of using the fingers method

Using this method, the class one students are now able to

1. learn number concepts from 0 to 100 numbers effortlessly.
2. identify 0 to 100 numbers.
3. read 0 - 100 numbers.
4. write 0 - 100 numbers.
5. do additions and addition-related problems up to two digits.
6. do subtractions and subtraction-related problems up to one digit.

The main outcome was that children have been playing with numbers like they were playing games, and this is a strong foundation to further nurture their mathematical capabilities in the next classes. Removing the fear of Mathematics becomes a problem only when there is one. In the absence of fear, there is no need to even remove it in the first place.

As it is said, ‘A well-laid foundation is a promise for a strong building.’

### Extending Helping Hand



Mr. Gangadhar’s services were used by the neighbouring schools for making their students learn Mathematics effortlessly. For example, he conducted an Abacus Workshop from 10 am to 4 pm for training the students of ZPHS Narsingapur on the easy methods of learning Mathematics.

The acclaimed teacher has been reaching out to other school’ students and training them in his leisure hours and holidays, furthermore.

## Discipling My Way to Successful Learning Process

Name of the School	: MPPS Bakrichepyala
	Mdl. Siddipet Urban
District	: Siddipet
Name of the School Head	: Mr. Ch. Laxmaiah
Name of the Teacher	: Mr. Syed Samdani
Mobile Number	: 9912880003
Email ID	: samdanisyed77@gmail.com

### The backdrop

MPPS Bakrichepyala is 8 kilometres away from Siddipet Urban with an enrollment of 140 students and 4 working teachers.

I was transferred to the school in 2019 and to date, I have been trying my best to make the school better and better. It's the combined effort of my colleagues and me that made the school recognized as one of the best schools in the area.



### The specialty of Our School Assembly

My first focus was on the school assembly wherein it was routine with just singing Vandemataram and the pledge. So, I wanted to add colour to the school assembly in the form of adding more dynamic features.

Our School Prayer begins at 9.30 am and after the completion of the prayer, now our students ask GK Questions and an English Rhyme or a Telugu Poem. We have formed a disciplinary committee for the students. Our students and teachers know the importance

of punctuality in our school. So, all the students and teachers reach the school before prayer time and that was the first welcome change.

The morning prayer includes children quoting the thought of the day, the significance of the day, and a word of the day. My colleagues talk about health and well-being for a minute or two. After completing the morning assembly, students go to their classes in a disciplined manner. This discipline is important to develop the trust of the parents in the school.

So, we also regularly invite parents to the school assembly. They observe the school assembly and give their suggestions to the children during the assembly.

We also give away small prizes (incentives) in the assembly to those students who performed the best in reading and writing.

The Village Sarpanch attends our school regularly and gives suggestions to the children. The Sarpanch is always ready to extend his helping hand for the sake of various works in the school (Ex: Water facility, sanitation).

The SMC Committee Chairman visits the school every alternate day and extends his helping hand whenever necessary. He checks the quality of the mid-day meal supplied to the students. He always encourages the students to read and write well. The involvement of the community in the morning assembly led to many positive changes and especially, worked wonders to improve discipline among the students.



### **Handwriting our focus area**

As I thought that developing neat handwriting will pave way for a systematic learning process, I put in special efforts like giving tips for better handwriting and making the children practice the letters in a certain way to make the children improve their handwriting.

Once a week, we conduct a good handwriting competition, and the winner is encouraged with a prize. This motivates the remaining students to take up the challenge to achieve good handwriting.

## Spoken English as part of CLP

‘Practice makes a man perfect.’

In our school, students practice simple words daily and combine them into sentences to make them into a paragraph for improving their English reading skills under the teacher’s guidance. Every English learner is different. So, the foremost goal for the student is to deliver a message though not perfect in speaking perfect English with proper grammar and vocabulary. We are ensuring more listening activities so that students get the opportunities to listen more which makes it easier to speak in English, gradually. Speaking regularly with proper exposure to listening gives more confidence and fluency in English conversations.

## Reading corners

In the reading corners, we maintain different types of story books, magazines, puzzles, drawing books, language and grammar books, Mathematics books, and books of EVS. We also display several charts and materials produced during the classroom interaction process.

Our students use the reading corners for exploring material and if they have doubts, they approach the subject teacher for clarification.

## Learning corners

We have been maintaining learning corners as well by keeping all the teaching-learning material of different subjects in those corners so that children can use them whenever necessary during self-learning and peer learning. Interacting with the material is important for the child and I have always been there to guide while they interact with the TLM learning in their own speed.

## Developing TLM

“My colleagues, me, and my students together have prepared various items of TLM for specific purposes of learning. I am happy to say that the teaching-learning material I prepared for Telugu won first place in the FLN TLM mela in our mandal.” said Mr. Samdani, a teacher of this school.



Normally, TLM prepared for competitions is preserved and shown only during official visits. But I have been using the TLM in the classroom process instead of trying to preserve it for its shelf life and exhibiting it before the officials.

### **Multigrade Multi-level TLM**

Our multi-grade and multi-level TLM is focused on those days when a single teacher must handle more than one class. So, I have specifically made some TLM for English vocabulary and Telugu basics that can be used across all grades.

### **Performing groups and giving support**

Many students need support as the speed of their learning process is different from others. They struggle to catch up with the above-average students in the class.

I am giving support by being creative in adopting teaching learning strategies in using an assessment method that provides consistent feedback, in forming study habits, and for being punctual. In my experience, students who have been engaged in group work and cooperative learning show increased individual achievement. Students' group work enhances communication and the development of other professional skills.

### **Peer groups**

Peer-group learning has been an integral part of student's learning journey in our school. I am ensuring that even my colleagues take an example from me on how to use peer learning as a strategy when the child is using reading and learning corners apart from the group work we usually give during classroom processes.



### **Specific steps for slow learners**

Initially, I concentrated on observing the students' learning processes and their performances. I could locate the students whose performance was low due to their learning process. So, for their effective learning, I started using flow charts, the flow charts whose visual representation of information makes it simpler for students to comprehend concepts and the connection between various pieces of information.

Simple group instructions can help slow learners catch up with their peers. So, I have been concentrating on giving instructions in a simple way instead of long and complicated classroom instructions.

I have been taking tiny tests with 4 to 5 easy questions so the weaker students can improve their confidence and therefore can overcome their fear of writing various tests for formative assessments and FLN assessments.

### Co-curricular Activities

In Our School, we regularly conduct various co-curricular activities such as quiz and drawing competitions, competitions in chess, carroms, yoga, poetry recital, story writing, etc.

We are conducting Co-curricular activities in our school every Saturday and the best-performing students always win a prize making the other children aspire for better performance in the coming week's competitions.



### Special focus on drawing skills

When it comes to multi-grade teaching occurs particularly when other teachers are on leave or absent for the day, I am the one who takes full advantage of it by allowing the students to draw any pictures they would like to from their learning in the classroom. To encourage them, I surprise them with occasional gifts.

### Creating positive classroom

All my above-said efforts are culminated into a positive classroom. I proudly claim that our school's positive classroom environment makes students respectful and teachers supportive in welcoming students' learning. Thus, a positive thinking environment is created where students feel comfortable sharing their thoughts easily with teachers.

Taking risks, asking questions, and accepting challenges in their learning has become a norm in the classroom. Enough space is given in the classroom processes for providing opportunities to improve their social skills and building relationships.



## Achievements

- The District Educational Officer visited our school and appreciated the staff for preparing the best Teaching Learning Material (TLM).
- At the Mandal Level, a TLM mela was conducted on 04.01.2023 and our TLM got the best TLM award in Telugu subject which is selected for District Level competitions.
- One of our staff members, Mr. Syed Samdani have been awarded as State Best Teacher in the year 2016.



Giving incentives and even announcing incentives for performing students has been one of the effective ways that were used in our school. This strategy received much appreciation from many teachers of the neighboring schools who were motivated to do the same.

## Kalpavruksham, Keeps Giving More and More Kalpavruksham, Custom Made for Indresham Kids

Name of the School	:	MPUPS Indresham, Mandal: Patancheru
District	:	Sangareddy.
Name of the School Head	:	A. Srinivas Rao
Mobile Number	:	8465822222
Name of the Teacher	:	A. Venkata Ramanamma
E-mail ID	:	indreshamups@gmail.com

### Prelude

In the hope of a better tomorrow, one must always strive for something better than the previous day.

It was in 2018, A Srinivas Rao was transferred to MPUPS Indresham as the Mathematics School Assistant. Ours was one of those schools that had good reputation because of the staff and their relentless work for the greater good of the students.

The strength of the school was 223 for classes 1 to 8 in 2018. Though the quality of education was good, there was big scope for improvement in every aspect. Being the senior most among the staff, Mr. Srinivas Rao had to take up the responsibility of being the headmaster of the school.

### The foremost challenge



The biggest challenge was looking right into his face that's the strength of the school and lack of proper accommodation (classrooms) and other basic facilities. It's not just about infrastructure of the school. It's about the understanding that quality is linked with providing proper environment that facilitates sustainable learning.

## Plan of Action: In the words of the School Head:

So, the first thing was to see that we procure the required financial support for the construction of the classrooms. So, I along with our Vidya Committee Chairman Mr. B Purushotham approached several NGOs and especially, AMD Xilinx India and several individuals who came forward to support for the construction of two classrooms.



However, the amount wasn't sufficient and therefore, we further approached several people who are willing to donate in the form of the material for construction and furniture.



Besides the classrooms, the ever-growing needs of the school have become a challenge as the enrollment of the school increased by more than 70%. Once the bathrooms were constructed, they were not enough due to the growing enrolment. Once the drinking water facility was provided, the growing enrollment demanded more taps. In every area of the infrastructure, the facilities have always been insufficient because of the growing enrollment.

Seldom, there is a day where there is no new admission into the school. So, I felt to use every opportunity available and search for more and more resources to fulfill the growing needs of the school.

## The Pressure that Almost Choked the HM

The post-covid influx of the students has posed two challenges. The first one being the retention of the new strength and the second one is ensuring the quality of education.

While the struggle for meeting the demands of the infrastructure has been consistent, another challenge was demanding the attention of the headmaster and the staff of the school. It's the quality of education.

Retaining the enrollment post-covid was one of the biggest challenges as we have seen how the students who came from English Medium schools went back to private schools. We thought, we will not allow that at any cost. That can be done only by ensuring quality education.

## A Soul-Searching Insight from School Leadership Academy, SCERT Telangana

Not once but many times, the insights from School Leadership Academy, SCERT Telangana from Professor S. Suresh Babu Sir and his team regarding adding the quality aspect while sending the success stories has made us introspect how much we need to focus on quality as infrastructure doesn't guarantee the quality of sustainable learning by itself.



We needed to have an introspection and dialogue to come up with a solution to cope up with the challenges that have been pulling us back in imparting quality education.

## Introspection Mode and Our Findings

Foremost, it was the inconsistent attendance which was interestingly linked with malnutrition. To enhance the quality of education, we needed staff like PET, computer instructor, librarian etc. who can cater to the all-round development of the child.

**The Mundane 1st Step:** The mundane or the usual first step being paying regular visits to meet parents of irregular students trying to discuss the reasons for absenteeism and the solutions.

**The Phenomenal One:** However, the decision to provide nutritious breakfast to the students was a real milestone which not only solved the absenteeism but also improved the students' health who participated in the learning process with enhanced enthusiasm.

**Let's see how it happened:** Ram Sagar is in class 4 four now. His irregular attendance has been bugging the class teacher. When the school head heard about this, he immediately set off to meet the parents. Obviously, the boy and his parents were uninterested in the school because whenever he comes to school it's without having breakfast. So, Ram Sagar often chose not coming to school.

It's not the problem of only Ram Sagar but almost 90% of the students in the school, coming to school without having breakfast and then, carrying the day showing no interest in the classroom activities because of hunger and weakness. Sometimes, we see children collapsing in the assembly during the morning prayer when they come to school without breakfast.

It's not just a challenge for the school. It's the inhumane angle when the child is made to sit in the classroom and make him / her to learn when his stomach is grumbling for food. The child's right for nutrition is the pressing concern here.



After discussing with the staff, the school head made continuous appeals to the NGO, AMD Xilinx India for finding a way to provide nutritious breakfast to the students before the morning bell. It hadn't been easy. But, after several deliberations they found a way to provide nutritious food to the students. The company agreed to pay two lakh rupees per month to Akshayapatra Foundation for providing breakfast and milk on every working day.



## The Landmark Day

1st August 2022 is the landmark day in the school when the idea to provide breakfast along with milk to 350 plus students has materialised. The happiness manifested in many forms. Today we see Ram Sagar as one of the most regular and healthy students who has grown keener and more attentive in the classroom alongwith many others.

This is not the story of one Ram Sagar but majority the students in the school.

## What's Next?

### 1. What am I in school?

Here is one Venkatesh in class 7 who was admitted in the school in class 6. He seldom came to school because he thought that he might be made fun of for not being able to read or write and therefore, thought there was nothing interesting for him in the school. So, what was he interested in truly? Kabaddi.



Besides Venkatesh, there are many students in the school who seemed to have wonderful future in the category of games and sports, and they needed a professional hand to guide them.

### 2. Why not a techno school with computer education?

The parents of the two sisters and a brother, S. Amrutha, S. Akshitha and S. Abhiram studying in classes 5, 4 and 3 respectively can afford to send their kids to any techno school. However, they enrolled their kids in the school when the school head promised them computer-based education and digital classes in the school, nothing less than any techno school.

### 3. I Want More:

There is no stopping for class 6 Hemaja who seemed to be excelling in every literary event held in the school from essay writing, elocution to writing scripts for plays. Sometimes she wants more and when asked she said, “I want to read as many books as possible and tell as many stories as possible. Can you help me do that?”

The above-mentioned stories aren't the stories of just a few students. Children are interested in different things, and they are looking towards the school for fulfilling their dreams though they might not articulate the same in words.

### So, what's the Plan?

1. As AMD Xilinx India has been providing humongous support to the school, the school head and staff approached the company for a PET and a computer instructor explaining their importance in the school and, also the need for the equipment needed for developing sports and computer education.
2. The salaries for the PET and the Computer Instructor are being paid by AMD Xilinx company while the salary of the librarian is a contribution from the teachers working at UPS Indresham.
3. An NGO, Room to Read came forward to establish a full-fledged library in the school for primary classes. They painted a room with beautiful pictures, providing all the cupboards, books, pin boards, seating arrangement needed for a library set up along with proper training for the librarian how to make the children read and tell stories of their own.

Another NGO Mahitha Foundation arranged the same for upper primary classes.



## How did the plan work?



- The school head's initiative for providing nutritious food to the students in addition to providing a well-trained PET has been raining medals for UPS Indresham school.
- UPS Indresham volunteered and conducted the district level Pencak Silat selections where in around 400 students participated from different schools of Sangareddy. The selected athletes S.Praveen, G. Vikas, T. Prashanth and M.

Srinath won gold, silver and bronze medals at state level and represented Telangana at national level championship held in Haryana in 2021.

- Athlete V. Kiran, class 8 who was selected at district level in 2021, participated at the state level. M. Chaitra, class 8 was the winner of 200 metres running, both at Mandal level Athletic meet in 2022 and district level meet held at Sangareddy. Mythili (10 m High Jump and Discuss throw), Shravani



- (400 m running and shotput), Srikanth (long jump) and Devan Kumar Sharma (shotput and 800 m running) participated at the district level Athletic Meet at different events.
- The school head organized Inter-School Games and Sports competitions in 2022 (National Sports Day) where in the schools from the surrounding habitations were invited to participate. Among all the events, UPS Indresham school students emerged winners of Kho-Kho tournament (boys' and girls' team separately), carroms and chess.
- Recently, 7th class Uppu Mahesh participated in Indian Aquatic Swimming Competition at Gachibowli on 20.11.22 under the categories free-style and breaststroke.

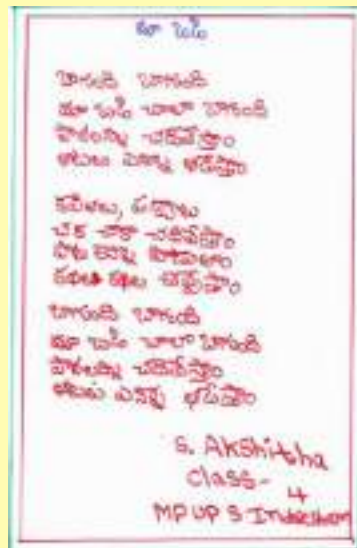


- Pogakula Shravani of class 7 and Manuka Shravani of class 8 represented Telangana State team for National Level Kabbadi tournament held at Madhya Pradesh organized by Indian Kabaddi Federation(IKF) on 11.12.2022 and Telangana team won the bronze medal.



The students made the school proud representing the state at national level.

- Availability and the full functioning of the library has become an excellent resource for nurturing storytelling and writing skills among the students and we have been witnessing several students blossoming in this area. So, the school head and the staff has decided to compile all the literary works of the students into a book with the title 'INDRA MALLELU', the title derived from the name of the village Indresham. By the end of the academic year, the school is planning to publish and release this book.



## A Peek into Innovative Teaching Learning Strategies

No matter how much effort one puts in the co-curricular activities, it's the curricular strategies that impart quality to the students' learning process. When it comes to innovative classroom strategies, probably UPS Indresham will be amongst the forerunners.

**Choreography:** One of the most powerful teaching learning tools is being adopted in the school by the English teacher. Taking the transaction of a poem to the next level, this process involves bringing in social themes into the classroom theatre. Every child gets to participate in this process that includes



- a singing team
- a chorus team- students act as properties like a few children forming the shape of a tree or a house or a cradle etc., and
- another team as actors performing the social themes.

This process respects the right to participation of every child and here, every child gets an opportunity to participate either in the singing team or the chorus team or the actors' team. The child has the right to choose. The learning in this kind of environment is sustainable because the child is nurturing his thinking skill going beyond the classroom by living the social themes and learning by doing.

### Mathematics in Drawing:

Drawing involves a skill set and most of the times it's treated as a separate extra-curricular skill. However, Mathematics teaching and learning has taken a step ahead with the concept, 'Mathematics in our daily life' taking prominence. When students learn a new concept in Mathematics, they are encouraged to draw pictures showing daily life application of Mathematics. This way, it's learning and fun for the students.



## Experiential Learning with Software Professionals:

A couple of software professionals visit the school twice in a month with science equipment for experiential learning. Children always look forward for these sessions when they get to understand the abstract concepts through demonstrations, experiments and hands on experience.



## Chaduvula Diksha:



With the goal to see that every child acquires the basic competencies in languages and Mathematics, the school started its own custom-made remedial programme titled 'Chaduvula Deeksha' inspired by the various spiritual deekshas like Ayyappa Maala, Shiva Deeksha etc. in the society. Every student is paired with one of his classmates wherein the teacher encourages peer learning. This deeksha will continue for 90 working days or till every child in the school achieves the basic competencies. A period for Chaduvula Deeksha is also allocated in the timetable for peer-learning.

## It's Kalpavruksham

UPS Indresham is totally like Kalpavruksham where in the children gets everything they need; be it the computer education, digital classrooms, the English medium or sports education under the guidance of a professional and experiential learning through innovative strategies etc.

The more the enrollment, the challenges seem to be coming up on daily basis and hence, arising the need to give more and more. However, we are up for the challenges

trying to procure as many resources as possible both for the infrastructure and quality to ensure that every child studying at UPS Indresham has everything, he/she needs for quality education.

I have been the SMC Chairman for four years but, I have been the part of SMC as a co-option member (ex-student of the school) for more than a decade. I always tried to lend my helping hand for the relentless work of the school head for ensuring quality in the school. Right from giving financial assistance when needed to the school to support the HM's decisions for betterment of the school, I always stood by the school as the school alumnus and a parent of a CwSN kid studying in the school. I think, the school is blessed to have such dedicated Headmaster and Staff.



**B. Purushotham,**  
**SMC Chairman**



**B. Thanusha,**  
**Class 8**

I think school is the happiest place in the world and our school definitely lived up to everyone's expectations. I have been studying in the school since class 1 and I got everything from my school. I'm interested in both studies and extra-curricular activities and my school gave me every opportunity for my growth. Especially, our headmaster listens to everything we want to convey, and also extend a helping hand whenever we need.

I joined in the school from an English Medium private school when I was studying class 4. From that day onwards till date, I always felt nice for the way I got encouragement from all the teachers. I didn't find any difference rather I found that my school has more of a humanistic approach. I love English and Hindi and happy that we get so many opportunities beyond the classroom to improve our language skills. I'm thankful for our Headmaster A Srinivas Rao Sir and my teachers for their immense support.



**M. Arun**  
**Kumar,**  
**Class 7**

## Discovering the Treasures of LMS - Library Management System

Name of the School	: Govt. Nehru Memorial High School, Malakpet,
District	: Hyderabad
Name of the School Head	: G. Sridhar
E-mail ID	: gajula123@gmail.com
Mobile Number	: 9849719609
Name of the Teacher	: Vummaji Padma Priya (National Awardee Teacher)
Mobile Number	: 9705163872
E-mail ID	: vummajipadmapriya@gmail.com

“Productivity is never an accident. It is always the result of a commitment to excellence, intelligent planning, and focused effort.”

- *Paul J. Meyer*

### The backdrop

Government Nehru Memorial High School is located behind Malakpet Police Station in the Government Quarters, Malakpet, Hyderabad. The school caters to the needs of the Urban students around the Malakpet area. The school runs classes from VI to X in English Medium. The strength of the school is 330 students and has two sections for each class. Most of the students are from low economic backgrounds and are first-generation students receiving formal school education.

### The ‘Hypotenuse’ gave Hyper- Shock

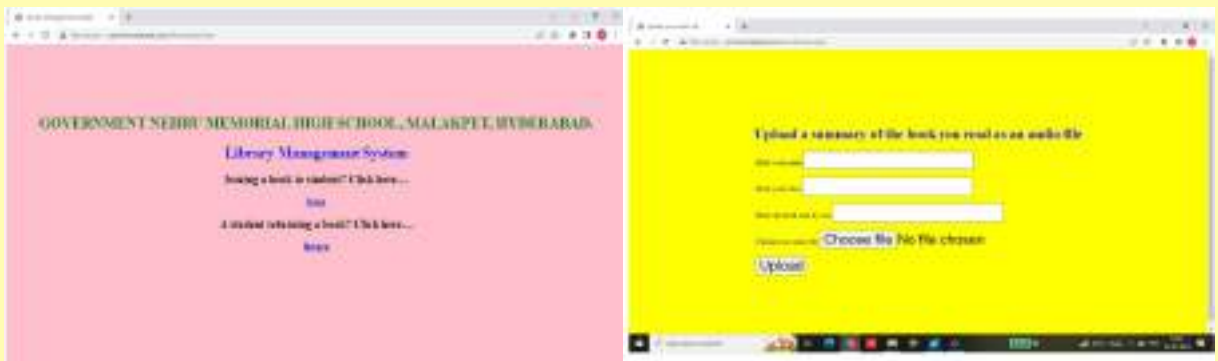
When the schools reopened after the second wave of the pandemic in September 2021, Mrs. Padma Priya, a Mathematics teacher was discussing right-angled triangles in the tenth class. She noticed that a student was mispronouncing the word ‘hypotenuse’. Initially, she thought the student mispronounced it by mistake. She asked him to pronounce it again properly, but he could not. She asked another student next to him to pronounce it. She made all the students pronounce the word, one by one. To her surprise, no one was able to pronounce it properly. It was not a new word for them. They read it several times in their lower classes. Still, they were facing problems. She made the class repeat the word after her 10 times and along with her 10 times, then each student individually. The entire 45 minutes class was spent making all the students pronounce the word ‘hypotenuse’ correctly.

## Introspection and Sharing

She shared her experience with other teachers in the staff room. The other teachers also agreed that the situation was the same in the other classes. The discussions led to the realization that it was due to the impact of online classes during the pandemic. The students were not provided any opportunity to read, speak or express themselves. For almost one and a half years they were at home without interacting with the teachers or with their friends. They were just passive listeners.

Headmaster Mr. G Sridhar held a meeting to discuss the issue. As the students lost quality time during the pandemic, each high school child is to be treated as a primary school kid and we as a team need to help them. Irrespective of the subject, the students must be given ample opportunities to read and reflect”. Language teachers Mrs. Anita, Mrs. Shailaja, and Mrs. Neelavathi opined that the students must be encouraged to read short story books from the library. That led to the discussion on the shortage of staff to issue and receive the books from the library.

## Mrs. Padma Scooping in her Knowledge Resources:



*Library Management System web page*

Mrs. Padma came up with the idea of creating a Library Management System (LMS) to ease the task. She studied Computational Techniques as one of the optional subjects in her final year of Graduation way back in 1993. She was introduced to writing algorithms and flowcharts for solving problems. She also had the opportunity to learn the ‘C’ programming language as a part of a certificate course from CMC institute. Later for many years, she hardly had any opportunity to use her skills. The pandemic gave her time to revisit, relearn and explore coding and programming. She explored HTML, PHP, and CSS for developing web pages during the Pandemic with the help of ‘Code with Harry’ YouTube channel videos.

## **The laborious 6 Months:**

Mrs. Padma wanted to add an option of “uploading audio” and “listening to others” audio files to create interest in students rather than just issuing and receiving books. She started working on creating a webpage. Initially, she downloaded XAMPP, an open source web development platform independent and a visual studio. She started her work in October 2021. Many errors crept in while coding, and she tried to figure out the correct way to use through YouTube videos. She used to sit to work for an hour to two on working days and for half a day during holidays. Sometimes, it took days together to address a single error. Initially, she thought she could complete the work in three months. But it took almost 6 months.

## **When Life Gives you Lemons, Make a Lemonade:**

True to the above proverb, Mrs. Padma had to use the meager resources available in the school to make LMS possible.

Out of 18 sanctioned teacher posts, 12 teachers are working, and 6 posts are still vacant. Hence the students had to be trained to issue and receive books from the library using technology. Mrs. Padma identified and trained 6 students to log in as admin with login credentials and manage to issue and return the books online. Patience and sparing time for others were the basic qualities for selecting the library committee members. She trained them during school hours. Other teachers cooperated in sending the students for the training. Under her guidance, students entered all the 500 plus book details they have in their physical library in the database of the Library Management System. Then the trial started with issuing the books to a few students. It worked well with unique titles. But, failed to update the database when there are copies of the books i.e., more than one book with the same title. Again, she had to check the code for conditional clauses and clear the problem. Finally, the school succeeded in using the Library Management System webpage from the academic year 2022-2023.

## **Not very smooth (rough) beginnings:**

Initially, not many students responded to the idea of uploading the summaries in the audio format on the webpage. When feedback was taken by the Library Management Committee, many students expressed that phones were not available to them at home after the pandemic and hence they were not able to upload the summaries of the stories they read.

## LMS Committee in Full Action:



*Students listen to the uploaded stories by their friends.*



*Students uploading the story*

Then the students were given the option to approach the leader of the LMS committee during intervals and lunch time to upload the summaries using the teachers' phones. Many teachers Mrs. Sujatha, Mrs. Anita, Mrs. Neelavathi, Mrs. Shailaja, Mrs. Ayesha and Mr. Anjaneyulu of the school offered their phones for recording the audio and uploading them to the webpage. Even though the portal can be accessed from anywhere and anytime, due to a lack of devices at home they were using teachers' phones to record and upload the audios. To upload the audios, student need not log in, every student can follow the instructions provided by the teacher and the Library Management Committee members to upload the audios and to listen to their friends' audio without any credentials to log in. It is open to everyone.

## Challenges coming hand in hand:

Another challenge that the LMS committee faced was that the students were sharing just the word 'hello' and uploaded them from their homes. Some students did it by mistake and others just wanted to test the portal. All such audio files were deleted by the admin from the portal and the students were instructed to upload the summary of the story completely.



## Experiencing the Beauty of Sharing:

It was a different experience for the students, they were glad to see their voices uploaded to the school's website with their names against the story and they gradually started showing interest in reading stories. They approached their language teachers if they had any problem understanding any part of the story. We have short stories books in our library and



many students could read them without much difficulty. We intended to inculcate reading habits and develop their comprehension and speaking skills.

Reading stories and sharing them with their friends helped students to perform well in the formative assessments in languages where they must reflect on the story. One of the students, Sameera, who hardly speaks in the class got motivated by this innovation and shared a story on the webpage.

We observed that the students appreciated their friend's audio and therefore, shared their feedback. The leader of the committee, Haasini opines that all the students must be a part of LMS. It might take a few more months to motivate and involve all the students of VIII, IX, and X students.

### **What rich benefits did we reap?**

- 1) Students are honing their reading, comprehension, and Listening skills.
- 2) Students developed enthusiasm towards reading stories which developed their vocabulary.
- 3) They are glad to read and record their stories to share with their friends.
- 4) They are uploading stories on the website. Their technological skills developed in the process.
- 5) Improvement in academic performance, which is evident in their Formative Assessments.



*Teachers listening to uploaded summaries*

### **Plans to add features and improve the usage of LMS.**

- 1) Include VI and VII class students and the primary school students studying on the same campus. After trying for one more academic year it can be shared with other schools.
- 2) Now the students are checking what book they wish to read physically from the library racks. We are planning to create a QR code for the dynamic database of LMS and share the QR code through WhatsApp groups so that students can choose the books from the list by scanning the QR code.
- 3) When we reach out to 100% of our students, plan to retrieve data like how many books they read monthly, in 3 months, 6 months, and in a year. The number of stories uploaded by them, improvement in their spoken skills, and pronunciation.

### **Video link of “Library Management System”**

<https://youtu.be/hBPMusnD1ZI>

**Mrs. C. Anitha, SA English** As a language teacher, I find LMS as a very useful webpage for students. It's useful in honing their reading and comprehensive skills besides improving their vocabulary and listening skills. I'm also involved in issuing the books, encouraging the students to read the books and record their audio files, and in addition, listening to the audio files uploaded by their fellow students.



**D. Nandini, 9<sup>th</sup> class** In the beginning, I was afraid to record my voice and upload files into LMS. I started reading more stories and slowly, I started feeling the excitement to voice my own stories and upload them. Now, I'm enjoying the process and therefore, encouraging my classmates to read stories and upload their audio files on the website. It's a nice experience for all of us.

**Mr. G. Sridhar, Headmaster** The COVID situation has impacted many spheres negatively and, the Indian Schooling system especially public schooling had to face serious learning issues associated with socio-psychological problems among school children. It was a challenge and concern to the teachers and for the school to bring back children to the pre-Covid learning environment. We as a team had shouldered the responsibility by thinking out of the box and generating innovative ideas. The Library Management system is one of such projects being implemented practically in our school with the committed efforts of the Teachers. LMS has helped us to transform ourselves and the school as well. I would like to appreciate our Teachers for taking the initiative and involving the students in the developmental and implementation process of the LMS. I should mention Mrs. Padmapriya for taking the leading role and putting the ideas into practice. Kudos to Team GNMHS.



## Pedagogy of 21st Century Innovative Methods

Name of the School	:	ZPHS, Mondrai, Mdl: Sangem
District	:	Warangal
Name of the School Head	:	Korivi Vijaya
Name of the Teacher	:	Dr.Shankara Bhaktula Satyam, S.A. (Eng.)
Mobile Number	:	9848927472, 9618340431
Email ID	:	sbsatyam66@gmail.com

Our school ZPHS, Mondrai is one of the best Complex Schools in Warangal district. It has over 12 Class Rooms, an Office Room, a Big Library, Science Lab, Computer Lab and an English Language Lab. It is a Co-Educational School with 265 students where girl students outnumber boys. There are 80 teachers including a Craft teacher and an office Subordinate. The Teachers are well qualified and experienced. They take much interest in teaching and other school activities. Our school started as a Primary School in the year 1950 with the participation of villagers and youth. It was upgraded in 1980 as Upper Primary School and after a long struggle by the villagers, political leaders, youth and initiation of some teachers it was upgraded to High School in the academic year 1993-94. We proudly say that alumni of our school got settled in various fields as doctors, lawyers, teachers, engineers, soldiers, journalists, political leaders and in the business fields. We provide special coaching for all



subjects. Our School integrates different activities like essay writing, elocution, quiz competitions, curricular and co-curricular activities. We received District, State and National level Awards in the Science Fair and in competitions like Games and Sports. Our students experience flexible teaching in both Telugu and English Medium.

## VISION

We have resolved a vision that our school students should acquire command over English language comparable to that of the any other students to meet the global challenges and enhance job perspectives. Incidentally Dr.Shankara Bhaktula Satyam, working as a School Assistant in English in this School shared a similar thought about the development of skills in students has been doing excellent work in realising our collective vision. Our vision includes providing our students..

- 21st Century skills
- Innovative pedagogy
- Teaching English through low-cost and no-cost materials
- Using Technology in Teaching & Learning
- Happy schooling and Classroom Management

Among these, developing English competencies in the students is felt the most important aspect for enhancing their confidence and skills.



## OBJECTIVES

- To maintain good linguistic competency through accuracy in grammar, pronunciation and vocabulary.
- To develop pragmatic competence, to understand the grammatical form, function and scale of formality.
- To enrich the discourse competence, to prepare the learning to be able to produce contextualize written text and speech.
- To acquire strategic competence to use both spoken and written language to use in a wide range of communication strategies.

## CHALLENGES

Like any new instructional approach, there were some inherent challenges to our classroom management. One big challenge was the development of quality instructional material like videos for the students as per the curriculum. Teachers needed to be professionally trained to adopt this new approach with interactive teaching and learning to enable students to acquire higher order learning skills.

- **Design and implementation of innovation ICT enabled teaching-learning-assessment methods strategies:** Usage of ICT, Innovative and interactive TLM, Joyful learning techniques in teaching subject to the students. The active use of “student centred approach” to promote meaningful learning of language. A variety of active learning exercises have been introduced to replace a portion of traditional lecture (method) presentations.

The active use of innovative teaching methods by teachers, motivated students in promoting in-depth learning and shapes their experience. This was achieved by a steady assimilation of technology and practical activity based classrooms. Use of these innovative methods of teaching engaged all types of learners.

The following activities have been carried out for the Academic Year 2021-2022:

- **Gamification:** Engagement is an essential element of learning. There is no better way than to teach through games, through enticing characters and intriguing situations where the students want to stick around till the end of the story, without over shadowing the concept of pedagogy.
- The following word games were conducted to improve vocabulary among students. Ex: Fun Vocabulary Games are being conducted include words association to strengthen vocabulary skills, word search, cross words, words scramble, taboo words (Opposite words). Students have been participating in these games with great enthusiasm.
- **Collaborative Learning:** In this activity, every student is now a part of group as they help each other to reach the desired result. Each group comprises students with different learning levels. Activities are assigned for them which inspire students learners develop skills to listen to each other and work in a team. They learn to tolerate others’ opinions and even to meet different people to get a genuine review of their work thus allowing them to exchange their creativity and gain more knowledge. The competitive spirit makes students write major and minor discourses creatively. We observed that this strategy helped them to freely exchange their ideas and gave a chance for tutoring, which increased sense of sharing.

- **Flipped Classroom:** Flipped classroom is a renowned pedagogical technique. We use ICT tools where ever possible. We facilitate students to watch a video, audio tutorial, research online or work on the content prepared by the coordinator at home. They are encouraged to solve classroom assignment based on this content in the classroom. Students prepare themselves with the content before arriving to school and if they face any doubts, they discuss in the classroom and resolve them. Through the flipped classroom, we observed that students get enough time to grasp the topic and with the video and audio support and they will be able to relate the content with a concrete perspective. It was also possible for them to discuss the content in groups after their individual exploration. We found this activity deciphered the hidden creativity of students and improve their organization skills.
- **Spaced Learning:** Spaced learning is a comparatively new technique that has been introduced in the teaching-learning process in our classrooms. This technique can be compared to remedial classes. Here, the coordinator repeats a lesson multiple times but at spaced intervals. The gap is to rejuvenate the mind by playing physical activities or mindfulness methods which prepares then for the upcoming session of the same lesson. I have conducted this activity to prepare the students with basic concepts, like parts of speech, tenses, forms of verbs and discourses. This technique was very effectively used to transact discourses like storytelling, descriptions and choreography where students particularly slow learners felt difficult to understand them at the first instance. Students were able to understand the concepts within one week of practice.
- **Class over learning:** Class over learning was used in both informal and formal learning and teaching environments. This method involves using a formal classroom setting to teach content and provide study materials to add knowledge and then using the informal environment of teaching in museums, seminars, and after school places to generate curiosity and interest through questing. Extensive study material has been prepared which comprises textual and also information beyond text that is helpful for students in preparing for other activities like seminars. This activity also plays an important role in learning and understanding the lessons, textual exercises, discourses and even grammar related concepts for classes 7th to 10th. This is being practiced since 5 years. Students benefitted a lot with this effort where they found all the content related to the language in one place which covered all areas of competencies.

- **Self-Learning:** Teaching students to navigate the internet or browse books in library and find results themselves which helps them with deep understanding of the content through their curiosity, students get motivated to explore the subject of their interest. We allocated library hours to the students to spend in a week where they were encouraged to make their own notes based on their findings and discussions with peer group. With this they re-write, re-think the concepts and if we needed re-teach to bring out specific learning outcomes.

We have adopted these innovative activities to develop the self-learning habits and helping the students to become lifelong learners. We have integrated ICT for the teaching of English to the students in 7th to 10th at secondary level and successfully installed the ICT Lab in our school. I used variety of ICT tools hardware and software tools for various activities in the classroom to establish a project based learning environment. Students are allowed to review many videos, related to lessons, pronunciation with the help of TV, K-Yan, Computer, Smart Phone etc.

We believe “Mere teaching is not teaching and cramming is not learning”.

These innovative interventions gained global recognition and got several awards which include award by the NCERT in April, 2021 for undertaking the project titled "The use of ICT in ELT" in his school under National Awards for Innovative Practices and Experiments in Education for schools and Teacher Education Institutions for the Academic year 2019-2020. The project was sent to "UNESCO - Hamdan bin Rashid Al-Maktoum prize for outstanding Practice and Performance in Enhancing the Effectiveness of Teachers for its sixth edition 2019-20. The UNESCO authorities have sent an Appreciation Certificate for the Project. The National Commission for UNESCO, New Delhi has also nominated this Project for WENHUI Awards for 2020.

## OUTCOME

It is immense pleasure to inform you that these activities have brought good results. Students have made good progress during the academic years. The main objective is to develop four-fold skills, grammar of the language, its discourses and 6 communicative skills among the students. These activities which were initially intended for English subject, slowly impacted all other subjects as well where respective subject teachers also adopted similar techniques thus ensuring equal gaining of knowledge in all subjects resulting in the all-round development of the students.



## School Radio : A Voice of our Own

Name of the School	: ZPHS Girls, Sircilla
District	: Rajanna Siricilla
Name of the School Head	: Nagula Bhagya Rekha
Mobile Number	: 9989061585
Name of the Teachers	: Ch. Thirupathi, 9491951897 E.Venkatramulu
Email ID	: zphsgirlssircilla@gmail.com

### School Radio : Talking for Making a Difference

True to the above saying, we at ZPHS Girls, Sircilla thought that it's time to make our children realize the importance of creating a voice of their own. Hence, our team came up with the idea of developing our own 'School Radio'. We needed just a few innovative minds to execute this wonderful concept and hence, launched our own 'School Radio: Talking for Making a Difference' in the academic year 2018-19, and has been running successfully to date.



### Why School Radio?

The main objective of the introduction of the program is to develop communicative skills, collaborative learning, and overcoming stage fear for the sake of building confidence among students to voice their opinion whenever needed.

### The New Beginnings

An NGO, Bharathi Foundation came up with this idea initially and took the initiation to train the students regarding various aspects of conducting School Radio:

- The interactive sessions
- Choosing a variety of activities and giving a final shape to the programme.
- The necessity of noise-free ambiance and ideal place on the school premises.
- The equipment needed for the performances.



## What is School Radio?

Every working day, children will put up their performance using a microphone for 10-15 minutes (lunch time) from the school's radio cabin. The school radio cabin is any place in the school, preferably a classroom without disturbance for the performing students. The remaining children who are on the school premises, i.e., in the playground or other classrooms can listen to these audio activities, enjoy and reflect on them.

## Designing the Programme

Mr. Cherala Thirupathi, SA English, and Enjapuri Venkatramulu are the first and second guide teachers respectively who conducted several brainstorming interactive sessions with the students to bring out various ideas related to different items they can present during the radio hour.



The first guide teacher conducts different interactive sessions to train the children for conducting different programmes on different occasions. During the interactive sessions, children are divided into groups and assigned various tasks such as interviews, sharing innovative ideas, role-playing, conversations, and even how to conduct a programme etc.

The second guide teacher takes the responsibility of conducting School Radio during lunch time everyday or every alternate day.

Children get ready with the pre-designed activities they have practiced during the training and interactive sessions and perform during lunch time in the SCHOOL RADIO CABIN.

## The setup

An amplifier, a microphone, and a speaker were needed to execute the plan. The speaker is fixed outside the classrooms, mostly on the verandah towards the ground. The performing students can go to any room and perform activities by taking turns.

## Programme Scheduling

The children perform the irinnovative ideas, share jokes, make school-related announcements, share famous quotations, recite poems that they created on their own and more.

Sometimes, the students get the opportunity to interview guests and higher officials when they visit the school.

Each section from each class takes turns to perform activities under the guidance of the guide teachers. However, sometimes the students take initiation and conduct any other programme included in our academic calendar like celebrating Children’s Day, Teacher’s Day, etc.



### No language barrier

The students are free to choose any one of the three languages they are comfortable with, i.e., Telugu, English or Hindi.

### Achievements and Laurels



- The details of our School Radio were published on a national news website [www.edexlive.com](http://www.edexlive.com), a national-level website. This boosted the morale of the students big time.
- Our students interviewed our DEO, Mr. D. Radha Kishan during his school visit and that was a wonderful experience for them to build confidence.
- They also got the chance to interview ZP CEO Mr. Goutham Reddy during his school visit, an altogether new experience and great motivation for making progress.

### Conclusion

As quoted earlier in this article, “Gently, you can shake the world Mahatma Gandhi”, to shake the world, the students must learn to voice their opinion. Our School Radio gave them the perfect platform to overcome their fears if they had any and provided them with opportunities to showcase their talents, voice their opinions, and most importantly, constant motivation was there to make the students ensure their participation and exercise their free will.

## సాంకేతికత సహాయంతో బోధనాభ్యసనలో ప్రగతి

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, కన్నుట్ట
		మం. బోధ్,
జిల్లా	:	ఆదిలాబాద్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	జి. రాకేష్ కుమార్
ఫోన్ నెంబర్	:	9705128292
ఉపాధ్యాయుని పేరు	:	చిలుక సతీష్
ఫోన్ నెంబర్	:	9491469821
ఇ-మెయిల్ ఐడి	:	satishchilaka1234@gmail.com

ఆదిలాబాద్ జిల్లా బోధ్ మండలంలో గల గ్రామం కన్నుట్ట. ఈ గ్రామంలో సుమారు 2000 మంది జనాభా నివసిస్తున్నారు. కన్నుట్ట పాఠశాలలో ప్రస్తుతం 95 మంది విద్యార్థులు విద్యను అభ్యసిస్తున్నారు. పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు రాకేష్ కుమార్, ఉపాధ్యాయులు చిలుక సతీష్ పిల్లల తల్లిదండ్రుల సహకారంతో, గ్రామస్తుల సహకారంతో నియమించినటువంటి విద్యా వాలంటీర్లు మౌనిక, అక్షయ, పూజ పని చేస్తున్నారు. ఈ పాఠశాలలో గత 6 సంవత్సరాల క్రితమే ఇంగ్లీష్ మీడియం బోధనను ప్రారంభించడం జరిగింది.



### పాఠశాలలో నిర్వహిస్తున్న కొన్ని వినూత్న కార్యక్రమాలు

పాఠశాలలో సాంకేతికత (టెక్నాలజీ) సహకారంతో బోధనలో వినూత్న కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. అవి:

- “ఈ రోజు పాఠ్యాంశాలు”
- “రోజుకు ఒక పరీక్ష”
- “పిల్లల ఇంటికి చదువు”
- “తల్లిదండ్రులే బోధకులు”

## ఈ రోజు పాఠ్యాంశాలు

“ఈ రోజు పాఠ్యాంశాలు” కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రతి రోజు పాఠశాలలో తరగతి వారీగా చెప్పిన ఆ రోజు పాఠ్యాంశాలను వాట్సాప్ లో సాయంత్రం పిల్లల తల్లిదండ్రులకు పంపడం ద్వారా పిల్లల తల్లిదండ్రులు ఇంటి దగ్గర పిల్లల యొక్క అభ్యాసంలో సహకరిస్తారు. ఈ కార్యక్రమం వల్ల పిల్లల్లో చాలా మార్పులు కలిగాయి. ప్రతి విద్యార్థి కూడా చెప్పిన అంశాలను ఇంటి దగ్గర చదువుకొని, ఇంటిపని చేసుకొని రావడం జరుగుతున్నది. పిల్లల అభ్యాసనంలో ప్రగతి తల్లిదండ్రులు మరింత సహకరించుటకు తోడ్పడుతున్నది.



## రోజుకు ఒక పరీక్ష



“రోజుకు ఒక పరీక్ష” కార్యక్రమంలో భాగంగా పిల్లలకు వరుసగా సెలవులు వచ్చిన సందర్భంలో సెలవులు ప్రారంభమయ్యే ముందు రోజునే ఆ సెలవు రోజుల యొక్క సంఖ్యను ఆధారంగా చేసుకొని రోజుకు ఒక పరీక్ష అంశాలను నల్లబల్లపై రాయించడం జరుగుతుంది. పిల్లలు ప్రతి రోజు పరీక్ష రాసి ఆ రాసినటువంటి విషయాన్ని తల్లిదండ్రుల సమక్షంలో వాట్సాప్ లో టీచర్లకు పంపిస్తారు. టీచర్లు వాటిని పరిశీలించి, సరిదిద్దిన అంశాలను పిల్లలకు తిరిగి పంపడం జరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమం వల్ల సెలవు రోజులలో కూడా పిల్లలు అభ్యాసనానికి దూరం కాకుండా ఉండి సెలవులలో వారు పాఠ్యాంశాలను నేర్చుకొనుటకు దోహదపడుతున్నది.

## పిల్లల ఇంటికి చదువు

కరోనా, వర్షాలు తదితర కారణాలతో పాఠశాలకు సెలవులు ఎక్కువగా వచ్చిన సందర్భంలో “తల్లిదండ్రులే బోధకులు” “పిల్లల ఇంటికి చదువు” అనే కార్యక్రమంలో భాగంగా యూట్యూబ్ వేదికగా క్లాసులు చెప్పి ఆ లింకును వాట్సాప్ లో పిల్లల తల్లిదండ్రులకు చేరవేసి “పిల్లల ఇంటికి చదువు”గా పంపడం జరుగుతున్నది.



ఈ విధంగా పిల్లల ఇంటికే పాఠ్యాంశాలు చేరవేయడంతో, తల్లిదండ్రులు వాటిని తమ పిల్లలతో అభ్యాసం చేయించడం జరుగుతున్నది. ఈ విధంగా తల్లిదండ్రులే బోధకులు అనే కార్యక్రమాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహించడం జరిగింది. కరోనా సమయంలో 320 తరగతులను యూట్యూబ్ ద్వారా బోధించడం జరిగింది.

### స్పోకెస్ ఇంగ్లీష్

చెట్టు, కుర్చీ, కూరగాయలు ఇలా ఒక్కొక్క విషయాన్ని ఒక్కొక్క రోజు తీసుకొని, ఆ విషయం గురించి నల్లబల్లపై రాసి, పిల్లలచే వాటిని గురించి మాట్లాడించి వీడియో తీసి, పిల్లల తల్లిదండ్రులకు వాట్సాప్ లో చేరవేసి, ఇంటి దగ్గర పిల్లలచే అభ్యాసం చేసేలా సుమారు 72 రోజులు స్పోకెస్ ఇంగ్లీష్ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమం వల్ల పిల్లలకు తమ పరిసరాలలోని అన్ని అంశాల గురించి ఇంగ్లీషులో తెలియజెప్పడంతో వారు వాటిని గురించి ఆంగ్లంలో మాట్లాడడం జరుగుతున్నది. దీని ద్వారా పిల్లల్లో రీడింగ్ స్కిల్ కూడా బాగా పెరిగింది.

### చిత్రలేఖనం ద్వారా ఆంగ్ల భాష అభ్యసనం

ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా నల్లబల్లపై ఒక బొమ్మను గీసి ఆ బొమ్మ పేరును ఇంగ్లీషులో రాసి, చదివించి పిల్లలందరిచేత ఆ బొమ్మను గీయించడం జరుగుతుంది. ఆ బొమ్మ గురించి ఆంగ్లంలో వివరించడం జరుగుతుంది. పిల్లలు అలా గీసిన బొమ్మల గురించి ఇంగ్లీషులో చాలా చక్కగా నేర్చుకుంటున్నారు. ఈవిధంగా అన్ని తరగతుల విద్యార్థులకు చిత్రలేఖనంతో పాటు ఇంగ్లీషు చదవడం, రాయడం కూడా నేర్చుకోవడం జరుగుతున్నది.

### మోడల్ స్కూల్ సీట్ల సాధన

ప్రతి సంవత్సరం పిల్లలకు మోడల్ స్కూల్ కోచింగ్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ప్రవేశ పరీక్షకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు నల్లబల్లపై రాసి ఓ.ఎం.ఆర్. షీట్లను కూడా ఇచ్చి పరీక్షపై అవగాహన కల్పించడం జరుగుతున్నది. మోడల్ స్కూల్ మాదిరి పరీక్ష రూపంలో అన్ని సబ్జెక్టులను ప్రతి రోజు నేర్పడం జరుగుతుంది. ప్రతీ సంవత్సరం 7, 8 సీట్లు రావడంతో పాటు గత సంవత్సరం 11 మోడల్ స్కూల్ సీట్లు రావడం జరిగింది. దీనికి కారణం “ఈ రోజు పాఠ్యాంశాలు” అనే కార్యక్రమం.

### ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలతో పరిసరాల

### విజ్ఞాన అంశాల అభ్యసనం

పరిసరాల విజ్ఞానానికే సంబంధించి విద్యార్థులకు ప్రత్యక్ష అనుభూతి, సొంతంగా చేయడం, పాల్గొనడం కోసం ప్రయోగాలు నిర్వహించడం జరిగింది. అదేవిధంగా పంట పొలాల్లోకి తీసుకెళ్ళి ప్రతీ విషయాన్ని కూడా పిల్లలకు ప్రత్యక్షంగా పరిసరాలతో అనుసంధానించి బోధించడం జరుగుతుంది.



**“మా అనుభవాలు” పుస్తకం రూపకల్పన**

ప్రతీ సంవత్సరం డిసెంబర్ 31వ తేదీన ఆ సంవత్సరంలో జరిగినటువంటి విషయాలను పిల్లలచే రాయించి, వాటిని చదివి ఆ అనుభవాలతో మా అనుభవాలను జోడించి “మా అనుభవాలు” పుస్తకాన్ని గత 8 సంవత్సరాలుగా కన్నట్ట ప్రాథమిక పాఠశాల నుండి విడుదల చేయడం జరుగుతుంది. పుస్తక రూపకల్పన ద్వారా పిల్లల్లో ఆలోచన, విశ్లేషణ నైపుణ్యాలు పెరిగాయి. తప్పొప్పులు గుర్తించ గలుగుతున్నారు.



**పిల్లలు - డాక్టర్లు**



‘పిల్లలు - డాక్టర్లు’ కార్యక్రమంలో భాగంగా ఆరోగ్య సంబంధ విషయాలను పిల్లలకు చెప్పి, పిల్లలచే ఇంటి దగ్గర వారి తల్లిదండ్రులకు కూడా చెప్పించడం జరుగుతుంది. ఆరోగ్యకరంగా ఏవిధంగా ఉండాలి? పరిశుభ్రంగా ఏవిధంగా ఉండాలి? అనే విషయాలను పిల్లలు ఇంటి దగ్గర తల్లిదండ్రులకు చెప్పి వారిచే ఆచరింపజేయడం జరుగుతుంది. పై కార్యక్రమాలతో పాటు ప్రతి రోజు పిల్లలతో ధ్యానం చేయడం, తల్లిదండ్రుల పట్ల గౌరవ భావం కలగడానికి వారే “కనిపించే దేవుళ్ళు” అనే

భావన కలిగించడానికి తమ తల్లిదండ్రులకు పాఠశాలకు వచ్చే ముందు వారి కాళ్ళు మొక్కి రావడం, ఇది ఒక అలవాటుగా మారేటట్లు చేయడం పాఠశాల సిబ్బంది యొక్క కృషి వెలకట్టలేనిది. ఇందుకు పిల్లలు మరియు తల్లిదండ్రులు ఎంతో సంతోషపడుతున్నారు. బడిలో ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం కల్పించడానికి చెట్ల పెంపకం వల్ల స్వచ్ఛమైన గాలి, నీడ, అందుకే చెట్లను సంరక్షించడానికి, చెట్లకు నీళ్ళు పోవడానికి, పాదులు తీయడం మొదలగు పనులు విద్యార్థులతో చేయించడం ద్వారా ‘ప్రకృతిని మనం కాపాడితే.. ప్రకృతి మనల్ని కాపాడుతుంది’ అనే సందేశాన్ని తాము చేసే పనుల ద్వారా విద్యార్థులు వాస్తవాన్ని గ్రహిస్తున్నారు. ఇలా పాఠశాలలో పలు కార్యక్రమాలతో పిల్లల అభ్యసనకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ అలాగే వారికి మంచి అలవాట్లు పెంపొందించడానికి ఎంతో ప్రయత్నం జరుగుతుంది.

**ఉపాధ్యాయుడికి రాష్ట్రస్థాయి పురస్కారం**

పాలనాభాగం, న్యూనీటు: బోల్ మండలం కన్నట్ట గ్రామ పాఠశాల ఉపాధ్యాయుడు చిలక సతీష్ రాష్ట్రస్థాయి ఉత్తమ పురస్కారానికి ఎంపికయ్యారు. కొవిడ్ విపత్తులోనే విద్యార్థులకు ఆన్లైన్ బోధనను అందించినందుకుగాను గాంధీ గ్రోలర్ ప్యామిలీ సంస్థ జ్ఞాన్ప్రతిష్ఠాన్ పురస్కారానికి ఎంపికచేశారు. ఈ వెల 2000 రూపాయలతో విద్యార్థుల మంచి సమీక్షా ఇండ్రా రెడ్డి చేతుల మీదుగా పురస్కారం అందజేస్తూ స్వల్ప సంస్థ వైర్లెస్ రాజేంద్రరెడ్డి తెలిపారు.



చిలక సతీష్

## పిల్లల అభిప్రాయాలు

మాకు పాఠశాలలో చెప్పిన విషయాలను, సాయంత్రం వాట్సాప్ లో మా అమ్మానాన్నలకు టీచర్లు పంపుతున్నారు. మా అమ్మానాన్నలు కూడా ఫోటోలను చూసి దగ్గరుండి చదివిస్తున్నారు. దీని వలన ఎప్పుడైనా పాఠశాలకు రాకుండా బంధువుల ఇంటికి వెళ్ళిన సమయంలో పాఠశాలలో ఏం చెప్పారో కూడా తెలుస్తుంది.

- సుచరిత, 4వ తరగతి

మాకు రోజు స్పోకెస్ ఇంగ్లీష్ చాలా చక్కగా చెబుతున్నారు. వాటిని వీడియో తీసి మా నాన్నకు పంపుతున్నారు. అలాగే ప్రతి రోజు ఒక బొమ్మను గీసి మాకు డ్రాయింగ్ నేర్పుతున్నారు. ఆ తర్వాత ఆ బొమ్మ పేరును ఇంగ్లీషులో రాయించి మాకు చక్కగా అర్థం చేయిస్తున్నారు. నేను ఆనందంగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకుంటున్నాను.

- మోక్ష, 4వ తరగతి

మా పుస్తకంలోని విషయాలను ఆడుతూ పాడుతూ ఆటపాటల రూపంలో అర్థం చేయిస్తూ టీచర్లు చెబుతున్నారు. పాఠ్యాంశంలోని విషయాలను పరిసరాలలోకి అనగా మా ఊరిలోకి తీసుకెళ్ళి ప్రత్యక్షంగా మాకు చూయిస్తూ చెబుతున్నారు. మాతో రైతుల వేషధారణ వేయించి రైతుల చెప్పారు.

- సాయి వర్ణిత్, 4వ తరగతి

మేము ఇద్దరం అక్క చెల్లెలము. విద్యార్థులు, వారి తల్లిదండ్రులు అందరూ ఆరోగ్యంగా ఉండాలని, 'పిల్లలు - డాక్టర్లు' కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు. దీంతో మాకు, మా తల్లిదండ్రులకు ఆరోగ్యంపై అవగాహన కలిగింది. వాటిని పాటిస్తున్నాం.

- వరలక్ష్మి, 5వ తరగతి

- శ్రీవర్షిణి, 4వ తరగతి

## ప్రగతికి బాటలు వేసిన భిన్న బోధనా వ్యూహాల అమలు

పాఠశాల పేరు	: మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, మద్దికల్, మం. భీమారం,
జిల్లా	: మంచిర్యాల
పాఠశాల నాయకుల పేరు	: ఎన్. సునీత
ఫోన్ నెంబర్	: 6301656510
ఉపాధ్యాయురాలి పేరు	: దరిపెల్లి స్వరూప
ఫోన్ నెంబర్	: 9912965549
మెయిల్ ఐడి	: swarupadaripelli@gmail.com

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉమ్మడి ఆదిలాబాద్ జిల్లా నేటి మంచిర్యాల జిల్లాలోని 18 మండలాల్లో భీమారం మండలం ఒకటి. మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, మద్దికల్ మండల కేంద్రానికి 8 కి.మీ. దూరంలో కలదు. ప్రస్తుతం పాఠశాలలో 1 నుండి 7 తరగతుల వరకు 46 మంది విద్యార్థులు కలరు. ఐదుగురు టీచర్లు పని చేస్తున్నారు. ఇక్కడ ఎస్సీ, ఎస్టీ కోయ జనాభా ఎక్కువ. వీరి కల్పనం లేని ప్రేమ, అమాయకమైన మాట తీరు అందరినీ కట్టి పడేస్తాయి.

### భాషా బోధనా వ్యూహాలు

మాతృ భాష దోషాలు లేకుండా నేర్చుకోగలిగినట్లయితే ఇతర అన్ని భాషలను సులభంగా నేర్చుకోవచ్చు. తెలుగు భాషను విద్యార్థులకు అర్థవంతంగా అక్షర దోషం లేకుండా నేర్పించడం చాలా కష్టం. పాఠ్యపుస్తకాలలో ఉన్న వివిధ కృత్యాలను పిల్లలతో చేయిస్తూ బోధన సులభతరం కావడానికి వివిధ రకాల బోధనాభ్యసన సామగ్రిని, అలాగే తరగతి గోడలపై వర్ణమాలను, గుణింతాలను చక్కని రంగులతో వేయించి పిల్లలతో వల్లె వేయించడం జరిగింది.



పిల్లలు ఆసక్తిగా అభ్యసించేలా తయారుచేసి వారికి మౌలిక భాష సామర్థ్యాల పట్ల అవగాహన కల్పించడం జరిగింది. వీటన్నింటి ద్వారా ప్రాథమిక స్థాయిలోని పిల్లలందరూ సరళ పదాలు, గుణింత పదాలు, ద్విత్వాక్షర పదాలు-రూపం మారే ఒత్తులు, ద్విత్వాక్షర పదాలు-రూపం మారని ఒత్తులు, సంయుక్తాక్షర పదాలు, సంక్షేపాక్షర పదాలు, ఆటలు, పండుగలు, తెలుగు వారాలు, తిథులు, తెలుగు మాసాలు, ఋతువులు, కాలాలు, సంవత్సరాలు, భాషాభాగాలను పిల్లలకు కృత్య రూపంలో అందుబాటులోకి తేవడం జరిగింది. ఇవి బోధనాభ్యాసాన్ని బాగా సులభతరం చేశాయి. ప్రతీ పాఠ్యాంశాన్ని కృత్యాల రూపంలో చేయించడం, పిల్లలు స్వేచ్ఛగా పాల్గొనేలా చేయడం



ద్వారా ఇది సాధ్యమయ్యింది. పాఠ్యపుస్తకాన్ని పూర్తి స్థాయిలో వినియోగించుకోవడం జరిగింది.

పిల్లల స్థాయిని బట్టి కథా వాచకాలను ఇచ్చి చదివించడం, చదివిన తర్వాత కథను పొడిగించి రాయమనడం, అలాగే లేఖలు రాయించడం, వారిని సొంతమాటల్లో చెప్పమనడం ద్వారా వివిధ రకాల పండుగలు, మహనీయులు మరియు వారికి ఇష్టమైన స్థలం/ వ్యక్తి/ కూరగాయలు/ వాహనం గురించి మాట్లాడించడం ద్వారా వారిలో ఉన్న భాషా దోషాలను నివారించడం జరిగింది. దీని ద్వారా వారు అక్షర దోషాలు, భాషా దోషాలు లేకుండా అనర్గళంగా మాట్లాడగలుగుతున్నారు.



కృత్యాధార బోధన వల్ల విద్యార్థులలో భయం, మొహమాటం తొలగిపోయి సులభతరంగా నేర్చుకోవడం జరుగుతున్నది. తద్వారా పాఠశాలకు గైర్జరయ్యే పిల్లల శాతం చాలా తగ్గింది. ప్రతి నెలా జరిగే బాలసభ పిల్లలకు తెలుగు భాషపై గల పట్టును ప్రతిబింబిస్తుంది. వాడుక భాష నుండి పుస్తకభాషలోనికి పిల్లలను తీసుకొని రావడానికి కృత్యాధార బోధన ఒక అద్భుతమైన మార్గం.

### ఆంగ్ల భాష బోధన పు్యాహాలు

సహజంగా చాలా మంది పిల్లలకు ఇంగ్లీష్ అంటే భయం ఉంటుంది. పాఠశాల స్థాయిలోనే చిన్న చిన్న మెళకువలతో విద్యార్థుల్లో ఉన్న భయాన్ని పోగొట్టినట్లయితే ఆంగ్ల భాషపై మక్కువ ఏర్పడుతుంది. ఏ సబైక్టు అయినా నరే బోధనాభ్యసన సామాగ్రిని ఉపయోగించి కృత్యాధారంగా బోధిస్తే ఫలితాలు, ప్రగతి సాధించడం సులువు అవుతుంది. ఆంగ్లంలో కూడా అక్షరాలను నేర్పించే క్రమంలో ముందుగా వారి చుట్టూ ఉన్న, వారికి రోజూ కనిపించే వస్తువుల పేర్లను, జంతువుల పేర్లను వారితో ఇంగ్లీషులో చెప్పించడం చేస్తే అది మంచి ఫలితాలను ఇస్తుంది.



నిత్యజీవితంలో తరచుగా పిల్లలు వాడే ఆంగ్ల పదాలను తరగతి గదిలో గుర్తింపజేయడం ద్వారా ఫలితం సులభంగా సాధించవచ్చు. ఇందుకు 1 నుండి 2 నెలల సమయం పడుతుంది. చేప ఆకారంలో ఆంగ్ల అక్షరాల బోధనాభ్యసన సామాగ్రిని తయారుచేసి క్యాపిటల్ లెటర్స్ను, స్మాల్ లెటర్స్ను పరిచయం చేయడం, తరగతి



గోడపై ఉన్న ఆంగ్ల పదాలను పిల్లలచే గమనింపజేస్తూ, అనిపిస్తూ, చూసి రాయించడం వలన విద్యార్థులు చక్కగా అక్షరాలను రాయడం నేర్చుకున్నారు. ఆ తర్వాత వివిధ రకాల రంగులను, వివిధ రకాల జంతువుల పేర్లను, కూరగాయల పేర్లను, నెలలు, వారాలు, రోజులను పరిచయం చేయడం ద్వారా 3 నెలల సమయంలో విద్యార్థులు ఆంగ్లంలో చాలా ప్రగతి సాధించారు. పాఠ్యపుస్తకం ఆధారంగా చేసుకుని కృత్యాధారంగా విద్యార్థులు పాల్గొనేలా చేయడం ద్వారా ఇది సాధ్యమైంది.

ప్రస్తుతం ప్రతి తరగతిలో 80% మంది ఆంగ్ల పాఠ్యాంశాలను అనర్థకంగా చదవగలుగుతున్నారు. అదేవిధంగా స్టోరీ చార్టులను పిల్లలకు అందుబాటులో ఉంచడం జరిగింది. ఇంగ్లీషు క్లాసులో పిల్లలు తప్పనిసరిగా ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడతారు. వ్యాకరణ దోషాలతో సంబంధం లేకుండా నిర్భయంగా ఇంగ్లీషులో మాట్లాడడంలో ఆసక్తి చూపిస్తున్నారు.

### సైన్స్ బోధనా వ్యూహాలు

పాఠశాలలో సైన్స్ సామాగ్రిని అందుబాటులోకి తేవడం, ప్రయోగశాల పరికరాలను విద్యార్థులకు పరిచయం చేస్తూ, వాటిని ఉపయోగిస్తూ పిల్లలచే ప్రయోగాలు చేయించడం వల్ల వారికి భావనల అవగాహన సులభంగా జరుగుతున్నది. 6, 7 తరగతుల విద్యార్థులకు మైక్రోస్కోపులో రకరకాల సైడ్లను చూపించడం వలన వారిలో అమితమైన ఆనందం, నేర్చుకోవాలన్న జిజ్ఞాస పెంపొందింది. ప్రాథమిక తరగతిలో మొక్కల వేర్లు, కాండ వ్యవస్థ, మొక్కల పెరుగుదల, వాతావరణంలోని మార్పులు, పెంపుడు జంతువులు, పంటలు, పరిసరాల పరిశుభ్రత, వ్యవసాయం, ఆహారం, భారతదేశ సంస్కృతి, బాలల హక్కులు, భద్రతా చర్యలు, మన రాజ్యాంగం వంటి వాటిపట్ల ఆసక్తిని కలిగించే ప్రాజెక్టు పనులను, అన్వేషణ కృత్యాలను పిల్లలతో చేయించడం జరుగుతున్నది. ఈ విధంగా క్షేత్ర పర్యటనలు నిర్వహించడం వలన పిల్లలు మరింత విషయ పరిజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకొని సులభంగా భావనలను అవగాహన చేసుకుంటున్నారు. సైన్స్కు సంబంధించి మానవ జీర్ణ వ్యవస్థ, ఇతర వ్యవస్థల చిత్రాలను తరగతిగది గోడలపై రంగులతో వేయించడం వలన శరీర అంతర్భాగాలపై ఒక నిర్దిష్టమైన అవగాహన ఏర్పడింది.



ఈ రకమైన బోధనతో పిల్లల్లో ఉన్న అమూర్త భావనలను వెలికి తీయడం జరిగింది.

## సమాజం, సహపాఠ్య కార్యక్రమాలతో సర్వతోముఖాభివృద్ధి

ఎన్నో కష్టాలను మిగిల్చిన కోవిడ్ మహమ్మారిని విజయవంతంగా ఎదుర్కొని పాఠశాలలను పునఃప్రారంభించుకున్నాము. ఇలాంటివి భవిష్యత్తులో ఒకవేళ సంభవిస్తే వాటిని అన్ని రకాలుగా ఎదుర్కొనగలిగే సామర్థ్యాన్ని పెంచుకునేందుకు పిల్లల్లో అవగాహన కలిగించాము.

బాలసభలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించి మండలంలో ప్రథమ బహుమతిని సాధించాము. స్కూల్ గార్డెనింగ్, సెల్ఫ్ గవర్నమెంట్ డే, నో బ్యాగ్ డే తో పాటు వివిధ పోటీలను నిర్వహించడం వలన మానసిక, చలన నైపుణ్యాల అభివృద్ధి జరిగి, నేర్చుకోవాలనే జిజ్ఞాస పెరిగింది.



మధ్యాహ్న భోజనం తరవాత విద్యార్థులకు అవసరమయ్యే సంపూర్ణ ఆహారం అందేలాగా ప్రణాళిక అమలుపరుస్తున్నాము. దీని ద్వారా పౌష్టికాహార లోపం గల పిల్లల శాతాన్ని తగ్గించగలిగాము. Prevention is better than cure అనే సూత్రాన్ని పాటిస్తూ విద్యార్థులకు వచ్చే కాలానుగుణ వ్యాధుల గురించి పిల్లలకు అవగాహన కల్పించాము. పేరెంట్-టీచర్ మీటింగ్ ద్వారా విద్యార్థుల యొక్క ప్రతిభాపాఠాలను ఎప్పటికప్పుడు ప్రతి నెల తల్లిదండ్రులకు తెలియజేస్తాము. గ్రామంలో ఉన్న యువకుల సహాయంతో పాఠశాల సమయం అనంతరం వివిధ రకాల ఆటలను, యోగాసనాలను విద్యార్థులు నేర్చుకుంటున్నారు. వివిధ రకాల సంఘ, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు పాఠశాలలో నిర్వహించడం వల్ల విద్యార్థులకు సమాజం పట్ల గౌరవమైన భావన కలిగి, నైతిక బాధ్యతతో మెలిగి, మంచి పౌరులుగా ఎదుగుతారు.



## పిల్లలు రాసిన కథలు

పాఠశాల పేరు	:	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, మేళ్ళ చెరువు
జిల్లా	:	సూర్యాపేట
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	పి. నారపరెడ్డి
ఫోన్ నెంబర్	:	7989792167
ఉపాధ్యాయుని పేరు	:	ముక్కామల జానకీరామ్
ఫోన్ నెంబర్	:	6305393291
మెయిల్ ఐడి	:	zphsmellacheruvu1@gmail.com

నా పేరు ముక్కామల జానకీరామ్. సూర్యాపేట జిల్లాకు 60 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల మేళ్ళచెరువులో స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు)గా పని చేస్తున్నాను. మా పాఠశాలలో దాదాపు 200 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. నేను జనవరి 2022 సంవత్సరంలో 317 జీవోలో భాగంగా నల్లగొండ జిల్లా నాంపల్లి పాఠశాల నుండి మేళ్ళచెరువు పాఠశాలకు బదిలీ అయ్యాను.

నేను కథలు, కవితలు, పాటలు రాస్తాను. దాదాపు 13 కథలు వివిధ ప్రముఖ దినపత్రికల్లో ప్రచురితం అయ్యాయి. ఈనాడులో ఐదు కథలు ప్రచురితం అయ్యాయి.

విద్యార్థులకు కథల పట్ల ఆసక్తి కలిగించడానికి ప్రతిరోజు వివిధ దినపత్రికలలో వచ్చే కథలు తరగతి గదిలో చదివి వినిపించేవాడిని. ఆ కథలు ఏ విషయాన్ని గురించి చెబుతున్నాయి అని విద్యార్థులతో చర్చించే వాడిని.

కథలు రాసేటప్పుడు ఏ ఏ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి, వస్తువు, శైలి, శిల్పం మొదలైన పదాలను విద్యార్థులకు పరిచయం చేశాను. మన చుట్టూ జరుగుతున్న విషయాలను పరిశీలిస్తూ ఆ వ్యక్తులను పక్షులుగా, జంతువులుగా ఊహించుకొని చిన్నచిన్న కథలు వ్రాయించాను.

పాఠశాల గ్రంథాలయంలో ఉన్న కథల పుస్తకాలను విద్యార్థులకు ఇచ్చి కథలు చదివించేవాడిని. వారు చదివిన కథలపైన వాళ్ళ అభిప్రాయాలు చెప్పించేవాడిని.

స్వతహాగా నేను కూడా బాలల కథలు రాస్తాను. కాబట్టి నా కథలు వివిధ దినపత్రికల్లో వచ్చినప్పుడు వాటిని తరగతి గదిలో విద్యార్థులకు చదివి వినిపించేవాడిని. ఆ కథలో ఏమి అర్థం అయిందో అడిగి విద్యార్థులతో చెప్పించేవాడిని. అలా స్ఫూర్తి పొందిన విద్యార్థులు మేము కూడా కథలు రాస్తాం, మా కథలు కూడా దినపత్రికలకు పంపించండి అని అడిగినప్పుడు చాలా సంతోషించి విద్యార్థులకు కథలు రాయడంలో మెళకువలు నేర్పించాను.

మా పాఠశాల పేరు మీద 'మేళ్లచెరువు కథా కార్యశాల' అనే వాట్సాప్ సమూహాన్ని ఏర్పాటు చేసి ప్రతి రోజు దినపత్రికల్లో వచ్చే కథలు పెట్టి విద్యార్థులు చదివేలా ప్రోత్సహించాను.

మా పాఠశాల రాసిన మొదటి కథ నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రికలో ప్రచురితమయ్యింది. 6వ తరగతి చదువుతున్న నిఖిత రాసిన 'ఓర్పు' అనే కథలో తన తండ్రి వ్యవసాయం చేసినప్పుడు పంట నష్టం వస్తే చనిపోవాలనుకుంటాడు. అది చూసిన నిఖిత తన తండ్రిని అడ్డుకుంటుంది. నాన్న ఈ సంవత్సరం కాకపోతే మరో సంవత్సరం పంట పండుతుంది. ఓర్పుగా ఉండాలి. నువ్వు లేకుంటే ఎలా అని ఏడుస్తుంది. అలా 'ఓర్పు' అనే కథను ఆ విద్యార్థి చాలా చక్కగా రాసింది.



9వ తరగతి విద్యార్థిని సరిత రాసిన కథ 'చదువు విలువ'. ఈ కథ ప్రజాశక్తి దినపత్రికలో ప్రచురితం అయింది. ఆ కథలో తండ్రికి గల ఒక్కగానొక్క కూతురు గారాబంగా పెంచితే ఆ అమ్మాయి వివిధ కారణాలు చెప్పి డబ్బు తీసుకొని దుబారా ఖర్చులు చేస్తుంది. ఒక వృద్ధుడు చెట్టు కింద కూర్చొని విద్యార్థులకు పాఠాలు బోధిస్తూ ఎప్పుడూ పుస్తకాలు చదువుతుండేవాడు. అది గమనించిన విద్యార్థిని అతనితో మాట్లాడాక చదువు గొప్పతనాన్ని తెలుసుకొని బాగా చదువుకుని ప్రయోజకురాలు అవుతుంది.

9వ తరగతి విద్యార్థిని స్రవంతి రాసిన కథ 'దురాశ'. ఇది నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రికలో ప్రచురితమయింది. 9వ తరగతి విద్యార్థి ఎస్.కె. సమీర్ రాసిన కథ 'చీమ మేలు'. ఇది ప్రజాశక్తి దినపత్రికలో ప్రచురితం అయింది. ఈ కథ లో నది కాలుష్యం ఐతే ఆ నీరు తాగి చెట్లు చనిపోతుంది. దయచేసి నదిలో ప్లాస్టిక్, మురుగు నీరు వేయకండి. మా చిన్ని ప్రాణులు ప్రాణాలు కోల్పోతున్నాయి అని చెట్ల ఆకులపై రాస్తుంది చీమ. అది చూసిన ప్రజలు మారుతారు. నది చీమతో నీ మేలు మర్చిపోలేను అంటుంది.



'దటీజ్ మహి' తొమ్మిదవ తరగతి విద్యార్థిని మహిత రాసిన కథ. ఈ కథ విద్యార్థిని మెడ వంకరగా ఉంటే తోటి స్నేహితులు వెక్కిరిస్తారు. తన మామయ్య మానవ శరీరము భగవంతుడు



ఇచ్చినది. దానిని గురించి ఆలోచించక నీ సామర్థ్యాలపై నువ్వు పట్టు సాధించు. నిన్ను ఇప్పుడు వెక్కిరించినవాళ్ళే నిన్ను పొగుడుతారని ధైర్యం చెబుతాడు. మహిత బాగా చదువుకొని పదో తరగతిలో మొదటి స్థానం సంపాదిస్తుంది. అందరూ దట్ ఈజ్ మహి అని మెచ్చుకుంటారు అని చెప్పే కథ.

‘సమ్మకం’ అనే కథ ఎస్.కె.రిజ్వాన రాసింది. ఈ కథ నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రికలో ప్రచురితం అయ్యింది. ఈ కథలో సమ్మకం ఉంటే ఏదైనా సాధించగలం అనే

విషయాన్ని జంతువుల ఆధారంగా చెబుతుంది. ఇంకా వివిధ కథలు వివిధ పత్రికలలో ప్రచురితమవుతున్నాయి. ఇలా విద్యార్థులు కథలు రాయడము, అవి వివిధ దినపత్రికల్లో ప్రచురితం కావడం, వారిని ప్రార్థనా సమయంలో అందరి ముందు ప్రశంసించడం వల్ల మిగతా విద్యార్థులు కూడా వీరిని స్ఫూర్తిగా తీసుకొని ఇంకా చాలా కథలు రాస్తున్నారు. అలా రాసే సమయంలో గమనించిన అక్షర దోషాలను గుర్తించి వాటిని సరిచేయించేలా అభ్యాసం చేయించడం జరిగింది. అక్షర దోషాలతో పదాలు రాసినను చదివేటప్పుడు సరిగ్గా చదువుతున్నారు. చదువడం, రాయడం మధ్య తేడాలు తెలియజేసి అవగాహన కల్పించడం ద్వారా అక్షర దోషాలను నివారించడం జరుగుతోంది. ఈ విధానంతో కొంత ప్రగతి కనబడుతోంది.

కథలు రాయడం వల్ల విద్యార్థుల్లో ఆలోచన శక్తి పెరుగుతుంది. సమాజం పట్ల అవగాహన ఏర్పడుతుంది. విచక్షణా జ్ఞానం పెరుగుతుంది. సమాజాన్ని వ్యక్తులను పరిశీలించగలుగుతారు.

విద్యార్థులు చెడు వ్యసనాలకు అలవాటు పడకుండా, సమయం వృధా చేయకుండా కథలు రాయడం వల్ల చదవడం, రాయడం అనే అభ్యసన ఫలితాలు కూడా సాధించగలిగారు. మా విద్యార్థులు ఆ దిశగా అడుగులు వేయడం చాలా సంతోషించదగిన విషయం. కొంతమంది విద్యార్థులు చిత్రాలను కూడా గీశారు. దాదాపు 20 చిత్రాల వరకు ఈనాడు దినపత్రికలో ప్రచురితమయ్యాయి. ఇందుకు మా పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులు ఎంతో సహకారం అందించారు.



## మా పిల్లల మాటలు



నా పేరు ఎస్.కె. రిజ్వాన. నేను ఎనిమిదో తరగతి చదువుతున్నాను. మా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు మమ్మల్ని బాగా ప్రోత్సహిస్తారు. నేను మొదల బొమ్మలు వేశాను. అవి ఈనాడు దినపత్రికలో వచ్చాయి. తర్వాత కథలు ఎలా రాయాలో చెప్పారు. మా సార్ కూడా కథలు రాస్తారు. నా పేరు కూడా పేపర్లో రావాలని నేను రెండు, మూడు కథలు రాశాను. అవి సార్కి చూపిస్తే కొన్ని సలహాలు, సూచనలు చేశారు. ఆ విధంగా 'నమ్మకం' అనే కథ రాశాను. నా కథ నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రికలో ప్రచురితమయ్యింది. నా జీవితంలో మరచిపోలేని రోజు ఆ రోజు. కథలు రాయడం నాకు చాలా సంతోషాన్ని ఇస్తుంది.



నా పేరు సరిత. నేను జడ్పీ హెచ్ఎస్ మేళ్లచెరువు పాఠశాలలో 9వ తరగతి చదువుతున్నాను. మా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు చిన్నచిన్న కథల పుస్తకాలు ఇచ్చి మాతో కథలు చదివించేవారు. అలా కొన్ని నెలల తర్వాత మీరు కూడా కథలు రాయండి అని కథలు ఎలా రాయాలో మెళకువలను నేర్పించారు. అలా మెళకువలు నేర్చుకుని నేను రాసిన కథ 'చదువు విలువ'. ఈ కథ ప్రజాశక్తి దినపత్రికలో ప్రచురితమయ్యింది. నా పేరును పత్రికలో చూసుకోవడం, చాలా మంది నా కథను మెచ్చుకోవడం నాకు చాలా ఆనందాన్ని కలిగించింది.



నా పేరు మహిత. నేను సూర్యాపేట జిల్లా మేళ్లచెరువు మండలంలో జడ్పీ హెచ్ఎస్ మేళ్లచెరువు పాఠశాలలో 9వ తరగతి చదువుతున్నాను. మా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు చాలా చక్కగా పాఠాలు అర్థమయ్యే విధంగా చెబుతారు. అలా చెబుతూనే కథలు ఎలా రాయాలో కూడా చెప్పారు. నేను రాసిన కథ 'దటీజ్ మహి' ప్రజాశక్తి దినపత్రికలో ప్రచురితమైంది. అందరూ నన్ను మెచ్చుకుంటుంటే నాకు చాలా ఆనందం వేసింది. మా ఉపాధ్యాయులు మమ్మల్ని బాగా ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

## అక్షర సేద్యం

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, నర్సింగరావుపల్లె
		మం. నిజాంసాగర్,
జిల్లా	:	కామారెడ్డి
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	వి. రాఘవేందర్
ఫోన్ నెంబర్	:	9440095077
ఉపాధ్యాయిని పేరు	:	డాక్టర్ వెంకన్నగారి జ్యోతి
ఫోన్ నెంబర్	:	9440459222
మెయిల్ ఐడి	:	venkannagarijyothi@gmail.com

నా పేరు డాక్టర్ వెంకన్న గారి జ్యోతి. నేను కామారెడ్డి జిల్లా నిజాంసాగర్ మండలంలోని యుపిఎస్ నర్సింగరావుపల్లె టీచరుగా పనిచేస్తున్నాను.

### నేను నా పాఠశాల

ఈ గ్రామంలో నేను ఆరు మాసాల నుండి నివసిస్తున్నాను. కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ సరిహద్దు గ్రామమైన ఈ మారుమూల అటవీ ప్రాంతం నరసింగరావు పల్లె తల్లి బడిలో నేను సేదతీరుతున్నప్పటికీ ఏదో అసంతృప్తి నన్ను వెంటాడుతూనే ఉంది. ఆ అంశం ఏమిటంటే నేను టీచరుగా పని చేస్తున్నాను, కానీ నా విద్యార్థులకు పాఠాలు చదవడం, రాయడం, లెక్కలు చేయడం రావడం లేదు అనేది. దీనికి కారణం ఏమిటని సుదీర్ఘంగా ఆలోచించాను.



కరోనా కారణంగా విద్యార్థులు రెండు సంవత్సరాలు ప్రత్యక్ష బోధనకు దూరం కావడం, టీవీలకు ఫోన్లకు దగ్గర కావడం వల్లనే వారికి కనీస సామర్థ్యాలు రావడంలేదని అన్ని సబ్జెక్టుల్లో వెనుకబడినారని గుర్తించాను. ఈ వెనుకబాటుతనాన్ని అధిగమించడానికి తెలుగు, సామాన్య, సాంఘిక పాఠాలలోని పదాలను నల్లబల్లపై రాసి వాటిని చదివించడం, రాయించడం మొదలుపెట్టాను. ఆ సమయంలోనే విద్యార్థులు టీవీ సీరియల్స్ సుడిగుండంలో చిక్కుకున్నారనే అసలు విషయం నాకు అవగతమైంది. వారు పదప్రయోగాలు చేసేటప్పుడు టీవీ సీరియల్స్ లోని పాత్రల పేర్లు, సీరియల్స్ పేర్లు, కొన్ని సన్నివేశాలు అలవోకగా చెబుతున్నారు. అలాగే ఫోన్లలో ఉండే వివిధ యాప్ల గురించి చెబుతున్నారు. దాంతో పాటు వారు ఫోన్ లో చూడకూడని సన్నివేశాలు చూస్తున్నట్లు వారి నోటి నుండి వచ్చిన మాటలు వినిన క్షణం నేను నివ్వెరపోయాను. పాఠశాలలో ఉదయం 09.00 గంటల నుండి సాయంత్రం 04.15



నిమిషాల వరకు అందరం ఉపాధ్యాయులం అన్ని సబ్జెక్టులు బోధించినా మా బోధన బూడిదలో పోసిన పన్నీరులాగా అవుతున్నదని అర్థమయింది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే విద్యార్థులు వారి ఇళ్లకు వెళ్ళగానే టీవీలలో, ఫోన్లలో నిమగ్నమవడమే.

### అక్షర సేద్యానికి అంకురార్పణ

విద్యార్థులను టీవీ సీరియళ్లు సునామీల చుట్టేయకుండా చూడాలని, ఫోన్ అగాధాలలో వారు పడిపోకూడదని, ఇందుకు అక్షర సేద్యం చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాను. ప్రతి రోజు సాయంత్రం 06.00 గంటల నుండి 09.00 గంటల వరకు మా నరసింగరావు పల్లెలోని 10 మంది విద్యార్థుల ఇంటి వద్దకు వెళ్లి, వారు ఆ సమయంలో వివిధ సబ్జెక్టులు అనగా తెలుగు, హిందీ, ఇంగ్లీష్, సామాన్య శాస్త్రం, సాంఘిక శాస్త్రం చదువుకోవడం లేదా



గణిత సమస్యలు చేయడాన్ని చూడాలని నిర్ణయించుకున్నాను. నాకు ఎవరి ఇంటికి వెళ్లాలి అనిపిస్తే వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్తాను. ఎవరి ఇంటికి వచ్చేది ముందుగా వారికి చెప్పనని విద్యార్థులకు చెప్పాను.

విద్యార్థుల ఆరోగ్యం కొరకు ఆటలు ముఖ్యం. అందుకే సాయంత్రం 04:30 నుండి 05.55 నిమిషాల వరకు ఆటలు ఆడుకోవాలని సాయంత్రం 06.00 గంటల నుండి 09.00 గంటల వరకు చదువుకోవాలని చెప్పాను. ఆ సమయంలో నేను వెళ్లి చూసినప్పుడు ఏ విద్యార్థి ఆరుబయట కనిపించకూడదు, చదువుకుంటూ ఉండాలి అని చెప్పాను. ఇంటి దగ్గర వాళ్ళు ఏం చదివారో నోటు పుస్తకంలో రాసుకుని వస్తే, మరుసటి రోజు పాఠశాలలో ఆ విషయంపై మౌఖిక పరీక్ష లేదా లఘు పరీక్ష నిర్వహిస్తానని చెప్పాను. దానికి నేను పెట్టిన పేరు అక్షర సేద్యం. అందులో భాగంగా విద్యార్థులకు తెలుగు, ఇంగ్లీష్, సామాన్య శాస్త్రం, సాంఘిక శాస్త్రం చదవడం, రాయడం రావాలని, గణితంలో చతుర్విధ ప్రక్రియలు రావాలని విద్యార్థులకు వివరించాను. నేను సాయంత్రం 6 గంటలకు ఆరంభించి ఒక్కో ఇల్లు తిరుగుతూ పరిశీలిస్తే ఒక విద్యార్థి టీవీ చూస్తున్నాడు. మరొక విద్యార్థిని తన తల్లిదండ్రులతో కార్తిక దీపం సీరియల్ చూస్తున్నది. కొందరు విద్యార్థులు టీవీలో కార్టూన్లు చూస్తున్నారు. మరికొందరు విద్యార్థులు నా రాకను కూడా గమనించలేదు. ఇంకొందరు విద్యార్థులు వారి తల్లిదండ్రులు టీవీలు చూస్తుంటే దాని ముందు కూర్చోని చదవడం, రాయడం చేస్తున్నారు. నేను ఇళ్ళు సందర్శించడం చూసి ఇంత రాత్రి ఇళ్లలోకి టీచర్ ఎందుకు వస్తున్నదని కొందరు విద్యార్థులు, మరికొందరు ఈ ఊళ్లో మా ఇల్లే ఉందా అని వారిలో వారు మంతనాలు జరుపుకోవడం నాకు తెలిసింది.

సుమారు 800 జనాభా గల గ్రామంలోని పాఠశాల విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులతో “నేను టీచరును, మీ పిల్లల చదువును పర్యవేక్షించడానికి వచ్చానని, నాకు సహకరించమని, టీవీలు, ఫోన్లు పిల్లలకు దూరంగా ఉంచమని, వారిని ప్రశాంతంగా చదువుకునే వాతావరణాన్ని మీ ఇంట్లో కల్పించమని” కోరాను. విద్యార్థుల ఇళ్లలోకి వెళ్ళినప్పుడు పరిసరాలు మరియు వ్యక్తిగత పరిశుభ్రతపై కూడా వారికి అవగాహన కల్పించాను. విద్యార్థులు బ్రష్ చేయకుండానే అన్నం తినడం, స్నానం చేయకుండానే పాఠశాలకు రావడం తల దువ్వకపోవడం, బ్రష్ చేసుకుని ఊరంతా తిరుగుతూ అలాగే తాగునీరు మరియు వంటనీరు పట్టుకోవడం, కొందరు ఆ నీరు పట్టుకునే ప్రాంతంలో ఉమ్మి వేయడం, మురికి బట్టలు వేసుకోవడం, ఎక్కడబడితే అక్కడ బీడీలు తాగి పడేయడం, ఆరుబయట మలమూత్ర విసర్జనలు చేయడం, గమనించి అవి చేయకుండా చూడాలని విద్యార్థులకు, తల్లిదండ్రులకు అవగాహన కల్పించాను.

ఇంటి పక్కనే మురికి గుంటలు ఉండటం, ఒకరు నల్ల వద్ద బట్టలు ఉతుకుతుంటే, ఇంకొకరు తాగునీరు పట్టుకుంటుంటారు. అలా చేయకూడదని విద్యార్థులకు, వారి తల్లిదండ్రులకు వివరించాను. విద్యార్థులు శుభ్రంగా స్నానం చేసి ఇంటి వద్దనే ఏదైనా తిని రావాలని, పాఠశాలలో భోజనానికి ముందు శుభ్రంగా చేతులు కాళ్లు కడుక్కోవాలని, పాఠశాలలో ఇచ్చే పౌష్టిక ఆహారం, పప్పు, గుడ్లు, అన్నం తినాలని వారికి, వారి తల్లిదండ్రులకు వివరించాను.

నేను నరసింగరావుపల్లెకు వచ్చాక దక్కింది, పీకింది, ఎత్తుకుపోయింది మొదలైన మాండలిక పదాలు వీనులకు విందుగా బహు పసందుగా అనిపిస్తున్నాయి. ఎందుకంటే ఆ పదాలు నేను పర్యాయపద నిఘంటువులో మాత్రమే చూశాను. కానీ విద్యార్థులు ఇలాంటి పదాలు పలికినప్పుడు సరైన పదాలు మాట్లాడలేకపోతున్నారని హృదయం చివుక్కుమన్నది.

### ప్రగతి పథంలో అక్షర సేద్యం



అభ్యసన సామాగ్రిగా హరివిల్లు లాంటి మన అందమైన పాఠ్యపుస్తకాలను మాత్రమే నేను ఉపయోగిస్తున్నాను. నేను నర్సింగరావు పల్లెలో ‘అక్షర సేద్యం’ సాయంత్రం 6 గంటల నుండి 9 గంటల వరకు కొనసాగిస్తున్నాను. నేను వెళ్ళిన సమయంలో విద్యార్థులు ఏ సజ్జెక్టు చదువుతున్నారు, ఏ పాఠం చదువుతున్నారు నోట్ చేసుకొని ఉదయం పాఠశాల అసెంబ్లీలో సూక్ష్మంగా దాని గురించి వివరిస్తాను. తరగతి గదిలో రోజు విద్యార్థులతో పాఠం

చదివిస్తాను. నేను ఇచ్చిన ఇంటిపనిపై పరీక్ష నిర్వహిస్తాను. కావున విద్యార్థులందరూ నా ఈ అక్షర సేద్యంలో అన్ని సామర్థ్యాలు సాధిస్తున్నారు. అక్షర సేద్యం వలన విద్యార్థులలో పోటీతత్వం పెరిగింది. చదవాలనే ఆసక్తి పెరిగింది.

అక్షర సేద్యం కార్యక్రమంలో భాగంగా నేను నిర్వహించిన మౌఖిక మరియు రాత పరీక్షలు, వాటి ఫలితాలు, ఆడియోలు 'మన ఊరు-మన వాళ్లు' అనే నర్సింగరావు పల్లె వాట్సాప్ లోకి పంపుతాను. దాంతో విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు నా శ్రమ మరియు తమ పిల్లల ప్రగతిని తెలుసుకోగలుగుతున్నారు. అందువలన నేను ఏ విద్యార్థి ఇంటికి వెళ్ళినను నన్ను వాళ్ళు అత్తగారి ఇంటి నుండి తల్లి గారి ఇంటికి వచ్చిన ఆడబిడ్డను చూసుకున్నంత అపురూపంగా చూసుకుంటున్నారు. అంతేకాకుండా వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత గురించి పరిసరాల గురించి నేను చెప్పిన మాటలు ఆచరిస్తున్నారు. అలా ఒక్కొక్క విద్యార్థి ప్రగతిని మరియు పరిసరాలను బట్టి ఒక్కో ఇంటి వారికి తగినంత సమయం కేటాయిస్తాను.

### ఆదిలో ఎదురైన ఇబ్బందులు

నా అక్షర సేద్యం ప్రారంభించాక విద్యార్థులు నాకు మరింత దగ్గరయ్యారు. నేను ఈ అక్షర సేద్యం ప్రారంభించాక విద్యార్థుల ప్రగతితో పాటు వారి హాజరు శాతం కూడా పెరిగింది. విద్యార్థులు పల్లెలో ఉండి పాఠశాలకు రాకుండా ఉండలేరు. ఎందుకనగా నేను ఉండేది ఆ పల్లెలోనే కదా. నా వెనుక ప్రతిరోజు విద్యార్థుల సైన్యం వస్తుంది. మళ్ళీ సాయంత్రం నేను పాఠశాల నుండి ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు నా విద్యార్థి సైన్యం నావెనకాలే వస్తూ తమ తమ గృహాలకు వెళ్తారు. నా ఈ అక్షర సేద్యానికి మొదట్లో కొన్ని అవరోధాలు కూడా వచ్చాయి. అవి ఏమిటంటే.... 'ఇలా ఎంత కాలం చేస్తారు, మీకు అవసరమా' సురాపానం సేవించి మత్తుగా మాట్లాడే కొందరు విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు, అంతేకాకుండా విద్యార్థులతో సురాపానం తెప్పించుకునేవారు, విద్యార్థులకు వారి ఇంటి వారే రాత్రివేళలో సురాపానం తాగించేవారు మాట్లాడిన మాటలు అవి.

### ప్రస్తుతం అంతా అనుకూలం

ఇప్పుడు అదేమీ లేదు. ఆరు మాసాల నా అక్షర సేద్యంలో అందరూ జాగ్రూకులైనారు. నాకు ఇప్పుడు అడ్డంకులు ఏమీ లేవు. నేను నా అక్షర సేద్యం ఇలాగే కొనసాగిస్తాను. విద్యార్థులు అందరికీ అన్ని సబ్జెక్టులలో కనీస సామర్థ్యాలు వచ్చేవరకు ఆపను.

### అవీ... ఇవీ సంగతులు

ఈ మారుమూల అటవీ ప్రాంతమైన నర్సింగరావు పల్లెలో సంబురంగా ఉన్న సంగతులే కాదు, సమస్యలూ ఉన్నాయి. ఇక నా ఈ కష్టాలు అక్బర్ బీర్బల్ కు చెప్పిన కాకుల లెక్క అంత. నేను ఉంటున్న ఇంటికి కిటికీలు ఉన్నాయి కానీ వాటికి తలుపులు లేవు. పరదాలు కట్టుకొని ఉంటున్నాను. నా స్నేహితులు పాలపిట్టలు, కొంగలు, కోళ్లు, పావురాలు. నా ఆవులు దోమలు, కోతులు, కప్పలు. ఎందుకంటే నేను ఉన్న అద్దె ఇల్లు పొలంలో ఉంది. పల్లెటూరే గాని పాలు, పెరుగు దొరకవు. పప్పు, ఉప్పు పుట్టదు. పోస్టాఫీస్ లేదు. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం అసలే లేదు. సంతకెళితే కానీ సామాన్లు సరుకులు, కూరగాయలు దొరకవు. ఈ పరిస్థితుల్లో సంత నుండి అవసరమైనవి తెచ్చి సహాయం అందించే సోదరుడు మా పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ రాఘవేందర్ సార్ గారు.

మా నరసింహారావు పల్లె రైతన్నలు వరి, జొన్న, చెరకు, పత్తి పంటలు పండిస్తారు. కానీ కూరగాయలు ఎక్కువగా పండించరు. ఎందుకంటే మా పల్లెలో మర్కటాలు కాయగూరలను పెరగనివ్వవు. అవి పల్లెలో మాతో పాటుగా నివసిస్తున్నాయి. మా పల్లెలో రాత్రివేళలో నక్కల కూతలు, గుడ్లగూబల అరుపులు వినిపిస్తాయి, తెల్లవారుజామున నెమళ్ళ అరుపులు, కోడికూతలు వినిపిస్తాయి. నర్తించే నాట్య మయూరాలు కనులకు విందు చేస్తాయి.

## బివరిమాట....

సాయంత్రం 6 గంటల నుండి తెల్లవారుజామున 5 గంటల వరకు నర్సింగరావుపల్లె చుట్టూ ఉన్న అడవుల్లో అడవి దున్నలు, అడవి పందులు, ఎలుగుబంట్లు తిరుగుతాయి. పల్లెకు దూరంగా పశువుల పాకలలోని పశువులు ఎన్నో అడవి జంతువులకు ఆహారం అయ్యాయి. అలా వాటికి ఆహారమైన పశువుల సంఖ్య నేను ఈ పల్లెకు వచ్చిన ఆరు మాసాల్లో అనేకం. అటవీ శాఖ వారు మా పల్లెకు అప్పుడప్పుడు వచ్చి అడవి వద్దకు వెళ్లవద్దని, పశువులను మేతకు అటువైపుగా వదలవద్దని, ఇంటి చుట్టు ప్రాంతాలను గమనిస్తూ ఉండటం అవసరమని జాగ్రత్తలు చెప్తారు. అగ్గిపెట్టె అంత ఇల్లు ఉన్నా నేను ఆనందంగానే ఉన్నాను. ఎందుకంటే నా చుట్టూ వికసించిన గులాబీ లాంటి నా విద్యార్థులు ఉన్నారు. ఇప్పటివరకు కొందరు విద్యార్థులు మాత్రమే నా ఈ ఆరు మాసాల అక్షర సేద్యంలో అన్ని సబ్జెక్టులలో అన్ని సామర్థ్యాలు సాధించారు. అందరు విద్యార్థులకు అన్ని సబ్జెక్టుల్లో కనీస సామర్థ్యాలు సాధించేవరకు నేను ఈ 'అక్షర సేద్యాన్ని' ఆపను. మా పాఠశాలలో 1 నుండి 7వ తరగతి వరకు 96 మంది విద్యార్థులు చదువుతున్నారు. ఐదుగురు ఉపాధ్యాయులం పనిచేస్తున్నాం. నా ఈ చిరు సంకల్పానికి మీ అందరి ఆశీస్సులు అందించాలని ఆశిస్తూ...

**ఈనాటి బాలలే రేపటి పౌరులు!!**



## ఆసక్తికర బోధనాభ్యసన విద్యార్థుల హాజరు పెంపుదలకు దోహదం చేస్తుంది

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, నార్వాయిపేట్, మం. నెన్నెల,
జిల్లా	:	మంచిర్యాల
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	కోడూరి శ్రీనివాస్
ఉపాధ్యాయుని పేరు	:	జలంపెల్లి శ్రీనివాస్
ఫోన్ నెంబర్	:	9948107847
మెయిల్ ఐడి	:	jalampelly1983@gmail.com

మంచిర్యాల జిల్లా నెన్నెల మండలంలోని మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల- నార్వాయిపేట్ లాంటి మారుమూల గ్రామీణ గిరిజన ప్రాంతాల్లో పిల్లలు పాఠశాలకు క్రమం తప్పకుండా రావడం ఒక పెద్ద సమస్యగా ఉన్న సందర్భాల్లో విద్యార్థులతో మమేకమై, వారి ఇళ్లకు వెళ్లి చదువు యొక్క ప్రాముఖ్యత తెలుపుతూ, పాఠశాలకు క్రమం తప్పకుండా హాజరయ్యేలా చేసి సఫలీకృతం కావడం జరిగింది.



ఇప్పుడు పిల్లలు అంతా బడికి వస్తున్నారు. ఎలాంటి భయం లేకుండా స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో, ఆడుతూ, పాడుతూ అభ్యసించడం, నేర్చుకున్న పాఠాలు జీవితాంతం గుర్తుంచుకునేలా చేయడం ద్వారా గుణాత్మకమైన విద్యను అందించడం కోసం ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది. రెండు దశాబ్దాలకుపైగా ఉపాధ్యాయ అనుభవంతో గ్రామీణ ప్రాంత విద్యార్థులకు ఆసక్తికర అభ్యసనం కల్పించుటకు క్షేత్ర పర్యటనలను పాఠ్య ప్రణాళికల్లో భాగంగా చేసుకొని అమలు చేయడం మొదలుపెట్టాను. మొదట్లో గ్రామంలో ఉన్న కొంతమంది “బడి వదిలి పొలాల వెంట తిరిగితే చదువు వస్తూ” అని పెదవి విరిచారు. కాని విద్యార్థులు నేర్చుకొని తమ దైనందిన జీవితంలో ఆచరణలో పెట్టడం ద్వారా ఆశించిన ఫలితాలు పొందడంతో విమర్శించిన వారి మన్ననలు కూడా ప్రస్తుతం పొందడం జరుగుతున్నది.

తరగతి నాలుగు గోడల మధ్యనే చదువుందనే భావనను తోసిరాజని, ప్రకృతి ఒడిలో ఆనందంగా నేర్చుకోవచ్చనే భావన బలపడేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు చేపట్టడం జరిగింది. అందులోనుండే మరిన్ని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు వినూత్నంగా రూపుదిద్దుకున్నాయి. సైన్స్ సంక్లిష్టంగా కాకుండా సరళంగా ఉండాలనేదే నా ఉద్దేశం.

### క్షేత్ర పర్యటనలు

క్షేత్ర పర్యటనల వలన వ్యవసాయ పంట పొలాల సందర్శన, రైతులతో ఇంటర్వ్యూలు, విత్తనాలు మొలకెత్తడం, మొక్కల పెంపకంలో భాగంగా నర్సరీల సందర్శన, నీటి యాజమాన్య పద్ధతుల వంటి పాఠ్యాంశాలు విద్యార్థుల మనసుల్లో ముద్రించబడ్డాయి. ప్రభుత్వరంగ సంస్థల సందర్శనతో గ్రామ పంచాయతీలు, పోస్ట్ ఆఫీస్, చౌక ధరల దుకాణాలు, వివిధ వస్తు ఉత్పత్తి స్థానాలైన కమ్మరి కొలిమి, కుమ్మరి చక్రం, వడ్రంగి పనులు, ఎద్దుల బండ్లు, నాగళ్ళు ఇలా వ్యవసాయ పనిముట్ల వంటి వాటిని విద్యార్థులకు దగ్గర చేయగలిగాను. చెరువు, నీటి కాలుష్యం, నీటి సంరక్షణ మొదలైన అంశాలన్నీ ఆయా క్షేత్రాల సందర్శన ద్వారా విద్యార్థులు బాగా అవగాహన పొందగలిగారు.



ఈ క్షేత్ర పర్యటనల ఫలితంగా విద్యార్థుల్లో ఆయా అంశాల పట్ల సమగ్ర అవగాహన, పరిశీలనా నైపుణ్యాలు, రైతులు, శ్రామికుల పట్ల గౌరవ భావం, ప్రకృతి వనరుల పరిరక్షణ, జీవవైవిధ్యం పట్ల అవగాహన, సమాచార సేకరణ నైపుణ్యాలు, శాస్త్రీయ దృక్పథం మరియు విద్యార్థులు ఒకరిపట్ల ఒకరికి మరింత స్నేహభావం పెరిగి ఆర్జించిన జ్ఞానాన్ని నిజజీవిత వినియోగంలోకి తీసుకుని రావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ప్రయోగాలు, సూక్ష్మదర్శినిని సమయం దొరికనప్పుడల్లా విద్యార్థుల చేతుల్లో ఉంచగలిగాను.





### టీ-షర్టులపై మానవ అవయవ వ్యవస్థలు

విద్యార్థులకు అమూర్త భావనలు స్పష్టంగా తెలపడం ఎప్పటికీ ఒక సవాలుగా అనిపించేది. అనునిత్యం ఇదే ఆలోచిస్తూ ఒక ఉపాధ్యాయునిగా ఇంకా సులువైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఏవైనా ఆవిష్కరించగలుగుతానా? అనే తీవ్రమైన అన్వేషణలో ఉండేవాడిని. వివిధ సందర్భాల్లో టీ షర్టులపై ముద్రించిన ఆయా బొమ్మలు చూసి దీనిని నా తరగతి గదికి ఎందుకు అన్వయించుకోకూడదు అనే భావన నుండి పురుడుపోసుకున్నదే “మానవ అంతర్గత అవయవాలను టీ షర్టులపై ముద్రించడం.” మానవ అంతర్గత వ్యవస్థలు-అవయవాల నమూనాలు చెప్పడం లేదా అంతర్జాలంలో చూపెట్టడం వల్ల విద్యార్థులు వీటిని గుర్తించడంలో తికమకపడుతూనే ఉండేవారు. దీనికి పరిష్కారంగా టీ షర్టులపై అంతర్గత అవయవాలైన గుండె-రక్త ప్రసరణ వ్యవస్థ, మూత్రపిండాలు-విసర్జక వ్యవస్థ, ఊపిరితిత్తులు-శ్వాస వ్యవస్థ, కాలేయం-జీర్ణ వ్యవస్థ, మెదడు-నాడీ వ్యవస్థ, ఎముకలు-అస్థి పంజరం, కండరాలు మొదలైన బొమ్మలను ముద్రించి పిల్లలచే ధరింపజేసి వాటిని వివరించడం వల్ల విద్యార్థులకు అవయవాలు, వాటి స్థానాలు, వాటి అమరికపై స్పష్టమైన అవగాహన కలగడంతో పాటు వాటి విధులను ఏమాత్రం తడబాటు లేకుండా ఖచ్చితత్వంతో నేర్చుకోవడం జరిగింది.



## పటనైపుణ్యాల పెంపుదల

పటాలలో ప్రాంతాల గుర్తింపు ఎంత పెద్ద తరగతి విద్యార్థులకైనా సమస్యగానే ఉంటుంది. ప్రాథమిక తరగతులలో గ్రామం, మండలం, జిల్లా, రాష్ట్రం, దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలను గుర్తించడం అనేది విద్యార్థులకు సవాలుగా ఉంటున్నది. ఈ సమస్యను అధిగమించడానికి వినూత్నంగా పిల్లలు ఎంతగానో ఇష్టపడే ఆట “అష్టాచెమ్మతో అవన్నీ చుట్టేద్దాం” అనే ప్రాజెక్టును మొదలుపెట్టడం జరిగింది.



ఆటలంటే ఇష్టపడని పిల్లలెవరుంటారు. ఆటలతోనే చదువును సులువుగా నేర్చుకోవచ్చు అంటే ఎందుకు ఇష్టపడరు. పిల్లలకు అష్టాచెమ్మా (గవ్వలతో ఆట) గమ్యుత్తుగా అనిపిస్తుంది. మా జిల్లా మంచిర్యాల, తెలంగాణ, భారతదేశం పటాలను బట్టపై ముద్రించి ఆయా మండలాలు, జిల్లాలు, రాష్ట్రాలకు నాలుగు దిక్కుల నుండి వరుసగా సంఖ్యలను ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ బట్టపై గల పటాలలో నలుగురు విద్యార్థుల చొప్పున గవ్వలు వేస్తూ జిల్లా కేంద్రాన్ని, రాష్ట్ర రాజధానిని, దేశ రాజధానిని చేరుకున్నవారు గెలిచేలా ఆడడం జరుగుతుంది. పిల్లలు ఆడుతూనే వారు ఆయా ప్రదేశాలను నోటు పుస్తకంలో వరుసగా నమోదు చేసుకుంటూ, వారి స్థానాలను మార్చుతూ ఆడుతూ గమ్యాన్ని చేరుతూ ఉంటారు. ఇలా ప్రతిరోజు ఆడించడంతోపాటు, విరామ సమయాల్లో, సెలవు దినాల్లో వారి ఇంటి వద్దకే బట్టతో ముద్రించిన పటాలను, గవ్వలను ఇవ్వడం జరిగింది. బట్ట ఎన్నిసార్లు ఉతికినా పాడవదు కాబట్టి దాన్ని ఎంచుకోవడం జరిగింది.

ఇలా విద్యార్థులు దీన్ని పూర్తి చేయడం వల్ల ఆ తర్వాత ఖాళీ పటాలను ఇచ్చినా విద్యార్థులు అమూర్తంగా ఉన్న అంశాలను స్పష్టంగా ఆయా పటాల్లో ప్రాంతాలను గుర్తించడంలో విజయవంతం కావడం జరిగింది. సులువైన బోధనాభ్యసన పద్ధతులు అవలంబిస్తే పిల్లలందరూ ఆశించిన ఫలితాలు అందుకోగలరని నా





నిజజీవిత అనుభవంతో తెలుసుకోగలిగాను. దీనికి కావలసిందల్లా ఓ ఉపాధ్యాయునిగా నిరంతర అన్వేషణ మరియు కూసినంత ఓపిక. ఈ పిల్లలూ నా పిల్లలే అనే బలమైన భావనతో నిత్యం మమేకమైతే అద్భుతమైన ఫలితాలు పొందవచ్చు అనేది కాదనలేని వాస్తవం.

నేను విద్యార్థులతో మమేకం అయ్యేందుకు వారు వేసుకునే ఏకరూప దుస్తులను ధరించడంతోపాటు, వారితో ఆడుతూ, పాడుతూ, పిల్లలతో కలిసిపోవడం వల్ల స్నేహపూరిత వాతావరణంలో ఆశించిన గుణాత్మకమైన విద్యను అందిస్తానే, అపారమైన ఆనందాన్ని మూటకట్టుకొని పిల్లలకు స్నేహితునిగా మిగిలాను.



విద్యార్థుల సమగ్రాభివృద్ధికి నిబద్ధతతో పనిచేస్తేనే, సమాజ హితునిగా, నిజమైన దేశ నిర్మాతగా ఉపాధ్యాయుడు వెలుగుతాడనేది నా బలమైన నమ్మకం. తద్వారా అత్యద్భుతమైన ఫలితాలు సాధించవచ్చనేది ఒక చారిత్రక వాస్తవం.

- జలంపెల్లి శ్రీనివాస్, ఉపాధ్యాయుడు

## కృత్యాధార బోధన నిత్య కృత్యమైన పాఠశాల

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, NSP క్యాంప్, హుజూర్ నగర్,
జిల్లా	:	సూర్యాపేట
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	వి.యతిపతి రావు
ఫోన్ నెంబర్	:	9441168604
ఉపాధ్యాయుల పేరు	:	రేవూరి శాంతి
మెయిల్ ఐడి	:	yatipatiraov@gmail.com

సూర్యాపేట జిల్లాలోని సాగర్ ఆయకట్టు క్రింద ధనవంతమైన పట్టణం హుజూర్ నగర్. హుజూర్ నగర్ పట్టణంలోని నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్ట్ ఉద్యోగుల పిల్లల కొరకు 1968వ సంవత్సరంలో మొదటిగా ప్రాజెక్ట్ వారి పాత క్వార్టర్స్ లో ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రారంభించబడినది. తదుపరి ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలగా, తదుపరి ఉన్నత పాఠశాలగా 1985-86 సంవత్సరంలో ఉన్నతీకరించడం జరిగింది. ఇప్పుడు తిరిగి ఈ పాఠశాల ప్రాథమిక పాఠశాలగా మారింది. అలా ప్రాథమిక పాఠశాలగా మారిన ఈ పాఠశాల సుమారు రెండు దశాబ్దాల పాటు వందల సంఖ్యలో విద్యార్థులతో విరాజిల్లింది. అప్పుడు 1వ తరగతిలోనే 102 మంది విద్యార్థులుండేవారంటే ఇప్పటి ఉపాధ్యాయ తరం ఒకింత ఆశ్చర్యానికి గురికావచ్చు. కానీ ఇది యదార్థము. కాలానుగుణంగా ఆంగ్ల మాధ్యమం, ప్రైవేటు పాఠశాలల ప్రభావంతో విద్యార్థుల సంఖ్య క్రమేణా తగ్గుతూ 2011-12 విద్యా సంవత్సరానికి 144కు చేరింది. ప్రస్తుతం పాఠశాలలో నమోదైన విద్యార్థుల సంఖ్య 297. ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య 9.

### బడి భవితను మార్చిన బడిబాట

పాఠశాలలో విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గడానికి ఆంగ్ల మాధ్యమం లేకపోవడం, ఉపాధ్యాయులు స్థానికంగా లేకపోవడం, నిరంతరం విద్యార్థుల బాగోగులు పట్టించుకోకపోవడం, తల్లిదండ్రులకు పాఠశాలకు మధ్య సత్సంబంధాలు లేకపోవడం వంటి కారణాలను తెలుసుకొని వరిష్కార మార్గాలను ఆలోచించడం జరిగింది. ఉపాధ్యాయుల సమష్టి కృషితో అవాస ప్రాంతమంతా ఇల్లిల్లా తిరగడం, పట్టణంలో సైతం కరపత్రాల ద్వారా ప్రచారాన్ని నిర్వహించి తల్లిదండ్రులు కోరుకున్న అంశాలను అమలు చేయగలమని హామీ ఇచ్చి విద్యార్థుల సంఖ్యను 230కి చేర్చడం జరిగింది. ఇక ఆనాటి నుండి నేటి వరకు విద్యార్థుల సంఖ్య పెరగడమే కానీ తగ్గడం అన్నది లేనే లేదు.



ఇందుకు పాఠశాలలో పనిచేస్తున్న ఉపాధ్యాయుల సమిష్టి కృషి ముఖ్య కారణం. తల్లిదండ్రుల కోరిక ప్రకారం 2013-14 విద్యా సంవత్సరం నుండి 1వ తరగతితో ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. స్థానికంగా గల దాతలను సంప్రదించి 1వ తరగతి మరియు 2వ తరగతి (2 సంవత్సరములు) విద్యార్థులకు పాఠ్యపుస్తకాలను ఉచితంగా సమకూర్చడం జరిగింది. మూడవ సంవత్సరం నుండి ప్రభుత్వం ఉచిత పాఠ్యపుస్తకాలను సరఫరా చేసింది.

## NO ADMISSIONS BOARD

2017-18 విద్యా సంవత్సరానికల్లా హుజూర్ నగర్ శాసనసభా నియోజకవర్గంలో ఆంగ్ల మాధ్యమం గల ఏకైక ప్రభుత్వ ప్రాథమిక పాఠశాల కావడంతో పాఠశాలలో ప్రవేశాలు బాగా జరిగాయి. పాఠశాలలో సరిపడా భౌతిక వనరులు, ఉపాధ్యాయులు లేనందున NO ADMISSIONS BOARD పెట్టక తప్పలేదు. ఈ బోర్డు వరుసగా 2017-18, 2018-19 మరియు 2019-20 విద్యా సంవత్సరాలు కొనసాగింది. 2020-21 మరియు 2021-22 విద్యా సంవత్సరాలు కరోనా మహమ్మారిలో ముగియగా, 2022-23 విద్యా సంవత్సరం ప్రవేశాలలో ప్రస్తుతం పాఠశాలతో 297 మంది విద్యార్థులు కలరు.



## కృత్యాధార బోధన నిత్య కృత్యం



నిరంతరం తరగతి గదులలో బోధనాభ్యసన సామగ్రి ద్వారానే బోధన జరుగుతుంది. 2014 సంవత్సరంలో పాఠశాలలో సుమారు 108కి పైగా బోధనాభ్యసన సామగ్రితో మేళాను నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ మేళాను పట్టణంలోని అన్ని ప్రాథమిక పాఠశాలల విద్యార్థులు మరియు ఉపాధ్యాయులు సందర్శించడం జరిగింది. ఉపాధ్యాయులు బోధనాభ్యసన సామగ్రిని ఉపయోగిస్తూ కృత్యాధార అభ్యసనం కొనసాగిస్తారు. ఇందుకు టీచర్లు, విద్యార్థులు కలిసి ఆయా

తరగతులలోని అన్ని సబ్జెక్టులకు అవసరమైన సామగ్రిని సేకరించి అందరూ కలిసి అభ్యసన సామగ్రిని రూపొందించుకున్నారు. ఆ సామగ్రిని విద్యార్థులు సొంతంగా వాడతారు.

## పోటీ పరీక్షల్లో లేదు పోటీ

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన గురుకులాల్లో 2017 నుండి నేటి వరకు ప్రతీ సంవత్సరం సుమారు 30 మంది విద్యార్థులు 5వ తరగతికి ఎంపిక కాబడుతున్నారు. ఇందుకు విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులు ప్రత్యేక శిక్షణ ఇస్తారు. ప్రతి విద్యార్థిపై శ్రద్ధ ఉంచి ప్రత్యేక బోధనాభ్యసన సామగ్రితో అభ్యాసం చేయించడం వల్ల విద్యార్థులు సీట్లు పొందుతున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర క్రీడా పాఠశాలలకు విద్యార్థులు ఎంపిక కాబడి, ప్రస్తుతం ఒకరు ఆదిలాబాద్, మరొకరు హాకీంపేట్ నందు విద్యతోపాటు క్రీడా నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకుంటున్నారు. హుజూర్ నగర్ శాసనసభా నియోజక వర్గంలో గల తెలంగాణా రాష్ట్ర ఆదర్శ పాఠశాలలు (మోడల్ స్కూల్స్) మరంపల్లి మరియు గడ్డిపల్లి ప్రవేశాలకు నిర్వహించిన 6వ తరగతి ప్రవేశ పరీక్షనందు పాఠశాల విద్యార్థులు జిల్లా స్థాయిలో మొదటి స్థానం మరియు మొదటి 10 స్థానాలలో నిలిచారు.

## ఉన్నత విద్యాలయాల సందర్శన

హుజూర్ నగర్ పట్టణంలో గల బాలుర ఉన్నత పాఠశాలలను, బాలికోన్నత పాఠశాలను 5వ తరగతి విద్యార్థులు ప్రతి సంవత్సరం సందర్శించి ఒక రోజు మొత్తం ఆ పాఠశాలలో గడిపి ఉన్నత పాఠశాలలో గల ప్రయోగశాల, గ్రంథాలయం, క్రీడలు మొదలైన అన్ని విషయాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకునేలా చేయడం జరుగుతున్నది. అదేవిధంగా హుజూర్ నగర్ పట్టణం మరియు పట్టణ పరిసరాలలో గల ఉన్నత విద్యా సంస్థలైన జూనియర్, డిగ్రీ కళాశాలలు, ఇంజనీరింగ్ మరియు ఉపాధ్యాయ శిక్షణా కళాశాలలను 4 మరియు 5వ తరగతి విద్యార్థులచే సందర్శింపజేసి ఒక రోజు మొత్తం ఆ సంస్థలలో గడిపి అక్కడ గల అన్ని విషయాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకునేలా చేయడం జరుగుచున్నది. దీని వలన నూతన విషయాలు, కోర్సులు, తాము భవిష్యత్తులో చదువబోయే వాటి గురించి విద్యార్థులు అవగాహన పెంచుకోవడం జరుగుతున్నది. ఇది బడి మధ్యలో మానివేయకుండా ఉన్నత తరగతుల అభ్యసనానికి ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తున్నది.

## పాఠశాల వార్షికోత్సవము - విజ్ఞాన వినోదవల్లరి

2012 సంవత్సరం నుండి ప్రతి సంవత్సరం పాఠశాల వార్షికోత్సవం నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. కరోనా కారణంగా 2 సంవత్సరాలు నిర్వహించబడలేదు. పాఠశాలలో విద్యార్థుల నమోదు పెరగడానికి వార్షికోత్సవాల



నిర్వహణ బాగా తోడ్పడింది. పిల్లల ప్రదర్శనలతో తల్లిదండ్రులు సంతృప్తి చెందడానికి, పాఠశాల-సమాజ సంబంధాలు పెరగడానికి ఇది తోడ్పడింది. విద్యార్థులచే సుమారు 40-45 అంశాలు ప్రదర్శించడం జరుగుతున్నది. వార్షికోత్సవ

నిర్వహణ వల్ల విద్యార్థుల ప్రతిభాపాటవాలు వారి తల్లిదండ్రులు మరియు సమాజంలోని ప్రతి ఒక్కరూ గుర్తించడం జరిగింది. పాఠశాలలో ప్రతి శనివారం మధ్యాహ్నం విజ్ఞాన వినోదవల్లరి పేరుతో ఒక గంట పాటు విద్యార్థులకు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఇందులో నీతి పద్యాలు, కథలు చెప్పడం, నాట్యం, నాటకీకరణ వంటి అంశాలను విద్యార్థులు ప్రదర్శిస్తారు. ఈ కార్యక్రమం ద్వారా విద్యార్థులలో రంగస్థల బిడియం పోయి వేదికలపై నిర్భయంగా ప్రదర్శించడం చేస్తున్నారు.

**సంప్రదాయ లీతిలో పండుగల నిర్వహణ**

బతుకమ్మ, కృష్ణాష్టమి, సంక్రాంతి, క్రిష్టమస్, రంజాన్ వంటి పండుగలను ముందు రోజే పాఠశాలలో సంప్రదాయబద్ధంగా నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. అందువలన చిన్నారులకు పండుగల ప్రాధాన్యత తెలుస్తున్నది. తెలుగు భాషావారోత్సవాలు పాఠశాలలో ఘనంగా నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ వారోత్సవాలలో భాగంగా ప్రతిరోజు తెలుగు నీతి పద్యాలను ప్రార్థన సమయంలో విద్యార్థులు ఆలపించారు. చివరి రోజు విద్యార్థులు తెలుగు సంప్రదాయ నృత్యాలను, ఏక పాత్రాభినయాలను చేశారు. ప్రధానోపాధ్యాయులు విష్ణుదాస్యం యతివతిరావు గారు స్వయంగా వీరబాహుడు (కాటికాపరి) ఏక పాత్రాభినయాన్ని ప్రదర్శించారు. ఆసక్తి గల విద్యార్థులకు భగవద్గీత శ్లోకాలను నేర్పించి వాటి అర్థ తాత్పర్యాలను వివరించడం జరుగుచున్నది. దీంతో చిన్నారులకు భాషోచ్ఛారణ స్పష్టంగా వస్తున్నది. చిన్నారులలో దాగివున్న నైపుణ్యాలను వెలికితీయుటకు వారిని ప్రోత్సహించి వారు చేసిన కళాకృతులను ప్రదర్శింపజేయడం జరుగుచున్నది.

**వివిధ పోటీలలో విజేతలు**

ప్రాథమిక స్థాయి విద్యార్థులకు నిర్వహించిన అనేక పోటీలలో మా పిల్లలు పాల్గొని విజేతలుగా నిలిచారు. 2019లో నిర్వహించిన రాష్ట్ర స్థాయి బాలోత్సవ పోటీలలో మా విద్యార్థులు కథలు, మట్టి బొమ్మలు, గ్రామీణ సాంప్రదాయ నృత్యోత్సవం పోటీలలో ప్రథమ స్థానం పొందారు.



**ప్రసార మాధ్యమాలు మరియు పత్రికలలో మా విద్యార్థుల ప్రతిభ**

ఈనాడు, సాక్షి, నమస్తే తెలంగాణ, ఆంధ్రజ్యోతి, ఆంధ్రప్రభ వంటి పత్రికలలో పాఠశాల విశిష్టతను గురించి అనేక సార్లు ఘనంగా ప్రచురించాయి. అలాగే ఈటీవీ, సాక్షి, టీ-న్యూస్, మహా టీవీ ద్వారా అనేక కథనాలు ప్రసారమయ్యాయి. మా పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు పాఠశాల విద్యార్థుల కొరకు 2 యూట్యూబ్ ఛానెళ్ళు నిర్వహిస్తున్నారు. మా పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు అంతా ఏదో ఒక స్థాయిలో వారు చేసిన కృషికి గాను ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ బహుమతులు పొందినవారు కావడం మాకు గర్వ కారణం. ఇలా అందరం కలిసి పాఠశాల అభివృద్ధికి, పిల్లల బంగారు భవిష్యత్తుకై విశేషంగా కృషి చేస్తున్నాము.



విజయవాడలో ఎస్.సి. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో విద్యార్థులు (పాఠశాల)

**పేదెంటి బిడ్డలూ మెరికలే**

- ★ సత్తా చాటిత ఎన్నో ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యార్థులు
- ★ గురుకుల విద్యాలయాలకు మెరికలే 12 మంది ఎంపిక

**విజయవాడ, పార్లమెంట్:**

పాఠశాలలోని ఎన్నో ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యార్థులు విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గుతుండడం ప్రధాన కారణాలుగా పేదెంటి బిడ్డలూ మెరికలే పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయడం ప్రధాన లక్ష్యంగా నిర్ణయించుకున్నారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయడం ప్రధాన లక్ష్యంగా నిర్ణయించుకున్నారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయడం ప్రధాన లక్ష్యంగా నిర్ణయించుకున్నారు.

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.

**సత్తా చాటిత విద్యార్థులు**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.

**కావాలి చంద్రశేఖరం: తనకే ప్రతిభ, ప్రతిభ**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.



**మా బాలుకు బాలికలందరినీ సీటు వచ్చింది:**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.



**భోజన సౌకర్యం:**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.



**శిల్పం బాగుంది:**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.



**విద్యార్థుల వల్లే వచ్చింది:**

పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు. పాఠశాలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరారు.



## వినూత్న కార్యక్రమాల ద్వారా విద్యా ప్రమాణాల సాధనకు కృషి

పాఠశాల పేరు	: మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, పెంచికల్పాడ్
జిల్లా	: నిర్మల్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	: ఎం. ఎల్లన్న
ఫోన్ నెంబర్	: 9133239203, 9491469042
మెయిల్ ఐడి	: yellanna.madari@gmail.com

పెంచికల్పాడ్ మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల నిర్మల్ జిల్లాలోని కుంటాల మండలంలో మహారాష్ట్ర సరిహద్దుకు 12 కి.మీ.ల దూరంలో ఉంది. పెంచికల్పాడ్ గ్రామం యొక్క జనాభా 962. మొత్తం కుటుంబాలు 232. ఎక్కువశాతం ప్రజలు మాతృ భాష అయిన 'మరాఠీని ఎక్కువగా మాట్లాడుతారు. అందరు ఆర్థికంగా మరియు విద్యాపరంగా వెనుకబడి ఉన్నారు. ఇక్కడ కూలి పనులు చేసే కుటుంబాలకు చెందిన వారు ఎక్కువగా ఉన్నారు. నేను ఈ పాఠశాలలో తేది 25.07.2015 నాడు చేరడం జరిగింది. అప్పటికి విద్యార్థుల సంఖ్య 10. అప్పటికి పాఠశాల భవనం పెచ్చులూడుతూ కూలిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఇరుకైన గదిలో విద్యార్థులకు తరగతులు నిర్వహించవలసి వచ్చేది. ఈ పరిస్థితులలో సహోపాధ్యాయురాలితో కలిసి విద్యార్థుల సంఖ్య పెంచటానికి కృషిచేయ సంకల్పించడం జరిగింది.



మొదటగా తేది: 02.08.2015 రోజు పాఠశాలలో SMC సమావేశం ఏర్పాటు చేసి, అందరినీ సహకరించాలని కోరడం జరిగింది. సమావేశంలో తల్లిదండ్రులు లేవనెత్తిన అంశాలను గుర్తించి, అమలుపరచడం జరిగింది.

### SMC సమావేశంలో గుర్తించిన సమస్యలు

- భోజనం సరిగా వండిపెట్టరు.
- పాఠశాలను సాయంత్రం 5:00 గంటల వరకు నడపరు.
- విద్యార్థులు పాఠశాల నుండి తొందరగా వచ్చి తల్లిదండ్రులను ఇబ్బంది పెడతారు.

- గురుకుల సీట్లు రావు.
- పాఠ్యాంశాలు చదవడం మరియు రాయడం రాదు.
- తరగతి గదులు పరిశుభ్రంగా ఉండవు.
- విద్యార్థులు ఇంటికి వచ్చి చదవరు
- ఒకటే గదిలో ఐదు క్లాసులు నడుపుతారు
- ఇప్పటికిప్పుడు బడి బాగుపడడం సాధ్యం కాదు
- ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు ఏం చేయగలరు?
- అరకొర మౌలిక సౌకర్యాల కొరతను ఎలా అధిగమిస్తారు?
- పిల్లలకు ఇష్టమైన కార్యక్రమాలు లేవు
- ఆంగ్ల మాధ్యమం లేదు

పై అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, మాకు ఒక అవకాశాన్ని ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. కొందరు విద్యావంతులు ఒప్పుకోవడంతో, 'ఇంటికి వంద-బడికి చంద' పేరుతో విరాళాలు సేకరించడం జరిగింది.

అప్పటి వరకు ముళ్ల పొదలు, చెత్తచెదారంతో నిండి ఉన్న పాఠశాల పరిసరాలను గ్రామస్తులందరు 'ఇంటికి ఒకరు - బడి కోసం నేను సైతం' అంటూ బడిని పరిశుభ్రంగా మార్చడం జరిగింది. పాఠశాల కథనాలు పక్క ఊర్లకు తాకి, వారిలో కూడా స్పూర్తి నింపేలా చేసింది. 'పాఠశాల కోసం ఊరు కదిలింది' అనే కథనానికి స్పందించిన ఉమ్మడి జిల్లా కలెక్టర్ శ్రీ జగన్మోహన్ గారు రూ.13 లక్షలతో నూతన భవనం మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఉపాధ్యాయుల అంకితభావానికి ముగ్ధులైన తల్లిదండ్రులు పిల్లలందరినీ పాఠశాలలో చేర్పించారు. పిల్లల సంఖ్య పెరగడంతో SMC వారు మరియు VDC సహకారంతో పాఠశాలలో ముగ్గురు వాలంటీర్లను నియమించడం జరిగింది. పాఠశాలలో పర్యవేక్షణ మరియు యాజమాన్య కమిటీలను ఎన్నుకొనడం జరిగింది. అందరు తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను ప్రైవేటుకు పంపకుండా 100% మా ప్రభుత్వ పాఠశాలకు పంపడం జరిగింది.

### ఈనాడు ఆదివారం మ్యాగజైన్ ప్రత్యేక కథనం

2016-17 విద్యానంవత్సరంలో తల్లిదండ్రుల కోరిక మేరకు 'ఆంగ్ల మాధ్యమం'లో తరగతులను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. 100 శాతం నమోదు తర్వాత విద్యార్థులు అన్నిరంగాలలో ప్రగతి సాధించడానికి మొదటగా 'విద్యా ప్రమాణాల'పై దృష్టి పెట్టడం జరిగింది.



ఈనాడు ఆదివారం మ్యాగజైన్ ప్రత్యేక కథనం....



## విద్యాప్రమాణాలు సాధించే దశగా అడుగులు

ప్రతి విద్యార్థి అన్ని సబ్జెక్టులలో విద్యాప్రమాణాలు సాధించేలా అనేక వినూత్న కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరిగింది. అవి అన్ని సత్ఫలితాలను ఇచ్చి మరిన్ని కార్యక్రమాలు అమలు చేయుటకు స్ఫూర్తినిచ్చాయి.

## స్కూల్ అసెంబ్లీలో యాక్షన్ వర్డ్స్

ప్రతి రోజు ప్రార్థన సమయంలో వందేమాతరం, రాష్ట్ర గేయం, ప్రతిజ్ఞ, నేటి ప్రశ్న, నిన్నటి జవాబు, నేటి సూక్తితో పాటు ప్రతి తరగతి నుండి రోజుకు ఒక్కరు యాక్షన్ వర్డ్స్ చెప్పే విధంగా సహోపాధ్యాయురాలకి బాధ్యతను ఇవ్వడం జరిగింది. కొన్ని రోజుల తర్వాత ఒక పేజికి 100 Action words చొప్పున మొత్తం 1000 Action words ను విద్యార్థులకు ఇవ్వడం జరిగింది. దీనిని బాగా అభ్యాసం చేసిన తర్వాత విద్యార్థులు చిన్న చిన్న వాక్యాలు చెప్పగలిగారు.

ఉదా: Sir, he is crying!

She is screaming? మొదలగునవి.

వీటిని ఇళ్లల్లో కూడా అభ్యాసం చేసి మాట్లాడుతున్న విద్యార్థులను చూసి తల్లిదండ్రులు ముగ్ధులయ్యారు.

## TLM స్తంభం

Low cost-No cost తో తయారు చేయబడిన TLM స్తంభంలోని అంశాలను ప్రతిరోజు ప్రార్థన సమయంలో ఒక్కొక్క తరగతి నుండి ఒక్కొక్కరు చెప్పేవిధంగా చేయడం జరిగింది. దీనిని తేలికపాటి ధర్మాకోల్ తో తయారు చేయడం జరిగింది. ఇందులోని నాలుగు దిక్కులలో



TLM స్తంభం కృత్య నిర్వహణ

### 1, 2 తరగతి విద్యార్థులకు....

1) అంకెలు 2) ఆంగ్ల అక్షరాలు 3) ఆంగ్లంలో రెండక్షరాల పదాలు, ఉదా: On, to, my 4) 1 నుండి 10 ఎకాాలు రాయడం జరిగింది. స్తంభానికి నలువైపులా ఉన్న పదకేళిని పూర్తి చేసిన వాళ్లను స్తంభం విజేతగా ప్రకటించి, ప్రోత్సాహకాలుగా పెన్నులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. దీంతో విద్యార్థులు ప్రార్థన సమయం కోసం, ప్రార్థనలో నిర్వహించే కృత్యాల కోసం ఎంతో ఆసక్తితో ఎదురు చూడడం ప్రారంభించారు.

### 3, 4, 5 విద్యార్థులకు....

వేర్వేరుగా నాలుగు దిక్కులలో.... 1. ఎకాాలు 2. ఏది పెద్దది, ఏది చిన్నది (సంఖ్యలు) 3. చతుర్విధ ప్రక్రియలు 4. ఇంగ్లీషు గ్రామర్ అంశాలు ఉంటాయి.

TLM స్తంభం ఆకర్షణీయంగా, ఆసక్తిగా కనిపించుటకు గాను కలర్ ఫుల్ చార్టులను డబ్బాకు ఇరువైపులా అతికించి, వివిధ ఆకారాలలో తయారు చేయడం జరిగింది. ప్రతి రోజు TLM స్తంభంలోని అంశాలను చూసి చదవడం, మిగతా విద్యార్థులు అనడం ద్వారా అందరూ స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతున్నారు, రాయగలుగుతున్నారు.

Link: <https://youtu.be/GP7taoNa2y0o>

## \* LOW COST-NO COST TLM

పనికొరాని వస్తువులతో (కిరాణి కొట్టు దబ్బాలు) విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే (తెలుగు, ఆంగ్లము, గణితము) TLM ను తయారు చేయడం జరిగింది. తెలుగు సబ్బెక్టుకు సంబంధించిన వర్ణమాల, గుణింత, సరళ, సంయుక్త ద్విత్వ పదాలను సులువుగా నేర్చుకునేలా బోధనోపకరణాలు తయారు చేయడం జరిగింది. వీటిని ప్రతి విద్యార్థి వారి ఇంటి వద్ద అభ్యాసం చేయడం ద్వారా పాఠశాలపై మంచి అభిప్రాయం కలిగింది. పిల్లల అభ్యసనం మెరుగవడం చూసిన తల్లిదండ్రులు ఉదయం తమ పిల్లలను పాఠశాలకు తీసుకువచ్చినప్పుడు అభినందిస్తూ మాట్లాడడం చేస్తున్నారు.



పాఠశాల అగ్రిపెట్లతో తయారు చేసిన TLM

## తలకట్టు, దిర్ఘాకీర్తాలు

పాఠశాల కిరాణి కొట్టు అట్టముక్కలను బ్రయాంగిల్ (కిరీటం) ఆకారంలో కత్తిరించి, దానిపై A4 సైజ్ గల పేపర్ అతికించి దానిపై అ-తలకట్టు నుండి అ-విసర్గ వరకు రాయడం జరిగింది. వాటిని విద్యార్థుల తలపైన పెట్టి, విద్యార్థుల చేత చదివించినప్పుడు ఉత్సాహంగా చదువుతున్నారు. దీనినే చేతుల ద్వారా అభినయం చేయగలరు.

దీని ద్వారా అ-తలకట్టు శబ్దం నుండి అ-విసర్గ వరకు సులభంగా నేర్చుకున్నారు. అదేవిధంగా 'క' నుండి 'ఊ' వరకు గల గుణింతాలు సులభంగా నేర్చుకున్నారు. ఉదా: క, గ, చ, జ, ట, డ....లకు అ-తలకట్టు పెట్టినప్పుడు క అని, ఆ-దీర్ఘం పెట్టినప్పుడు కా అని.... మొదలైనవి.

Link: <https://youtu.be/QmQ1Up>

## అక్షరాల, అంకెల గౌను

ఒకటవ, రెండవ తరగతి చదివే మొత్తం విద్యార్థుల పేర్లను ఒక్కో చిటీపై రాసి ఉంచి, వారిలో నుండి ఒక్కరు వచ్చి చిటీ తీయాలి. చిటీలో ఎవరి పేరు వస్తుందో వారు అక్షరాల గౌనుపై ఉన్న వర్ణమాల అక్షరాలు చదవాలి. అచ్చులు, హల్లుల నుండి రెండక్షరాల పదాలు మొత్తం 6 పదాలు ఇంటివద్ద రాయాలి. ఈ అభ్యాసం పట్ల విద్యార్థులు ఎంతో ఆసక్తి కనబరచడంతో పాటు వేగంగా అక్షరాలను పదాలను నేర్చుకున్నారు.



ఒకటి, రెండవ తరగతుల మొత్తం విద్యార్థుల పేర్లను ఒక్కొక్క చిట్టి పై రాసి (పసుపు రంగు), మరొక చిట్టిపై అక్షరాలు రాసి ఉంచాలి (నీలిరంగు). తర్వాత పసుపు రంగు, నీలిరంగు గల చిట్టిలను ఒక ఛార్ట్ మీద వేసి కృత్యాన్ని మొదలు పెట్టడం జరుగుతుంది. ఒక విద్యార్థి వచ్చి ఒక పసుపురంగు, మరియు నీలిరంగు గల చిట్టి తీస్తాడు. దానిలో పసుపురంగు గల చిట్టిలో (విద్యార్థి పేరు ఉంటుంది), నీలిరంగు గల చిట్టిలో అక్షరాలు ఉంటాయి. ఇలా రెండు చిట్టిలు తీసి ఉపాధ్యాయులకు ఇచ్చినప్పుడు, వారు దానిలోని అక్షరాన్ని చదివి వినిపిస్తారు. అప్పుడు విద్యార్థి తనకు చీటిలో వచ్చిన అక్షరాన్ని వర్ణమాలలో గుర్తిస్తారు. గుర్తించిన వారిని విజేతగా ప్రకటించి, ప్రోత్సాహకాలుగా పెన్నులు ఇచ్చి అభినందించడం జరుగుతుంది. గుర్తించని వారికి A గ్రేడ్ వారు సహాయం చేస్తారు. దీంతో విద్యార్థులు ఉత్సాహంగా నేర్చుకొనడం జరిగింది. విద్యార్థుల సంఖ్య తక్కువ ఉన్నప్పుడు ఒక చిట్టిపై విద్యార్థి పేరు, ఇంకో చిట్టిపై వర్ణమాల అక్షరాలు, రెండు లేదా మూడు పదాలు ఉన్న రాసి కృత్యాన్ని నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఇది తెలుగు, ఆంగ్లం, గణితం సబ్జెక్టుల అభ్యసనానికి ఎంతగానో తోడ్పడుతుంది. ఈ విధంగా ఏదో ఒక కృత్యం కాకుండా భిన్న కృత్యాలు చేయించడం ద్వారా విద్యార్థుల అభ్యసనం మెరుగుపరచడానికి కృషి చేయడం జరిగింది.

### రీడింగ్ కార్నర్

తరగతి గదిలో ఒక మూలన రీడింగ్ కార్నర్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. విద్యార్థులను ఆకట్టుకునేలా పుస్తకాలు ఉంచడం ద్వారా విద్యార్థులు ఆసక్తితో పుస్తకాలు తీసుకొని చదువుతున్నారు. దీని ద్వారా విద్యార్థులలో చదివే అలవాటును పెంచడం జరిగింది. ఈ చోటులో పిల్లలకు సంబంధించిన వివిధ రకాల పోస్టర్స్, కరపత్రాలు, బ్రోచర్స్, ప్రకటనలు, వార్తాపత్రిక క్లిప్పింగ్ వంటి అభ్యసన సామగ్రిని ఉంచడం జరిగింది. ఇందులో పుస్తకాలు, పిల్లల రచనలు (కథలు, కవితలు) కూడా ఉంటాయి. ఇందుకు ప్రతిరోజు ఒక పీరియడ్ను (3:30pm) కేటాయించడం జరిగింది.



పాఠశాలలో ఏర్పాటు చేసిన 'రీడింగ్ కార్నర్'

### ఒక్కసంవత్సరం కాదు.. ఒక్కనెలలోనే Graphical readingతో ఆంగ్ల అక్షరాలు నేర్చుకున్నారు

ముందుగా విద్యార్థులకు చేతి వ్రేళ్లతో గాలిలో రాయడం నేర్పిన తర్వాత, గ్రాఫికల్ రీడింగ్ ద్వారా ఆంగ్ల అక్షరాలను గుర్తించ చేయడం జరిగింది. ప్రాజెక్టు పనులలో తమ పరిసరాలలో చూసిన వాటిని, తమ నోటు బుక్లో అతికించి, వారు గుర్తించిన వాటిని సర్కిల్ చేయగలిగారు. ఇది మొదటి తరగతిలో చేరిన విద్యార్థులు ఆనందంతో చేయగల్గుతున్నారు. చేతి వ్రేళ్లతో ముందుగా ఆంగ్ల అక్షరాలను గాలిలో రాసేలా చేయడం వలన బాగా ఫలితాలు వచ్చాయి. ఉదా: ఆంగ్ల అక్షరం పేరు చెప్పగానే.... విద్యార్థులు తమ యొక్క చూపుడు వ్రేలును పైనుండి కిందికి పడే పడే ఆడించడం, ఆ తర్వాత ప్రతి విద్యార్థితో బ్లాక్ బోర్డ్ పైన రాయించడం ద్వారా తొందరగా నేర్చుకున్నారు.

- ఇలానే అన్ని అక్షరాలు A, B, C, D ..... మొదలైనవి నేర్చుకున్నారు.

ప్రతి Alphabet కు ఒక్కొక్క Rhyme ను చెప్పడం ద్వారా ఇంకా ఉత్సాహంగా నేర్చుకున్నారు.

A for Apple

ఉదా: Apple starts with letter A

Letter A, letter A

Apple starts with letter A

a a a a.

మొదటి తరగతి విద్యార్థుల 'గ్రాఫికల్ రీడింగ్' ద్వారా పఠన సామర్థ్యంలో బాగా మెరుగుదల కనిపించింది. దీనిలో భాగంగా విద్యార్థులను తమ పరిసరాలలో వాడి పారేసిన బిస్కెట్ కవర్లు, అగిపెట్టెలు, పౌడర్ డబ్బాలు, టూత్ పేస్ట్ డబ్బాలు మొదలైనవి తీసుకొని రమ్మని తెలియజేయడం జరిగింది. విద్యార్థులు అందరు తమ ఇంట్లో వాడిన టీ పౌడర్ డబ్బాలు, వాషింగ్ పౌడర్ కవర్లు, సబ్బు కవర్లు మొదలైనవి తీసుకొని వచ్చారు. విద్యార్థులందరూ తాము తీసుకొని వచ్చిన కవర్లను చాలా సులభంగా చదవగలుగుతున్నారు. ప్రతి ఒక్కరు అందులో గల Alphabets ను గుర్తిస్తూ, చదవలేని వాటిని సర్కిల్ చేసి, తెలుసుకొని రాయగల్గినారు. ఇప్పుడు ప్రతి విద్యార్థి అన్ని ఆంగ్ల అక్షరాలను సులభంగా గుర్తిస్తున్నారు.

### గ్రాఫికల్ రీడింగ్ ద్వారా Alphabets ను గుర్తించడం.

ఆంగ్లంలో మాట్లాడటం కోసం వివిధ వెబ్ సైట్ల నుండి సేకరించిన 1000 యాక్షన్ పదాలతో ఒక పుస్తకాన్ని సిద్ధం చేయడం జరిగింది. ఒక్కో కార్డు 100 Action words తో ముద్రించడం జరిగింది. రోజు ఆటల పీరియడులో చెప్పి అభినయం ద్వారా చేయించడం ఆ తర్వాత ప్రతి తరగతి నుండి రోజు ఒక్కొక్కరి చేత 100 Action words చెప్పించడం జరుగుతున్నది. విద్యార్థులందరూ అభినయంతో చేయడం చేస్తున్నారు. ఇలా ముందుగా ఒక్క A4 పేపరుపై 100 Action పదాల చొప్పున మొత్తం 10 పేజీలు తయారు చేయడం జరిగింది. తర్వాత గ్రామర్ వాక్యాలు పఠించడం చేయడం జరిగింది. ఉదా: Questions- Who, What, Why; Words; First Second and Third person గురించి పఠించడం చేయడం జరిగింది.

ఉదా: I am eating.

He is sleeping.

We are jumping.

తమ పిల్లలు ఆంగ్లంలో చదవడం, రాయడం, మాట్లాడడం చూసి గ్రామంలోని ప్రజలు ప్రశంసలు తెలియజేయడం జరిగింది.

### సహ-పాఠ్యకార్యక్రమాలతో సజ్జెక్టు అంశాలపై అవగాహన

పాఠశాల సమయం తర్వాత పిల్లలకు ఆసక్తికరంగా అనిపించే రోల్ ప్లేలు అభ్యాసం చేయించడం జరిగింది. ఇవన్నీకూడా సజ్జెక్టు అంశాల ఆధారంగా నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఇటువంటి కృత్యాల పట్ల విద్యార్థులు ఎక్కువ ఆసక్తిని కనబరుస్తున్నారు. 3, 4, 5 తరగతుల ఆంగ్ల పాఠ్యపుస్తకాలలో గల Bridging Gap Activity, Role play Activityలో చేయడం జరిగింది.

ఉదా: Cooking in the kitchen లో విద్యార్థులు అయా పాత్రలలో లీనమై అందులోని పదాలను సులువుగా అర్థం చేసుకొనేలా చేయడం జరిగింది.

\* Doctor అనగానే వివిధ specialist ల గురించి అవగాహన చేసుకోవడం జరిగింది.

\* Vegetables, Fruits, Trees... etc. ఇలా అనేక పాత్రలలో ఇమిడిపోయి వాటి ప్రాముఖ్యతను తెలుసుకొనే విధంగా చేయడం జరుగుతుంది.

### బాలసభ

బాలసభ ద్వారా పిల్లల్లోని సృజనాత్మక శక్తులను బయటకు తీసుకొని రావడం కోసం అనేక సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. దీనిలో విద్యార్థుల ఆట, పాట, మాటకు పూర్తి స్వేచ్ఛనిచ్చి వారిలో అంతర్లీనంగా ఉన్న శక్తులను బయటకు తీసుకువచ్చి, వివిధ అంశాలలో తర్ఫీదునిచ్చి రాష్ట్ర, జిల్లా స్థాయిలో పాల్గొనేలా చేసి బహుమతులు పొందడం జరిగింది.

I am a tree.

I have many branches.

I have many leaves.

I have many fruits.

I am a tree.



అదేవిధంగా పాఠశాల కిచేన్ గార్డెన్లో ఉన్న కూరగాయలు, పండ్లు మొదలైన వాటిపై పాటలను అల్లి చెప్పడంతో పాటు వినూత్నంగా నటించడం కూడా జరుగుతున్నది.

### గోడలు పాఠాలు చెబుతాయి

గోడలు పాఠాలు చెబుతాయి అనడంలో సందేహం లేదు, ఎందుకంటే ప్రతి తరగతిలోని గోడలపై Animals, Vegetables, Fruits, Alphabets, Body parts, Planetకు సంబంధించినవి పెయింటింగ్ వేయడం జరిగింది. విద్యార్థులు పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన పదాలు పదే పదే చూసి చదివి అవగాహన చేసుకుంటున్నారు.



తరగతి గోడలపై ఉన్న అడవి మరియు జంతువులను చూడడం, వాటి ఆధారంగా నీతి కథలను చెప్పడం వలన విద్యార్థులు ఆసక్తితో విని ఆ కథలోని అంశాలను అవగాహన చేసుకో గలుగుతున్నారు. సృజనాత్మకంగా ఆలోచించ గల్గుతున్నారు. ప్రతి విద్యార్థి తనకు నచ్చిన రీతిలో కథలు చెప్పే విధంగా (తెలుగు మరియు ఆంగ్లంలో) ప్రోత్సహిస్తున్నాము, ప్రతినిత్యం ఒక్కొక్క కథ చెప్పేలా ప్రేరణ కల్పిస్తున్నాము.

### పరిసరాల విజ్ఞాన అంశాల కృత్యాలు

సైన్స్ అంటే సంక్లిష్టం కాకుండా మరింత సరళతరం కావాలని అనేక కృత్యాల ద్వారా పరిసరాల విజ్ఞాన అంశాలపై అవగాహన కల్పించడం జరుగుతున్నది. సైన్స్ అంశాలు అమూర్త భావనలుగా ఉండరాదని అవగాహనతో నేర్చుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆసక్తి కలిగించే కృత్యాలను నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. ప్రాథమిక

స్థాయిలోనే మానవ శరీరంపై అవగాహన పొందితే జీవితాంతం స్పష్టమైన అవగాహన ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో అంతర్జాలంలో ఉన్న అవయవాలకు సంబంధించిన ప్రింట్ ను తీసుకొని, దానిని ప్రింటింగ్ ప్రెస్ లో విద్యార్థుల దుస్తులకు తగిన సైజ్ లో చేయడం జరిగింది. అవి ధరించి విద్యార్థులు ఏయే అవయవాలు ఎక్కడెక్కడ ఉంటాయో సులభంగా తెలుసుకోవడం జరిగింది. అలాగే ప్రతి అవయవానికి సంబంధించిన వర్మింగ్ మోడల్స్ ను కూడా తయారు చేసి, ప్రదర్శించి, వివరించి అవగాహన కల్పించడం జరిగింది.



మానవ శరీరంలోని అవయవాలపై ప్రత్యక్ష అనుభూతిని కల్పించడం

### పాఠ్యాంశాలు పాటల రూపంలో

1 నుండి 5వ తరగతి విద్యార్థులకు తెలుగు, ఆంగ్లం మరియు పరిసరాల విజ్ఞానానికి సంబంధించిన పాఠ్యాంశాలను పాటల రూపంలోకి మార్చి వినసాంపుగా ఉండే 'ట్యూన్ల'ను, కంజరకు అనుకూలంగా ఉండే విధంగా మార్చి విద్యార్థులకు ఆసక్తి కలిగించేలా, అవగాహనపరచేలా బోధన చేయడం జరుగుతున్నది.



ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలో మొదటి బహుమతి

ఉదా: 3వ తరగతి... తెలుగు... సబ్బెక్టులోని... అడుగుడుగో తోటతల్లి... మన పాలిట పాలవెల్లి.

2వ తరగతిలో..... బతుకమ్మ పాఠ్యాంశాలు.... మొదలైనవి.

వీటిని విద్యార్థులు వివిధ వేదికలలో పాడి పాఠశాలకు గుర్తింపు తెచ్చారు.

## క్షేత్ర పర్యటనలు

విన్నది మర్చిపోతారు... చూసింది గుర్తించుకుంటారు... చేసింది చిరకాలం గుర్తించుకుంటారు... కాబట్టి తరగతిలో బోధించే సమాచారాన్ని నిష్క్రియాత్మకంగా విద్యార్థులు వినడానికి బదులుగా, చూడడం, చేయడం ద్వారా నేర్చుకునే సామర్థ్యాన్ని క్షేత్ర పర్యటనలు అందిస్తాయని గుర్తించి వాటిని నిర్వహించడం జరిగింది.



కడెం ప్రాజెక్టు - నిర్మల్ జిల్లా

అదేవిధంగా వీటి ద్వారా తరగతి గదిలో ఇప్పటికే నేర్చుకున్న భావనలను మరింత బలోపేతం చేయడం జరిగింది. ప్రతి సంవత్సరం క్షేత్ర పర్యటనల కొరకు స్థానిక పరిసరాలలోకి తీసుకెళ్లడం జరుగుతున్నది. దీనిలో భాగంగా పంటలు పండించే విధానంలోని వివిధ దశలు తెలుసుకోవడం జరిగింది. విద్యార్థులు ముందుగా తయారు చేసుకొన్న ప్రశ్నావళితో ప్రణాళిక వేసుకొని, వాటిని నిర్వహించే వ్యక్తులను స్వయంగా అడిగి విషయాలను అర్థం చేసుకోగలిగారు.

## విద్యా విజ్ఞాన యాత్ర

విద్యార్థుల తరగతి గది అభ్యాసాన్ని బలోపేతం చేయడానికి, వివిధ అంశాలను ఆసక్తికరంగా నేర్చుకోవడానికి విద్యా విజ్ఞాన యాత్రలు ఎంతో తోడ్పడతాయి. కాబట్టి దీనిలో భాగంగా నిర్మల్ జిల్లాలో ఉన్న ప్రముఖ ప్రాజెక్టులు కడెం, పోచంపాడ్, గడ్డన్న వాగుల దగ్గరికి ప్రతి సంవత్సరం విద్యార్థులను తీసుకెళ్లడం జరుగుతుంది. వివిధ దర్శనీయ స్థలాలు అయినటువంటి బిర్లామందిర్, రామప్ప, సాలార్ జంగ్ మ్యూజియం మొదలైన ప్రదేశాలకు కూడా తీసుకెళ్లడం జరిగింది.



## పోచంపాడ్ ప్రాజెక్టు సందర్శన - జల విద్యుత్ ప్రసారంపై అధ్యయనం



శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు వద్ద విద్యార్థులతో

పవర్ స్టేషన్ల నుండి ఇళ్లు మరియు కార్యాలయాలకు విద్యుత్ ఎలా సరఫరా చేయబడుతుందో విద్యార్థులకు అవగాహన కల్పించడానికి క్షేత్ర పర్యటనలో భాగంగా ప్రతి సంవత్సరం పోచంపాడ్ ప్రాజెక్టుకు తీసుకెళ్లడం జరుగుతుంది. పవర్ స్టేషన్ను సందర్శించిన విద్యార్థులు స్టేషన్లో పవర్ ఎలా ప్రసారం చేయబడుతుందో తెలుసుకున్నారు. యాంత్రిక శక్తి విద్యుత్ శక్తిగా ఎలా మారుతుందో తెలుసుకోగలిగారు. పైలాన్లు, పైలాన్ల నుండి ట్రాన్స్మార్టర్లకు, ట్రాన్స్మార్టర్ల నుండి స్తంభాలకు, చివరకు

స్తంభాల నుండి మన ఇళ్లకు ఎలా విద్యుత్ ప్రసారం అవుతుందో అక్కడి గైడ్ ద్వారా తెలుసుకున్నారు. విద్యుత్తు వినియోగించే సమయంలో తీసుకోవాల్సిన భద్రతా చర్యలపై కూడా పరిజ్ఞానం పొందగలిగారు.

## గురుకుల నవోదయ/ సైనిక్ పాఠశాలల్లో ప్రవేశాల సాధన కొరకు...

SL NO	YEAR	MODEL	SCHOLTG	CET	CORPORATE	SAINIK	TOTAL
1	2015-16	10	8	9	9	18	
2	2016-17	12	12	8	8	22	
3	2017-18	13	12	1	9	26	
4	2018-19	12	12	1	9	25	
5	2019-20	8	11	9	9	21	
6	2020-21	8	10	9	9	18	
7	2021-22	10	10	1	1	22	
	TOTAL	73	75	3	1	152	

విద్యాసంవత్సరం ఆరంభం నుండే ప్రతీ పాఠం పూర్తి అయిన వెంటనే ముందుగా తయారు చేసుకొన్న ప్రతి సబ్జెక్టు స్టడీ మెటీరియల్ పిల్లలకు అందివ్వబడుతుంది. మొత్తం సిలబస్ అయిన తరువాత 10 గ్రాండ్ టెస్ట్లు నిర్వహించడం జరుగుతుంది. సెలవు దినాలలో గురుకుల ప్రవేశ పరీక్షకు సంబంధించిన మెటీరియల్ ను అభ్యాసం చేయించడం

జరుగుతుంది. గురుకులాలు, నవోదయలలో సీట్లు పొందిన విద్యార్థుల వివరాలను సోషల్ మీడియా వేదిక ద్వారా అందరి దృష్టికి తీసుకెళ్ళినప్పుడు, తమ ఊరి మీద మమకారంతో విదేశాలలో ఉంటున్న వారు, పూర్వ విద్యార్థులు మరియు NRIలు మేము చేస్తున్న కార్యక్రమాలకు ముగ్ధులై విరాళాలు అందజేశారు.

ఈ పాఠశాల నుండి 2015 విద్యా సంవత్సరం నుండి ఇప్పటి వరకు గత ఏడు సంవత్సరాలలో 152 మంది విద్యార్థులు గురుకులానికి (TSMS, TG CET, SAINIK) ఎంపిక కావడంతో ఇతర గ్రామాలు అయిన తిమ్మాపూర్, కల్లూర్ గ్రామం నుండి విద్యార్థులు పాఠశాలలో చేరారు. వీరిలో కొందరు పెంచికల్పాడ్లో అమ్మమ్మ, బంధువుల గ్రామంలో ఉంటూ కొందరు బైకు పైన పాఠశాలకు రావడం జరుగుతున్నది.



యు.వర్దితను అభినందించిన రవీందర్ రెడ్డి, డి. ఈ. ఓ., నిర్మల్.

### ఐ.సి.టి. - క్యూ.ఆర్. కోడ్స్ వినియోగం

పాఠశాలకు గైర్వాజురైన విద్యార్థి పాఠ్యాంశాన్ని వినలేనప్పుడు, ముందుగా Record చేసి Google Drive Document లో Save చేసి, Link Generate చేసిన తర్వాత Bar Code App ద్వారా నేరుగా ఆ పాఠ్యాంశానికి సంబంధించిన లింకును Q-Rలోకి మార్చి, ఆ విద్యార్థికి వాట్సాప్ ద్వారా పంపబడుతుంది. విద్యార్థి సాయంత్రం స్కూల్ చేసి వింటున్నారు. ఇది ఎదో కొత్తగా ఉన్నదని ఆసక్తి చూపుతున్నారు. తల్లిదండ్రులు కూడా ఈ విధానం బాగుందని అత్యవసర పరిస్థితుల్లో బాగా ఉపయోగపడుతుందని తెలిపారు. అలాగే ఆ పాఠ్యాంశానికి సంబంధించిన Q-R కోడును A4 సైజు పేపరులో జీరాక్స్ తీసి, మరొక విద్యార్థి చేత వారి ఇంటికి పంపడం కూడా జరుగుతున్నది.

### ఖండంతరాలు దాటిన కృషి - గ్రామ విద్య ప్రాజెక్టుకు అంకురార్పణ

గ్రామంలో ఉంటూ విద్యార్థులకు ట్యూషన్ చెప్పడం మా పూర్వ విద్యార్థి సోషల్ మీడియాలో పోస్ట్ చేశారు. ఉపాధ్యాయుల అంకితభావం, గ్రామస్థుల ఐక్యత మొదలైనవి చూసిన ఎంతో మంది Fb అకౌంట్ ద్వారా విరాళాలు అందించారు. పాఠశాలలో గుణాత్మక విద్యకు కృషి చేస్తున్నారని గుర్తించి NRI లు గ్రామీణ్ సపోర్ట్ ఫౌండేషన్ నరేష్ కడారి గారు 'గ్రామ విద్య' ప్రాజెక్టుకు సహకరించారు. దీని ద్వారా సబ్జెక్టులలో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు మరియు ప్రతిభ గల వారికి వేర్వేరుగా సహాపాఠ్య కార్యక్రమాల ద్వారా బోధించడం జరుగుతున్నది.



‘గ్రామ విద్య’ ప్రాజెక్టు అమలు చేస్తున్నందుకు తల్లిదండ్రులు చాలా సంతోషం వ్యక్తం చేయడం జరిగింది. బడుగు బలహీన వర్గాల విద్యార్థులకు గుణాత్మక విద్యను అందిస్తూ, పాఠశాలలో మౌలిక సౌకర్యాల కల్పనకు కృషి చేస్తున్నందుకు స్థానిక ఎమ్మెల్యే గారు ప్రత్యేకంగా అభినందించారు.



శ్రీ విఠల్ రెడ్డి గారు... స్థానిక ఎమ్మెల్యే ముఖోల్ గారిచే గ్రామ విద్య ప్రాజెక్టు ప్రారంభోత్సవం.

### పాఠశాల ప్రగతి కొందరి మాటల్లో...

మా గ్రామ పాఠశాలలో పిల్లలను మంచిగా తీర్చిదిద్దుతున్నారు. గురుకుల సీట్లు 100కు పైగా వచ్చాయి. ఇంతకు పూర్వం మా గ్రామం నుండి వేరే గ్రామాలకు చదువుకోవడం కోసం వెళ్ళేవారు. కాని ఇప్పుడు వేరే గ్రామాల నుండి మా గ్రామానికి పిల్లలు రావడం చాలా సంతోషకరం. గ్రామస్తుల ఐక్యత మరియు ఉపాధ్యాయుల అంకిత భావం మా పాఠశాల ఇతర దేశస్థులను రప్పించిందంటే దానికంతటికీ కారణం మా పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులే...

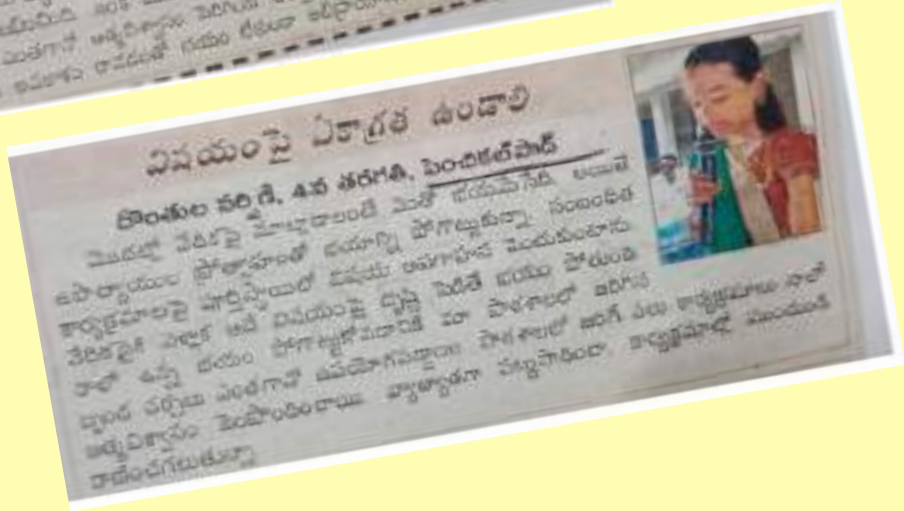
- కడం బాబారావు, ఎస్.ఎం.సి. చైర్మన్

శ్రీ ఎల్లన్న గారు పాఠశాల కోసం అహర్నిశలు కష్టపడుతూ. ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షిస్తూ ప్రతి పిల్లవాడిని పాఠశాలకు రాకున్నా కూడా ఇంటి దగ్గరకు వెళ్లి తన బైకు పై తీసుకువచ్చి చక్కటి విద్యను అందించారు. వివిధ ఎన్.జి.ఓ.ల సహకారంతో అదనంగా వాలంటీర్లను నియమించేలా చేశారు. తాను కూడా పాఠశాల సమయం తర్వాత కూడా ఇక్కడే ఉంటున్నారు. ఆంగ్ల మాధ్యమంలో చక్కని విద్య అందిస్తూ, గురుకుల, సైనిక్, నవోదయ విద్యాలయాల ఎంపికలో కృషి చేశారు. తన సహోపాధ్యాయులతో కలిసి అనేక కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ రోజు వరకు వందకు పైగా విద్యార్థుల నమోదును సాధించి, పాఠశాలను రోజు రోజుకు దినదినాభివృద్ధి చేసేందుకు పాటుపడుతున్నారు. నేను తరచూ పాఠశాలను సందర్శిస్తూ ఇస్తూ విద్యార్థుల సంఖ్యకు అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయులను డిప్యూటీషన్ పై పంపించి అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

- వి. ముత్యం, ఎం.ఇ.ఓ. కుంటాల

**Links:** <https://youtu.be/O7Opt7mKhNA>

<https://youtu.be/ivbH9mVtNio>



మా కుమారుడు రియాన్ 5వ తరగతి పాఠశాలలో పూర్తి చేసుకుని సైనిక్ పాఠశాలకు ఎంపిక కావడానికి సెలవులలో ప్రత్యేకంగా శిక్షణ ఇచ్చారు. పాఠశాల చేసిన కృషితో మా ఊరి పిల్లల భవిష్యత్తు బాగుపడుతున్నది. విద్యలో చాలా ప్రగతిచూపుతున్నారు.

- మహ్మద్ మస్తాన్ చౌస్

**Links:**

<https://youtu.be/k7wxaLPPL4o>

<https://youtu.be/5ZrP71XSNFc>

నా పేరు కదం రుద్ర, నేను ప్రస్తుతం TSWRES సోఫినగర్, నిర్మల్ నందు 8వ తరగతి చదువుతున్నాను. ఉపాధ్యాయులు మాకు గురుకుల ఎంపికకు ప్రత్యేకంగా శిక్షణ ఇచ్చారు. నేను చాలా చక్కగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడుతున్నాను.

- కదం రుద్ర, 8వ తరగతి, TSWREIS సోఫినగర్, నిర్మల్

**Link:** <https://youtu.be/LK4LCSMALow>

## కృత్యాధార బోధన నిత్య కృత్యమైన పాఠశాల

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, రాశిగుట్ట తాండా, మం. వీర్నపల్లి
జిల్లా	:	రాజన్న సిరిసిల్ల
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	ఎ. సంపత్
ఫోన్ నెంబర్	:	9989946223
మెయిల్ ఐడి	:	mppsrashiguttavernapalli@gmail.com

వీర్నపల్లి మండల కేంద్రానికి 2 కిలోమీటర్ల దూరంలో, జిల్లా కేంద్రానికి 32 కిలోమీటర్ల దూరంలో రాశిగుట్ట తాండా కలదు. ఈ తాండా ప్రజలందరూ గిరిజనులు, నిరక్షరాస్యులు, నిరుపేదలు, రైతు కూలీలు. సుమారు 65 కుటుంబాలు కలవు. తాండాలోని ప్రస్తుత పాఠశాల నమోదు 30. టీచర్ల సంఖ్య 2.

కరోనా విపత్తు తర్వాత పాఠశాలలు ప్రారంభం అయిన పిదప విద్యార్థుల్లో కనీస అభ్యసన స్థాయిలు పడిపోవడం మరియు చాలా కాలం పాఠశాలలు మూసివేసి ఉన్న కారణంగా పిల్లలు పాఠశాలకు రావడానికి ఆసక్తి చూపని పరిస్థితి ఉండింది.

సెప్టెంబర్ 2021 నుండి పాఠశాలలు పూర్తి స్థాయిలో ప్రారంభమైనా విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు విద్యార్థులను బడికి పంపడానికి సంకోచించారు.

2022 జనవరిలో బదిలీపై పాఠశాలకు వచ్చిన ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు ఫిబ్రవరి నెలలో ఎస్.ఎం.సి. సమావేశం నిర్వహించి వారికి పాఠశాలలో చేయబోయే పాఠ్య, పాఠ్యేతర కార్యక్రమాల గురించి వివరించి విద్యార్థులను ప్రతి రోజు బడికి పంపాలని కోరడం జరిగింది. కాని తల్లిదండ్రుల స్పందన మాత్రం కరువయ్యింది.

### ఫలించిన ఖచ్చితమైన హామీ....

2022-23 విద్యా సంవత్సరం బడిబాట కార్యక్రమంలో ఈ విద్యా సంవత్సరం పూర్తయ్యే నాటికి విద్యార్థులలో తరగతి వారి సామర్థ్యాలు సాధించి చూపిస్తామని మాట ఇవ్వడం జరిగింది. దీనివల్ల తల్లిదండ్రులకు పాఠశాలపై నమ్మకం పెరిగింది. విద్యార్థుల యొక్క మాతృభాష లంబాడి కావడం వల్ల పిల్లలు తెలుగు, ఆంగ్లం, గణితం చదవడం రాయడంలో పూర్తిగా వెనుకబడి ఉన్నారు.





జూన్, జూలై, ఆగస్టు మూడు మాసాలు కనీస అభ్యసన స్థాయిలు సాధించడానికి విద్యార్థులకు వివిధ రకాల అభ్యాస కృత్యాలను నిర్వహించడం జరిగింది. దీనిలో భాగంగా విద్యార్థులను వారి స్థాయి ఆధారంగా విభజించి అక్షరాల గుర్తింపు, సరళ పదాలు, గణిత భావనలు సాధించడం కొరకు కృత్యాలు నిర్వహించడం జరిగింది.

విద్యార్థులలో ఆత్మస్థైర్యం పెరిగేలా మరియు హాజరు శాతం పెరిగేలా ప్రతిరోజు కథలు చెప్పడం మరియు ఆటలు ఆడించడం జరిగింది. అదేవిధంగా ప్రతి నెల మూడవ శనివారం రోజు నిర్వహించే తల్లిదండ్రుల సమావేశంలో విద్యార్థుల ప్రగతిని ప్రదర్శించడం, తల్లిదండ్రుల ముందు వారి పిల్లల చేత వున్నక పఠనం చేయించడం, గణిత సమస్యలు చేయించడం వల్ల తల్లిదండ్రుల్లో ఉపాధ్యాయుల పట్ల నమ్మకం పెరిగింది. పాఠశాలలో నిర్వహించే వినూత్న కార్యక్రమాల ప్రదర్శన వల్ల తల్లిదండ్రులకు పాఠశాల పట్ల మరియు ఉపాధ్యాయుల పట్ల నమ్మకం పెరిగింది. దీంతో నమోదు, హాజరు శాతం కూడా పెరిగింది. తద్వారా కనీస అభ్యసన స్థాయిల సాధన మెరుగయ్యింది.



పేరెంట్ టీచర్ మీటింగ్లో విద్యార్థుల చేత ప్రదర్శన

ప్రధానంగా విద్యార్థుల మాతృభాష తెలుగు కాకపోవడం వల్ల విద్యా బోధన సమయంలో ఒకటవ, రెండవ తరగతి విద్యార్థులకు విషయాలను అర్థం చేయించడం కష్టం అయ్యేది. తెలుగు, ఆంగ్లం భాష వారికి కొత్తగా తోచేవి. పాఠ్యాంశాలను అవగాహన చేయించడం కోసం సరియైన బోధన సామాగ్రి ఉపయోగిస్తూ పదాలను, వాక్యాలను హావభావాలతో అనుకరింపజేయడం వలన మెరుగైన ఫలితాలు సాధించబడుతున్నాయి. ఆటలు, పాటలు, గేయాలు మరియు కథలు చెప్పడం వలన అభ్యసన ఫలితాలు మెరుగు పడుతున్నాయి.

విద్యార్థులు ప్రతిరోజు చేసే 'చైల్డ్ ఛాలెంజ్' మరియు 'నా బొమ్మ నా ఇష్టం' కార్యక్రమాల ద్వారా ఒక రోజు రాని విషయాలు మరొక రోజు నేర్చుకోవడానికి ప్రయత్నించడం, వారు నేర్చుకునే క్రమంలో తోటి విద్యార్థులకు సహాయం చేయడం, నేను సాధించగలను అనే గట్టి నమ్మకం వారిలో కలగడం, ఇతరులను ప్రోత్సహించడం మరియు వారి నిజ జీవిత సందర్భాలలో ఓటమిని అంగీకరించడం వంటి సానుకూల అంశాలు పెంపొందించబడుతున్నాయి.

## వినూత్న కార్యక్రమాల విరూపాణ చైల్డ్ ఛాలెంజ్

విద్యార్థులలో నేర్పుకోవాలనే తపన మరియు చైతన్యం పెంచడం కోసం ఉద్దేశించినదే ఈ కార్యక్రమం. ఈ కార్యక్రమం విద్యార్థుల యొక్క కనీస అభ్యసన స్థాయిలు సాధింపజేస్తూ తరగతి సామర్థ్యాల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతున్నది.



విద్యార్థులు తాము నేర్పుకోవాలనుకునే పాఠ్యాంశాధారిత అంశాలను వారే నిర్ధారించుకొని తోటి విద్యార్థులతో, ఉపాధ్యాయులతో ఛాలెంజ్ చేస్తారు. వాటిని నేర్చుకొని మరుసటి రోజు ప్రదర్శిస్తారు. అయితే విద్యార్థులు నేర్చుకోవాల్సిన విషయాల పట్ల ఉపాధ్యాయులు మార్గ నిర్దేశం చేస్తారు. ఉదాహరణకు ఈ రోజు చదివిన కథా పుస్తకం లేదా పాఠ్యాంశం ఆధారంగా మరుసటి రోజు సొంత మాటల్లో చెప్పడం లేదా రాసి చూపడం. ఈరోజు చెప్పిన గణిత అంశాల ఆధారంగా మరిన్ని గణిత సమస్యలు తయారు చేయడం. ఈ విధంగా విద్యార్థులు వారి స్థాయి ఆధారంగా ప్రతిరోజు చెప్పడం లేదా రాయడం చేస్తారు. ఇది ప్రతిరోజు మధ్యాహ్నం 2:40 ని. నుండి 03:20ని. వరకు ఉంటుంది. విద్యార్థులు సొంతమాటల్లో చెప్పే క్రమంలో, రాసే క్రమంలో చేసే పొరపాట్లను ఉపాధ్యాయులు సరిచేస్తారు. ఈ చైల్డ్ ఛాలెంజ్ ద్వారా విద్యార్థుల యొక్క మౌఖిక భాషా సామర్థ్యాలు మరియు గణిత సామర్థ్యాలలో గణనీయమైన ప్రగతి చోటు చేసుకున్నది.

## నా బొమ్మ - నా ఇష్టం

సాధారణంగా రంగులతో కూడిన బొమ్మలంటే ఇష్టపడని పిల్లలు ఉండరు. విద్యార్థులు స్వయంగా గీసిన బొమ్మలు వారి యొక్క ఊహ శక్తిని, సృజనాత్మక శక్తిని వెలికి తీస్తాయి. ఈ అంశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని రూపొందించినదే ఈ కార్యక్రమం.



దీనిలో భాగంగా విద్యార్థులు ప్రతి శనివారం వారికి నచ్చిన ఒక బొమ్మ గీసి దాని గురించి సొంతమాటల్లో చెప్పడం మరియు దాని గురించి కనీసం 5 పదాలు లేదా 5 వాక్యాలు సొంతమాటల్లో రాయడం జరుగుతుంది. 1వ,

2వ తరగతి విద్యార్థులచే రన్నింగ్ బ్లాక్ బోర్డుపై అక్షరాలు రాయించడం, బొమ్మలు గీయించడం, అలాగే శనివారం ఉత్తమ ప్రదర్శన చేసిన వారికి సోమవారం రోజు ప్రోత్సాహకాలు అందించడం వల్ల హాజరు శాతం పెరిగింది. దీనివల్ల విద్యార్థుల్లో సృజనాత్మకత పెరిగి సొంతమాటల్లో మాట్లాడగలిగే సామర్థ్యం మరియు సొంత వాక్యాలు రాయడం అభివృద్ధి చెందింది.

**సహ పాఠ్యాంశాల నిర్వహణ:**

మా పాఠశాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా ప్రవేశపెట్టిన “తొలిమెట్టు” కార్యక్రమాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహించడానికి కృషి చేస్తున్నాం. దీనిలో భాగంగా పాఠ్యాంశ ఆధారిత కృత్యాలలో బోధనాభ్యసన సామాగ్రిని ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. స్థానికంగా దొరికే వస్తువులతో, స్థానిక పరిసరాల ఆధారంగా విద్యార్థులకు జట్టు, వ్యక్తిగత కృత్యాలను నిర్వహించడం జరుగుతుంది.



వారంలో ఐదు రోజులు వినూత్న కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తూ, ఒకరోజు లైబ్రరీ పీరియడ్ నిర్వహించడం జరుగుతుంది. అలాగే అభ్యాస కృత్యాల నిర్వహణ సమయంలో కథా వాచకాలను ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. స్నేహబాల కార్డులు, కథా వాచకాలు సుమారు 400 వరకు ఉన్నాయి. వాటిని ప్రతిరోజు ఉపయోగించడం మరియు కృత్యాల కార్డులను ఇంటి పనిగా ఇవ్వడం వల్ల విద్యార్థుల్లో కనీస అభ్యసన స్థాయిలు పెరుగుతున్నాయి.

పౌష్టికాహారం పాఠ్యాంశానికి అనుబంధంగా “ఫుడ్ ఫెస్టివల్” నిర్వహించడం జరిగింది. పౌష్టికాహారం ఆవశ్యకతను, చిరుధాన్యాల ప్రాధాన్యతను, జంక్ ఫుడ్ వలన కలిగే నష్టాలను విద్యార్థులు తెలుసుకొని వారి నిజజీవితంలో సరైన ఆహారం తీసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా పాఠ్యాంశాల ఆధారంగా వివిధ సహ పాఠ్య కార్యక్రమాలు మరియు క్విజ్ పోటీలు ప్రతి నెల చివరి వారంలో ఒక రోజు నిర్వహించడం జరుగుతుంది.



పాఠశాలలో విద్యార్థుల చేత నిర్వహించబడుతున్న చైల్డ్ ఛాలెంజ్, నా బొమ్మ-నా ఇష్టం వంటి కార్యక్రమాలు పాఠశాలలో ఉపయోగిస్తున్న బోధనాభ్యసన సామాగ్రి, విద్యార్థుల ప్రగతిని వారితల్లిదండ్రులకు ఎప్పటికప్పుడు తెలియజేయడం వంటి అంశాలు ఇస్తున్న నత్యలితాలను పరిశీలించిన వీర్నవల్లి

మండల్ నోడల్ అధికారి మరియు సిరిసిల్ల జిల్లా విద్యాధికారి, ఇతర పాఠశాలలు కూడా ఈ కార్యక్రమాలను నిర్వహించేందుకు ఆయా ప్రధానోపాధ్యాయులను, ఉపాధ్యాయులను ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

## ప్రాక్-పశ్చిమ విద్యార్థులను కలిపిన విద్యావారధి

పాఠశాల పేరు : జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, ఎన్కన్గండ్ల  
 మం. నవాబుపేట్,  
 జిల్లా : మహబూబ్ నగర్  
 పాఠశాల నాయకుల పేరు : కె. దశరథ్ నాయక్  
 ఫోన్ నెంబర్ : 9490411985  
 ఉపాధ్యాయుని పేరు : టి.ఎన్. శ్రీధర్  
 ఫోన్ నెంబర్ : 7386855011  
 మెయిల్ ఐడి : tnsridhar68@gmail.com



### “సెలవులు విలువైనవి” అలాంటి వినూత్న కార్యక్రమాలతో ప్రయోగాత్మకంగా విద్యాభివృద్ధి

తెలంగాణలో శనివారం సాయంత్రం 7.00 గంటలు. అదే సమయంలో అమెరికాలోని ఫిలడెల్ఫియాలో శనివారం ఉదయం 8.30 గంటలు. జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల ఎన్కన్గండ్ల, నవాబుపేట్ మండలం, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా 8, 9, 10 తరగతుల విద్యార్థులు, అమెరికాలోని ఫిలడెల్ఫియా రాష్ట్రంలోని విద్యార్థులతో జూమ్ ద్వారా ‘భూమి పుట్టుక’ గురించి మాట్లాడుతున్నారు. అలా గంటన్నర ఏకధాటిగా ఆ కార్యక్రమం కొనసాగింది. ఆ శనివారమే కాదు ప్రతి శనివారం కొనసాగుతోంది. ప్రతీ వారం ఎన్నో అంశాలు సినిమాలు, ఇక్కడ అక్కడ ఇంట్లు, అవినీతి, లింగ వివక్షత, కుటుంబ పరిస్థితులు, ప్రయోగాలు..... సైన్స్, సాంఘికశాస్త్రం, సామాజిక అంశాలు, వినోదం, శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు .... ఇలా స్పృశించని రంగం లేదు. ప్రతీ వారం ఒక అంశం.... ఆ చర్చ ఇంకా పర్యావరణం, మూఢనమ్మకాలు, ప్లాస్టిక్ వినియోగ సమస్యలు, సైన్స్ దినోత్సవాల నిర్వహణ అలా అలా సాగుతోంది.



జి.ప.ఉ.పా. ఎన్కన్గండ్ల పాఠశాల నాయకులు మరియు ఉపాధ్యాయ బృందం తమ ఎన్.ఆర్.ఐ. మిత్రుల సహాయంతో, ఫిలడెల్ఫియా తెలంగాణ అసోసియేషన్ యువ విభాగం సహకారంతో ‘విద్యా వారధి’ అని పిలవబడే ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రతీ శనివారం జరిగే ఈ కార్యక్రమంలో పాఠశాల విద్యార్థులు తమ ఇళ్ళ దగ్గర నుండే ఫోన్ల ద్వారా జూమ్ మాధ్యమంగా అమెరికాలోని

ఫిలడెల్ఫియా విద్యార్థులతో అనేక అంశాలు చర్చిస్తున్నారు. ఇందులో హాస్టళ్ళలో ఉండే విద్యార్థులను కూడా భాగస్వాములుగా చేయడం జరిగింది. హాస్టల్ కు దగ్గరలో గల విద్యార్థులు ఆయా హాస్టళ్ళకు వెళ్ళి అందరూ భాగస్వాములయ్యేలా తమ వంతు సహకారాన్ని అందించారు. ఫోన్ లేని విద్యార్థులను, ఫోన్ ఉన్న విద్యార్థులతో జత చేయడం జరిగింది.

శనివారం చర్చ తరువాత చర్చించిన అంశాల ఆధారంగా విద్యార్థులు నివేదిక తయారు చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ నివేదికల ఆధారంగా ప్రోత్సాహకర బహుమతులు అందజేయడం కూడా జరుగుతోంది. ఈ కార్యక్రమంలో మన రాష్ట్రంలోని ఎన్.ఐ.ఎన్., ఐ.ఐ.సి.టి., డి.ఆర్.డి.ఓ., ఆర్.సి.ఐ., సి.సి.ఎం.బి. శాస్త్రవేత్తలను జిల్లా స్థాయి విద్యాధికారులు, విద్యా నిపుణులను కూడా భాగస్వాములుగా చేయడం జరుగుతోంది. రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ (ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి.)లో పని చేస్తున్న డాక్టర్ ఎస్. సురేష్ బాబు గారు కూడా పాల్గొనడం జరిగింది. భౌతికశాస్త్ర ఉపాధ్యాయులు శ్రీ టి.ఎన్. శ్రీధర్ చొరవ, నిర్వహణతో పాఠశాల నాయకులు శ్రీ దశరథ నాయక్ మార్గదర్శకత్వంలో ఈ కార్యక్రమం విజయవంతంగా నిర్వహించబడుతోంది.



ఈ కార్యక్రమం విద్యార్థులలో అనేక అంశాల విషయావగాహనను పెంపొందించింది. ఒక విశాలతత్వాన్ని, ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకునే విధానాన్ని, అక్కడి విద్యార్థుల మనోభావాలను తెలుసుకునేందుకు తోడ్పడింది. ఈ చర్చలతో విద్యార్థుల అభిప్రాయాలలో, ఆలోచనలలో చాలా మార్పులు వచ్చాయి. లక్ష్యాలను ఏర్పరుచుకోవడం, ఉన్నత విద్య చదవాలనుకోవడంతో పాటు ఎన్నో కొత్త అంశాల అవగాహన కూడా పొందడం జరిగింది. ఒక నూతన ఉత్సాహం, మనోధైర్యం, భవిష్యత్తుపై నమ్మకానికి ఈ కార్యక్రమం బాటలు వేసింది. బాగా చదివి, ఎదుగుతామనే మార్పు పిల్లల్లో వచ్చింది. తల్లిదండ్రులు కూడా తమ పిల్లలు ఆంగ్లంలో మాట్లాడడం చూసి వారిని ప్రోత్సహించడం ప్రారంభించారు. తాము తెలుసుకున్న అంశాలను విద్యార్థులు తమ దైనందిన జీవితంలో కూడా అన్వయించారు.

ఈ కార్యక్రమం విజయవంతంగా నిర్వహించడాన్ని పరిశీలించి ఎన్.ఆర్.ఐ. వారు పాఠశాలకు నడుచుకుంటూ వచ్చే విద్యార్థినులకు సైకిళ్ళు అందజేయాలని రూ. 1,30,000/- అందజేయడంతో వారికి సైకిళ్ళను ఇవ్వడం జరిగింది. అలాగే 53 జతల స్పోర్ట్స్ జెర్సీలను కూడా వారు అందజేశారు. ఈ రకంగా విద్యతో పాటు వసతులను కూడా అందించింది కార్యక్రమం.



## సెలవులు విలువైనవి

సెలవులంటే విద్యకు ఆటంకం - సెలవులలో అభ్యసనం ఆగిపోతుంది - సెలవులలో పిల్లలు పుస్తకాలు వదిలేసి ఇల్లు లేదా వినోద కార్యకలాపాల వైపు మొగ్గు చూపడం - ఇదీ ఇప్పుడు అంతటా ఉన్న పరిస్థితి. కాని జి.ప.ఉ.పా. ఎన్యూగండ్ల 8, 9, 10 తరగతుల విద్యార్థులు 84 మంది దసరా సెలవులలో ఎప్పటి మాదిరే ఉదయం బయలుదేరి మధ్యాహ్నం తినడానికి టిఫిన్ బాక్స్ కట్టుకొని పాఠశాలకు ఉదయం 9.30 గంటలకు వస్తారు.



సాయంత్రం 4.30 వరకు ఉంటారు. కథలు చదువుతారు, ఇష్టమైన పుస్తకాలు చదువుతారు, ఒక అంశంపై అందరూ చర్చిస్తారు, సొంతంగా ప్రయోగాలు చేస్తారు, ప్రేరణ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటారు. ప్రతి రోజు ఇవన్నీ జరుగుతాయి. మూఢనమ్మకాలపై జరిగిన ఒక రోజు కార్యక్రమంలో గ్రామస్థులంతా పాల్గొనడం ఈ కార్యక్రమ విజయవంతానికి ఒక సూచిక. మరిగే నూనె నుండి చేతులతో బజ్జీలు తీయడం, మంటలలో నడవడం వంటివి విద్యార్థులు చేశారు. ఇది విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు కూడా ఒక ప్రేరణ, మార్గదర్శకం, ఉత్సాహం కలిగించింది. విద్యార్థులు ఆత్మస్థైర్యంతో వేదికనెక్కి మాట్లాడడం, సొంతంగా కవితలు రాయడం చేశారు. దీని వలన కోవిడ్-19 వల్ల కలిగిన అభ్యసన లోటును పూడ్చే ప్రయత్నం జరిగింది. విద్యార్థులు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడేలా, బిడియం వంటివి వదిలేలా, వేదికపైకి వెళ్ళి ఆత్మస్థైర్యంతో మాట్లాడించేలా చేశాయి. ఇలా వారం రోజులు అభ్యసనాభివృద్ధి కార్యక్రమం జరిగింది. కార్యక్రమం చివరి రోజు తల్లిదండ్రులు పాల్గొని వారి పిల్లల్లో వచ్చిన మార్పును చూసి చాలా ఆనందపడ్డారు.

## విద్యార్థుల భాగస్వామ్యంతో ప్రయోగశాల సామగ్రి సేకరణ

సైన్స్ అంటేనే ప్రయోగాలు. సైన్స్ అభ్యసనంలో ప్రయోగాలది కీలక పాత్ర. ఉపాధ్యాయ ప్రదర్శనతో ప్రయోగాలు సాధారణం. కాని ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులే ప్రయోగాలకు అవసరమైన సామగ్రిని సేకరిస్తారు. ప్రయోగశాలలో ఉంచుతారు. వారే సొంతంగా ప్రయోగాలు నిర్వహిస్తారు. ప్రత్యామ్నాయ సామగ్రితో నిర్వహించే ప్రయోగాలకు నిలయం ఈ పాఠశాల ప్రయోగశాలలు. వృథా అని భావించే సామగ్రిని, పరిసరాలలో లభించే సామగ్రిని విద్యార్థులు సేకరిస్తారు. ప్రస్తుతం పాఠశాలలో ఆధునిక అంశాలతో, సామగ్రితో, జీవశాస్త్ర ప్రయోగశాల, భౌతిక రసాయన శాస్త్ర ప్రయోగశాలలు కలవు. పాఠశాల పనితీరును పరిశీలించిన దాతలు ఈ ప్రయోగశాలలకు రూ.1,20,000/-లు సహాయం చేశారు. ఈ పద్ధతి వల్ల పిల్లల్లో నిశిత పరిశీలన, పాఠశాలలో సైన్స్ కార్నర్లు నిర్వహించడం, ఒకరికొకరు సహకరించుకోవడం, స్నేహ బంధం ఏర్పడడం, విషయాలను పంచుకోవడం వంటివి జరిగాయి. వారు చేసిన ప్రయోగాలు విజయవంతమైనప్పుడు వారి కళ్ళల్లో ఉట్టిపడే ఆనందం, ముఖంలో కనబడే సంతోష ఛాయలు వెలకట్టలేనివి. ఈ విజయాలే వారి విజయాలకు సోపానాలుగా అవుతాయామో!

ఇలా పిల్లలే ప్రయోగాలు చేయడం ద్వారా కలిగిన స్ఫూర్తితో కొందరు పలు విజ్ఞానశాస్త్ర పోటీలలో పాల్గొని జాతీయ స్థాయిలో అవార్డులు సాధించారు. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో సైన్స్ ఎక్స్‌పోజ్ ప్రోగ్రామ్ 'సకురా' ద్వారా జపాన్ దేశాన్ని సందర్శించడం జరిగింది.

### తరగతికో సందేహాల పెట్టె

'తరగతికో సందేహాల పెట్టె' ఆలోచన విద్యార్థులదే. వారే ఈ పెట్టెను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఇందులో తమకు వివిధ సబ్జెక్టులలో వచ్చే సందేహాలను ప్రశ్నల రూపంలో రాసి వేస్తారు. ఉపాధ్యాయులు వాటికి సమాధానాలను తరగతి మొత్తానికి వివరిస్తారు. సందేహాలను తీరుస్తారు. దీని వలన ప్రశ్నించే తత్వం, తెలుసుకోవాలనే జిజ్ఞాస విద్యార్థులలో పెరిగింది. సైన్సుతో పాటు అన్ని అంశాలలో ఈ కార్యక్రమం విద్యార్థుల ఉన్నత స్థాయి ఆలోచన, విశ్లేషణలకు పదునుపెట్టింది.

### తోటివారికి సహాయం చేయాలనే ఆలోచనతో బర్డ్ డే బ్యాంక్

పాఠశాలలోని విద్యార్థులు తమ పుట్టిన రోజు నాడు తమ స్థాయికి తగినట్లు ప్రార్థన సమావేశంలో ఇతర విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే పెన్నులు, నోటుపుస్తకాలు, కంపాక్స్ బాక్సులు, అభ్యసన సామగ్రిని 'బర్డ్ డే బ్యాంక్'కు అందజేస్తారు. వీటిని అవసరమైన విద్యార్థులకు అందజేయడం జరుగుతుంది. తోటివారికి సహాయం చేయాలని ఏర్పాటు చేసిన ఈ కార్యక్రమం విద్యార్థులలో మంచి ప్రవర్తనకు పునాది వేసింది. చిన్నప్పటి నుండే సహాయం చేయాలనే మనస్తత్వాన్ని పెంపొందిస్తోంది. విద్య అంటే మంచి ప్రవర్తనను సాధించడమే. దానికి ఈ కార్యక్రమం బాటలు వేస్తోంది.

### బివలి మాట ... అయినా ఎంతో విలువైన బాట

ఈ పాఠశాల భౌతికశాస్త్ర ఉపాధ్యాయుడు శ్రీ టి.ఎన్. శ్రీధర్ గారు 'డ్రీమ్ ఫోర్స్' ఫౌండేషన్ అనే NGOను స్థాపించి, కోవిడ్-19 సమయంలో వచ్చిన జీతంతో సుమారు రూ.10 లక్షల ఖర్చుతో తమ స్వగృహంలో 150 చదరపు గజాల వైశాల్యంలో ఒక ప్రయోగశాలను ఏర్పాటు చేశారు. దానికి APJ కలాం సైన్స్ ప్రయోగశాల అని పేరు పెట్టినారు. ఈ ప్రయోగశాలను ఏ పాఠశాల విద్యార్థులైనా ఉచితంగా వచ్చి చూడవచ్చు. ప్రయోగాలు చేయవచ్చు. అనుమానాలు తీర్చుకోవచ్చు. సబ్జెక్టు అంశాలు చర్చించవచ్చు. అక్కడ విషయనిపుణులు కూడా అందుబాటులో ఉంటారు. కొంత మంది ప్రతి రోజూ ఉదయం 6-8 వరకు, సెలవు



గౌ. వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్, ఎక్సైజ్ & ప్రొహిబిషన్, స్పెషియల్, యువజన నర్సిసుల శాఖామాత్యులు, తెలంగాణ ప్రభుత్వం గారిచే సైన్స్ ప్రయోగశాల ప్రారంభోత్సవం

రోజుల్లో 10-5 గంటల వరకు అందుబాటులో ఉంటారు. అన్ని అంశాల పట్ల అవగాహన కల్పిస్తారు. అప్పుడప్పుడు ఇక్కడి నుండి ఆన్‌లైన్‌లో శాస్త్రవేత్తలు, అధ్యాపకులు, ప్రొఫెసర్లతో ముఖాముఖిలో పాల్గొనవచ్చు. విజ్ఞానశాస్త్ర విషయాభివృద్ధికి బాటలు వేసేలా ఈ కార్యక్రమం కొనసాగుతోంది.

## ముగింపు

జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల ఎన్నెన్ గండ్ల, నవాబుపేట్ మండలం, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో కలదు. ఇది ఎంతో పురాతనమైన ప్రసిద్ధి చెందిన పాఠశాల. ఈ పాఠశాలలో విద్యనభ్యసించిన ఎంతో మంది పూర్వ విద్యార్థులు అత్యున్నత స్థాయిలో ఉన్నారు. ఇది జిల్లా కేంద్రానికి 18 కిలోమీటర్ల దూరంలోనే ఉన్ననూ వెనుకబాటుతోనే ఉన్న గ్రామం. వ్యవసాయాధారిత కుటుంబాలు గల గ్రామం. అంతా ఆర్థికంగా వెనుకబడినవారే. మొత్తం విద్యార్థులు 280. ఉపాధ్యాయులు 13 మంది కలరు.



గౌ|| వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్, ఎక్సైజ్ & ప్రొహిబిషన్, స్టాఫ్, యువజన సర్వీసుల శాఖామాత్యులు, తెలంగాణ ప్రభుత్వం గారిచే సైన్స్ ప్రయోగశాల సందర్శన

నేటి ఆన్లైన్ ప్రాక్-పశ్చిమాల విద్యా కలయిక, ఈ పాఠశాల విద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడి వారు భవిష్యత్తులో అమెరికా వెళ్ళి అధ్యయనం చేసేలా ఒక భౌతిక విద్యా వారధిగా మారాలని ఆశిస్తూ....



## Vocational Education to Aid Education Continuity

Name of the School : GHS Addagutta,  
Marredapally,  
District : Hyderabad  
Name of the School Head : A. Sreevani, FAC-HM  
Mobile Number : 9866602277  
Email ID : ghsaddagutta@gmail.com



Education is essential for one's growth and for moving forward in life. Most poverty-hit families are forced to send their children to work after class 10 to support the family. Same case happened with children studying at GHS Addagutta at Marredapally in Hyderabad.

There are hardly a few students who pursue higher education. Many of them join their parents for work as daily wage laborers. Eventually, it turned into a tradition to follow. Having to see this as a significant issue, A Sreevani, FAC-HM, GHS Addagutta, decided to change parents' minds. While brainstorming, she came up with an idea to make students eligible for various part-time jobs after completion of their studies. To

make this happen, she started vocational education in school for students from classes 6 to 10. It is a brilliant idea because the 10th pass-out makes money for the family and invests in their higher education. Thereby, she is helping a way for continuity in education.



But who will fund this idea? It is the question that made her go through sleepless nights. However, her efforts paid off. A donor came forward to support vocational education and renovating a school building that included a library and a lab room. As 555 students were enrolled, more than 10 classrooms were needed. Four extra classrooms were constructed with donations. The school operates with 18 teachers.

## Vocational Education

### Tailoring classes:

It was a tailoring course for girls. The school head purchased 10 sewing machines with the donated amount. A craft teacher was appointed to take up tailoring classes. The initiative started in November 2022 for students of classes 6 to 10. The girls are learning with interest which lead to a reduction in absenteeism.



### Computer classes:

With the assistance of Plan India volunteers, the school planned to conduct computer classes for students. Ten more computers were added to the existing 13, and a tutor and internet facility were made possible from the donated funds. Students learned MS Office, PowerPoint Presentation, Web Browsing, Cyber Knowledge, and Python.



**Outcome:** These vocational classes help students earn money for their educational needs and develop an interest in attending school regularly. Previously, the student's attendance was 290 – 300 per day. While now, the count of regular students is 400-410.

## Other initiatives for the development of students

### Digital classes:

Teachers use Kyan projector to ease the teaching learning process. It is mainly used to help students comprehend the theory by displaying relevant examples.



### Yoga and self defence classes:



In August 2022, the school conducted yoga classes for girls and boys in classes 6 to 10. The motive is to help students improve their mental and physical fitness. Also, yoga classes cultivated discipline in students in their appearance, behaviour and in the studies. Students come in full uniform before assembly time. A donor donated the uniform and shoes. To ensure

self confidence in girl children, we introduced self-defence training classes in the school which were very useful to our girls where majority of them came from slum areas.

### Classroom monitoring:

Closed Circuit (C.C.) cameras are installed inside and outside each classroom to keep an eye on students. The school head or teachers monitor those who are attending classes and at the same time figure out the students listening to classes attentively.

### What the students have to say about their school:

“Tailoring course will help me to earn some money to meet my educational and family needs. I made a plan to continue it as my part-time job. Also, the cyber knowledge made me aware of many cyber-crimes in the technology world. I shared this knowledge with my neighbours so as to caution them.”

- Akhila, Class X

“Earlier, I sold some milk in my area to earn money for my studies. After grasping knowledge about computers from our daily computer classes, I wish to work at the bill counter of a super market. Also, I developed the curiosity to learn programming languages and build a career in the software industry. Now, I am confident enough to manage expenses of my education in future and support my family. Thanks to my school”.

**- Muzamil, Class X**

“Self-defence training classes that are being conducted in our school has brought tremendous changes in my confidence levels. I feel I have become much stronger physically and mentally. Now I am able to go any place without hesitation.”

**- Rakshitha, Class VI**

“I am so enthusiastic to learn something by doing. So tailoring appeals a lot to me. I learnt stitching and I even stitched few clothing with my creativity. The computer programmes which I learnt also evoked my creativity. Hope this computer knowledge will give an opportunity for me to build my exciting career in new fields.”

**- Divya, Class X**

## MPPS Gudigandla: School head and teachers collectively work for students' holistic development

School Name	: MPPS Gudigandla, Mdl. Makthal
District	: Narayanpet
Name of the School Head	: V. Narsimulu
Mobile No.	: 9542140666
Name of the Teacher	: B. Hima Bindu
Email ID	: bindukshr@gmail.com

MPPS Gudigandla is a Government school in a small village on the national highway 38 kilometers from Narayanpet District headquarters. A newly formed district with less educated families and more of a conservative background giving importance to their family occupations. Though the place is near Mahabubnagar town, there is more impact of Karnataka State culture as this borders with it.



People in that village are more satisfied with their age-old customs and traditions. They have contended with the education provided to their children in their mother tongue with the basic knowledge of subjects.

I found that students are more enthusiastic about learning and developing in all areas; they like their mother tongue and are more interested in learning English. Before the introduction of English Medium in Schools, students were slightly disappointed as they could not afford to learn English because of their economic and social status. Girls thought



that Boys were fortunate as their parents sent them to private Schools to learn English. But to their rescue came the introduction of English Medium in Government Schools in their village.

“Coming together is a beginning. Keeping together is progress. Working together is success is our mantra.”

The introduction of English medium in Government Schools gave us much scope to motivate people in our village to make their children join our school.

“Badi Bata” was a grand success when our team went for the Door to Door campaign and motivated the parents. We also discussed our motto with the community by using “Grama Sabha” as a platform. A positive vibe was created in us with the response of parents and the community.

The government's other initiative of transforming the Government Schools' physical and infrastructural changes through 'Mana Ooru Mana Badi' was a flavor enhancer to our school. The change in the Physical appearance of the school brought a good ambiance for learning among our children.

It was our turn to improve the academic standards of the students who lost their precious two years of classroom learning and enthusiasm due to the COVID-19 pandemic. As a team, we searched for ways to fill these gaps and retain the motivation among the children. Starting English Medium to a purely rural background children whose parents have less or no education was a challenging task for our team.

As a team, Headmaster Narsimulu Garu and Assistant teachers Smt. B. Hima Bindu, Smt. Parvathi, Smt. Naziya Begum started this academic year with great zeal.

### **Making student's life colourful**



We made learning activities based and added colors to our teaching by conducting 'colors day,' which filled children's hearts with colorful emotions and helped them relate different colors in different situations. On this day, the students were dressed up in colors

like Red, Green and Yellow and brought different live objects related to their colors. This activity provided hands-on experience to students. Through this beautiful learning activity, students could sort and classify objects based on colors, reinforcing cognitive skills. Students felt the joy of having vibrant colors like Red, Green, and Yellow in their immediate environment.

### To eat is a necessity, but to eat intelligently is an art



School plays a vital role in shaping lifelong healthy eating habits. Good Nutrition is an integral part of leading a healthy lifestyle. Food was the central theme in some English and EVS lessons. As a part of our academic transactions, “Healthy food day” was another activity that helped the students to shift their habit of eating Junk Food to healthy food. Children were instructed to bring food items that were readily available, healthy, and natural. Many students eagerly brought various natural and healthy food items. By making the children aware of the knowledge regarding various nutrients like proteins, minerals, and vitamins in different food items they brought, students, along with their peer group learning, changed their eating habits. A healthy diet fuels the brain making kids more likely to focus quickly and perform well at school. In this way, we could reform children’s food habits.

Many activities like “Science day” improved the scientific and rational thinking among the children.

The “READ” programme enhanced their reading capabilities and stimulated them to read various small story books, increasing their imagination skills.

“HAND WASH DAY” created great awareness among the children regarding the hygiene of their hand nails, which was more critical for their health benefits. Better hand hygiene means better well-being which ultimately leads to improved learning.



## A cheerful teacher who makes the learning easy and fun

The present age is an age of Globalization. Anything produced or invented in any part of the world gets a global character. To keep pace with the process of Globalization, we need to learn English. I Smt. B. Hima Bindu took it as a challenge to improve their skills in English.



It was a big challenge for me to teach English to students who don't have parental support for learning.

## Intention and desire to learn leads to successful learning

One of the most challenging tasks a teacher can have on their plate is to motivate their students in the right way. The right motivation at a suitable time made my students to acquire the English language. Creating a fear-free English atmosphere was the first and foremost step that led my students to start their journey. A natural and friendly situation was created for students and encouraged them to speak about their likes and dislikes and their daily routine with



places they visited naturally. But in the initial stages, the expected graph was almost down to the line. But that did not let my confidence go down. I bounced back and started interacting with students during short intervals and lunch breaks to get closer to them. This helped me a lot, and there was a massive sigh of relief that half of my work was done. Now some of my students interact in English with teachers about their daily routine and also inquire about our breakfast and Lunch, which shows that hard work never goes down.

## Classroom theatre- a major milestone

Class Room Theatre is an educational aspect of the teaching-learning process where rich experiences are provided with 100% participation. Role-play exercises allow students to assume the role of a person or act out a given situation. Initially, roles were given to students in a group to build their confidence. Small themes/situations like a conversation between a customer and shopkeeper, a conductor and passenger, or between two friends

were given. The large chunks of content were reduced to smaller sections, making students present more effectively. The theme of the play, their roles and dialogues will be instructed to students. Students were allowed to practice the role play by giving them a specific time. Repeated practice and coordination between the roles made students present meaningfully. These activities allowed my students to think more critically and see situations from different perspectives. The need to achieve the learning outcomes, which was the primary purpose of FLN, was also achieved through role plays.

### Reader's challenge

In my journey to make my students speak English, a thought which provoked me is the reader's challenge. It is an opportunity to reinforce a love of reading from an early age. The challenge involves reading sentences in the prescribed time. Daily around 5 sentences were given to students for almost 10 days.

After the completion of the period, a competition will be held, and the winner is awarded the "Super reader" title. The 10-day challenge boosted my students' confidence in reading and speaking, which increased their vocabulary.

### Each one - teach one and peer learning made students as junior teachers

Not only teachers but also very active students are involved in the process of teaching. Students were divided into different groups, and a leader was assigned to help the slow learners to achieve expected outcomes. With the concept of "Each One Teach One," the students developed more leadership quality and coordination. Learning by teaching others made them share knowledge and also helped develop future leaders.

### Teaching aid turned to Self Learning Material (SLM)

Activity-based learning and teaching with "T.L.M." made learning smooth way to students. A meager and no-cost T.L.M. like wedding cards, used card boards and drawing sheets, reading cards, and Flash Cards attracted students to learning. The most effective one was using a rice bag/sack to write simple sentences about the lesson made students to think divergently. This changed the student's perspective, and they started preparing "S.L.M. – STUDENT" learning material in different subjects. Mainly our 5th-grade students were involved in the preparation of different S.L.M.s, which helped them to develop their artistic and creative skills.



## Tiny tots v/s choreography and game based:



Our 1st & 2nd Standard student's attention was grabbed by "Choreography." Choreography is a process of artistic ways of communicating. Mostly rhymes and poems with effective Choreography develop an aesthetic sense in students and explore ideas about themes. The groundwork for the choreographic activity is started with a warm-up. This offered opportunities to see what movements may be

possible and how the elements of dance may be manipulated to express different ideas. Children developed artistry and confidence to participate with new expressions with these activities. Different game-based learning was incorporated to build their Vocabulary Hands-on experience was given to students by bringing natural relating to the context.

## A new dimension as a techy guru

The modern technology approach has brought changes to all levels of students. This strategic synergy of technology and teaching opens up new possibilities in education, and its results are noteworthy. The same videos related to our content uploaded on my 'YouTube Channel' helped my students a lot. In addition, scanning 'Q.R. Codes' in new edition textbooks helped students understand the concept more transparently and communicate better. T.V., as an audio-visual aid in our school, was also an addition to the facility, which boosted children's intellect. T.V. has become an effective media to watch the stories. The characters portrayed in the stories have become a source of role models. Children are encouraged to watch shows with characters who promote positive messages like healthy living and helping others, influencing them to make good choices. This aid allowed our students to learn a language in an engaging and fun way. It also had an immersive experience of listening firsthand to characters speaking in their native language, which changed the accent of some of our children.



With all these activities, I helped my students to acquire linguistic and cultural knowledge related to academic standards, expand vocabulary, and develop confidence in speaking, listening, reading, and writing skills.

### **Innovative teaching in Mathematics**

I Smt. Parvathi, Working as S.G.T. in MPPS Gudigandla, teach Mathematics.

Mathematics is a fascinating and magical subject. But everyone thinks Math is a complicated subject. When I went to that school, our students were impoverished in doing Math problems. Introducing English Medium was also one of the problems for students initially. It



was a critical task for me to deal with those students. This teaching-learning material was a great tool to teach the students. It simplified the subject and made my presentation fascinating and attractive. T.L.M. in my classroom brought the new experience of Math learning with joy.



First, we created a Medium English environment. Daily interaction with the students in English helped me a lot. The next step was identifying the students who were lagging in math. Then I started to teach them innovatively. I have prepared innovative T.L.M. and Math working models for every topic and concept with low-cost and no-cost material. For example, numbers, number names, comparing numbers, addition, subtraction, multiplication, division, shapes etc.,

This teaching learning material was a great tool to teach the students. It simplified the subject and made my presentation fascinating and attractive. T.L.M. in my classroom brought the new math learning experience with joy.



Math-related quizzes and fun games were conducted, which help students with problem-solving skills and thinking outside the box and are often tested as a part of math competitions. It also helped students to enhance their knowledge and boost their self-confidence. Always available to our students to clear their Math doubts made my children solve math problems. Now the students can prepare some Math T.L.M. by themselves.



As a positive vibe, D.E.O. sir appreciated my efforts. I also shared my innovative T.L.M. and teaching experiences in my complex meeting, where all teachers were inspired.

With all these activities, our school students can solve Math problems; mainly, 1st and 2nd class students participate with a lot of enthusiasm and involvement in Math activities.

## Innovative teaching in E.V.S. and Telugu

I Smt. Naziya Begum working as S.G.T., deals with E.V.S. and Telugu in my School.

The word environed, means to encircle or surround. Environmental science is an exciting subject for every child. Children always ready to learn new things about their bodies and the subject around them. The enthusiasm and interest of a child lead them to learn new things.



In our School, as an E.V.S. teacher, I involved new teaching skills and techniques in my class. I encouraged children to learn everything the nature around us. I implemented E.V.S. class by including naturally available plants, fruits, seeds, etc.; every period was taught to children learning by doing/feeling the things around us. Many of our children are very curious to learn and know about E.V.S.



Using natural and different types of plants (available) as T.L.M. for the lesson “Plants around us” made my students know about plants in a realistic way.

I used different food items to teach children about nutritious food by making students collect different food

items. I made my students a field trip to teach about different “Trees around us.” They learned about various trees and plants by observing them in real. With activity method, the topic of sense organs was introduced to students. In this way, many methods were implemented to create interest in the child to learn about our Environmental Studies.

In my teaching, students learn new things by experiencing themselves. They could express their doubts and feelings by asking questions related to environmental science. Implementing English medium and dealing with the subject in English is challenging for a student from a rural background, but it leads to a promising future for every child in my school. With these teaching interventions, children were improved far better than before in learning new words, knowing the meaning of every new word, and new terminology of EVS in English medium books. I am happy to share my knowledge with students through my teaching. Day by day, I am improving my teaching and learning skills for the betterment of my students.

**Planning to fail is failing to plan**

All these activities are not possible without a proper plan. Our Headmaster Sri Narsimulu garu had planned several things in the school with the cooperation of the Teachers, pupils, parents, and community.



**Planning before opening the school**

The headmaster and the staff convened the meetings and discussed their activities and programs with the teachers for the whole year. Thus the school calendar was prepared well in advance.



## Planning during the academic year

Planning and preparing timetables and activities to be conducted in prescribed months were done at the beginning of the academic year.

Not only planning but organization of school activities also played an important role. Head Master organized the instructional work, co-curricular activities, school office work, etc., and distributed it to all teachers and made them to work together.

Not only assigning but supervising the school's work, not for fault-finding but to give suggestions and guidance to teachers and students, had created a healthy and positive atmosphere in the school. Besides administration, playing a role as a teacher dealing with Telugu and Mathematics subjects also helped to improve academic standards.

## A good initiation-SMC Chairman

Introducing English medium in our village helped our students to acquire knowledge of English at the primary level. Our village children are fortunate, actively participating in different activities and acquiring knowledge of different subjects like Math and EVS in English.

## A new dimension of Gudigandla



MPTC Sri Narsireddy garu felt gratitude for the work of Mana Ooru-Mana Badi and the performance of students at academic levels.

All these achievements were possible only by maintaining relations with parents and the community. The team of Gudigandla always maintains a friendly relationship with parents by inviting them to school on essential occasions. A regular Parent Teacher Meetings were held and had interaction with parents about their wards.

Not only the parents of students but there was a lot of encouragement from our cluster GHM Sri Prakash garu, M.E.O. Sri Laxmi Narayana garu, A.M.O Sri Vidya sagar garu and D.E.O Sri. Govinda Rajulu garu, which in turn boosted our energy levels for Teamwork and Academic transformation in students.

## The Journey Towards A Treasure House

Name of the School	: ZPHS Jeedimetla
District	: Medchal Malkajgiri
Name of the School Head	: P. Rama Krihsna Reddy
Mobile Number	: 9912666999
Name of the Teacher	: Bendi Aasha Rani, S.A. (English) National Awardee Teacher, 2019
E-mail ID	: aasha14@gmail.com

School library is an asset to any language teacher. Believing this, the English teachers at ZPHS Jeedimetla of Medchal-Malkajgiri District of Telangana, established a treasure house of books in the school. Here is the story of how the simple steps of a teacher made the students, colleagues and the people in the society come together to establish a school library.



### Background

ZPHS Jeedimetla is one of the oldest schools in the district with nearly 600 boys and girls. It is situated in a large area of one acre giving scope for physical activities to the students. On the name of cocurricular activities they were mostly engrossed in games and sports and excelled in them. “A few months after joining the school in 2018, I found some story books bundled and dumped in the storeroom. There were also sometables and chairs donated by someone for the students to sit and read. But all of them were useless as they were heaped and unwanted. This situation made me think of ....”, said Ms. Aasha Rani, the English Teacher.

### Holistic Development

## Need

The pedagogical shift that has been recommended in the NCF and SCF drives the students towards reading a variety of texts. Read and Reflection, book reviews and project works have become an integral part of the present-day learning process which needs intensive reading by the learner. Finding the difficulty of the students in searching the appropriate reading material, the teachers at this institution started to work on the school library.



## Constraints

Though the goal was very much clear, lack of accommodation to set a library was the main constraint. To meet this, using the dilapidated room was the only solution for the time being. Taking out time for the teachers to work for the setting of library work also seemed a bit difficult. With a strong conviction, the idea got materialized as the team decided to make the students partners of the whole process.

## The Beginning

After finding the dumped books and the furniture, the teacher decided to make a reading space. The room that was used as a store has been cleaned to transform it to the desired setting. On opening the bundles, she found 1566 books of Stories, Biographies, Grammar, Science, Social, Games, Mythology, Magazines etc. in Telugu, Hindi, English. Several book racks and the reading tables were set.

To make the students partners of the process, IX class students were guided to maintain the stock and issue registers. Some students contributed in setting the ambience of the library by writing quotes and instructions on the walls and entrance. Class and Section wise issue registers were also prepared.

## Partners

### For Accommodation:

After the declaration of the National Award to Ms. Bendi Aasha Rani, SA English, by the Government of India, several organizations have come forward



to support the school. One of such NGO team came forward to construct rooms. By making the library functional and the liberty given to the students in using the books pleased them. This gave scope for a spacious room to the library.

### For books:

The existing stock of books were mostly donated by the BREAD SOCIETY and the reading furniture by REDDYs Foundation. To add more books, the teachers of the school also donated some books. Ms. Aasha Rani borrowed some used books from her neighbourhood, that even motivated the students to do the same from their locality. Some of the teachers Ms. B. Aasha Rani, Mrs. Shruthi Keerthi, Mr. Krishnamacharya, Mr. K.K. Anand of the school donated books relevant to their subjects, where as Mr. Hanumanth Rao, SA, English of ZPHS Suraram also added 170 books of Telugu Literature to the treasure.



### Objectives

The school library has been set with the following objectives:

- To provide access to sources of varied, current and useful information for both pupils and teachers.
- To encourage reading for pleasure.
- To enhance their realm of knowledge.
- To create an aesthetically pleasing as well as practical learning environment.
- To arrange the possibility to study information management skills which form a basis for lifelong learning.
- To improve the concentration levels by making them read in a quiet place.



### Functional Area

The present library of this school has

- Spacious, well ventilated and electrified room.

- Well-furnished room with cupboards and racks for the display of the books.
- Walls are decorated with the contributions to Indian Traditional and Cultural Heritage.
- Collection and cataloguing of the books as per the categories.
- Class and Section-wise Issue and Receive Registers.

## Treasure

The library has a collection of 2502 books under different categories. All these are easily accessible to all the students from class 6 to 10.



## Reflections...

### Strategies

Different strategies are considered in both the visual and the functional setting of the library. It shows the flexibility and welcomeness to everyone working in the school.



- Information is organized according to certain criteria to help locating the books easy.

- The pupils are taught the classification system used as well as how to use it.



- Class 9 students voluntarily take up the activity of arranging the books as per the classification and arrange them in the order once in a fortnight. If needed mending of the damaged books is also taken care of.
- Stickers and numbering of the newly entered books is done by the Library club senior members.
- Books are arranged as per the level. (Juniors & Seniors)
- Every student is trained to make entry in the issue and return register.
- Library Club members of each class take up the role of checking and updating the status of issue and return.
- Books are issued as per the interest and need.
- Dictionaries and Thesaurus are made available to the during the library period to facilitate better reading.

### Accessibility

- Each class gets a chance to go to library during one of their 3Rs periods once a week.
- Every student gets a book issued for a week. Sometimes they even return it in 2 or 3 days.
- The library is kept open from the first to the last hour of the day. They are allowed to enter even during intervals.
- As it is the self-run book house, it has a free access to all the students.

## READ Programme

During the 100 days READ (Read Enjoy And Develop) Programme initiated by the Government, the students of this institution got wide range of books to read. This programme got strengthened because of this school library.



## Activities

To attract the learners to the library, several activities are conducted throughout the academic year.

- Recitation
- Story Telling
- Book Review
- Quiz
- Essay / Paragraph Writing
- Dramatization
- Other instruction-based activities.

## Significance

As an outcome of reading, creative skills in terms of expressions in language and scientific and mathematical skills have been developed. Their creativity resulted not only in the oral presentations but also in the written form. Some of the observed transformations are

### Story Telling:

The story telling skill has improved in the regular readers. More students come forward to participate in the competition held once in a month. A remarkable performance of creating own story and narrating has been observed. In the story telling competition

organised by English Language Teachers Association (ELTA), the class 8 student Shiva Nandini gave an impressive performance.

### Recitation Skills:

In the everyday assembly students are seen competing to recite poems in Telugu, Hindi and English. Exposure to wide range of songs and poems has given them scope to learn more.



### Book Reviews:

The language teachers have observed that the presentation skills of students under Read and Reflection item has improved much more than earlier.

### Word Power:

Extensive reading helped the students in building their word power along with reference skills. They are able to find out the contextual meanings of words while reading. Everyone presents their words to the class in various ways once a week. Lakshmi Kalyani of Class 9 has won the Mandal Level Spell wizard and stood in top 10 at district level competition.





### **Little Poets:**

Ten percent of the students have developed the skill of writing small poems. Most of them are on the themes close to our day to day life like relationships, Friendship, cleanliness, responsibilities etc.

### **Behavioural Changes:**

It has been observed that in the recent year, children are talking about morals and value system. Reading stories with morals from the books like Panchatantra etc. and Telugu Poems (Neeti Padhyaalu from various Satakamulu) have impacted their thinking in terms of morality. Awareness about the burning issues in and around the world is keeping them up to date.

Reference to General Knowledge books, encyclopedias has made them confident to face the questions asked in the everyday assembly. On the whole the team is able to sense significant change in the students in terms of their learning.

### **Vision**

**Reading Maketh a Full Man**

**Sir Francis Bacon**

The team of teachers of this institution strongly believe that ‘A Child who reads will be an adult who thinks.’

The Headmaster, Mr. P. Rama Krishna Reddy says, “With this notion we have just started walking towards making our young readers into great humanitarians. The enthusiasm of our students is the driving force for our efforts in this area. Support of our partners is appreciated and we are striving to increase the treasure of books in near future.”

The impact of this act is very commendable. The teamwork and the collaborative efforts of the teachers is well appreciated.

No school is complete without a library.

## GHS Malakpet School for Blind Girls lays a Roadway for Girls to Excel in Life

Name of the School	:	GHS Malakpet School for Blind (Girls)
District	:	Hyderabad.
Name of the School Head	:	M. Padmavathi Devi/ Fathima Begum
Mobile Number	:	9000527509
Name of the Teacher	:	A. Srivani
Mobile Number	:	9395397463
E-mail ID	:	kappalasrivani@gmail.com

Ever since 1978, GHS Malakpet Blind School for Girls has been providing quality education to blind girls. When you enter the school, you feel impressed with the school building and the girls getting equipped with extra skills alongside attentively learning the academic curriculum. The school records the history of students who studied at these schools and were placed in government jobs. However, a skill gap is undoubtedly hindering most students from obtaining jobs.

M. Padmavathi Devi, the Headmistress joined the school in the year 2015. She had learned that many of the passed-out students are pursuing further education but not being able to earn good employment positions in different industries. When she inquired about the reasons, she found a lack of computer knowledge and communication skills. It came as a significant challenge for Devi to how students can mitigate this problem. After a series of thoughts ran through her mind, she decided to impart computer education, English speaking skills and other life skills to older and current students studying in school.

To achieve this, I initially could make them identify keys on the keyboard, and it took me a month to teach them. As I am not a computer teacher, I needed an instructor who could teach computer operations and other computer skills. Thanks to our DEO. Our DEO made us connect with the executive of the Youth for Jobs, an NGO, who supported our mission by establishing a computer lab and an instructor to teach them about computers.



Also, we have arranged a learning area and a mentor who can train students with life skills, English speaking skills and career orientating training.

Apart from these, soft skills, the essential training that helps themselves to navigate independently or imparted. They include:

### **A) Outdoor Mobility: Cane technique**

#### **Holding Cane:**

- A person can hold the cane in either Hand
- Grip: While holding the cane
- The thumb should be on the front of the top
- Forefinger should be fully extended
- The second finger is curled behind to support the cane
- Another finger should be kept relaxed
- The elbow should be slightly bent near the body



#### **Hand Position:**

In Hand holding, the cane should always be in line with the middle of the body and the front of the navel.



#### **Wrist moving:**

The cane is moved from side to side by the flexion and extension of the wrist, with the tip touching the ground lightly at each movement. The arm should not be moved.

## Rhythm:

The cane tip is lifted just clear of the ground as it traverses between two contact points. The cane should be moved back and forth at a steady speed as the visually handicapped person walks.



## B) Indoor Mobility



Upper Body Protection  
Lower Body Protection



Trailing



Searching Technique

- Upper Body Protection
- Lower Body Protection
- Trailing
- Approaching Doorway
- Searching Technique
- Chair Sitting Technique
- Locating Dropped Article
- Trailing Technique

## Sighted Guide Techniques



- Extend his arm and move sideways, so the visually handicapped person is directly behind the guide.
- After the narrow space is over, both should return to the standard sighted-guide technique.



**Wrapping up:**

GHS Malakpet, Blind School for Girls, is continuing its efforts to provide education to visually challenged girls in all aspects. It is striving to lay a strong foundation for their bright future.



## MARTIAL ARTS

Name of the School	:	TS Model School, Mandamarri,
District	:	Mancherial
Name of the Principal	:	M. Jaya Krishna Reddy (Counseling and Psychotherapy)
Mobile Number	:	9640215541
E-Mail ID	:	jayakrishnareddy.m@gmail.com

**Self-defense is not just a set of techniques, it's a state of mind that begins with the belief that you are worth defending.**

*- Rorion Gracie.*

When I took charge of TS Model School, Mandamarri as the FAC Principal in 2019, the utmost thing running through my mind was the need to make every child capable of self-defense and being ready to face the world and its challenges.

The school has more than 500 girl students out of 734 enrollments (classes 6th to Intermediate) and I see the need to make them physically fit so that they become self-confident and self-reliant. So, I understood the need of training every child in martial arts that would fulfill my dream and in the all-round development of the child, both physical and mental capabilities.

### **The Motivation Came from Home**

I am a father of two girls who was very conscious of their security whenever they go out. The anxiety a parent experiences when the children are out on their own and the matters of security in the present scenario have led to the initiative. The present-day girl is subjected to eve-teasing, bullying, physical assault, etc. So, that anxious father in me made me think about all the girl children in the school, as well.

The 500 girl students at the school come from different corners of Mandamarri village using bicycles and on foot. Ultimately, they should be able to protect themselves while commuting from home to school and vice-versa.

### My first step that led to a noble soul

It was a turning point when I heard about martial arts trainer Mr. Rangu Srinivas who is famous for training thousands of students in the local schools. He was adept at training in the art of PENCAK SILAT which was included in the Southeast Asian games.

PENCAK SILAT is an umbrella term for martial arts like karate, kickboxing, Kungfu, etc.

However, the school has no funds to provide for the remuneration he charge for the training. Mr. Rangu Srinivas heard the story of our school where the school had no funds to contribute towards the martial arts training and the financial status of the parents who can't afford to pay the fees. The master was generous enough to offer free services for three days a week.



### The motivation to the students

I and my team conducted special interactive classes for the children explaining to them about the need of learning self-defense in the present scenario, wherein atrocities towards girls have been on the rise. Many girl students came forward to learn martial arts. We have decided to conduct martial arts training for the students of classes 6th to 8th classes as they don't have the burden of board examinations. Apart from that, they are younger, and their bodies will be far more flexible enough to undergo the training. Allocated special periods for the martial arts, subject teachers extended their support to the girls for the training.

### The New Beginnings

On 31st July 2019, we selected 6th to 8th class students for the martial arts training. The coach comes to our school and takes classes from 3:30 pm to 4:30 pm; 3 days a week. Gradually, all the students became more disciplined, physically fit, and active in academics also. Their attendance percentage increased, and their health issues decreased.

## The challenges that came from within

Parents were specifically not interested in training their girl children in martial arts. Even a small complaint of physical fatigue was enough for them to tell their children to stop the training. Nonetheless, further counseling by the teachers and constant reminders of the importance of self-defense made the students overcome their fear of initial physical fatigue.

I even counseled the parents telling them how their fear is meaningless and how martial arts will help the children become strong, both physically and psychologically. Then the parents got convinced and left their reluctance to send their children to Martial Arts Classes.

**The second challenge came in the form of financial constraints.** The coach has been very generous and cooperative. Not only he takes training classes but also takes the students to various levels of competitions. He puts his heart and minds into making them win in the competitions.

Though the coach is giving free of cost training, money was needed to send the students to different places to take part in the competitions at different levels. Especially, when they won at the state-level competitions, they needed financial support to participate in the national-level competitions.

Some parents who were highly motivated and paid for their kids by sending them to out-of-station competitions.



క్రీడాకారులను అభినందిస్తున్న  
జిల్లా విద్యాధికారి వెంకటేశ్వర్లు

మార్షల్ ఆర్ట్స్ లో 'ఆదర్శ'  
విద్యార్థుల ప్రతిభ

మందమరి పట్టణం, న్యూస్ టుడే : ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఒంగోలులో జరిగిన పెన్ కాక్ సిలాబ్ అనే మార్షల్ ఆర్ట్స్ దక్షిణ భారతస్థాయి పోటీల్లో మందమరి ఆదర్శ పాఠశాల విద్యార్థులు ప్రతిభ చాటారు. కె.సాహిత్య, ఎం.అనీష్ (7వ తరగతి), బి.శివత్మిక (6వ తరగతి) బంగారు పతకం, కె.మల్లిక్ (7వ తరగతి) వెండి పతకం సాధించి జాతీయ స్థాయి పోటీలకు ఎంపికయ్యారు. వీరిని జిల్లా విద్యాధికారి వెంకటేశ్వర్లు, ప్రిన్సిపల్ జయకృష్ణారెడ్డి, శిక్షకులు రంగు శ్రీనివాస్లు అభినందించారు.



## **We reap what we sow**

A Sound mind is in a sound body. A Sound body is the result of a disciplined way of Life. Attending Martial Arts Classes is a road to a disciplined way of living our lives. The students grow stronger and the rhythmic coordination with their fellow students improves their mental strength. They grow stronger mentally when they are asked to perform what they had learnt. They must react in a fraction of a second to escape from the opponent's blow in dual combat.

## **The achievements so far**

With the help of my staff and parents, I could send many students along with the coach to participate in various competitions in 2019 and in subsequent years, where our students secured different medals as follows.

### **ACHIEVEMENTS IN 2019**

Winners in 4th Telangana state level all styles kung fu & karate championship held on 1st Sep 2019 at Chaitra gardens, CCC Naspur, Mancherial.

#### **GOLD MEDAL**

K. Mallik (7th class) (Sparing)

#### **BRONZE MEDAL**

B. Spurthi (6th class)

B. Shivathmika (6th Class)

K. Vamshi Krishna (6th Class)

G. Akshar (8th Class)

Winners in 1<sup>st</sup> state championship cum selection trials Competitions held on 2<sup>nd</sup> and 3<sup>rd</sup> November 2019 at Physical Education College, Hyderabad.

#### **GOLD MEDAL**

B. Shivathmika (6th Class)

K. Vamshi Krishna (6th Class)

K. Sahitya (7th Class)

S. Poojitha (7th Class)

M. Aneesh (7th class)

#### **SILVER MEDAL**

M. Srivatsa (6th Class)

K. Mallik (7th Class)

Winners in 2nd South Zone Pencak Silat Championship 2019 held on 8<sup>th</sup>, 9<sup>th</sup> and 10<sup>th</sup> November 2019 at Brundavan Beach Resorts, Kothapatnam, Prakasham District, A.P.

### **GOLD MEDAL**

B. Shivathmika (6th Class)

K. Sahitya (7th class) (Tanding)

M. Aneesh (7th class)

### **SILVER MEDAL**

K. Mallik (7th Class)

On 1st December 2019, the State Pencak Silat seminar and selection trials for the senior championship were conducted at TS Model school, Mandamarri by our coach Mr. Rangu Srinivas under the guidance of the Mancherial district Telangana Pencak Silat Association.

### **ACHIEVEMENTS IN 2020**

Winners in 4th Pencak Silat Federation Cup 2019-20 held from 7th to 10th February 2020 at Divisional Sports Complex, Hirawadi Panchavati, NASHIK, Maharashtra State.

B. Shivathmika (6th Class)

K. Mallik (7th Class)

Due to the Covid pandemic, the training sessions were interrupted from March 2020 to February 2021.

### **ACHIEVEMENTS IN 2021**

#### **BRONZE MEDAL**

Winners in National Level Sub Junior Pencak Silat Championship 2020-21 held from 26th to 31st March 2021 at Indoor Sports Complex, Polo Ground, Srinagar, Kashmir (J&K)

K. Vamshi Krishna (7th Class) under 33-36 Kg Weight Category

Winners in 3rd Telangana State Pencak Silat Championship held on 20th and 21st November 2021 at Heralds Missionary High School, Vanasthalipuram, Rangareddy Dist.

#### **GOLD MEDAL**

K. Vamshi Krishna (8th Class)

M. Anish (9th Class)

K. Mallik (9th Class)

The above 3 students K. Vamshi Krishna, M. Anish and K. Mallik were selected for the National level Pencak Silat Competition which was held in December 2021 in Haryana.

However, due to the lack of financial support, they could not attend it and lost the opportunity of getting the relevant certificate, which could have been useful for them in the future for acquiring jobs.

## **ACHIEVEMENTS IN 2022**

Winners in 15th Telangana State Level Kungfu & Karate Championship 2022 held on 13th Mar 2022 at Pallavi Model School, Rangampally, Peddapalli Dist.

### **GOLD MEDAL**

Nikhilesh (7th Class)

B. Shivathmika (8th Class)

### **SILVER MEDAL**

Ch. Sanhith (6th Class)

### **BRONZE MEDAL**

P. Sreshta (6th Class)

Vignanjali (7th Class)

Tripura (7th Class)



B. Karthikeyan (6th Class)

Nikshitha (7th Class)

Charitha (7th Class)

Winners in 1st Open South India Karate Championship - 2022 held on 30th October 2022 at MM Garden, CCC Naspur, Mancherial District.

### **GOLD MEDAL**

P. Sreshta (7th Class) (Kumite)

### **SILVER MEDAL**

Ch. Sanhith (7th Class)

Nikhilesh (8th class)

### **BRONZE MEDAL**

P. Abhinay (6th Class)

B. Karthikeyan (7th Class)

Tripura (8th Class)

K. Vamshi Krishna (9th Class)

**This is not it, there is more to come...**

I believe that if we want to do something from the bottom of our hearts with the purity of thought and execute it with selflessness, we reap rich benefits.

I feel that if I get better parents' support for this program morally and financially (to send the students to participate at various levels of competitions), I would be able to get better results than what we have got so far.



I can say confidently that some of the students will become fitter and can easily grab many job opportunities in the future. The certificates will also improve their job opportunities. I feel proud of myself for having such a great opportunity to provide the best to economically and socially deprived students.

**జాతీయ స్థాయి పోటీలలో మండమర్రి మోడల్ స్కూల్ విద్యార్థి కి కాంస్య పతకం**

మంచెర్లాల,పెద్దేరి 06( వైరయం ప్రతినిధి): మార్చి నెం 27 నుండి 31 వ తేదీలో బెంగ్లూర్ లో నిర్వహించిన జాతీయ స్థాయి సబ్ జూనియర్ పెంకాక్ సిలాబ్ పోటీలలో మండమర్రి మోడల్ స్కూల్ లో 7 వ తరగతి దివ్యవర్షా వంశీకృష్ణ 33 - 36 కే జె మొదటి బ్యాటగరి లో పాల్గొని కాంస్య పతకం సాధించాడు. విద్యార్థి వంశీకృష్ణ ని తల్లివెళ్లి ఎస్.కె. రెహమాన్ తన కార్యక్రమంలో అభినందిస్తూ బెంగ్లూర్ లో మన తల్లి మంది అనియట్ గేమ్స్ లో అదానవి, మరంత ప్రతిభ వనలదరి పతకాలు సాధించాలని కోరాడు, ఈ కార్యక్రమంలో మండమర్రి మోడల్ స్కూల్ ప్రెసిడెంట్ అయి కృష్ణ తెచ్చి , పెంకాక్ సిలాబ్ మంచెర్లాల తల్లి సుశ్రీని దివి శ్రీనివాస్, సుయోగ్ కుంగ్ ఫు మార్షల్ ఆర్ట్స్ క్రీడాకారి అడవయం పాల్గొన్నారు. 2019 నుండి మండమర్రి మోడల్ స్కూల్ లో చదువుతున్న విద్యార్థులుకి వారి అన్నీ మేరకు మార్షల్ ఆర్ట్స్ లో ఉంటుగా తల్లిల అందిస్తూ, పతకాలు సాధించలేనీలా ప్రోత్సహిస్తున్న రంగు శ్రీనివాస్ గారికి పాఠశాల ప్రెసిడెంట్ కృత్యతలు తెలియచేస్తూ కాంస్య పతకం సాధించిన విద్యార్థి అభినందించాడు.

**జాతీయ పెంకాక్ సిలాబ్ పోటీలకు మండమర్రి ఆదర్శ పాఠశాల విద్యార్థులు**

వెమ్మూర్, మండమర్రి, సెవెంటర్ 21( వైరయం ప్రతినిధి): మంచెర్లాల తల్లి మండమర్రి ఆదర్శ పాఠశాల విద్యార్థులు 20, 21 నవంబర్ తేదీలలో రంగారెడ్డి జిల్లాలో నిర్వహించిన మోడల్ తెలంగాణ రాష్ట్రస్థాయి పెంకాక్ సిలాబ్ ఛాంపియన్షిప్ 2021లో పాల్గొని ముగ్గురు విద్యార్థులు అంగారూ పతకాలు సాధించడంలో పాటు వచ్చే వెంటో హార్వాలో అగ్గే జాతీయ స్థాయి పోటీలకు ఎంపికయ్యారు. ఎంపికైన విద్యార్థులు చదువగా ఎం. అనీష్ తోమ్మిదవ తరగతి, కె. మల్లిక్ తోమ్మిదవ తరగతి, కే. వంశీకృష్ణ ఎనిమిదవ తరగతి. ముగ్గురు విద్యార్థులు రాష్ట్రస్థాయిలో అంగారూ పతకాలు సాధించడంలో పాటు జాతీయస్థాయి పోటీలకు ఎంపిక అయినందుకు ఆదర్శ పాఠశాల ప్రెసిడెంట్ అయి కృష్ణ తెచ్చి, బోర్డు రంగు శ్రీనివాస్ ప్రత్యేకంగా అభినందించారు.

I have been taking martial arts training from the 6th class onwards to date. I think that every child must be trained in self-defense. Martial arts training is not just about physical fitness and defense, but also about improving concentration and that is reflected in my studies, as well.

**M. Charitha, Class 8**

Our daughter, B. Shivatmika started training in martial arts in 2019, participated in competitions, and even won medals. This training not only helped her to attain physical fitness but also made her more active in her studies. It would be good if the parents of other children also encourage their children to join martial arts classes. I thank Principal Mr. Jayakrishna Reddy and Martial Arts Coach Mr. R Srinivas for their noble efforts.



**B. Vanitha, M/O Shivathmika, Class 8**



This free martial arts training started with the determination to empower girls to face any situation bravely and defend themselves whenever necessary. Many students participated in state-level competitions and won medals. Our present goal is to make every child use this excellent opportunity.

**Md. Ameer Pasha, TGT (Mathematics)**

### మార్షల్ ఆర్ట్స్ లో రాణిస్తున్న మోడల్ స్కూల్ విద్యార్థులు



**పాఠశాల పాఠశాల విద్యార్థులకు**  
అందిస్తున్న వీడియో

మొదటి విధిపాఠశాలకు పాఠశాలకు 20 వయస్కులు మార్షల్ ఆర్ట్స్ అనే భాగం అందిస్తున్నారని వీడియోలో తెలుసుకోవచ్చు. ఇది ఆపాక కేంద్ర విద్యార్థులు గా, దాని విధులకు పాపం అందిస్తున్నారని తెలుసుకుంటున్నాం. ఈ కేంద్ర విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో ఆపాక కేంద్ర విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో తెలుసుకుంటున్నాం. పాఠశాల విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో తెలుసుకుంటున్నాం.

**పాఠశాల విద్యార్థులకు**  
అందిస్తున్న వీడియో

పాఠశాల విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో తెలుసుకుంటున్నాం. పాఠశాల విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో తెలుసుకుంటున్నాం. పాఠశాల విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వీడియోలో తెలుసుకుంటున్నాం.

## Good Team - Greater Action

Name of the School	:	GHS Nallakunta
		Mdl. Musheerabad
District	:	Hyderabad
Name of the Headmistress	:	Mrs. I. Sundara Sarah Mani
Mobile Number	:	8500118324
E-mail ID	:	mani.injumuri@gmail.com



### **Motivation gets you going, but discipline keeps you growing.**

We at GHS Nallakunta think that self-disciplining the mind is the best way to bring about positive changes in not only the psychological aspects but also the physical well-being of the child.

### **The backdrop of the school:**

GHS Nallakunta, Hyderabad district is in Waddera Basthi which is 2 kilometers away from Osmania University. Before the lockdown, the school strength was 160 with 80% of attendance in the regular assembly. Children were actively participating in academics, games, and other co-curricular activities.

### **The unwelcome change that left us thinking:**

Like everyone in the world, the COVID situation brought a lot of unwanted changes among students. Addiction to phones and social media platforms like WhatsApp and YouTube brought about an undesired change in the students, especially, discipline and academics suffered the most. This untoward behavioral change made the child unsocial and undisciplined losing the focus on studies and interest in school, altogether. Apart from this, there was a fall in the school strength and attendance of the students.

### **The challenges that braved us:**

1. The top challenge was the negligence of the child to attend the school's customary morning assembly. This situation arose because there were COVID restrictions dictating not to conduct the school assembly.
2. This irregularity in attending school without following the school timings has in turn started reflecting in the form of a lack of interest in the studies and disregard for the school norms, discipline, and academic programs.

### **Dream it and do it:**

We have a dream of our own and that's what others call vision. Our vision is that every student must attend school regularly and most importantly, must not fail to miss the morning assembly. Starting the day from attending the school assembly is the road to discipline. Our entire mission was to improve the percentage of attendance in the school maintaining punctuality and through this, we hope to achieve growth in academics along with the physical and psychological well-being of the child.

### **How the transformation began:**

After the second lockdown, on reopening day only 25 students attended the school. V6 TV news channel visited the school and interacted with HM, and students, covered school premises, sanitization of classrooms, etc., and telecasted a 15-minute programme about the school on the same day. Through this news telecast and the word of mouth spread by students, parents who visited the school were satisfied with the school environment and sent their children to physical classes. Gradually, students were coming to school very late, without uniforms and having no fear of assembly. The school strength also increased to 180 due to enrollments from private schools despite the migration of our students to their native places during the COVID lockdown. There is a drastic change in students' behavior. They completely forgot the basics of all subjects reading, writing, mathematical operations even speaking the good language, and are suffering from physiological and health problems. Based on all these issues we have conducted a staff meeting. All the staff members decided to run a 15-minute assembly programme following COVID norms to practice students' punctuality by following school timings to read, write, speak, and do other co-curricular activities. It is a continuous process. It is not the responsibility of one or two staff members. It is the responsibility of every one of us to bring change in the student's behaviour.

### Resolutions were made:

- We divided all the students into 4 groups (THE GANGA, THE GODAVARI, THE KRISHNA, and THE NARMADA) and each group consists of 2-3 teachers, with two group and subgroup leaders.
- Every week, one group is responsible for the week's school activities like conducting assembly, checking covid precautions, MDM, discipline, etc. Every day, group teachers, group leaders, and concerned students are attending the school 15 minutes before the school bell.
- During the assembly, the students anchored, sang, and spoke on a topic for one minute. They even asked a G.K question, a poem or a proverb or something from general topics and sometimes subject-related topics.
- Every working day, for the sake of the next day's school assembly, students are selected to practice the assembly topics during the last 15 minutes of school hours.
- The teachers who are in charge of the groups fill in the details of the daily programme in a register for the record.

### Our Beginnings turn Motivation for others:

Mrs. P. Bhavani teacher and her team at our primary school GPS Chikadpally are conducting the school assembly every Saturday following the same pattern we have been following.

### The visible change:

Slowly, the students started attending the prayer as they have group responsibilities. As many students are from private schools, many parents also witnessed the conduct of the assembly in the school on time and were happy with the conduct of the school assembly. Every group has a significant identity throughout the week:

### How the groups function:

- **The Ganga group:** Teachers Mrs. Shyamala, Mrs. Bhayalaxmi and Mrs. Premalatha along with their group of students present the literary activities (Telugu Hindi) one-minute topic from various Telugu and Hindi literary sources like poems and lessons from school textbooks, etc. Their group's colour is blue.



- **The Godavari group:** Teachers Miss Sugitha, Mrs. Prashanthi and their group of students present General Science and English literature activities. Their one-minute topics are based on science-related topics and facts from their textbooks. Their group's color is green.
- **The Krishna group:** Teachers Mrs. T. Kavitha, Mr. S. Ramesh, and their group of students present Physical Science and Mathematics-related activities. Their one-minute topic is based on formulas, theorems, the periodic table, and other related issues from textbooks. Their group color is yellow.
- **The Narmada group:** Teachers Mrs. Nandini, Mrs. Jaya Bharathi, Mr. Surender Reddy, and their group of students present social and general awareness activities. Their one-minute topic is based on current affairs and topics from history lessons. Their group color is pink.

### The well-used opportunities:

This 15-minute assembly allowed the students to learn and recollect the basics of academic subjects and improve their reading, writing, speaking and learning skills. As we have no Physical Education Teacher, our first assistant Mr. M. Narsimha Reddy will monitor everyday discipline to help HM and staff for conducting assembly. Apart from the daily assembly, programs on special days are being conducted under the in-charge of Mr. M. Ravinder, who coordinates with all four groups.



*Students showcasing their science experiments.*



*Students standing in their respective groups for assembly*

At first, it was difficult for us but after a month, a drastic change was observed in the behavior of the students.

Mr. Raghavendra Rao, Jr. Assistant who resides near the school premises monitors the students and motivates the parents to send their children to school regularly. Mrs. Jaya Bharathi donated four different colour flags representing the four groups along with rods, and badges to group leaders. The flag colour during the assembly helps the students recognize the group which is conducting the assembly for the day.

## The changes observed:

- School attendance increased from 25% to 95%.
- Telugu medium strength increased from 45 to 65 students.
- Many students from private schools have taken admissions in this academic year.
- As the assembly is an ice blend of extracurricular activities like anchoring, singing, reading, and speaking, the enthusiasm of the students to participate and not to miss school has been growing ever since.
- Students have overcome stage fear and developed their speaking and reading skills.
- Four students have attended the U-genius GK quiz programme and competed with other top private schools in the city.
- This 15-minute assembly programme has given us the potential to nurture and maintain discipline and to have a positive and healthy school culture.



*Following COVID precautions in school*



*Ganga group presenting seven subjects GK questions performing Ashtavadhanam in school assembly.*



*Participation in U-genius quiz*

Our vision of increasing the students' strength and making the students attend school regularly for the sake of developing discipline among them, physical fitness, and excellence in academics are achieved through the consistent efforts of our staff's team work.

I am M.Narsimha Reddy SA (Mathematics), the first in-charge of the school. As we don't have physical education teacher, we were conducting the school assembly systematically with the help of groups' in-charge teachers. It's team work. This type of assembly helped us to develop discipline, communication skills, subject knowledge, morals, and ethics among the students after the corona pandemic. Students regularly attend school on time for assembly. The impact of assembly is very great in their studies.



I am Haasini 9<sup>th</sup> E/M Godavari group leader, always look forward to our school assembly. This is because I learned how to act as a compere of a one-minute topic that includes general and subject matter. Through this, I improved my communication skills and subject knowledge. Every day's general knowledge questions helped me to develop my general knowledge and affairs. It helped me to participate in the inter-school GK competition with the top private school in the city. The thought for the day, the message from HM Madam and teachers helps us to inculcate discipline in our lifestyle. It helps us boost positive energy to do well during our day. I never miss my assembly. We all students at this school like our assembly.

I am B. Vennela, mother of Harsha Vardhan of class 7<sup>th</sup> E/M. I observe assembly of the school every day. I am sending my child before assembly. My child attends school regularly. He shares the details related to the school assembly daily during our dinner time. My child developed good habits, discipline, life skills, and interest in studies. During the corona pandemic, there was no assembly in the school. But this year, the assembly helped the students to develop discipline and be punctual to the school. This is the opinion of all the parents of the school.



*Our school Team  
GHS Nallakunta, Hyderabad.*

## MPPS Patelgudem imparts quality education to little ones

Name of the School	: MPPS Patelgudem, Mdl. Aler,
District	: Yadadri Bhuvanagiri.
Name of the School Head	: Akarapu Jyothirmayee
Mobile Number	: 9908504221
E-mail ID	: jyothirmai807@gmail.com

Good ambience, best teachers, good facilities, English medium have become the key factors for any school to run successfully. Parents show great interest to join their children into such qualified schools. But the misconception that government schools lack such facilities is laying the path on which parents proceed to admit their kids in private schools. To prove that government schools are no less than private schools, I began my restless journey to transform MPPS Patelgudem into the best school for primary education.



When I joined the school as a school assistant in 2015, I was put to shock with just 10 students in school. However, these 10 students were not regular. I then immediately went to interact with parents to know the reasons that stopped them from sending children to MPPS Patelgudem. My conversations with parents made me realise that the lack of facilities, school ambience, teachers for each subject, Instruction in English medium, colourful uniform besides conscious of social status is driving children to join private schools. With this in mind, I decided to relentlessly work to bring the glory to school and make parents join their wards in MPPS Patelgudem. I embarked on a mission to achieve my vision to get the word spread that MPPS Patelgudem offers good education and nothing less than a private school.

## Efforts to transform the school and increase the enrolment-

### School Ambiance

Teachers, a few students at the initial stage and villagers, came forward to plant saplings in and around the school. A kitchen garden is made for cultivating healthy vegetables for mid-day lunch. I made efforts to bring villagers, SHGs, youth and students to join into this programme. This activity has given a pleasant look for the school and developed interest in parents to join their wards in school. The sapling plantation has also made villagers and students understand the importance of nature and its protection.



### Colourful School



Using my own funds, I coloured the school walls with pictures relevant to primary subjects. Looking at my efforts, the villagers and local community particularly the youth came forward to support me. The colourful school building had built the curiosity in parents and students to join MPPS Patelgudem.

### WhatsApp group

When students started joining the school, I created a WhatsApp group for each class to let parents know the school activities and the participation of students. Also, we used the group as the platform for feedback from parents. Based on the feedback, we carried out improvisation works both inside and outside classroom.

### YouTube channel (PEARL NATURAL SHINE)

The recorded videos of classroom and school activities are uploaded on school's YouTube Channel. By doing this, we have seen a great response and appreciation from parents, local community and village elders. Seeing their children performing well in academic and extra-curricular activities, parents are extremely happy and the perception about the school started changing from negative to positive.

## Community Participation

To get the support of local community that includes parents, education youth, member of self-help groups, public representatives, village elders, we frequently organise outdoor



*Mothers Meet*

activities like poem recitation, skits, role play and other academic related activities. Students actively participate and get applause from the audience. Community participation is seen in the form of feedback, and appreciation. We obey them and make necessary changes in the way of teaching-learning process. It makes them feel happy and inclusive. We realized the role of mothers who play an important role in sending their children to the school. We used to have regular conversations with them and often invite them to visit the school. We organize Women's Day celebrations and other activities exclusively for mothers. Thus, they started taking keen interest in school activities.

## Cultural Activities

Our school teachers assisted in organising cultural activities during national and state festivals like Independence Day, Republic Day, Telangana State Formation Day, etc. Students perform role plays, skits, sing songs, perform dance to the songs sung in English language. The cultural activities brought students, teachers and parents together into the mode of celebration and fun.



## Learning English Language



As we understand that having to speak and write in English, opens the doors for innumerable opportunities. In today's growing digital world, English language is a crucial component in one's success. Also, parents have immense desire to see their kids speak and

write in English. It was one of the reasons for them to send their children to private schools. Keeping it in mind, I decided to teach English language to students along with Telugu language.

The learning of English language is allowing them to speak with confidence and laying initial steps to learn much advanced English in future.

### Process followed:

We choose to teach Phonetics through song.

Later, we began teaching vowels and consonants. Students adapted the vowels and consonants sounds. Teaching continued with two and three letter words.

**Parts of speech:** I prepared an artificial tree with 8 flowers with names in centre and examples on their petals. This creative approach to learning made children understand and remember parts of speech.

**Articles:** We made students learn the usage of articles A, AN, THE, through skit performances.

**Vocabulary:** To improve English vocabulary, we instructed students to play the characters of the stories in the textbook. Students feel enthuse to learn English via dialogue method and role plays.

The leverage of activity based learning has helped students to learn, speak and write words, and sentences.

### Wall Paintings



We have cultivated the habit of painting pictures on school walls by the students. They paint the picture of their choice it can be of theme-based drawing, vegetables, fruits, number system, etc. They consider this way of learning more unique and fun. These pictures are posted on WhatsApp group for parents to



appreciate their wards efforts and comment positively about the school. The curiosity in them to paint something new every time and learn lessons creatively. Students began to attend school regularly. Thereby, the wall painting reduced absentees to school.



### **Grama Sabha meetings**

My teachers and I attend every Gram Sabha meeting at Gram Panchayat Office. I address the public representatives, villagers and local community with due respect to inform them the school's progress in terms of teachers' efforts, good school ambiance, quality education and basic amenities. I also emphasize the school activities and students improving performance in academics. I have educated them that the school's medium of instruction is English language and made them see the students speaking English. Every Grama Sabha has driven children to join our school.

### **Visitor donations and support for school progress**



In the month of June 2022, our Hon'ble District Collector, Addl. Collector and the DEO, visited our school, and observed students abilities in reading and writing of Telugu and English languages, reciting rhymes, doing 3 digit multiplication. Students responded to every question, and received appreciation.

Film actress and Chairperson of 'Teach for Change' Ms. Laxmi Manchu, visited our school in the month of July 2022 along with Chaithanya CEO & Founder of Teach for Change (NGO) on the occasion of adaption of our school and inaugural function of smart class room.





In October 2022, our Hon'ble Director of School Education along with District Collector, Addl. Collector, DEO and MEO, examined students abilities in reading and writing, particularly in Telugu language and



phonetics, verified students note books and expressed satisfaction over students learning abilities and gifted pens to teachers and chocolates to students and presented a gift to village Sarpanch. Despite the school has less strength in July 2022, 'Teach for Change' donated one 50 inches smart TV, 6 reading tables, phonic story books, work books, permanent carpet and painted the smart room colorfully. Like that of the curriculum in corporate schools, now phonetics is taught in sequence in our school. As a result, there is a lot of improvement in children's English fluency in reading and writing.

## Conclusion

We have succeeded in convincing the people of the village that Government Schools work well, and could eliminate the negative opinion towards the Government Schools, the strength of school is being gradually increased from 10 to 40 as of now. The success of the school could be attributed to the collective team efforts of school staff, cooks, sweeper, scavenger and staff of Anganwadi Centre located in school premises.



## Honesty Shop Helps Adapt Honesty

Name of the School	: ZPHS Girls Vemulawada
District	: Sircilla
Name of the School Head	: Palla Suhasini
Mobile Number	: 9246929357
E-mail ID	: vemulawadzphs@gmail.com

Social values are key to personality development and a better society. There is a need to cultivate good values in students at an early age. It is something that the students of ZPHS Girls Vemulawada have been practicing for a while now.

Previously, the school head and staff came across incidents of students losing their things in the classroom or on school campus. There were incidents of fellow students stealing books, pens, and other necessities or taking other's belongings when found anywhere inside the school or classroom. When questioned, students used to lie and tried to escape. The strength of our school is high. So, if any student had lost anything, it would be impossible to find it again. If it was discovered by someone else, it would be pointless, because, if the student had been truthful, he would have returned it to him.



### Why did students behave so dishonestly?

The answer is: The students studying at this school come from poor families whose parents are daily wage labourers and try hard to earn their daily bread. They don't have sufficient money to fulfil their children's basic academic amenities like pencils, pens,

books, etc. As a result, if they are handy, they take others' belongings, only to satisfy their needs.

On understanding the nature of students, the school head brainstormed innovative ideas to put in place to cultivate honesty in the hearts of students.



The school headmistress came up with the idea of an Honesty Shop. It is unlike the regular shops you find outside. The honesty shop is where a student can get things he or she wants and pay the amount honestly. Students purchase pens, pencils, books, and other stationery items at a minimum cost, and most interestingly, this honesty shop doesn't have a shopkeeper. There is no one assigned to look after the purchases. The school made the students responsible for it. Every evening, a group of students from the school club make a point to count the amount and the purchases made. They enter the details in the register and hand it over to the headmistress.



The school staff has left the honesty shop entirely to the students by showing the utmost confidence in their honesty. This was resulted in positive thinking and positive attitude among the student community and their efforts to keep up their teachers and school heads impressions is really appreciable. "This is becoming a daily practice, and I have seen students changing and developing

moral values, especially honesty. I feel very happy and appreciate the efforts that teachers have made to establish this Honesty Shop." - **HM, ZPHS (G), Vemulawada.**

### Outcome

Students' showing honesty by getting the things found in the classroom to the honesty shop for sale in case it is not known to whom the things belong. Finding a change in behaviour, the students themselves feeling pride, learning leadership qualities, and coordinating well while successfully running this Honesty Shop.

## ప్రయత్నాలతో ఫలితాలు

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, పంగిడిపల్లి
		మం. కమలాపూర్,
జిల్లా	:	హన్మకొండ
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	ప్రకాష్ రావు
ఫోన్ నెంబర్	:	9989986868
ఉపాధ్యాయుని పేరు	:	దహగం రమేష్
ఫోన్ నెంబర్	:	9390429085
మెయిల్ ఐడి	:	dahagamramesh@gmail.com

మా పంగిడిపల్లి ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల కమలాపూరం మండలం, హన్మకొండ జిల్లాలో ఉంది. పంగిడిపల్లి గ్రామం మండల కేంద్రం నుండి 3 కి.మీ. దూరంలో ఉంది. మా పాఠశాలలోని విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు కూలీ పనులు, వ్యవసాయం చేస్తుంటారు. వీరు తమ పిల్లలను బడికి పంపి పనులకు వెళ్తూ ఉంటారు. ఈ పిల్లలు నిరుపేద కుటుంబాలకు చెందినవారు.

### రేడియో కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న పిల్లలు

మా పిల్లలకు జనరల్ నాలెడ్జ్ మరియు భాషా నైపుణ్యాలు తక్కువగా ఉన్నాయి. అందుకే వీరికి భాషా నైపుణ్యాలు అలవడడానికి ఎన్నో కృత్యాలు చేయించాము. అందులో భాగంగా పిల్లలు రేడియో కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం జరిగింది. వరంగల్ రేడియో స్టేషన్ ద్వారా “చిన్నారి లోకం” అనే బాలల కార్యక్రమం ప్రసారమవుతుంది. ఈ కార్యక్రమంలో మా పాఠశాల విద్యార్థులు పాల్గొనేందుకు కార్యక్రమ నిర్వాహకులతో



మాట్లాడడం జరిగింది. వారు మా విద్యార్థుల ప్రోగ్రామ్ రికార్డింగ్ చేయడానికి ఒక తేదీ ఇచ్చారు. నేను 6, 7, 8 తరగతుల విద్యార్థుల భాషా నైపుణ్యాలు అభివృద్ధి చేయడానికి శ్లోకాలు, పద్యాలు, పొడుపు కథలు, ప్రేరణాత్మక కథలు 25 రోజులు సాధన చేయించాను. ఎవరెవరు ఏమి చెప్పాలో వారికి రాసి ఇచ్చి రోజూ అభ్యాసం చేయించాను. ఆవిధంగా ప్రతి రోజూ సాధన చేయించి, వారిని ప్రోత్సహించాను. దీని వలన వారికి భాషపై పట్టు

లభించింది. స్టేజ్ భయం తొలగిపోయింది. స్పష్టంగా మాట్లాడడం అలవడింది. నీతి కథలు చెప్పించడం వల్ల నైతిక విలువలు అలవడ్డాయి. భాష స్పష్టంగా కుదిరించి రాయడం అలవాటైంది. కార్యక్రమం రోజు పిల్లలందరినీ తీసుకొని వరంగల్ రేడియో స్టేషన్ కు వెళ్ళాము. పిల్లలకు భయం పోవాలని నేను వ్యాఖ్యాతగా వ్యవహరించాను. పిల్లలను ఒక్కొక్కరిగా మైకు దగ్గరికి పిలిచి వారి చేత సామెతలు, పొడుపు కథలు, నీతి కథలు, సూక్తులు, మహనీయుల గాథలు చెప్పించాను. విద్యార్థులు కార్యక్రమంలో పాల్గొని



విజయవంతం చేశారు. అలా మొదటిసారి చేయించిన ప్రోగ్రాంతో వచ్చిన రూ.3000/- లను ఈ ప్రోగ్రాంలో పాల్గొన్న 10 మందికి పంచడం జరిగింది. ఈ ప్రోగ్రాం ప్రసారం అయిన రోజు తల్లిదండ్రులు, విద్యార్థులు విని సంతోషించారు. రెండవసారి కూడా 6 నెలల తేడాతో 'చిన్నారి లోకం' ప్రోగ్రాంలో 'వేమన పద్యాలు' చెప్పించాను.

ఆ విధంగా రెండుసార్లు రేడియో స్టేషన్ లో ప్రోగ్రాం చేయించడం జరిగింది. ఈ ప్రోగ్రాంకు కూడా రూ.3,000/- పారితోషకం వచ్చింది. దాంతో పిల్లలకు చేతి గడియారాలు కొనిచ్చాను. ఈ కార్యక్రమాల వలన పాడడం, ధారాళంగా చదవడం, స్పష్టంగా మాట్లాడడం, స్టేజ్ భయం తొలగిపోయింది.

### మెరుగుపడిన రాత



ఇంగ్లీష్ హ్యాండ్ రైటింగ్ స్కిల్స్ మెరుగుపరచడానికి 6, 7, 8 తరగతుల వారికి ప్రతీరోజూ హ్యాండ్ రైటింగ్ రాయించడం, ఇంగ్లీష్ స్పోకెన్ ఇంగ్లీష్ మాట్లాడించడం, పదజాలాభివృద్ధి కోసం డిక్షనరీలో చూసి రోజు 10 పదాలు రాసుకొని రమ్మని చెప్పడంతో పాటు కర్నివ్ హ్యాండ్ రైటింగ్ నేర్పించాను. దాంతో విద్యార్థులు అందరూ ఇంగ్లీష్ నులభంగా నేర్చుకొని

చదువుతున్నారు. ఇంగ్లీష్ రీడింగ్ బుక్స్ దాతల ద్వారా సేకరించడం జరిగింది. మా విద్యార్థులు ఆ కథల పుస్తకాలు స్పష్టంగా చదవగలుగుతున్నారు. ఆస్కా నేషనల్ హ్యాండ్ రైటింగ్ కాంపిటీషన్ మా స్కూల్లో జరిగినప్పుడు ఇద్దరు విద్యార్థులకు గోల్డ్ మెడల్స్ తో పాటు 'నేచురల్ సైన్స్ రిపోర్టర్' మ్యాగజైన్ బహుమతిగా వచ్చింది. ఇద్దరు విద్యార్థులకు కాంస్య పతకాలు వచ్చాయి.

నా పేరు మంద శిరీష. నేను ప్రస్తుతం 10వ తరగతి కమలాపూర్ లో చదువుతున్నాను. నేను రేడియో స్టేషన్ ప్రోగ్రాం “చిన్నారి లోకం”లో పాల్గొన్నాను. నేను ఈ ప్రోగ్రాంలో వేమన పద్యాలు రాగయుతంగా పాడాను. దీని వలన నాకు పద్యాలు స్పష్టంగా పాడడం అలవాటు అయింది. తెలుగు మంచిగా రాయగలుగుతున్నాను. చదువుకోవాలనే ఆసక్తి కలిగింది.

- మంద శిరీష, 10వ తరగతి, జి.ప.ఉ.పా. బాలికలు, కమలాపూర్

నా పేరు కందికొండ శిల్ప. ప్రస్తుతం ఇంటర్ రెండవ సంవత్సరం టీఎస్ మోడల్ స్కూల్ కమలాపూర్ లో చదువుతున్నాను. నేను “చిన్నారి లోకం” రేడియో స్టేషన్ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నాను. మనసుకు ఆనందం కలిగింది. చదువుపై శ్రద్ధ పెరిగింది. స్కూల్లో నిర్వహించిన నేషనల్ హ్యూండ్ రైటింగ్ టెస్టులో నాకు జిల్లా స్థాయిలో గోల్డ్ మెడల్ వచ్చింది. రూ. 2500 విలువగల న్యూచురల్ సైన్స్ రిపోర్ట్ మేగజైన్ బహుమతిగా లభించింది. ఇదంతా చదువుకోవడం వల్లనే సాధ్యం అయింది. అందుకే నేను కష్టపడి చదువుకుంటున్నాను. ప్రస్తుతం ఇంటర్ ఫస్టియర్ లో కూడా మంచి మార్కులు వచ్చాయి. కర్నివ్ హ్యూండ్ రైటింగ్ నేర్వడం వలన ఇంగ్లీష్ వేగంగా రాయగలుగుతున్నాను.

- కందికొండ శిల్ప, టి.ఎస్.మోడల్ స్కూల్, కమలాపూర్

నా పేరు అల్లేపు రమేష్. నేను కూలీ పని చేస్తుంటాను. మా పిల్లలు అల్లేపు రవళి, అల్లేపు రామ్ చరణ్ ఇదే పాఠశాలలో చదువుకున్నారు. మా అమ్మాయి రవళికి ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్. స్కూలర్షిప్ వచ్చింది. ఆమె ప్రస్తుతం వరంగల్ జి.పి.టి. పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలో పాలిటెక్నిక్ చదువుతున్నది. మా అబ్బాయికి ఎం.జె.పి. గురుకులంలో సీట్ లభించింది. ప్రస్తుతం 10వ తరగతి చదువుతున్నాడు. మా ఇద్దరు పిల్లలు చాలా బాగా చదువుకుంటున్నారు. మా అమ్మాయి అబ్బాయి వృద్ధిలోకి రావడం చాలా ఆనందంగా ఉంది.

- అల్లేపు రమేష్, పంగిడిపల్లి

నా పేరు అముదాపురం శైని. నేను ‘చిన్నారి లోకం’ రేడియో ప్రోగ్రామ్ లో పాల్గొన్నందుకు నాకు చాలా ఆనందం కలిగింది. ఒత్తిడి తగ్గి చదువుపై శ్రద్ధ పెరిగింది. నాకు జిల్లా స్థాయిలో హ్యూండ్ రైటింగ్ గోల్డ్ మెడల్ లభించింది.

- అముదాపురం శైని, ఇంటర్ ప్రథమ సంవత్సరం, టి.ఎస్.మోడల్ స్కూల్స్

## సర్వతోముఖాభివృద్ధికి నిలయమైన రాజ (విద్యా) భవనం

పాఠశాల పేరు	:	ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, రాజ్ భవన్,
జిల్లా	:	హైదరాబాద్.
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	వి.ఎ.ఎస్. కరుణశ్రీ
ఫోన్ నెంబర్	:	9441226640
ప్రాథమిక పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	ఎన్. మంజులత
ఉపాధ్యాయుని పేరు	:	వౌజ్జల శరత్ బాబు
ఫోన్ నెంబర్	:	9494183937
మెయిల్ ఐడి	:	rajbhavanghs@gmail.com

ఓ నా విద్యా బంధువులారా! మీరందరూ ఓసారి నా వైపు చూడరూ! నేను ఏళ్ళకేళ్ళుగా సేవలందిస్తూనే ఉన్నాను. నాకు గుర్తున్న మేరకు నా వయసు ఇప్పుడు దాదాపు 75 సంవత్సరాలు. కొంచెం ఓపిక చేసుకుని నా గురించి చదవండి సుమా!

2017కు ముందు మీరు నన్ను గుర్తుపట్టారో లేదో నాకు తెలియదు. ఎందుకంటే 2017 నుండి నేను దేశ వ్యాప్తంగా ప్రసిద్ధి పొందాను. నాకు కొత్త భవనం సమకూరింది. అట్టహాసంగా ఆనాటి గవర్నర్ శ్రీ ఇ.ఎస్.ఎల్. నరసింహన్ గారు, విద్యాశాఖ మంత్రివర్యులు శ్రీ కడియం శ్రీహరి గారు, ఇతర పెద్ద వారందరూ కలిసి ఈ విద్యాశాల ప్రవేశ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ఇది నా చరిత్రలో స్వర్ణాక్షరాలతో లెక్కించదగినది. చిన్నాచితక అన్నీ కలిపి నాకు 33 గదుల వరకు ఉన్నాయి. వీటిలోనే ఒక ప్రయోగశాల ఉంది. ఓ గ్రంథాలయముంది. ఒక కంప్యూటర్ ల్యాబొరేటరీ ఉంది. నా పిల్లలు ఆడుకోవడానికి ఓ మోస్తరు గ్రౌండ్ కూడా ఉంది. నా పరిసరమంతా పచ్చని చెట్లతో ఉంటుంది. వాతావరణం ఎంత ఆహ్లాదంగా ఉంటుందో ఒకసారి మీరు వచ్చి చూస్తే ఇట్టే తెలిసిపోతుంది. అన్నట్లు నేను రెండు విభాగాలుగా పని చేస్తున్నాను. ఒకటి ప్రాథమిక. రెండవది ఉన్నత.



2023 వదవ తరగతి పరీక్ష ఫలితాలను సాధించిన విద్యార్థులను సన్మానించిన రాష్ట్ర గవర్నర్ డాక్టర్ తమిళిసై సౌందరరాజన్

నా దగ్గరికి వచ్చే పిల్లలకు మంచినీళ్లు తాగడానికి ఆర్.ఓ. ప్లాంట్ కూడా ఉంది. ఇక విద్యుత్ కు అంటారా! సోలార్ సిస్టమ్ ఉంది. దివ్యాంగులు వాడుకోవడానికి లిఫ్ట్ కూడా ఉందండి. కంప్యూటర్ విద్య కొరకు 25 కంప్యూటర్లు ఉన్నాయి. జ్ఞాన వృద్ధి చేసుకోవడానికి దాదాపు రెండు వేల పైన పుస్తకాలతో శాతవాహన గ్రంథాలయం ఉంది. దాంట్లో e-లైబ్రరీ కూడా భాగమే. ల్యాబోరేటరీలో విజ్ఞాన ప్రయోగాలకు కావలసిన పరికరాలు ఉన్నాయి. ఎప్పుడూ శుభ్రంగా నిర్వహిస్తున్న శౌచాలయాలు ఉన్నాయి. ఇంత స్వచ్ఛంగా నన్ను నిర్వహిస్తున్నారు కాబట్టి 2018లో దేశ వ్యాప్తంగా నిర్వహించిన స్వచ్ఛ పాఠశాల పోటీలో Indian Green Building Council (IGBC) వారి నుండి తెలంగాణ రాష్ట్రం నుండి ప్రథమ బహుమతిని పొందాను. 22 డిసెంబర్ 2020 నాడు ఆనాటి భారత రాష్ట్రపతి గౌరవనీయులు శ్రీ రామనాథ్ కోవింద్ గారు నన్ను సందర్శించడం మరచిపోలేని ఘటన. మా విద్యార్థులను మనస్ఫూర్తిగా ఆశీర్వదించినారు. ఈ ఘటన చోటు చేసుకోవడానికి కారణం ఆనాటి గవర్నర్ గౌరవనీయులు శ్రీ ఈ.ఎస్.ఎల్. నరసింహన్ గారే. నరసింహన్ గారు నా అభివృద్ధి కొరకు ఎన్నెన్నో కార్యక్రమాలను నిర్వహించినారు.

నా దగ్గర చాక్ పీస్ పౌడర్ అవస్థలు లేవు. అన్ని తరగతిగదుల్లోనూ వైట్ బోర్డులు ఉన్నాయి. 2017లోనే ప్రతి తరగతికి ఎల్.సి.డి. ప్రాజెక్టర్లు అమర్చినారు. నా ప్రాథమిక విభాగంలో నేడు 650 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. నా ఉన్నత విభాగంలో 675 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. నా ప్రాంగణం ఎప్పుడూ పిల్లలతో కిటకిటలాడుతూ ఉంటుంది. నాకు భవనం నిర్మించిన వారు కేవలం 500 మంది పిల్లల్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని నిర్మించారు. అయినా మా ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులు వారి శక్తి వంచన లేకుండా అనేక మంది పిల్లలకు ప్రవేశాలు కల్పిస్తూనే ఉన్నారు. వారు మాత్రం ఇంతకంటే ఎక్కువగా ఏమి చేయగలరు. వారి చేతుల్లో ఉన్నదంతా చేస్తూనే ఉన్నారు. అయినా ఇంకా అనేక మంది పిల్లలు స్థలాభావంతో వెనుతిరుగుతున్నారు. ప్రతీ సంవత్సరం ఇలాగే జరుగుతుంది. మీరు ఓ మాట నమ్మండి! ఒక్క 2022 ప్రవేశాల్లోనే దాదాపు 200 మంది వరకు ప్రవేశం వీలుకాక వెనక్కి వెళ్లారు. ఇది చూసి మా ఉపాధ్యాయ బృందం ఎంతో బాధపడ్డారు.

నా దగ్గర చదువుతున్న విద్యార్థులు ఎన్నెన్నో విజయాలను సాధిస్తూనే ఉన్నారు. మొదటి నుంచి మీకు విన్నవించడం నాకు సాధ్యం కాదు. 2016-17 విద్యా సంవత్సరం నుంచి పొందిన విజయాలలో కొన్నింటిని మీ ముందు ఉంచే ప్రయత్నం చేస్తాను. 2017 సంవత్సరం నుండి దాదాపు ప్రతి సంవత్సరం నా విద్యార్థులు IIITలో సీట్లు సంపాదిస్తూనే ఉన్నారు. 2018లో జరిగిన NMMS పరీక్షలో 15 మంది విద్యార్థులు స్కాలర్షిప్ను సాధించారు. విశేషమేమంటే హైదరాబాద్ జిల్లా స్థాయిలో గౌతం అనే నా విద్యార్థి ప్రథముడిగా నిలవడం నాకు గర్వ కారణం. ఇలా చెప్పడం కాదు కానీ నా పాఠశాలలోని విభాగాల వారీగా నా విజయాలను, నా కార్యక్రమాలను తెలుపుతున్నాను. కొంత ఓపికతో చదువండి.

### ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యార్థులు

- 2021వ సంవత్సరంలో జవహర్ బాల భవన్ వారు నిర్వహించిన పెయింటింగ్ పోటీలో రెండవ బహుమతిని జిల్లా స్థాయిలో పొందినారు.



- ఇంటర్నేషనల్ ఆన్లైన్ జిమ్నాస్టిక్స్ ఛాంపియన్షిప్ పోటీల్లో 2021లో సిరి రెడ్డి (5వ తరగతి) అనే అమ్మాయి గోల్డ్ మెడల్ సాధించింది.
- 2019లో జిమ్నాస్టిక్స్ లో ఆల్-రౌండ్ ఛాంపియన్షిప్ గోల్డ్ మెడల్ సాధించి నా ప్రాథమిక బుడతలు నా కీర్తిని పెంచినారు.
- ఇంటర్నేషనల్ జిమ్నాస్టిక్స్ హరిజంటల్ బార్-2018లో కాంస్య మెడల్ సాధించడం నా ఘనత చెప్పకనే చెబుతోంది.
- ఓజస్వి సంస్థ వారు ఆఫ్స్ అండ్ సైన్స్ ఎగ్జిబిషన్ కొరకు నా ప్రాథమిక పాఠశాల నిర్వహించిన ఎగ్జిబిషన్ ను ఉత్తమమైనదిగా గుర్తించినారు.
- 2017లో మా చిన్నారులు నిర్వహించిన సైన్స్ ఫెయిర్ ను సందర్శించిన ఆనాటి గవర్నర్ ప్రశంసలు పొందినారు.
- ఇలా ఎన్నని చెప్పను. నా ప్రాథమిక బుడి బుడి అడుగుల గూర్చి ఎంత చెప్పినా తక్కువే. అనేక కార్యక్రమాలు నా ప్రాథమిక ప్రధానోపాధ్యాయులు ఎన్.మంజులత మరియు ఉపాధ్యాయులు నిర్వహిస్తూనే ఉన్నారు.

### ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థులు

#### విజ్ఞానశాస్త్ర విభాగం:

- 2019లో ఇస్రో వారి ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంతో పంపించిన శాటిలైట్ లో నా పాఠశాలకు చెందిన దాదాపు 400 మంది పేర్లు నమోదై ఉన్నాయి. ప్రతి విద్యార్థి ఇస్రో సర్టిఫికెట్లను పొంది ఉన్నారు.
- 2019లో రాష్ట్ర విజ్ఞానశాస్త్ర విభాగం పక్షాన మృదుల అనే అమ్మాయి గవర్నర్ ను కలుసుకునే అవకాశం పొందింది.
- 2019 సైన్స్ ఒలంపియాడ్ ఫౌండేషన్ లో నా విద్యార్థులు ఉత్తీర్ణులై సర్టిఫికెట్లను పొందారు.
- ఈ సంవత్సరం అంటే 2023 జనవరిలో సి.సి.ఎం.బి., ఐ.సి.టి., ఎన్.జి.ఆర్.ఐ. వారు సంయుక్తంగా సీసీఎంబి హైదరాబాదులో కెమిస్ట్రీ క్యాంపును జాతీయ స్థాయిలో నిర్వహించినారు. ఈ మూడు రోజుల నేషనల్ రెసిడెన్షియల్ ట్రైనింగ్ క్యాంపులో మానస 9వ తరగతి, లోకేష్ 9వ తరగతి విద్యార్థులు వారి ప్రతిభతో అక్కడివారిని మెప్పించి సర్టిఫికెట్లను అందుకున్నారు. దీనిని జాతీయ స్థాయిలో నా విద్యార్థులకు లభించిన అరుదైన గౌరవంగా చెప్పవచ్చు.



- 2019 నుండి నేటి వరకు సైబర్ కాంగ్రెస్ కార్యక్రమాల్లో నా పాఠశాల విద్యార్థులు చురుకైన పాత్ర పోషిస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం హైదరాబాద్ జిల్లా స్థాయిలో భారతీయ విద్యా భవన్‌లో జరిగిన డిబేట్‌లో 10వ తరగతి విద్యార్థులు హేమంత్, అంజమ్ వారి భాగస్వాములయ్యారు. మణికంఠ, హేమంత్ 10వ తరగతి విద్యార్థులు హైదరాబాద్ జిల్లా స్థాయి సైబర్ అంబాసిడర్‌లుగా విజయాన్ని నమోదు చేసుకున్నారు. షార్ట్ ఫిలిం విభాగంలో నా పాఠశాల జిల్లా స్థాయిలో రెండవ బహుమతిని పొందడం సంతోషం ఈ కార్యక్రమాన్ని షీ టీమ్స్ మరియు సూల్ ఎడ్యుకేషన్ వారు కలిసి సంయుక్తంగా నిర్వహిస్తారు.
- ప్రతి సంవత్సరం సైన్స్ డే ను విద్యార్థులు వారి వారి ఉపాధ్యాయుల సహకారంతో ఘనంగా నిర్వహించుకుంటారు. నా విద్యార్థులు వారి జీవశాస్త్ర ఉపాధ్యాయిని శ్రీ సుబ్బలక్ష్మి గారి సహకారంతో 2016లో ఒక సైన్స్ మ్యాగజైన్‌ను కూడా రిలీజ్ చేయడం వారి విజ్ఞానతృప్తిక ప్రతీక.
- 2023లో సూల్ ఇన్నోవేటివ్ ఛాలెంజ్ కార్యక్రమంలో 8వ, 9వ తరగతి విద్యార్థులు ఐదు గ్రూపులుగా పాల్గొన్నారు. అంటే 20 మంది విద్యార్థులు. వీరు వారి ప్రతిభ విశేషాలతో ఈ ఛాలెంజ్ ప్రోగ్రామ్‌ను నిర్వహిస్తున్నారు.

**సాంఘికశాస్త్ర విభాగం:**

- 2019 సోషల్ లీడర్ సమ్మిట్‌లో మా విద్యార్థులు ప్రధాన భాగస్వామ్యాన్ని తీసుకున్నారు.
- 2016వ సంవత్సరంలో ఎలక్షన్ నిర్వహించి విద్యార్థులకు ప్రజాస్వామ్య ఎన్నిక విధానంపై అవగాహన కలిగించి విద్యార్థి లోకానికి ఆదర్శంగా నిలిచారు.
- 2022లో భారత వికాస పరిషత్ వారు నిర్వహించిన రాష్ట్ర స్థాయి క్విజ్ కాంపిటీషన్ పోటీలో ద్వితీయ బహుమతిని పొంది ఉత్తమ నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించారు.
- ప్రతి సంవత్సరం ఓటర్స్ డే ను నిర్వహిస్తారు. ఓటర్ల బాధ్యతలు, హక్కుల గురించి విషయాలు విద్యార్థులకు తెలియజేస్తారు.
- 'దిస్ ఇస్ మై ఒపీనియన్' పేరిట 9, 10వ తరగతి విద్యార్థులకు ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తారు. దీనిలో అనేక విషయాలపై విద్యార్థులు వారి వారి వ్యక్తిగత ప్రత్యేక అభివ్యక్తికరణ లేదా డిబేట్ లాంటి కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తారు. ఇది నా విద్యార్థుల్లోని వ్యక్తిగత సాంఘిక ప్రతిభను వెలికి తీయటానికి ఎంతో ఉపయోగపడుతున్నది.



## గణితశాస్త్ర విభాగం:

- ప్రతి సంవత్సరం 22 డిసెంబర్ రోజున గణితశాస్త్ర దినోత్సవాన్ని ఘనంగా నిర్వహిస్తారు. విద్యార్థులలో గణితశాస్త్ర స్ఫూర్తిని నింపుతారు.
- నా పాఠశాల ఎస్.ఎస్.సి. ఫలితాలలో ఇతర పాఠశాలతో పోల్చినప్పుడు గణితశాస్త్రంలో ఉత్తమ ఫలితాలు ఎక్కువగానే ఉంటాయి.

## భాషా విభాగాలు:

- నా దగ్గర ప్రతి సెప్టెంబర్ 14న హిందీ దివస్సు చాలా ఘనంగా నిర్వహిస్తారు. అనేక మంది విద్యార్థులు హిందీ భాషా విశేషాలు, సాహితీ సాంస్కృతిక విశేషాల ప్రదర్శన చేస్తారు.
- 2022కు ముందు అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవాన్ని 9, 10వ తరగతి విద్యార్థులకు వారి వారి తరగతుల్లోనే నిర్వహించేవారం. మాతృభాషా స్ఫూర్తిని నింపేవారం. 2022లో పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని వి.వి.ఎస్. కరుణ శ్రీ ప్రోత్సాహంతో అంతర్జాతీయ మాతృభాషా విశేషాలను, సాహితీ, సాంస్కృతిక విశేషాలతో ఒక అద్భుతమైన ప్రదర్శనను ఏర్పాటు చేశారు. ఇది ప్రత్యేకంగా మన భారతదేశంలో ఉన్న బహుళ భాషల విధానాన్ని విద్యార్థులకు తెలియజేసింది.
- తానా గుర్తింపు: 2018లో మౌనిక అనే 10వ తరగతి అమ్మాయి తానా వారు నిర్వహించిన కవితల పోటీలో ప్రశంసా పత్రాన్ని సాధించింది. భాషా విభాగంలో అంతర్జాతీయంగా నాకు లభించిన గుర్తింపు ఇది. నాకు ఇదొక మధుర జ్ఞాపకం.
- బాల కవి సమ్మేళనం: 2022లో తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తులో జాగృతి సంస్థ పక్షాన నిర్వహించిన రాష్ట్ర స్థాయి బాల కవి సమ్మేళనంలో పాల్గొని 12 మంది విద్యార్థులు ప్రశంసా పత్రాలు అందుకోవటం మంచి గుర్తింపు. చూశారా! రాబోయే కాలానికి కవులను కూడా అందించే పనిలో పడ్డాను నేను.
- 2018లో ఈనాడు దినపత్రిక వారు నిర్వహించిన బాల విలేకరుల కార్యక్రమంలో మా పిల్లలు పాల్గొన్నారు. ఈనాడు అచ్చు వేసిన వారి ప్రత్యేక ఎడిషన్లో అనేక అంశాలపై వార్తలను రాసారు. అనేక మంది మన్ననలను పొందినారు. నాకెంత సంతోషం అనిపించిందో! నా దగ్గర కాబోయే విలేకరులు కూడా ఉన్నారని.
- 2022లో తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ వారు నిర్వహించిన రాష్ట్ర స్థాయి కథల పోటీల్లో నా విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు. వారి ప్రతిభను చూపినారు.



- ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో ఇంటర్వ్యూ చేయడం అనే అంశం గూర్చి అవగాహన పొందడానికి ఐ.పి.ఎస్. ఆఫీసర్ షీ టీమ్స్ హెడ్ అయిన స్వాతి లక్ష్మి గారిని వారి ఆఫీసులో నా విద్యార్థులు ఇంటర్వ్యూ చేశారు. వారు 8వ తరగతికి చెందిన చాతుర్య మరియు హను అనే విద్యార్థులు. ఇది నాకొక గొప్ప అవకాశం.

### బాలసభలు:

2016 నుండి నేటి వరకు వీలును బట్టి దాదాపు (కోవిడ్ సమయంలో మినహా) 15 బాలసభలను నిర్వహించాము. ఈ బాలసభలన్నీ ప్రత్యేక విషయాల ఆధారంగా ఉంటాయి. ఉదాహరణ - వర్తమాన అంశాలు, సైన్స్ అంశాలు, సాంస్కృతిక అంశాలు, భాషాంశాలు, గణిత, క్రీడాంశాలు.... మొదలగునవి. ఇవి వివిధ రూపాలలో జరుగుతాయి. ఉదాహరణ - నాటిక, సంభాషణ, ఏకపాత్ర, గానం, నృత్యం మొదలగునవి.

### యోగాభ్యాసం:

- 2017లో ఆనాటి గవర్నర్ పాఠశాలలో యోగాపై దృష్టి పెట్టినారు. రవి కిషోర్ అనే యోగాధ్యాపకుని ద్వారా యోగా తరగతులను నా విద్యార్థుల కొరకు నిర్వహించినారు. ఆనాటి నుండి నేటి వరకు వివిధ వ్యక్తుల, సంస్థల సహాయ సహకారాలతో యోగాభ్యాసాన్ని నిర్వహిస్తూనే ఉన్నాము.
- ప్రతి శనివారం యోగాభ్యాసానికి మాస్ డ్రీల్ను ప్రత్యేకతగా నిర్వహిస్తారు.

### క్రీడాంశాలు:

నాకున్న ఓ మోస్తరు గ్రౌండ్తోటే నా విద్యార్థులు అనేక విజయాలను సాధిస్తూనే ఉన్నారు.



- 2020 ఫిబ్రవరిలో జరిగిన రాష్ట్ర స్థాయి త్రోబాల్ అండర్-16 ఫోటీలలో మొదటి బహుమతి సాధించి ఘనతను వ్యాపింప చేశారు.
- త్రోబాల్ సీనియర్ టీం నుండి అండర్-16లో అబ్బాస్ అనే 10వ తరగతి విద్యార్థి 2020 ఫిబ్రవరిలో జిల్లా స్థాయిలో ప్రథమ బహుమతిని పొందినాడు.
- అంజి అనే 10వ తరగతి అబ్బాయి 2019 లో రాష్ట్ర టీం నుండి జాతీయ స్థాయిలో త్రోబాల్ ఫోటీలలో పాల్గొన్నాడు.



- భారత స్వాతంత్ర్య వజ్రోత్సవాల సందర్భంగా 2022లో జి.హెచ్.ఎం.సి. వారు క్రీడాంశాలు నిర్వహించారు. వాటిలో ఖో ఖో బాయ్స్, ఖోఖో గర్ల్స్ అండర్-17 క్రింద రూ. 6000 మరియు రూ. 7000ల నగదును బహుమతిగా పొందారు. అంతేగాక త్రోబాల్ బాయ్స్ అండర్-17లో మొదటి బహుమతిని మరియు

త్రోబాల్ గర్ల్స్ అండర్-17 మూడో బహుమతిని పొందారు. వాలీబాల్ లో బాయ్స్ రెండవ బహుమతిని పొందారు. స్కూల్ యూత్ పోటీలలో రెండవ బహుమతిని పొంది నా కీర్తిని చాటారు.

- 2023 ఫిబ్రవరిలో భారత వికాస పరిషత్ క్రీడాభారత్లో భాగంగా సికింద్రాబాదులోని జింఖానా మైదానంలో నిర్వహించిన బాలుర ఖోఖో రాష్ట్ర స్థాయి పోటీలలో ప్రథమ బహుమతిని నా విద్యార్థులు పొందారు. బాలికల విభాగంలో మూడో బహుమతి పొందారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో ఇది ఒక మంచి గుర్తింపు.
- **ఆర్చరీ:** 2018లో జరిగిన నేషనల్ ఆర్చరీ ఛాంపియన్షిప్ పోటీలో హెరెంబశ్రీ వైభవ్ బహుమతిని సాధించాడు.
- లలితా రాణి అనే అమ్మాయి 2021లో జరిగిన నేషనల్ ఇండోర్ ఆర్చరీ ఛాంపియన్షిప్ పోటీలో పాల్గొన్నది. అండర్-14లో కాంస్య పతకాన్ని సాధించడం మరో గర్వకారణం.
- **కరాటే:** 2019లో జరిగిన తెలంగాణ జే.కే.ఎ. 65 ఎస్.బి.ఐ. కరాటే పోటీలలో వరలక్ష్మి అనే 7వ తరగతి అమ్మాయి జిల్లా స్థాయిలో కాంస్య పతకాన్ని సాధించింది. ఈ అమ్మాయే 2022లో సౌత్ ఇండియా కరాటే పోటీలలో రజత పతకం సాధించింది. 2023 గోవాలో జరిగిన జాతీయ స్థాయి కరాటే పోటీలలో స్వర్ణ పతకాన్ని సాధించింది. గోవాలోనే జరిగిన మరో ఈవెంట్లో రజత పతకం కూడా కరాటేలో సాధించింది. నా పాలిట వరం నా వరలక్ష్మి. కరాటే ఆణిముత్యంగా భావిస్తాను. ఇప్పుడు ఈ అమ్మాయి 9వ తరగతిలో ఉంది.
- సిద్ధార్థ యాదవ్ అనే అబ్బాయి టి.ఎస్.జె.కె. 2019 కరాటే పోటీలలో గోల్డ్ మెడల్ సాధించినాడు.
- **జిమ్నాస్టిక్స్:** 2023 ఫిబ్రవరిలో కోల్కత్తాలో జరిగిన జాతీయ సబ్ జూనియర్ జిమ్నాస్టిక్స్ పోటీలలో 7వ తరగతికి చెందిన సిరి రెడ్డి పాల్గొని 4 బంగారు పతకాలు, 1 రజత పతకం సాధించింది.



## ఇతర కార్యక్రమాలు:

- విద్యార్థులలో ఉత్సాహం, స్ఫూర్తి, సాంఘిక సేవను అలవరచుట కొరకు నా దగ్గర అనేక కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు వాటిలో కొన్నింటిని మీ ముందుకు తీసుకు వస్తాను.
- హైదరాబాద్ ట్రాఫిక్ పోలీసుల మార్గదర్శనలో వివిధ చౌరస్తాలలో ట్రాఫిక్ వ్యవస్థపై అవగాహన కార్యక్రమాలను నా విద్యార్థులు నిర్వహిస్తూ ఉంటారు.
- సైబర్ కాంగ్రెస్ ఆధ్వర్యంలో సైబర్ నేరాలకు లోనుకాకుండా తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తల గురించి అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు.
- 15.08.2022న ట్రాఫిక్, పోస్ట్ చట్టం, సైబర్ నేరాలు మొదలగువాటిపై విద్యార్థులకు అవగాహన కలిగించేందుకు ఏ.సి.పి. టి.టి.బి శ్రీ శంకరాజు బేగంపేట గారు అవగాహన తరగతులను నిర్వహించారు.
- 2023 ఫిబ్రవరిలో 'స్టూడెంట్ రోల్ ఇన్ నేషనల్ బిల్డింగ్' అనే అంశంపై అవగాహన కార్యక్రమం నిర్వహించాము. దీని గూర్చి అవగాహన కల్పించినవారు సుప్రసిద్ధ రిటైర్డ్ ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారి మరియు లోక్ సత్తా వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు మాజీ ఎమ్మెల్యే శ్రీ జయప్రకాష్ నారాయణ గారు.
- విరాళం: హుద్ హుద్ తుఫాను సందర్భంగా ఒక లక్షా ఏడు వేల పైచిలుకు రూపాయలను 'ఈనాడు తుఫాను బాధితుల నిధి'కి అందజేసి, ఆ పత్రిక సంపాదకుడు రామోజీరావు మన్ననలను పొందినారు.
- హరిత హారం: 2020 నుండి నేటి వరకు హరితహారం కార్యక్రమాన్ని పాఠశాల ఆవరణలో నిర్వహిస్తున్నారు. అందుకొరకే నా ఆవరణ ఎప్పుడు చూసినా పచ్చదనంతో ఆహ్లాదంగా ఉంటుంది. ఇంకో విషయం మరిచానండోయ్ 2019లో ఆనాటి విద్యాశాఖ సంచాలకుల మార్గ నిర్దేశనం ప్రకారం ఆనాటి ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ సుమన్ రాథోడ్ పాఠశాల తోటను కూడా పెంచారు.
- ఫుడ్ ఫెస్టివల్: 2019లో పాఠశాలలో ఉత్తమ ఆహారం గురించి తెలియజేయడానికి తద్వారా ఆరోగ్యాన్ని పొందడానికి ఫుడ్ ఫెస్టివల్ ను కూడా నిర్వహించినారు. దీని ద్వారా జమ అయిన 3000 రూపాయలను తమ పాఠశాలకే ఇచ్చి నా విద్యార్థులు వారి సహృదయతను చాటుకున్నారు.
- బ్యాంక్: మా విద్యార్థుల్లో చిన్నప్పటినుండే పొదుపు భావాలను పెంచాలనుకున్నారు. అందుకే 2019లో బ్యాంక్ ఆఫ్ రాజభవన్ హెచ్.ఎస్.ను తెరిచినారు. ఈ బ్యాంకును ప్రసిద్ధ సంగీత దర్శకులు నిహాల్ గారు ప్రారంభించారు. ఈ పొదుపు బ్యాంకు ద్వారా ఆ విద్యా సంవత్సరంలో నా విద్యార్థులు దాదాపు



ఒక లక్ష రూపాయల మేరకు పొదుపు చేసుకోగలిగినారు. ఇది వారి భావి ఆర్థిక విధానానికి మార్గదర్శకం అవుతుంది. ఈ మొత్తం కార్యక్రమాన్ని అంటే అటెండర్ స్థాయి నుంచి బ్యాంకు మేనేజర్ వరకు అన్ని విధులను నా విద్యార్థులే చక్కగా నిర్వహించినారు. ఎక్కడ లెక్కల లోపం రాకుండా సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం అందరినీ అబ్బురపరిచింది. ఈ బ్యాంకు మేనేజర్ గా గౌతమ్ అనే 9వ తరగతి విద్యార్థి వ్యవహరించినాడు.

- **పరీక్ష పే చర్చ:** మన ప్రధాని శ్రీ నరేంద్ర మోడీ గారి పరీక్ష పే చర్చ కార్యక్రమంలో గవర్నర్ గారి దర్బార్ హాల్ నుండి గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి ఆన్ లైన్ లో పాల్గొనే అవకాశం నా విద్యార్థులకు లభించడం సంతోషదాయకమైన విషయం.
- **ఆత్మ రక్షణ తరగతులు:** 2018-19 సంవత్సరంలో ఆనాటి కలెక్టర్ గారి ప్రేరణతో విద్యార్థులకు కరాటేలో సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ కోర్సును నిర్వహించినాము. మళ్లీ ఇప్పుడు అంటే 2023లో విద్యార్థులందరినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతి శనివారం కరాటే తరగతులను ఆత్మ రక్షణార్థం ప్రత్యేక శ్రద్ధతో నిర్వహిస్తున్నాము.

**సాంస్కృతికం మరియు సంగీతం:**

- **కళా ఉత్సవాలు:** భారత ప్రభుత్వం 2018లో నిర్వహించిన కళా ఉత్సవంలో మా విద్యార్థులు ప్రథమ బహుమతిని సాధించారు.
- 2018లో జవహర్ బాలభవనం ద్వారా ఢిల్లీలో జరిగిన సాంస్కృతిక ఉత్సవాల్లో నా విద్యార్థులు పాల్గొనడం నాకు తీపి గుర్తు.
- 2018లో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించిన ఉత్సవాల్లో జాతీయ గీతం పాడే అరుదైన అవకాశాన్ని మా విద్యార్థులు పొందినారు.



- 2019లో 'ఓడి వెళ్లడా పాప్పా' అనే తమిళ గీతాన్ని నేటి గవర్నర్ మాన్యులు శ్రీమతి తమిళిసై సౌందర రాజన్ గారి దగ్గర పాడి ప్రశంసలు పొందినారు.
- **భారత స్వాతంత్ర్య వజ్రోత్సవాలు:** 2022 లో జరిగిన భారత స్వాతంత్ర్య వజ్రోత్సవ ఉత్సవాలలో నా విద్యార్థుల కొరకు అనేక పోటీలను నిర్వహించారు. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించారు. బహుమతులను అందజేశారు.

- స్వాతంత్ర్య, గణతంత్ర దినోత్సవాలు, ఉపాధ్యాయ దినోత్సవం, భాషా దినోత్సవాలు, బాలసభలు మొదలైన అనేక కార్యక్రమాలలో సాంస్కృతిక అంశాలను వివిధ రూపాల్లో నిర్వహిస్తూ ఉంటారు. దీని వల్ల నా విద్యార్థుల్లో వేదికాభయం అనేది లేకుండా పోతున్నది. దీని ద్వారా కావలసింది ఇదే కదా!

- **ఘనమైన పరేడ్:** నన్ను సందర్శించడానికి వచ్చే ప్రముఖులందరికీ నా విద్యార్థులు పరేడ్ గొప్పగా స్వాగతం చెప్పతారు.
- అయితే 2019 స్వాతంత్ర దినోత్సవ వేడుకల్లో దాదాపు 12 రకాల శకటాలతో వివిధ అంశాలతో అద్భుతంగా వందన కార్యక్రమాన్ని ఢిల్లీ పరేడ్ లాగా నిర్వహించారు. అనేక మంది ప్రశంసలకు పాత్రులైనారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని తెలుగు విభాగం వారు నిర్వహించారు.

**పాఠశాల మ్యాగజైన్ - నా ఘనత:**



రాజ్ భవన్ పాఠశాల మ్యాగజైన్ ఆవిష్కరించిన రాష్ట్ర గవర్నర్ డాక్టర్ తమిళిసై సౌందరరాజన్

సాధారణంగా ప్రభుత్వ పాఠశాల నుండి మ్యాగజైన్ రూపొందించడం చాలా అరుదైన సంఘటన. దాన్ని నేను సాధించగలిగాను. బహుశా! ఈ మధ్యకాలంలో ఇలాంటి మ్యాగజైన్ అదృష్టం పొందినవారు ఎవరూ ఉండి ఉండరు. మే 17, 2022న ఈ మ్యాగజైన్ రాష్ట్ర గవర్నర్ శ్రీమతి తమిళిసై సౌందర రాజన్ గారిచే ఆవిష్కృతమైంది. అదీ వారి దర్బార్ హాల్లోనే. నా ఒళ్ళంతా వులకరించింది. నా ఆనందానికి హద్దులు లేకుండా పోయినాయి.

మీరు కూడా మా పాఠశాలకు వచ్చి ఓసారి నా మ్యాగజైన్ ను తిలకించండి. నా విద్యార్థుల గొప్పతనాన్ని ప్రశంసించండి. లోపాలను సూచించండి. సవరించండి. వారిని ఆశీర్వదించండి. ఈ మ్యాగజైన్ ప్రింటింగ్ కు అయిన ఖర్చు మొత్తం సైంట్ ఫౌండేషన్ వాళ్ళే భరించుకున్నారు. వారికి నా కృతజ్ఞతలు. ఇదే కాదు, వారు నా విద్యార్థుల సౌకర్యార్థం శుభ్రత కొరకు మరియు కంప్యూటర్ పాఠాల కొరకు కావలసిన వ్యక్తులను నియమించి జీతభత్యాలను వారే అందిస్తూ ఉంటారు. అనేక సందర్భాలలో వారి దాతృత్వ గుణం పది మందికి తెలుస్తూనే ఉంటుంది.

బహుశా! నీకేమైనా విసుగు కలిగిస్తున్నానేమో? సరేలేండి! చెప్పాల్సింది ఇంకా చాలా ఉంది. కానీ మొత్తం చెప్పడం ఇప్పుడు సాధ్యం కాదు.

**నా ఎదుగుదల ఎలా సాధ్యమైందో ఓసారి చెబుతాను....**

- అకుంఠిత దీక్ష, మొక్కవోని ధైర్యం, పట్టు సడలని శ్రద్ధ, ఇలాంటివి ప్రతి విభాగంలో ఉండటం వల్లనే నేను ఎదుగగలుగుతున్నాను. నా కొరకు పని చేసే నా ఉపాధ్యాయులు, నా పిల్లల్ని ఎల్లవేళలా కంటికి రెప్పలా కాపాడుకుంటారు.
- ఫిజికల్ డైరెక్టర్ కొల్లూర్ పీర్కొండ క్రీడా విభాగంలో అత్యంత పట్టుదలగా ఉంటారు. పాఠశాల పని గంటలలోనూ, పని గంటల తర్వాత కూడా పిల్లలను అనేక క్రీడల్లో రాటు దేల్చే పనిలో ఉంటారు. దీని కొరకు తన పూర్వ శిష్యులు, తోటి ఉపాధ్యాయుల సహకారాన్ని కూడా తీసుకుంటారు. తాను దగ్గరుండి విద్యార్థులను ప్రోత్సహిస్తూ ముందుకు తీసుకెళ్లడం వల్లనే ఈ క్రీడా విజయాలు లభిస్తున్నాయి.



- మీరు చదివిన సాంఘికశాస్త్ర విజయాలకు కారణం విద్యార్థులను నా సాంఘికశాస్త్ర ఉపాధ్యాయులు ఓ.ప్రభాకర్, ఎం.రాజులు పిల్లల చేత నిరంతరంగా అధ్యయనం చేయిస్తారు. తరగతుల్లో చర్చలను, డిబేట్ లను ప్రణాళికాబద్ధంగా నిర్వహిస్తూనే ఉంటారు. వారు నిర్వహించే 'డిస్ ఇస్ మై ఒపీనియన్' అనే కార్యక్రమం నా సొంతం అని చెప్పక తప్పదు.
- ఇక వైజ్ఞానిక స్ఫూర్తిని నింపుతున్న వారు మా వైజ్ఞానిక శాస్త్ర ఉపాధ్యాయులు. వారి దృష్టికి వచ్చిన ప్రతి వైజ్ఞానిక కార్యక్రమంలో నా పిల్లలను భాగస్వాములు అయ్యేట్లు చేస్తారు. అందుకు సంబంధించిన తర్ఫీదును వ్యక్తిగత నిష్ఠతో నిర్వహిస్తారు. దీని వల్ల ఇటు అకడమిక్ ఫలితాలలోను, అటు పోటీ ప్రపంచంలోనూ నా పిల్లలు విజయాలను సాధిస్తూనే ఉన్నారు. ఇంతకీ ఈ పట్టుదల ఉన్న ప్రస్తుత సైన్సు ఉపాధ్యాయుల పేర్లు చెప్పలేదు కదా! వారే సురేందర్, దేవరాజ్, రజిత మరియు శ్రీలతలు. సురేందర్ గారి ఆధ్వర్యంలో ఈ కార్యక్రమాలన్నీ నడుస్తూ ఉంటాయి.
- ఇక భాషా విషయాలకు వస్తే నాది బహుళ భాష పాఠశాల. నా దగ్గర ఒరియా, మరాఠీ, నేపాలి, సంతాలి, కన్నడ, తమిళం, హిందీ, ఉర్దూ, తెలుగు మొదలగు అనేక భాషలు మాట్లాడే పిల్లలు ఉంటారు. వీరి వల్లనే నా దగ్గర అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవం గొప్పగా జరుగుతుంది. భాషా కార్యక్రమాలు అన్నింటికీ ఎం.డి.యదుల్లాహ్, వొజ్జల శరత్ బాబులు నిర్వహించగా, దేశవతి సునీత, కనీస్ సకీన, ఖైరగోని రామచంద్రంల సంపూర్ణ సహకారంతో విజయవంతమవుతాయి. వీరందరూ పిల్లల చేత ఎప్పటికప్పుడు వివిధ భాషా ప్రక్రియలను అభ్యాసము చేయిస్తూ ఉంటారు. సరిదిద్దుతూ ఉంటారు. మెళకువలు నేర్పుతూ ఉంటారు. దీని కొరకు అవసరమైతే అదనపు సమయాన్ని కూడా కేటాయించుకుంటారు. పిల్లల్లో ఉన్న భాషా సృజనను బయటకు తీస్తారు. గ్రంథాలయాన్ని ఉపయోగించేలా ప్రోత్సహిస్తారు. పోటీ కార్యక్రమాలలోకి దింపుతారు. వీరే నా పిల్లల భాషా విజ్ఞానానికి దిక్సూచులు. అందుకే భాషా విషయంలో నా పిల్లల విజయాలు నమోదవుతున్నాయి.
- ఇకపోతే గణితశాస్త్ర ఉపాధ్యాయుల శైలి ఆదర్శవంతమైనది. అదనపు వేళలను పాఠశాలలో వీరు ఉపయోగించుకున్నట్టు ఎవరూ ఉపయోగించుకోలేరు. అందుకొరకే గణిత శాస్త్ర ఫలితాలు ఇతర పాఠశాలల ఫలితాలతో పోల్చినప్పుడు ఉత్తమంగా ఉంటాయి. వ్యక్తిగత శ్రద్ధను పెట్టడంలో వీరికి వీరే సాటి. వీరవరూ అని అనుకుంటున్నారు కదూ! వారు గోపాల్, అశ్విని మరియు మాలతిలు.
- రాష్ట్ర స్థాయిలో జాతీయ గీతాలాపనకు అవకాశం, జవహర్ బాల భవన్ ద్వారా సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడం మొదలగునవాటన్నింటి వెనుక ఉన్నది నా రాగాలాపకుడు అదేనండీ.... సంగీత ఉపాధ్యాయులు రమణ ముఖ్య కారకులు. వివిధ భాషల్లో ఉన్న గీతాలను ఎప్పటికప్పుడు నేర్పిస్తూ ఉంటారు. ఇది నా పాఠశాలకు ఒక ప్రత్యేక ఆకర్షణ అని చెప్పక తప్పదు.

ఎప్పటికప్పుడు అకడమిక్ పరంగా నా ఉపాధ్యాయుల మధ్య జరిగే చర్చలు నన్ను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్తుతాయి. ప్రతి తరగతి ఉపాధ్యాయులు, విషయ ఉపాధ్యాయులు, నా పిల్లల తల్లిదండ్రులతో అనునిత్యం మమేకమై ఉండడం నా అదృష్టం. ఇది నాకొక గొప్ప వరంగా భావిస్తున్నాను. వారి సేవలు, నా విద్యార్థుల కఠోర శ్రమ, పట్టుదలే ఈ స్థితికి కారణం. అవునండోయ్ వీరందరికీ ఎప్పటికప్పుడు కార్యాలయ పనులను చేసే మఠం పరమేశ్, దాదాపు ఒక్క రోజు సెలవు పెట్టిన సబ్ స్టాఫ్ అనిత, మరియు విఘ్నేశ్ లు నా పాఠశాలకు పెద్ద

వెన్నుదన్నులు. తమ సొంత పాఠశాల గా భావిస్తూ అహర్నిశలు పాఠశాలను ఉద్ధీపన చేస్తూ ముందుకు నడుపుతూ ప్రధానోపాధ్యాయులు కీలక భూమిక పోషిస్తున్నారు. నా ఇన్ని విజయాలకు కారణం వారి ప్రధాన భాగస్వామ్యమే. మండల స్థాయి పరిపాలకులైన డిప్యూటీ కమిషనరు సామ్యూల్ రాజ్, చిరంజీవిలు అందిస్తున్న అందించిన సహకారాలు మరువలేనివి. ఇక జిల్లాస్థాయిలో డి.కె.ఎం గార్లు ఆనాడు రమేష్, వెంకట నరసమ్మ గారలైనా నేటి రోహిణి గారైన నా దగ్గర బోధనాపరంగా మరియు ఇతరత్రా ఎలాంటి సమస్యలు తలెత్తకుండా చూసుకుంటున్నందుకు వారికి నా కృతజ్ఞతలు. గవర్నర్ గారు, సైంట్ ఫౌండేషన్ వారు మరియు ఇంకా ఎంతోమంది వ్యక్తిగతంగా, సంస్థాగతంగా అందించే చేయూతలే నన్ను తీర్చిదిద్దతున్నాయి. ఈ మధ్యనే మన ఊరు / మన బస్ - మనబడి కార్యక్రమంలో నాకు మెరుగులు దిద్దుకునే అవకాశం లభించింది. కొత్తగా పెయింట్ వేశారు. పునరుద్ధరణ చేశారు. ప్రాథమిక పాఠశాలకు కొత్త డెస్కులను కూడా అందించారు.

మీరు ఇప్పటిదాకా నా గూర్చి చదివినందుకు ధన్యవాదములు. మీరు కూడా మీకు వీలైనంత సహాయ సహకారాన్ని నా విద్యార్థుల కొరకు అందించండి.

ఇంతకూ నేనేవరో చెప్పడం మర్చిపోయానని అనుకుంటున్నారా? కాదు కాదు! కావాలనే ఇప్పుడు చెబుతున్నాను. నన్ను 'ప్రభుత్వ ప్రాథమిక మరియు ఉన్నత పాఠశాల రాజభవన్' అని పిలుస్తూ ఉంటారు. నేను ముందే చెబితే నా పేరును చూసి, ఏమిందీ - గొప్పగానే ఉంది - పత్రికల్లో చూస్తున్నాం కదా! అని అనుకుంటారు. అందుకని నా ప్రధానోపాధ్యాయులు, నా ఉపాధ్యాయులు చక్కటి ఆలోచనలతో, తీరికలేని శ్రమతో విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దుతున్న క్రమం కొంతైనా మీరు తెలుసుకోవడం అవసరమని, తద్వారా నన్ను మీరు సులువుగా గుర్తించగలుగుతారనేది నా ఆశ. నేనెప్పుడూ నా ఉపాధ్యాయులందరికీ కృతజ్ఞతతో ఉంటాను. ఎందుకంటే వారే నాకు నాడులు. నా విద్యార్థులే నాకు జీవం. మీకు వీలైతే ఓసారి నన్ను చూడటానికి వస్తారు కదూ! సరే. ఉంటాను.

**24 నమస్తే తెలంగాణ**
జులై 10, ఆగస్టు 2018 - హైదరాబాద్
ntnews.com nthyd.com

# సీఎం అంకుల్ కు థ్యాంక్స్

• ప్రభుత్వం మాకు అందగా ఉంది • హెల్త్ అండ్ హైజిన్స్ శిక్షా సంఘానికి రాజభవన్ స్కూల్ విద్యార్థుల అభినందన

మీ, మన్యవరణ ఆవిష్కరణ చదువులను ఎలాంటి అటంకం కలుగకుండా వారి ఆలోచనలకు కొరకు సైన్స్ విభాగం హెల్త్ అండ్ హైజిన్స్ శిక్షా సంఘం ద్వారా పాఠ్య పుస్తకం పంపిస్తుంది. ఈ పాఠ్యపుస్తకం గురువారం రాజభవన్ హైస్కూల్లో చేపట్టిన సెమినార్ లో పాఠ్యపుస్తకం అందుకు ప్రత్యేక చొరవ చూపి రూ.1000 కి పైపు సేవలు తీరాలంటే ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఆచార్య పరమేశ్వర్ ప్రత్యేకంగా కృతజ్ఞతలు చెబుతూ... శ్రీమ ఆచార్యులు 'నమస్తే తెలంగాణ'లో పంపిస్తున్నారు. - ప్రధానాచార్య



హెల్త్ అండ్ హైజిన్స్ శిక్షా సంఘం వారు పంపిస్తున్న విద్యార్థులకు డిప్యూటీ సీఎం కడియం శ్రీవారి, కలెక్టర్ యోగితారాణి శంకరులు



అనుభవం తోటిగోరూపిణి: ప్రభుత్వం మాకు అందగా రిలయించింది. మా చదువులకు అనుభవం తోటిగోరూపిణి. మా గురించి అలోచించే ప్రయత్నం, ముఖ్యమంత్రి రాజభవన్ ఆసుపర్లు అంది గవర్నర్ సెమినార్ ముందు నిర్వహించిన. తల్లి కలెక్టర్ యోగితారాణి మాలో మాస్టర్ రుపిణి. హెల్త్ అండ్ హైజిన్స్ శిక్షా సంఘం ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం, ప్రత్యేక చొరవ చూపి మాత్రం. రాగి లభ్యం అందించిన పరమేశ్వర్ యోగితారాణి కృతజ్ఞతలు చెబుతున్నాను. సేవలను పేరలను తీర్చిదిద్దుతున్న కేంద్రానికి అభినందన ఈ కిక్కు ఎంతో అందించిన తాము. ప్రభుత్వం అందించిన సహకారం మాస్టర్లకు మంచి సైద్ధాంతంగా సహకారం చేసినందుకు ప్రతి.

-ఆర్. లక్ష్మిమణి, విద్యార్థి



మా తల్లిదండ్రులు సీఎం కడియం శ్రీవారికి తెలియజేసి ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం పాఠశాలలో చదువులను అభివృద్ధి చేసేందుకు అందించినందుకు. మన మాకు లాభం అందించిన వరకూ. శిల్పం ప్రతి కలెక్టర్ ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం పనిచేసినందుకు. శిల్పం అందించినందుకు. మా తల్లిదండ్రులకు నిద్రలే ఎంతో అందించినందుకు. అభివృద్ధి చేసినందుకు అభినందన ప్రభుత్వం. రాజభవన్ హైజిన్స్ శిక్షా సంఘం ప్రభుత్వం. రాజభవన్ శిక్షా సంఘం ముఖ్యమంత్రి కేంద్రం శ్రీవారి, గవర్నర్ సెమినార్ ముందు నిర్వహించిన కలెక్టర్ యోగితారాణి కృతజ్ఞతలు. -ఆర్. శిఖా, విద్యార్థి

Holistic Development 161

## విద్యా ప్రగతికి మార్గం చూపిన కుటుంబ, విద్యాస్థాయి పరిస్థితుల విశ్లేషణ

పాఠశాల పేరు	:	జిల్లా పరిషత్ సెకండరీ పాఠశాల, వంగా ముత్యాల బంజర్, మం॥ పెనుబల్లి,
జిల్లా	:	ఖమ్మం
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	బి. నరసింహారావు
ఫోన్ నెంబర్	:	9490347570, 8790270760
మెయిల్ ఐడి	:	<a href="mailto:utfbnr@gmail.com">utfbnr@gmail.com</a>

### ఈ పాఠశాల...

6 నుండి 10 తరగతుల వరకు 433 మంది విద్యార్థులు చదువుతున్నారు. ఇందులో బాలురు 233, బాలికలు 200. సామాజిక వివరాల పరంగా షెడ్యూల్డ్ కులాల వారు 180, షెడ్యూల్డ్ తెగల వారు 67, వెనుకబడిన తరగతుల వారు 179, ఇతరులు 07 ఉన్నారు. విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు ఎక్కువగా నిరక్షరాస్యులు, పేద, బాగా దిగువ మధ్య తరగతికి చెందినవారు. ఎక్కువ మంది వ్యవసాయ కూలీలు, రైతులు, జాతీయ సాధన సర్వే (NAS) 2021 ప్రకారం తరగతి స్థాయి సామర్థ్యాలు ఉన్న విద్యార్థుల సంఖ్య చాలా కనిష్టం.

పాఠశాలలో 22 మంది ఉపాధ్యాయులు, నలుగురు ఇతర సిబ్బంది పనిచేస్తున్నారు.



## కలవరపరిచిన ప్రధాన సమస్యలు ...

- విద్యార్థుల విద్యాస్థాయి
- విద్యార్థుల క్రమశిక్షణారాహిత్యం
- పిల్లల పట్ల తల్లిదండ్రుల నిరాసక్తత
- గైర్వాజరు
- విద్యార్థుల, తల్లిదండ్రుల బాధ్యతారాహిత్యం

## సమస్యలు, వాటి పరిష్కారాలకు సర్వేనే మార్గం

ఉపాధ్యాయులుగా విద్యార్థుల చదువుకు, క్రమశిక్షణారాహిత్యానికి గల సంబంధాన్ని మొదటగా గుర్తించడం జరిగింది. ముఖ్యంగా విద్యార్థుల విద్యా ప్రగతికి చేపట్టవలసిన చర్యలకు సంబంధించి పాఠశాలలో అందుబాటులో ఉన్న సమాచారం కొంత మేరకే ఉపకరిస్తుందని గుర్తించడం జరిగింది. ఒక విస్తృతమైన సర్వే ద్వారా మాత్రమే సమస్యలు గుర్తించగలమని, తద్వారా సమస్యల పరిష్కారానికి కృషి చేయడం సులభమని గ్రహించడం జరిగింది. సమగ్ర సమాచారం సేకరించేలా ప్రశ్నావళితో కూడిన గూగుల్ ఫామ్ ను రూపొందించి, తరగతి ఉపాధ్యాయులచే 6 నుండి 10 తరగతులకు సంబంధించి మొత్తం 11 సెక్షన్లలోని అందరు విద్యార్థుల నుండి సమాచారం సేకరించడం జరిగింది. సేకరించిన సమాచారాన్ని విశ్లేషించడం జరిగింది.

## సర్వేలో వెల్లడైన అంశాలు

మొత్తం విద్యార్థులు	: 433
బాలురు	: 233
బాలికలు	: 200
తల్లిదండ్రులు ఇద్దరూ ఉన్న బాల బాలికలు	: 398
తల్లిదండ్రులలో ఎవరో ఒక్కరే ఉన్న బాలబాలికలు	: 35

## తల్లిదండ్రుల/సంరక్షకుల కుటుంబ జీవనం - ఆధారపడిన వృత్తులు

వ్యవసాయం (రైతులు)	: 80
వ్యవసాయ, ఇతర కూలీ పనులు	: 186
స్వయం ఉపాధి	: 124
ఉద్యోగాలు చేసేవారు	: 7
ఇతర ఉపాధి అవకాశాలు	: 13

## ఆర్థిక పరిస్థితి

బాగుంది 128, పర్వాలేదు 01, పేద 225, నిరుపేదలు 56.

## విద్యార్థుల అభ్యసన స్థాయిలు

విద్యార్థులను వారి సామర్థ్యాలనుసరించి 4 కేటగిరీలుగా విభజించడం జరిగింది. చాలా బాగా చదివే, సృజనాత్మకత ఆలోచనలు కలిగినవారు (Advanced) 18, చదివేవారు (Proficient) 94, యావరేజ్ (Basic) 214, స్లో లెర్నర్స్ (Below Basic) 84.

## పేరంటల్ కేరింగ్

తల్లిదండ్రులు లేని, ఉన్నా వలస వెళ్లిన కుటుంబాలకు చెందిన విద్యార్థులు 67, అన్ని సౌకర్యాలు కలిగి స్వతంత్రంగా నేర్చుకునే విద్యార్థులు (అంతగా ఫోకస్ చేయాల్సిన అవసరం లేని వారు) 139.

## ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టవలసినవారు

విద్యార్థుల అభ్యసన స్థాయిలను బట్టి నాలుగు రకాలుగా వర్గీకరించినా మా పాఠశాలలో వారిని రెండు రకాలుగానే తీసుకొని ప్రత్యేకంగా బోధన చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాము.

మొత్తం 433 నుండి 10వ తరగతి విద్యార్థులు 84 మందికి పబ్లిక్ ఎగ్జామ్స్ దృష్ట్యా మినహాయింపు నివ్వడం జరిగింది. 6-9 తరగతులు నుండి మొత్తం విద్యార్థుల (349) సామర్థ్యాలను మరొకమారు సమీక్షించుకుని ప్రత్యేకంగా కేంద్రీకరించాల్సిన విద్యార్థులు  $151+6=157$  గా గుర్తించాము. సగటు విద్యార్థుల సంఖ్య 192గా గుర్తించడం జరిగింది.

## సర్వే ఆధారంగా గుర్తించిన ప్రధాన అంశాలు

- విద్యార్థుల వ్యక్తిగత సమస్యలు
- కనీస అభ్యసన స్థాయిలు లేకపోవడం
- క్రమ శిక్షణారాహిత్యం

## గైర్వాజురు సమస్యత్వక అంశాలు - కారణాలు - తీసుకున్న చర్యలు

విద్యార్థుల అభ్యసనంపై బాగా ప్రభావం చూపేది ఎక్కువ రోజులు విద్యార్థులు పాఠశాలకు గైర్వాజురు కావడం. అందుకు సామాజిక, ఆర్థిక అంశాలు, తల్లిదండ్రులు పట్టించుకోకపోవడం, విద్యార్థుల అనారోగ్యం, ఉపాధ్యాయుల రెగ్యులర్ Follow-up లేకపోవడం మొదలైనవి కారణాలుగా గుర్తించడం జరిగింది.

## తీసుకున్న చర్యలు

- గతంలో విద్యార్థుల హాజరు 60% నుండి 70% వరకు ఉన్నది. ప్రస్తుతం ఖాళీ సమయంలో తరగతి ఉపాధ్యాయులు బడికి రాని పిల్లల తల్లిదండ్రులకు ఫోన్ చేసి ఎందుకు రాలేదో కనుక్కుంటున్నారు. వారం రోజులు పాటు బడికి రాకపోతే ప్రత్యేకంగా టాన్స్ ఫోర్స్ గా ఏర్పడిన ఆరుగురు ఉపాధ్యాయులు ఆయా గ్రామాలకు వెళ్లి తల్లిదండ్రులను కలుస్తున్నారు. ఫలితంగా హాజరు 70% నుండి 80% వరకు నిలకడగా ఉంటుంది. అప్పుడప్పుడు 85% కూడా చేరుతుంది. కాని మా టార్గెట్ 90%.

- **క్రమ శిక్షణారాహిత్యం:** క్రమశిక్షణారాహిత్యానికి కారణాలుగా కుటుంబ సమస్యలు, తల్లిదండ్రులు జీవనం కోసం ఇతర రాష్ట్రాలకు లేదా రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలకు వలసలు వెళ్లడం, పట్టించుకునేవారు లేకపోవడం, ఆడపిల్లలకు చదువులు ఎందుకు అనుకోవడం, ఆడపిల్లలకు ఏమవుతుందోనని అభద్రతాభావం వంటి వాటిని గుర్తించడం జరిగింది. వీటి ఫలితంగా చదువుల పట్ల నిర్లక్ష్యం, వాళ్ల అసతృప్తిని వ్యక్తీకరించడంలో భాగంగా దుర్భాషలాడడం జరుగుతున్నది. కొంత మంది పిల్లలు వాళ్ల అవసరాలు తీరని సందర్భంలో తినే ఆహార పదార్థాలు, డబ్బును ఇతర విద్యార్థుల బ్యాగుల నుండి దొంగిలిస్తున్నారు. కొట్లాటలు, క్లాసులు ఎగ్గొట్టడం జరుగుతున్నది.

- కరోనా కాలంలో ఆన్లైన్ బోధన కోసం వినియోగించిన స్కార్ప్ ఛోస్స్ నుండి అసభ్య చిత్రాలు చూడటం అలవాటై భిన్న లింగేయుల పట్ల లైంగిక ఆకర్షణలు బాగా పెరిగాయి. హాస్టల్ విద్యార్థులు సెలవులు వస్తే ఇళ్లకు వెళ్లి వెంటనే రాకపోవడం, అభ్యసన స్థాయిలు లేకపోవడం కారణంగా పాఠాలు అర్థంకాక పోవడంతో అనాసక్తి ఏర్పడటం, అన్యమనస్కంగా ఉండటం, తమ అసంతృప్తిని వ్యక్తం చేసే క్రమంలో తోటి విద్యార్థుల పట్ల అమర్యాదగా వ్యవహరించడం, ఉపాధ్యాయుల పట్ల నిర్లక్ష్యంగా ఉండటం జరుగుతున్నది. వాళ్లకు నచ్చిన, వచ్చిన పనులు ఒప్ప చెబితే శారీరక శ్రమ ఎంతైనా చేయడానికి, హుషారుగా సిద్ధపడుతున్నారు. పాఠశాలలో మొక్కల పెంపకం, గ్రౌండ్ క్లీనింగ్, ఆట పాటలు, డాన్స్ వంటి వాటిలో పాల్గొంటున్నారు. దీనంతటికీ కారణం అందరితో గుర్తింపబడాలనే బలమైన కోరిక (ఐడెంటిటీ క్రెసిస్) అని గుర్తించడం జరిగింది.

కొంత మంది విద్యార్థులను వారి తల్లిదండ్రులు కూడా కంట్రోల్ చేయలేకపోతున్నారు. చక్కదిద్దమని ఉపాధ్యాయులను రిక్వెస్ట్ చేసిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. పేరెంటల్ కేరింగ్ లోపించిన చోట ప్రేమను వెతుక్కునే ప్రయత్నంలో బాల బాలికల మధ్య లైంగిక ఆకర్షణలు ఏర్పడుతున్నాయి. వాళ్ల అవసరానికి, దుబారా ఖర్చుల కోసం దొంగతనాలు చేస్తున్నారు.



## తీసుకున్న చర్యలు

- ఆడపిల్లల అవసరాలు నెరవేర్చడం కోసం, కౌన్సిలింగ్ కోసం ఇరువురు మహిళా ఉపాధ్యాయులను ప్రత్యేకంగా కేటాయించాము. VGF స్వచ్ఛంద సంస్థ వారి సహకారంతో బాలికలకు న్యాప్ కిన్స్ సరఫరా చేస్తున్నాము. అనారోగ్యంతో బాధపడే బాలికలను ప్రత్యేకంగా రెస్ట్ రూమ్ లో ఉంచుతున్నాము. ఆకర్షణలకు గురవుతున్న విద్యార్థులను గుర్తించి రహస్యంగా వ్యక్తిగతంగా కౌన్సిలింగ్ చేస్తున్నాము. మరీ వ్యవహారం శ్రుతిమించింది అనుకున్నప్పుడు తల్లిదండ్రులకు సమాచారం ఇస్తున్నాం. అటువంటి విద్యార్థులను పరిశీలించి అవగాహన కల్పిస్తున్నాం. బయట నుండి ఆడపిల్లలను ఇబ్బంది పెట్టే వారిపట్ల కఠినంగా వ్యవహరిస్తున్నాము. మేము తీసుకున్న చర్యలు విద్యార్థులకు, తల్లిదండ్రులకు పెద్ద భరోసానిచ్చాయి. తల్లిదండ్రుల స్థానంలో మేం నిలుచున్నాము. వాళ్లకు ఇప్పుడు అన్ని మేమే.
- **పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన చదువు అందించడం:** అన్ని సమస్యలకు పరిష్కారం విద్యార్థులకు నాణ్యమైన చదువును అందించడం అని గుర్తించి అందుకొరకు ప్రత్యేక కార్యాచరణ ప్రణాళిక రూపొందించి అమలు చేయడం జరిగింది.



- **కార్యాచరణ ప్రణాళిక:** చదువులో వెనకబడిన విద్యార్థుల కోసం FLN (Foundational Literacy Numeracy) అమలు చేయాలని ఉపాధ్యాయులందరు నిర్ణయించుకుని, “తల్లిదండ్రులు-ఉపాధ్యాయుల సమావేశం”లో వారి అనుమతి కోరాం. వారు చాలా సంతోషంగా అంగీకరించారు. కొందరు విద్యార్థులు తొలుత Slow learners గా గుర్తించబడటానికి సిగ్గు పడినా, ప్రస్తుతం ప్రత్యేక తరగతిలో కొనసాగినా, బాగా నేర్చుకున్న తర్వాత వారిని యావరేజ్ సెక్షన్స్ కు పంపిస్తామనడంతో వారిలో హుషారు వచ్చింది.

2022 సెప్టెంబర్ 16 నుండి (తెలుగు, గణితం ప్రాథమిక అంశాలలో) FLN అమలు చేస్తున్నాము. 6 నుండి 9 తరగతుల మొత్తం విద్యార్థులు 349 మందిని సామర్థ్యాల ఆధారంగా వర్గీకరించాం. స్లో లెర్నర్స్ 157 మంది కోసం 6 సెక్షన్లు, యావరేజ్ గా ఉన్న 192 మంది కోసం 4 సెక్షన్లు నడుపుతున్నాము. ప్రతీ రోజు 1 నుండి 6 పీరియడ్లు వాళ్లు ప్రస్తుతం చదువుతున్న తరగతి పాఠాలు నేర్చుకుంటారు. 7, 8 పీరియడ్లు వారి అభ్యసన స్థాయిలను బట్టి ఆయా క్లాస్ రూములలో హాజరవుతారు. దీనికి సంబంధించి ప్రత్యేక టైం టేబుల్ రూపొందించి అమలు చేస్తున్నాం.

సబ్జెక్ట్ టీచర్లకు తోడుగా ఆసక్తి ఉన్న ఇతర సబ్జెక్టు టీచర్ల సహాయం తీసుకున్నాం. ఉదాహరణకు తెలుగు టీచర్లకు తోడుగా బయాలజీ, క్రాఫ్ టీచర్లు, గణితం టీచర్లకు తోడుగా ఫిజిక్స్ సైన్స్ టీచర్లు బోధించేందుకు సిద్ధమయ్యారు. మెథడాలజీ ఆధారంగా ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నాం. దీనిలో శాస్త్రీయత ఉన్నది. మరో ఇరువురు టీచర్లను రిజర్వ్లో ఉంచాం. ఎవరైనా సెలవు పెడితే వీళ్లు తరగతులు తీసుకుంటారు. ఉపాధ్యాయులకు హ్యాండ్ బుక్స్ గా 1 నుండి 4 తరగతుల పాఠ్యపుస్తకాలు ఇవ్వడం జరిగింది. చార్టులు ఇతర మెటీరియల్ అందించాం. యూట్యూబ్లో పాఠాలను పరిశీలించమని, ఉపయోగించుకోమని ఆయా టీచర్లను కోరడం జరిగింది.

విద్యార్థులకు VGF సంస్థ ముందుకొచ్చి 15000 రూపాయలు విలువైన నోటు పుస్తకాలు, ఎక్కాల పుస్తకాలను అందజేసింది. ఓరల్ డిల్లింగ్ బాగా నిర్వహించడం జరుగుతుంది. తద్వారా 20% దాకా మెరుగుదల సాధించడం జరిగింది. మరింత ప్రగతిని ఈ విద్యా సంవత్సరము చివరి వరకు సాధించాలన్నదే మా లక్ష్యం.

మా విద్యార్థుల ప్రవర్తన ఆరు పీడియట్ల వరకు ఒక రకంగా, చివరి రెండు పీరియడ్స్లో మరో రకంగా ఉండేది. వాస్తవానికి ఆ సమయంలో వాళ్ళు అలిసిపోతారు. కానీ దానికి భిన్నంగా చాలా హుషారుగా చాలా పట్టుదలగా ఆయా తరగతులకు హాజరవుతున్నారు. వాళ్లకు తెలిసిన విషయాల నుంచి కొత్త విషయాలు బోధించడం వల్ల త్వరగా నేర్చుకోవడానికి తాపత్రయపడుతున్నారు. వారిలో న్యూనత స్థానంలో ఆత్మవిశ్వాసం వస్తున్నది. ఇంకా మరి కొన్ని చర్యలు తీసుకున్నాం. విద్యార్థులు ఎవరైనా ఉదయం ఏమీ తినకుండా వస్తే టిఫిన్లకు అయ్యే ఖర్చు మేము భరిస్తామని అందరికీ తెలియజేశాము. అందుకోసం మా ఇరువురు మహిళా ఉపాధ్యాయులు 4000 రూపాయలు విరాళంగా ఇచ్చారు. ఈ డబ్బులతో అనారోగ్యంతో బాధపడే విద్యార్థులకు బ్రెడ్ కొనిస్తున్నాం. నోట్ బుక్స్, స్టడీ మెటీరియల్స్ అవసరమైన విద్యార్థులకు ఖర్చు చేస్తున్నాము. పిల్లలు తమకు ఏదైనా కావాలంటే మమ్మల్ని అడిగి సహాయం తీసుకుంటున్నారు.

డిజిటల్ పాఠాలు అందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకురావడం కోసం డిజిటల్ రూమ్ ను ఏర్పాటు చేసుకున్నాము. అవసరమైన ప్రాజెక్టర్ కొనుగోలు కోసం సీనియర్ ఉపాధ్యాయుడు 10 వేల రూపాయలు విరాళంగా ఇచ్చారు. IDEAS అనే స్వచ్ఛంద సంస్థ డిజిటల్ తరగతుల కోసం రెండు ల్యాప్ టాప్స్ ఇచ్చారు. ప్రాజెక్టు మెటీరియల్ తయారు చేయడం కోసం మరో ఇరువురు ఉపాధ్యాయులు రూ.10000 దాకా ఖర్చు చేశారు. ఇంకా మరికొందరు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు.





గత సంవత్సరం 10వ తరగతి అత్యధిక మార్కులతో పాసైన జాహ్నవి, సతీష్ అనే పేద విద్యార్థులకు కెనడాలో నివాసముంటున్న పరిచయస్తుల ద్వారా వారి చదువులు పూర్తయ్యేంత వరకు ప్రతి సంవత్సరం పదివేల రూపాయలు చొప్పున సహాయం ఇప్పిస్తున్నాం. తల్లి మాత్రమే ఉండి పేదరికంతో బాధ పడుతున్న అమ్మాయికి ఉపాధ్యాయుల నుండి విరాళాలు సేకరించి 5000 రూపాయలు అందించాం. ఇది ఆ కుటుంబాల్లో పెద్ద ప్రభావాన్ని చూపింది.

2 నెలల తరువాత 12 డిసెంబర్ 2022న తెలుగు, గణితం ప్రాథమిక సామర్థ్యాలను మదింపు చేయడం కోసం ప్రశ్నాపత్రాలు రూపొందించి, పరీక్షలు నిర్వహించాము. స్థూలంగా విద్యార్థుల అభ్యసనలో ప్రగతిదాయక మార్పు వచ్చింది. ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగింది.

### విద్యార్థులలో నాయకత్వ లక్షణాలు, బాధ్యత పెంపుదలకు చర్యలు

ప్రధానోపాధ్యాయులు - ఉపాధ్యాయుల మధ్య; ఉపాధ్యాయులు - విద్యార్థుల మధ్య; ఉపాధ్యాయులు - విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల మధ్య ఆత్మీయ మరియు ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులు నెలకొల్పడం ద్వారానే లక్ష్యాలను నెరవేర్చుకోగలమనేదే మా అవగాహన. దానిలో భాగంగానే విద్యార్థుల గరిష్ట భాగస్వామ్యం కోసం విద్యార్థి సంఘ ఎన్నికలు జరిపాము. 11 సెక్షన్లకు సెక్షన్ కు ఇరువురు లీడర్ల చొప్పున 22 మందిని క్లాస్ లీడర్లుగా ఎన్నుకున్నారు. ఆ తర్వాత నోటిఫికేషన్ ఇచ్చి ఒకరోజు వ్యవధితో పాఠశాల స్థాయి నాయకత్వం ఐదుగురిని అంటే అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యక్షులు (బాలిక రిజర్వేషన్), ప్రధాన కార్యదర్శి, గేమ్స్ సెక్రటరీలుగా బాగా చదువుతున్న, క్రమశిక్షణ పాటిస్తున్న, పాఠశాల అభివృద్ధి కోసం కృషి చేస్తున్న వారిని ఎన్నుకోవాలని విద్యార్థులకు తెలిపాము. ప్రతి విద్యార్థి ఐదుగురిని ఎన్నుకునేలా ఓటు వేయాలని కోరాము. అందరు విద్యార్థులు విధిగా ఓటు వేయాలని తెలిపాం. ఎన్నికల రోజు పాఠశాలలో పండుగ వాతావరణం ఏర్పడింది. ఒక్కొక్కరు 5 పోలింగ్ బూత్లను సందర్శించి ఓటు వేశారు. అందుకోసం పది పోలింగ్ బూత్ల కోసం 20 మంది ఉపాధ్యాయులను పోలింగ్ ఆఫీసర్లుగా నియమించడం జరిగింది. మరో నలుగురు సిబ్బంది పిల్లలు క్రమశిక్షణ పాటించేలా చూశారు. ఇందుకు స్వతంత్ర ఎన్నికల కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేశాం. ఎన్నికల ప్రక్రియ మొత్తం వారి ఆధ్వర్యంలోనే జరిగింది. ఎన్నికల ఖర్చు పాఠశాల నుండి భరించాము. ఇది ఉపాధ్యాయులకు విద్యార్థులకు గొప్ప అనుభవాన్ని, అనుభూతి నిచ్చింది. పాఠశాల స్థాయిలో 5 పోస్టులకు గాను ముగ్గురు బాలికలు ఎన్నికవ్వడం మా పిల్లల్లో వచ్చిన చైతన్యానికి సంకేతం.

క్లాస్ లీడర్లు, స్కూల్ లీడర్లు మొత్తం 27 మందికి వారి హక్కులు, బాధ్యతల గురించి శిక్షణ ఇచ్చాం. ప్రతి నెలలో ఒకసారి రెండు గంటల పాటు వారితో ప్రధానోపాధ్యాయులు, సీనియర్ ఉపాధ్యాయులు (అందులో ఒకరు మహిళ) సమావేశం నిర్వహించి పాఠశాలలో అమలవుతున్న కార్యక్రమాల్ని సమీక్షించి, తర్వాత తీసుకోవాల్సిన చర్యల గురించి చర్చించడం, నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వాటిని విద్యార్థి నాయకులే పిల్లలకు వివరిస్తారు.

## విద్యార్థి నాయకులు చేస్తున్న పనులు

- విద్యార్థుల హాజరు పెంపుదల కోసం వారి స్వంత గ్రామంలో ఉన్న విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడుతున్నారు.
- విద్యార్థుల సమస్యలను తక్షణం ప్రధానోపాధ్యాయుని దృష్టికి తీసుకొస్తున్నారు.
- అల్లరి చేస్తున్నవారిని, చిన్నచిన్న దొంగతనాలకు పాల్పడుతున్నవారిని, బాలబాలికల ప్రేమ వ్యవహారాల వంటి వాటిని గుర్తించి ఎప్పటికప్పుడు సమాచారం ఇస్తున్నారు.
- ఇరువురు ఉపాధ్యాయులతో విజిలెన్స్ సెల్ పని చేస్తున్నది. విద్యార్థి నాయకులతో కలిసి సాధారణ విషయాలను వారే స్వతంత్రంగా పరిష్కరిస్తారు. తీవ్రత ఉన్న వాటిని ప్రధానోపాధ్యాయులు మరియు తల్లిదండ్రుల దృష్టికి తీసుకొస్తున్నారు.
- మధ్యాహ్న భోజనాన్ని పరిశీలించి, తీసుకోవాల్సిన చర్యల గురించి రిపోర్టు చేస్తున్నారు.
- కొందరు వాలంటీర్లను గుర్తించడం జరిగింది. వారు వారికి కేటాయించిన సమయంలో ఉపాధ్యాయుల పర్యవేక్షణలో గ్రౌండ్ క్లీన్ చేస్తున్నారు.
- విద్యార్థులకు తరగతిగదుల పరిశుభ్రత గురించి వివరించటంతో తరగతిగదులు శుభ్రంగా మారాయి.

## ప్రగతి విశలో ప్రయాణం

విద్యార్థి నాయకులలో జవాబుదారీతనం బాగా ఏర్పడింది. నాయకులుగా ఉన్నాం కనుక పద్ధతిగా వ్యవహరించాలని, బాగా చదవాలని, మంచి పేరు తెచ్చుకోవాలని కృషి చేస్తున్నారు. విద్యార్థులు తమ సమస్యలను, కోర్కెలను స్వేచ్ఛగా చెప్పుకోవడానికి ఈ నాయకత్వం ఎంతో దోహదపడుతున్నది. దాంతో పాటు రేపటి పౌరులుగా ఎటువంటి నాయకులను ఎన్నుకోవాలో లేదా ఎన్నిక కావాలో నిర్ణయించుకునే సాధికారతను విద్యార్థులు సంతరించుకుంటున్నారు.

ప్రశ్నించేతత్వం, జవాబుదారీతనం అన్ని స్థాయిల్లో అందరిలో ఉండేలా మేము ప్రోత్సహిస్తున్నాం. విద్యార్థుల పట్ల వాత్సల్యాన్ని ప్రదర్శించడం, వారు చేసే తప్పుల్ని సరిదిద్దడం కోసం ఎంతో సహనం పాటిస్తూ సమన్వయం చేసుకుంటూ పని చేస్తున్నాం. మా కృషిని విద్యార్థులు, వారి తల్లిదండ్రులు గుర్తిస్తున్నారు. గౌరవిస్తున్నారు. మేము తీసుకుంటున్న చర్యలను సమర్థిస్తున్నారు. ఇప్పుడిప్పుడే పాఠశాలకు అవసరమైన ఆర్థిక సహాయం అందించేందుకు సిద్ధపడుతున్నారు. మేము ఏప్రిల్ 2023 నాటికి పాఠశాలలో పరిమాణాత్మక మరియు గుణాత్మక మార్పులు తీసుకొని రాగలమనే విశ్వాసంతో ముందుకు సాగుతున్నాము.

## ఫలితాల సాధనకు కొనసాగిస్తున్న మా ప్రయత్నాలు

- మా విద్యార్థులను మా బిడ్డలు లాగే భావించి తల్లిదండ్రులకుండే తాపత్రయంతో పని చేయడం.
- అంకితభావంతో పనిచేసే సిబ్బంది.
- కొత్తదనాన్ని ఆహ్వానించే మనస్తత్వం.

- కార్యాకారణ సంబంధాన్ని గుర్తించి నిర్దిష్ట ప్రణాళికలు రూపొందించడం, వాటి అమలుకు తగిన వ్యక్తులను ఎంపిక చేసుకొని, వారి పట్ల నమ్మకముంచి పని అప్పగించడం.
- ఉపాధ్యాయులు పెద్ద మొత్తాలు విరాళాలు ఇవ్వడం.
- నిరంతరం పాఠశాల పనిని సమన్వయం చేసేందుకు ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఆరుగురు ఉపాధ్యాయులతో కూడిన కమిటీ పనిచేయడం.
- SMC, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులతో అరమరికలు లేకుండా అన్ని విషయాలు చర్చించడం, వారి ఆకాంక్షలు, సూచనలు పట్టించుకోవడం.
- ఉన్నత విద్యాధికారులకు రిపోర్ట్ చేయడం, వారి మార్గదర్శకాలు పాటించడం.
- విద్యార్థులు చెప్పేదాన్ని ఓపికగా వినడం, స్పందించడం, వారికి చనువు ఇవ్వడం, అవసరమైన చోట కఠినంగా వ్యవహరించడం.
- పేద పిల్లల పట్ల ఉదారంగా స్పందించడం.
- ఇది 'నా బడి' అని విద్యార్థులు అనుకొని పాఠశాల కార్యక్రమాలలో భాగస్వాములు కావడం.
- పని చేయడం-సమీక్షించుకోవడం-తగిన మార్పులు చేసుకొని మళ్ళీ ప్రణాళిక రూపొందించుకొని అమలు చేయడం.
- ప్రజాప్రతినిధులు, అధికారులతో మంచి సంబంధాలు నెరవేడడం.
- సాంకేతికతను ఉపయోగించుకోవడం.

ఇలా మా ప్రయత్నాలను కొనసాగిస్తూ మా పాఠశాలను మరింత ప్రగతి పథంలో తీసుకెళ్తామని వాగ్దానం చేస్తున్నాం...



Name of the School	: MPUPS Bandarigudem, Mdl. Dummugudem,
District	: Bhadradri Kothagudem
Name of the School Head	: Bekkanti Srinivasa Rao
Mobile Number	: 9848351370
E-mail ID	: mpupsbandarugudem@gmail.com ata.aps@gmail.com

Upper Primary School in a small tribal village of Bhadradri Kothagudem district - Telangana has become cynosure of all eyes. MPUPS Bandarigudem in Dummugudem Mandal was awarded as cleanest school in the state and has received ‘Swacch Vidyalaya’ award in the overall states category.

The school hitherto has received plethora of awards pertaining on quality of education, state of art technology, cleanliness, sanitation and hygiene. The school now has 100% retention, 0% dropout and incremental increase in enrollment of children into the school. This transformational journey of the school would be provided here as a success story and an exemplar setting an example for other schools.

### Novice steps to Beacon of Hope

Taking over as headmaster of the Mandal Parishad Upper Primary School (MPUPS) in the Bandarugudem village in 2018, Bekkanti SrinivasRao wash hopeful about the school’s future, but only a few shared his enthusiasm or vision. Like any other government school across the country, it had its fair share of problems and even one step towards improvement seemed impossible.

“When I took charge as headmaster in 2018, half the school was on the verge of collapse,” Srinivas laments. At that time, the school was ailing with the absence of a drinking

water facility, proper toilets and compound wall, he mentions, adding that most of the students would go fishing instead of coming to school. Without proper toilets and hand washing facilities, school going children are defecating outside resulting in diseases. As most of the students are from vulnerable and primitive tribal background, they were not aware of the proper hygienic practices like hand washing before having meals which in turn resulted in water borne diseases like diarrhea, dysentery.

To address this, the headmaster held meetings with parents of students, school staff and local public representatives and unveiled his action plan to revamp the institute situated in the remote area. With all their support, he approached sponsors and contemplated in transformation of the school into a model school with gender specific toilets with separate entry for girls and boys, hand wash stations. Regular sessions on health and hygiene were conducted.

### Social infrastructure Creation

The Head Master erected a fence around the school, set up a bore well and provided notebooks to the students, given his inclination for facilitating good ambience in the school for getting enhanced educational outcomes.

Mr. B. Srinivasa Rao approached ITC Mission SunehraKal (MSK), an exemplar in Sustainability and Social Impact projects who came forward to construct a compound wall, hand wash station, entrance gate, separate washrooms for girls and boys and a dining hall for students in addition to regular hygiene and cleanliness classes. ITC through its CSR initiatives was convinced about the ardent need to revamp the school given the pro-activeness of the head master and his firm resolve to develop the school.

Other donars like Akella Foundation gifted an RO system and the Abhiyan Foundation donated shoes for all students. Complimenting their efforts, the school staff bought 100 saplings and planted them over the school which have now blossomed into shade-providing greenery.

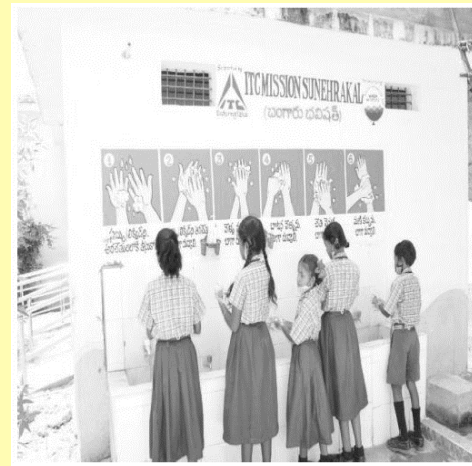
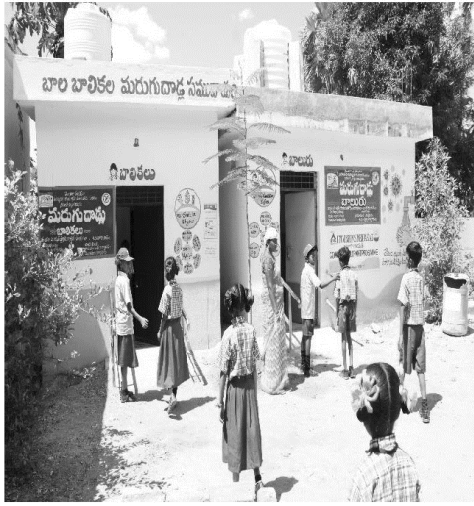
### Before

The school condition in 2018 where the school buildings are in dilapidated state to humble beginnings with help of community support traversing the trajectory.



## After Intervention

Separate Gender Friendly Toilets with separate entrance and wash stations, Compound Wall and Gate with attractive and informative paintings, RO Plant – Social Infrastructure in the School



## Accolades reflecting Hygiene and Sanitation

The slew of facilities and the extent of infrastructure made the school eligible for the ‘Swachh Vidyalaya Puraskar (SVP)’ instituted by the Ministry of Education. Won the State-level prize for the same after competing with 33,000 other schools across Telangana with a perfect 100 per cent score.

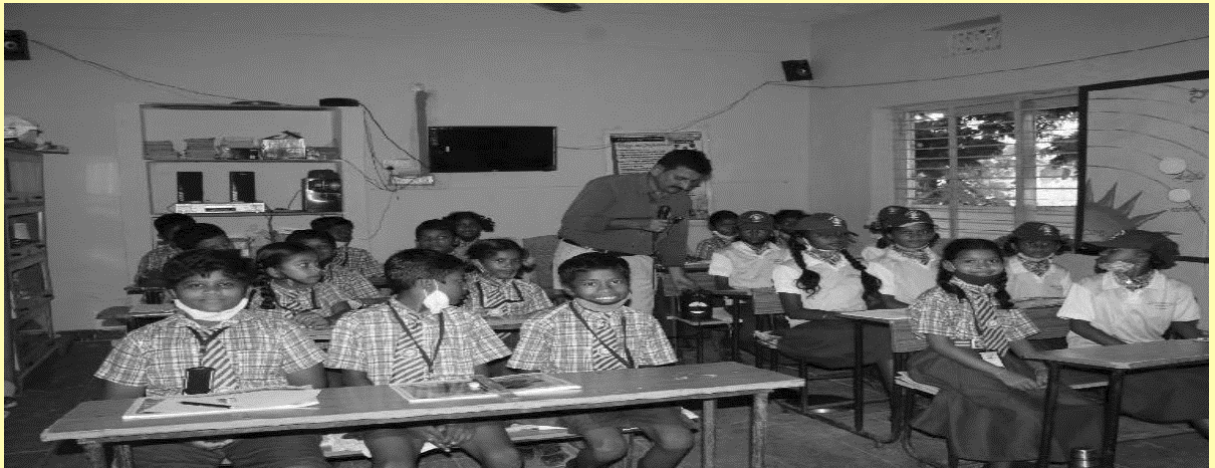
School Ambience and Facilities



*SVP award (2021-22) from Smt. A. Sridevasena, Director of School Education on 5th September, 2022*



It is noteworthy that the District Collector, ITDA Project Officer and all the District Zonal Officers appreciated the efforts of School Management committee SMC, and District Collector, Bhadradri Kothagudem who recently visited the school appreciated the commendable work by school staff and Panchayat.



### **Enhanced Educational Outcomes – Quality Education in Serenity**

Due to the help of the government, private organizations and residents, we were able to clear all the ‘seemingly impossible obstacles’ and the school is running with full attendance now,” a proud Srinivas, school HM shares.

Ever, the headmaster and his staff conducted classes on hygiene. The facilitative and hygienic atmosphere resulted in nurturing healthy and happy children .

This is reflected in sending their wards to school, actively participating in parent teacher committee. The School Management Committee was also vibrant which took ownership of school development activities. Teachers and the head master are also using state of art infrastructure to disseminate the education content in easily understandable manner. The head master has been adopting new learning aids for better Information, Education and Communication (IEC) dissemination to the children.



Sarpanch Katiboina Chinna Venkateswarlu says the entire area has witnessed the change which induced the nudge among the parents who opine that quality education, gender friendly wash rooms, nutritious food under the lap of nature coupled with best state of art social infrastructure will definitely bring change in their children life.

SMC Chairman Sri Kunja Nageswara Rao says “We never imagined that our children would wear ties and proper shoes as uniform and speak in English with ease and maintaining hygiene.



Now, with great influx of students graduating bringing fame

to the school and owing to the awards received, the government decided to run bus service to the far flung area like Bandarigudem. The students who were studying in MPUPS Bandarigudem travelled in the bus as champions of social change.

This is the first time, TSRTC bus ever visited Bandarigudem. Entire village eulogized this initiative as a multiplier effect owing to the sincere and dedicated efforts of Headmaster, staff, SMC and the community.

It is only due to the sustained efforts on Hygiene and Cleanliness translating into better educational outcomes. The case in the point is how good and healthy ambience with commitment from School and Panchayat can help in attaining enhanced enrollment (100%), reduced dropout (0%) and literacy rate (100%) .



The true reflection from Swachh Bharat movement is the daily work of the students in the school. 61 students are studying in our school. Out of which 50 students are actively participating in Swachh Bharat programs. Since 2018, the Swachh Bharat movement has been a regular activity in schools. All the students come to the school at 8:30 am and scrutinized the cleanliness of their school classroom. Any type of waste paper found in the school classroom is cleaned by pro-active students. After that, the entire school premises will be cleaned voluntarily and any rubbish containing papers will be taken out and thrown in the dustbin. If wet garbage is found, they immediately call Aaya and clean it. They even learned composting practice. We have set up a children's cabinet in the school. There are exclusive ministries for Hygiene, Water and Sanitation. All the members of their groups have adopted the plants of the school and inturn maintain vegetation by watering the plants every morning and evening. In this context, it is true that the entire school is akin to a park.

Further, the students are trained by these Cabinet Ministers who in turn go to the villages to ensure greenery, inform them about the cleanliness of the surrounding houses in their streets and encourage them to plant saplings. Similarly, afforestation along the streets around our school and watering them is testimony to the hard work of our students.

“I sincerely feel, it is god’s gift to contribute for children and society. I would like to continue my service for underprivileged children and play a role in nation building,” says Bekkanti Srinivas Rao, Headmaster of this school.

## SUCCESS STORY – ZPHS KOWKUR

Name of the School	: ZPHS Kowkur, Mdl.: Alwal
District	: Medchal Malkajgiri
Name of the School Head	: T. Murali Krishna Murthy
Mobile Number	: 9849748563
Email ID	: zphskowkur@gmail.com

### Introduction



ZPHS Kowkur is in the cantonment area of Alwal Mandal. Presently 262 students are enrolled in 6th to 10th classes in English & Telugu medium. As it is in the Cantonment (Army) area, the construction of the compound wall has become a difficult task. Before 2015, the school didn't have facilities like running water, toilets, handwash, dual-desks, computer labs, etc. In July 2015, Mr. Murali Krishna took charge as the headmaster and put in efforts to provide all facilities in the school and collected donations worth Rs.80 Lakhs in a span of 7 years from 50 different persons/NGOs. As the school is in an urban area, most of the students are the children of migrants and live in the nearby residential area of Rajiv Gruha Kalpa, Bharat Nagar which is 1.5 km from Kowkur. Students belong to economically backward families. 40% of them are living in single-room accommodation.

## Facilitating the infrastructure

We put in lot of efforts to bring society to participate in various school activities like Annual Day Celebrations, Clean & Green Programme, Voter Awareness Programme, Food Festival, Mock Assembly, Cultural Programmes,



Mathematics Day, Science Day, Telugu Basha Dinotsavam, Hindi Divas, Sports Day, etc. The above programme shaped to build a string relationship between the school and the community.

To provide good Infrastructure to the students and with great effort, we coordinated with the Lions Club of Athira, Lions Club of Alwal, Rotary Club of Sanikpuri, Rotary Club of Secunderabad, Project 511, Ladies Circle-43, Sri Satya Sai Seva Samithi-Alwal and other 50 individual donors. Approximately Rs.80 lakhs were procured as donations in the form of material, construction, etc.

Therefore, we could provide 100 Benches, 50 chairs, 15 Tables, 1- Sanitary Napkin Incinerator machine, an RO Plant, 3 units of Girls' Toilets, 11 units of Girls' Urinals, one additional Classroom, Notebooks, Uniforms, Shoes, Belts, ID cards, Sports Dresses to students, 16 CC Cameras, audio system in each classroom. Every classroom has been provided with electricity; fans & lights. This school also procured an electric bell, partial compound wall and every year 1 lakh scholarships are awarded to class toppers, steel plates to eat MDM, kitchen utensils, cycles to girls, sports material, sound system, and mike.

## Mobilization of Society

The school has no separate urinals and toilets for primary and secondary schools, only 2 toilets for 150 girls (1 to 10th Class), and 4 units of urinals for 180 boys. Students faced many issues due to lack of sufficient number of toilets. On the request of the Headmaster, Project 511, Ladies Circle – 43 (part of Project 511) constructed 3 units of Girls Toilets for secondary school girls at ZPHS Kowkur which were inaugurated in 2018.

After several requests ECIL, Hyderabad company constructed 11 units of urinals for primary school girls and water storage (sump of 12000 liters' capacity) that was inaugurated in January 2019.

Sanitary Napkin provision and disposal in school was one of the biggest problems for girl students. With the help of donors, we provided Sanitary Napkins to girls in 2017 & 2018 donated by LIONS CLUB OF ATHIRA. We were provided with napkins disposal machine (Incinerator) by JCM (a non-profit charitable organization) that was installed in the toilet premises. This is essential for every school with girl students. With the support of the LIONS CLUB OF ALWAL, a Health Camp was organized with a team of doctors (Dentist and Gynaecologist). The doctor's gave suggestions for health and hygiene, and medicines on 2nd October 2018.

It's heartening to see ROTARY CLUB of Sainikpuri donating 150 bicycles to girl students in 25 High schools in the Medchal District.

### **Other than Infrastructure: SOCIAL MEDIA**

After improving the infrastructure, our focus shifted to the area that captures the interest of the present youth and that is social media. Social media is very strong which connects children, students, and society and that allows the child to learn many things if we used in the right way.

Several platforms like YouTube, WhatsApp, Twitter, Instagram, Google, Facebook, and Google Maps were introduced to the students. A platform was also created for the students to explore more and more during their leisure time. We created the ZPHS KOWKUR YouTube channel in 2018 where, useful content-related videos from class 6th to 10th and school celebration videos were uploaded.

### **Digital Infrastructure**



For the last 3 years, we have been sincerely working on digital classes and had approached many IT companies. After many efforts Colruyt IT company, Hyderabad adopted the school in the year 2022 through NIRMAAN ORGANISATION and provided the Computer Lab and other facilities.

One of the strongest supporters of our school is Project-511, which has provided two Tata Class Edge Smart television sets. Youth for seva provided one Smart TV and in total, we have 4 digital classrooms and one Computer Lab.

The teacher is central to the teaching-learning experiences in a classroom and the role of technology is to empower them, not to make them passive or redundant. Thus, success lies in the thoughtful pedagogical design and meticulous implementation of technology.

### Reasons why our school turned lucky

Nirmaan organization selected schools that are under developed schools and they work with schools that have more than 260 strength and essentially, schools should provide a room to establish a computer lab. They should get support from the Headmaster and the teachers to install the computer lab and maintain it. Our school fit into that criteria.

### Before Digital classes

The students listened to classes, but most of the students couldn't grasp the content and concepts, easily. Students found it difficult to understand Mathematics and Science merely by oral interaction. Students did not have any computer knowledge.

### After Digital classes

All the teachers in the school are now transacting the topics using digital TV to ensure better understanding. Students have been watching videos related to experiments and demonstrations in Science, maps in Social Studies and listening to poems and stories in languages. Students can operate computers, now. Students are learning basics of computer, ICT and MS Office.



They have been learning basic coding in Scratch, HTML, and CSS and are participating in extra-curricular activities like art and craft using Smart TV. The children are now able to use computers for searching different experiments on Mathematics Day, dance and songs for practice, using a television without help etc. Students could prepare origami bouquets for guests on Independence Day.

## Education with technology (Improvement with Digital classes)

During the pandemic period, there was a learning loss among the students and therefore, their academic skills were reduced. The HM and teacher tried to motivate the students to learn to operate smart TV and digital classes. Teachers show practical videos on all subjects to make learning interesting.

Colruyt group with the support of the Nirmaan organization established a computer lab and provided a tutor. The computer teacher has been taking 3 periods for each class in a week following their curriculum ensuring practical sessions.

### Why is Technology Needed?

Technology enables students to learn at their own pace. Students who need extra time for understanding any topic can get full advantage of digital technology. It has provided access to countless online resources, encouraging them to carry out research and making them more confident in learning.



**Special Care for the 10th Class Students:** Our students don't have proper facilities to study at home. So, we are setting a good environment on school premises. Some students are unable to clear their doubts directly from the teachers. So, we have created groups to clarify their doubts.

**Planned group studies:** We have created student' groups by taking one person from A group and 2 students from B and C groups for peer learning, clarify their doubts and improve their learning.

All subject teachers are doing regular (including holidays) wake-up calls at 5:00 a.m. without fail and interacting with parents. So that parents and students get to know the importance of studies. Before this planning, our school pass percentage was 30% to 40% but now the pass percentage increased from 70% to 80%.

## Impact of Computer Lab on Students

- After establishing computer labs, 90% of the students can operate computers without the help of the teachers. Out of 66 students in class 6, 60 students can draw, and use MS power point, and 3D paint.
- Among the class 7 students, 95% of the students can draw using MS paint, and prepare presentations using PPT. 8th class students know the basics of computers and they can prepare certificates, greeting cards, and project pages using MS word. Out of 46, 36 students can create games and animation using the scratch program. Students are also learning the use of technology to prepare themselves for higher studies in the future.
- <https://youtu.be/DhSf-0964XQ>
- <https://youtu.be/o4ESLkHyIqw>

## Hackathon Project Conducted by Nirmaan Organisation

- Nirmaan organization initiated a programme to represent the digital skills of government school students. In this programme, all the students from government schools where the DDI labs are installed should participate. From that, toppers were selected and conducted state-level competitions, 3 students participated from this school in December, 2022 and won 3rd prize..



## Students' Performances and Achievements

- From ZPHS KOWKUR school, 3 students participated and confidently gave a presentation in Infosys company on robotics on 7th February 2023. Sadiya from IX (scratch), Affifa from VIII, V. Akhil from VII (prepared solar eclipse by PPT). They were awarded certificates for their work.

## Bright Tactic to Fight Plastic

Name of the School	: ZPHS Thatiparthy, Bhoothpur Mandal
District	: Mahabubnagar
Name of the School Head	: Kolluri Venkatamma
Mobile Number	: 9491376607
Email ID	: venkatammakolluri@gmail.com

Reducing, Recycling, Reusing and Recovering plastic keeps the surroundings clean and healthy. The school head, teachers and students follow the same to ensure their school campus, ZPHS Thatiparthy is free of plastic. ZPHS Thatiparthy, a high school with Telugu and English medium, is in the small village, Thatiparthy of Bhoothpur Mandal, Mahabubnagar District, Telangana. The villagers predominantly of ST and BC communities and are economically poor. They do multiple works to survive. Most of them work as daily wage labour alongside their major occupations- sheep rearing and farming.



School Ambience and Facilities

### Vision of the School

The School strives for imbibing positive values, development of optimistic mind, lifeskills, citizen building and inculcate the attitude of lifelong learning among students.



The staff regularly noticed plastic items on campus when the school reopened after the COVID-19 pandemic. As a result, it was an arduous task for the school's sanitation department to clean up trash daily.



The school staff came to know that the youth in the village had turned the school campus into a cricket ground, and the spectators of the cricket match had littered the campus with plastic bottles and covers on the school campus. It started during a pandemic and continued even after the school reopened. Because of this, the school head and staff reached out to the

village heads to resolve the issue. However, the school staff didn't receive a positive gesture from them, and it created a gap between the villagers and the school head. Nevertheless, the team continued to put effort into wiping away the plastic scattered on the school ground. They managed to keep the classrooms clean under project named "Clean and Tidy Class Room (CTCR)", but miserably failed to check litter thrown in the school campus.

When Rajashekar, Physical Science Teacher, was teaching the lesson, 'Fabrics and Plastic,' the students were shocked when the teacher revealed the facts published in a Science Journal. Students learned that 8.3 billion metric tons of plastic are produced, of which 6.3 billion metric tons is plastic waste. It means that only 9% is recycled, and the remaining 79% is spread as a plastic blanket on the earth or sloughed off in the natural environment, ultimately sinking into the ocean. The fact that plastic takes 1000 years to get degraded, made the students talk about the issue.

On the same day, when Rajshekar was having lunch with his students, he picked a topic: Do you all have any plans to stop this plastic litter on the school campus? Students started sharing ideas, and the conversation ended after Rajashekar decided to recycle the plastic litter. The concept 'Bright Tactic to Fight Plastic' came up. The Bright Tactic to Fight Plastic includes the collection of plastic into a trash bag and giving it to the scrap agent. The earned amount from selling the plastic trash is used to purchase flowering plants.

Since the school management took it up as an initiative to keep the campus clean and protect the environment, students were given briefs on how hazardous plastic can be, how important it is to protect our environment, and how to reduce plastic on the school campus by adopting the principle of 4R i.e. Reduce, Recycle, Reuse and Recover. Students who listened to what plastic can cause to the environment and human health showed sincere commitment to participate in 'Bright Tactic to Fight Plastic'.

## Process

- The students of all classes collect the plastic bottles, caps, plastic covers, plastic pens, etc., in the bag during morning, evening and sometimes during leisure hours.
- The bags of plastic are being sold to scrap agents.
- The money earned is spent on expanding the greenery on the school campus.

## Highlight

“The innovative and environment conscious practice, “Bright Tactic to Fight Plastic”, deals with the recycling of plastic waste collected from the school premises, is to bring awareness among students and cultivate environmental sustainability. It ensures the collection of plastic waste from the school premises and sent for recycling, so that, the school can be kept clean, and the environment can be protected as well.”



## Outcome



Environmental sciences define the environment, the different causes of environmental pollution and the consequences. The practice of protecting the environment can bring students close to nature. This initiative has helped students to develop a strong bond with the environment besides learning about the causes and effects of plastic.

Everyday work of picking up plastic items scattered on school premises taught the sense of belongingness and the responsibility they hold towards the environment. They didn't give up their duty even after facing intense criticism for picking up trash like rag pickers. Students worked in coordination with school staff to turn the plastic premises green. The transformation is appreciated by many, and that hard work was acknowledged with the Swachh Bharath Award in 2019 at the district-level.

The school staff and students continue the ‘**Bright Tactic to Fight Plastic**’ with more energy to keep the school clean and hazardous-free and also in creating a blissful environment for the young learners.

## పాఠశాల అభ్యసన వాతావరణాన్ని పెంపొందించిన నిఘా నేత్రం

పాఠశాల పేరు	:	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, సంగెం
జిల్లా	:	వరంగల్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	సీతారాంపల్లి రవీందర్
ఫోన్ నెంబర్	:	9866448485
మెయిల్ ఐడి	:	zphs.sangem@gmail.com



### చారిత్రక నేపథ్యం

నిజాం కాలంలోనే వేలాది మంది విద్యార్థుల జ్ఞాన సముపార్జనకై వెలసిన అక్షర సౌధం వరంగల్ జిల్లా సంగెం మండల కేంద్రంలోని జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, సంగెం. ఇది స్వాతంత్ర్యానికి ముందు, స్వాతంత్ర్యం తర్వాత సంగెం చుట్టుప్రక్కల ఉన్న గ్రామాల నుండి విద్యాభ్యాసం కోసం పాఠశాలకు వచ్చే విద్యార్థుల విద్యా దాహార్తిని తీరుస్తూ సామాజిక అవసరాలకనుగుణంగా మానవ వనరులను అందించి అక్షర కేంద్రంగా విలసిల్లతోంది. ఈ పాఠశాల ఎంతో మంది ఇంజనీర్లు, డాక్టర్లు, ప్రొఫెసర్లు, జడ్జిలు, బ్యాంకు అధికారులు, టీచర్లు.. ఇలా ఎన్నో రకాల వృత్తులలో అత్యున్నత స్థాయిలో పనిచేస్తున్న, పనిచేసి పదవీ విరమణ పొందిన వ్యక్తుల విద్యాభ్యాసానికి కేంద్రం. ఇలాంటి ఘన చరిత్ర ఉన్న ఈ పాఠశాల ప్రస్తుతం 120 మంది విద్యార్థులతో, 14 మంది ఉపాధ్యాయ సిబ్బందితో నిర్వహించబడుతోంది.



## 2018-19 నాటి పరిస్థితులు

- చదువుకు సంబంధించి పాఠశాలలో ఎన్నో పరిస్థితులు బాధాకరంగా ఉన్నాయి. అవి: పాఠశాల వాతావరణం, మౌలిక వసతులు, నాణ్యమైన విద్య, మధ్యాహ్న భోజనం, హరిత వాతావరణం, పాఠశాల ప్రధాన ద్వారం.... ఇలా ఎన్నో సమస్యలు విద్యా సంవత్సరానికి స్వాగతం పలికే పరిస్థితి.
- ఈ పరిస్థితుల్లో ముందుగా పాఠశాల అభ్యసన వాతావరణాన్ని మెరుగుపరచాలనే నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.



## అందులో భాగంగా గుర్తించిన అంశాలు

- హరితహారంలో నాటిన మొక్కల సంరక్షణలో ఇబ్బందులు ఎదురవడం.
- పాఠశాల ఆవరణలో పశువుల సంచారంతో “కిచెన్ గార్డెన్” నిర్వహించలేకపోవడం.
- మధ్యాహ్న భోజన బియ్యం మరియు ఇతర వస్తువులు తీసుకొచ్చే వాహనాలు విశాలమైన ప్రధాన ద్వారం లేకపోవడం వలన పాఠశాలలోకి రాకపోవడం.
- తరగతి గదులలో, ముందు వరండాలో మద్యం సేవించి సీసాలు పగలగొట్టడం.
- సిగరెట్లు తాగి, గుట్కాలు నమిలి ఉమ్మి వేయడంతో పాఠశాల ప్రాంగణం దుర్వాసన వేయడం.
- ప్రతి రోజు ముందుగా వీటిని శుభ్రపరచిన తర్వాతనే తరగతులను ప్రారంభించడం వల్ల ఉపాధ్యాయులకు, విద్యార్థులకు అసౌకర్యంగా ఉండేది.
- పాఠశాలలో స్వీపర్ ఉన్నప్పటికీ ప్రతి రోజు వీటిని శుభ్రపరచడం సాధ్యం కాకపోవడం.

ఈ సమస్యల పరిష్కారం కోసం పోలీస్ అధికారులు, విద్యాధికారులు, పాఠశాల యాజమాన్య సంఘం, గ్రామ పెద్దలు, తల్లిదండ్రులతో ప్రత్యేకంగా మాట్లాడినను సరైన ఫలితాలు రాలేదు. చివరకు యాజమాన్య కమిటీ, గ్రామ పెద్దలు, పోలీస్ వారు కలిసి పాఠశాలలో సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి దీనికి పరిష్కార మార్గం పాఠశాలకు పట్టిష్టమైన ప్రవేశ ద్వారం నిర్మించాలని, అలాగే నిఘా నేత్రం (సి.సి.కెమెరాలు) కూడా ఏర్పాటు చేసినట్లయితే పాఠశాల నిర్వహణకు ఎలాంటి ఆటంకాలు జరగకుండా చక్కగా తరగతులను నిర్వహించగలమని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.



నిఘా నేత్ర సహాయంతో పాఠశాల భౌతిక, మౌలిక వసతుల పరిరక్షణ

ఈ క్రమంలోనే పాఠశాలలో విద్యను అభ్యసించి ఉన్నత స్థానంలో గల పూర్వ విద్యార్థులను సంప్రదించగా అందులోని కొంత మంది దాతల సహకారంతో పాఠశాలకు పటిష్టమైన ప్రవేశ ద్వారాన్ని నిర్మించడం జరిగింది. ఈ నిర్మాణానికి ఆర్థిక సహకారం శ్రీ నవీన్ రెడ్డి, శ్రీమతి మూశం సరస్వతి, వాసం శ్రీనివాస్ అందించారు. పాఠశాల నిధులతో పాటు సంగెం సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్ శ్రీ కిషన్ మరియు పోలీస్ వారి సహకారంతో పాఠశాలలో నిఘానేత్రం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

### ఆశించిన ఫలితాలు సాధించిన ప్రయత్నాలు

- ప్రధాన ద్వారం నిర్మించడంతో హరితహారంలో భాగంగా పాఠశాల ప్రాంగణంలో 12 వందల మొక్కలను పెంచడంతో అవి ఏపుగా ఎదిగి పచ్చని అహ్లాదకరమైన పాఠశాల వాతావరణంలో పిల్లలందరూ విద్యనభ్యసించ కలుగుతున్నారు.
- సీసీ కెమెరాల వలన పాఠశాల వాతావరణం మెరుగయ్యింది. దాంతో పిల్లలు అహ్లాదకరమైన వాతావరణంలో ఏకాగ్రతతో విద్యనభ్యసించే అవకాశం కలిగింది.
- మహాత్మా జ్యోతిబాపూలే, అబ్దుల్ కలాం, వివేకానంద, సావిత్రిబాయిపూలే, డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్, జీవ పరిణామం, కణ నిర్మాణం, అంతరిక్షం, ఉపగ్రహ భ్రమణం మొదలైన ఎన్నో అంశాలు పాఠశాల ప్రధాన ప్రవేశ ద్వారానికి ఇరువైపులా గోడలపైన చిత్రీకరించడం జరిగింది. ఈ బొమ్మలు ఆకర్షణీయంగా ఉండడంతో పాటు అనేక అంశాలను తెలియజేస్తున్నాయి. ఇందులో పాఠశాల డ్రాయింగ్ ఉపాధ్యాయులు శ్రీ కె.ఈశ్వరయ్య గారి శ్రమ వెలకట్టలేనిది.

గతంలో పాఠశాలకు గేటు లేకపోవడం వలన పాఠశాల అనేక అనైతిక కార్యకలాపాలకు నిలయమై విద్యార్థుల అభ్యసనానికి ఆటంకంగా మారింది. దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకొని ముఖ ద్వారం దగ్గర నిఘానేత్రం ఏర్పాటు చేసిన పోలీసు సిబ్బందికి పాఠశాల విద్యా కమిటీ పక్షాన ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

- శ్రీ నీరటి నాగరాజు (ఎస్ఎంసి చైర్పర్సన్, సంగెం)

సీసీ కెమెరా ఏర్పాటు చేయడానికి ముందు పాఠశాల పరిసరాలను శుభ్రపరచడం నాకు చాలా కష్టం అయ్యేది. దీని ఏర్పాటు తర్వాత పరిసరాలను తక్కువ సమయంలో శుభ్రపరచడం జరుగుతున్నది. పరిసరాలు కూడా శుభ్రంగా ఉంటున్నాయి.

- ఎస్. సోమయ్య (స్వీపర్)

పాఠశాల ప్రధాన ద్వారం, సీసీ కెమెరా ఏర్పాటు చేయడానికి ముందు పాఠశాలలో నిత్యం పశువులు సంచరించడం వలన మేము తరగతులు వినడానికి కష్టమనిపించేది. మా ఏకాగ్రత దెబ్బతినేది. వీటి ఏర్పాటు తర్వాత పశువుల సంచారం తగ్గడం వల్ల తరగతులను ఏకాగ్రతతో వినగలుగుతున్నాం.

- మెట్టపల్లి చరిత, 10వ తరగతి విద్యార్థిని

శ్రీ ఏ. రవీందర్ ప్రధానోపాధ్యాయులు పాఠశాల అభివృద్ధి కార్యక్రమంలో భాగంగా పాఠశాల అవసరాలను తెలియజేసి మాతో చర్చించినప్పుడు మా బ్యాచ్ వాక్లము తప్పనిసరిగా గేటు నిర్మాణంలో సహకరిస్తామని చెప్పాం. సరిగ్గా 32 సంవత్సరాల క్రితం ఇదే పాఠశాలలో ఇక్కడే కూర్చొని చదువుకొని మేమంతా వివిధ రంగాలలో స్థిరపడి పాఠశాలకి ఏమైనా వసతులు కల్పించాలనే సంకల్పంతో ఈ చిన్న కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించాం. ఇక నుండి మా బ్యాచ్ తరపున లేదా వ్యక్తిగతంగా పాఠశాలకు సంబంధించి ఏ అవసరం అయినా తీర్చడానికి సిద్ధం.

- ప్రధాన ద్వారం దాత డాక్టర్ వాసం శ్రీనివాస్, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ కాకతీయ ప్రభుత్వ కళాశాల, హనుమకొండ

## హరిత హారం - సుజలాం.. సుఫలాం...

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల సంజయ్ గాంధీనగర్,
		మం. రామగుండం,
జిల్లా	:	పెద్దపల్లి
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	లక్ష్మాకుల కోటేశ్వరరావు
ఫోన్ నెంబర్	:	9390381164
మెయిల్ ఐడి	:	bharath2yog@gmail.com

పాఠశాల యొక్క రూపం, ప్రదేశం యొక్క ఆకృతి పచ్చని ప్రకృతిని తలపిస్తూ ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణంలో భావితరాలకు చైతన్యం కలిగిస్తూ, నైతిక విలువలను అందిస్తూ, క్రమశిక్షణను నేర్పిస్తూ స్ఫూర్తిని పొందేలా పాఠశాలను నిర్మించడంలో ప్రధానోపాధ్యాయుడి గా లక్ష్మాకుల కోటేశ్వరరావు నిర్వహించిన పాత్రను గురించి వివరించే కథనం.



### 2012-13 విద్యాసంవత్సరం నాటి పాఠశాల స్థలం పరిస్థితి

పెద్దపల్లి జిల్లా, రామగుండం మండలం, సంజయ్ గాంధీనగర్ ప్రాథమిక పాఠశాలకు ప్రహరీగోడ లేకపోవడంతో పాఠశాల అంతటా చెత్తాచెదారం, పారవేసిన మద్యం సీసాలు, చిరిగిపోయిన దుస్తులు, పనికిరాని వస్తువుల భాగాలు. ఎగుడుదిగుడుగా ఉన్న పాఠశాల ముందు స్థలం. వీటితో పాటు ఒక వాడలోకి పాఠశాల స్థలాన్ని దారిగా చేసుకోవడంతో తరగతి గదికి దారి పిల్లబాటగా కుచించుకుపోయి ఉంది.

## విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రుల స్థితి

పిల్లలంతా వలస వచ్చిన ఒడిశా పిల్లలు. పిల్లల తల్లిదండ్రులు బతుకు తెరువు కోసం వలస వచ్చినవారు. పిల్లల తల్లులంతా ఉదయాన్నే పనికి వెళ్లేవారు. కొంత మంది తండ్రులు పనికి వెళ్లకుండా తాగుతూ అక్కడే గడిపేవారు. 5వ తరగతికి 10 సంవత్సరాల వయస్సు పిల్లలు ఉండాలి, కానీ వారిలో 11 నుండి 16 సంవత్సరాల పిల్లలు 10 మంది ఉన్నారు. వారిని తీసేస్తే మొత్తం నమోదు 23.

## పాఠశాల పరిస్థితి మెరుగుదలకు తోడ్పాటునందించినవారు

తల్లిదండ్రులు, పోషకులు, పూర్వపు విద్యార్థులు, స్థానిక యువత, మున్సిపల్ అధికారులు, మున్సిపల్ సిబ్బంది, ప్రజా ప్రతినిధులు, మధ్యాహ్న భోజన వంట చేసేవారు, వారి కుటుంబ సహకారం పాఠశాల పరిస్థితి మెరుగుదలలో ఎంతో ఉంది.

పాఠశాల చుట్టూ, ముందు, వెనక, ఇరుపక్కల వారితో స్థల విషయంలో అవరోధాలను అధిగమించి, అవమానాలను పట్టించుకోకుండా వారిని ఒప్పించి ప్రహారీ గోడను నిర్మించడం జరిగింది. తర్వాత అసలు ఇక్కడ చెట్లు పెరగవు, మొక్కలు నాటి వృథా ప్రయాసనే మాటలు కూడా వినాల్సి వచ్చినా మొక్కవోని దీక్షతో మొక్కలను నాటడం, నీటిని పొదుపు చేయడం, నీటిని స్థానికంగానే నిల్వ చేయడం, మొక్కలు పెంచడం, నీటి పొదుపుపై అవగాహన కల్పించడం, నీటి యొక్క విశిష్టత, నీటి పొదుపు, ఇంకుడు గుంతలపై సమావేశాలు నిర్వహించడం ద్వారా చివరకు అనుకున్న లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడం జరిగింది.

## హరిత హారం ప్రారంభం

ప్రహారీ గోడకు ప్రయత్నిస్తూనే పాఠశాల ఆవరణలో 30 ట్రాక్టర్ల మొరం వేసి చదును చేయడంతో అది అందమైన ఆట స్థలంగా మారిపోయింది.

పాఠశాల ఆవరణ చుట్టూ నాలుగు వైపులా, పాఠశాల ముందు భాగంలో రోజు 45 నిమిషాల సమయం కేటాయించి పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు కలిసి హరిత ప్రాంగణం సిద్ధం చేశారు.





మొదట మారేడు చెట్టు, తొందరగా ఫలాలను అందించే జామ చెట్లతో ప్రారంభించడం జరిగింది. ఆ తర్వాత నిమ్మ, సీతాఫలం, అడవి చింత, గన్నేరు, బొప్పాయి, సీత జడలు, పట్టుకుచ్చులు, మల్లె, పసుపు, వంకాయ, బత్తాయి, చక్రం పూల చెట్లు నాటడం జరిగింది.

అదే సమయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హరితహారం కార్యక్రమానికి పిలుపునివ్వడంతో స్థానిక ప్రజా ప్రతినిధులు, ఉపాధ్యాయులు కలిసి అశోక చెట్లు నాటడంతో పాఠశాల ఆవరణకు నిండుతనం వచ్చింది. సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీర్లను పాఠశాలకు ఆహ్వానించి అభివృద్ధిని వివరిస్తూ వారి చేత వేప, నీలగిరి మొక్కలు నాటించడం జరిగింది.

మలి విడతలో నగరపాలక సంస్థ చేపట్టిన 'నేను-నా చెట్టు' కార్యక్రమంలో చిన్నారుల చేత వాడలో వేప మొక్కలు నాటించడం జరిగింది.

పాఠశాలకు విద్యాధికారులను ఆహ్వానించి కలప, సీతాకోకచిలుక మొక్కలను నాటించడం జరిగింది. పాఠశాల వాతావరణానికి ఆకర్షణకరమైన స్థానిక రక్షక భటులు ఉసిరి మరియు టేకు చెట్లను నాటడం జరిగింది.

ఔషధ మొక్కల దినోత్సవ సందర్భంగా నగరపాలక సంస్థ కమీషనరు భువనగిరి శ్రీనివాస్ గారు ముఖ్య అతిథులుగా వచ్చి అడ్డసరము, పత్తర్ చెట్టు, రణపాల, తిప్పతీగ, గణపత్రి, తులసి లాంటి ఔషధ మొక్కలను నాటడం జరిగింది. ప్రధానోపాధ్యాయులు లక్కాకుల కోటేశ్వరరావు మరియు ఎస్. రమేష్ ఇద్దరి టీచర్ల కృషితో ప్రస్తుతం 300 చెట్లు పెంచడం జరిగింది.

పాఠశాలలో గల బోరుబావి నుండి గొట్టాల ద్వారా మొక్కలకు నీరు క్రమ పద్ధతిలో పట్టడంతో ఆవరణమంతా స్వచ్ఛమైన మట్టి వాసనతో, పచ్చదనంతో నిండిపోయింది. ప్రకృతిని కాపాడుకునే విషయంలో నీరును కాపాడుకోవాల్సిన అవసరం ఆవశ్యకమైనది. ఆ కోణంలో వర్షపు నీరును వృధా పోనివ్వకుండా జాగ్రత్తపడడం జరిగింది. పెద్ద పిల్లలు మరియు పూర్వ విద్యార్థుల సహాయంతో తోట చుట్టూ నాలుగు వైపులా పిట్టగోడలు నిర్మించడం జరిగింది. వర్షం నీరు అందులో నిండిన తర్వాత నీరు వృధా కావడం ఆగిపోయింది. అవి చెరువుల్లాగా కనిపించేవి.

భూగర్భ జలాలను పెంపొందించే కార్యక్రమంలో భాగంగా స్థానిక యువకుల సహకారంతో ఇంకుడు గుంతలను నిర్మించడం జరిగింది. నగరపాలక సంస్థ తోడ్పాటుతో ఒక ఇంకుడు గుంతను విశాలంగా పునర్నిర్మాణం చేయడం జరిగింది. నలువైపులా గల పిట్టగోడల మీద నుండి వచ్చే వర్షం నీరు నేరుగా ఆ ఇంకుడు గుంతలోకి ప్రవేశించేలా ఏర్పాట్లు చేయడం జరిగింది.

వీటన్నింటి మధ్య వివిధ రకాల గడ్డి పూలు, అలంకార పువ్వులు గమ్యత్తుగా కనబడసాగాయి.

గులాబీల పరిమళాలు అయితే అంతా ఇంత కాదు. ముద్దబంతి, కనకాంబరాలు, తంగేడు పువ్వులు, మందార పువ్వులు గురించి చెప్పనలవి కాదు. పాఠశాల ఆవరణ అద్దంలా కనపడే విధంగా గడ్డి లేకుండా చదును చేసి ఎప్పటికప్పుడు చెట్ల కింది కొమ్మలను తీసివేయడం జరుగుతున్నది.

విద్యార్థులు పరిశుభ్రతను పాటిస్తూ తోటపనిని స్వయంగా చేస్తూ పర్యావరణ రక్షణకు పూనుకున్నారు. గొట్టాల ద్వారా ధారాళంగా వచ్చే నీటిని వృథా చేయడం లేదు.

### పాఠ్యాంశాల అభ్యసనానికి తోడ్పాటు

చెట్ల ఆకుల ద్వారా వివిధ రకాల ఆకారాలు తయారు చేయడం, విత్తనం నుండి చెట్టుగా పరిణమించే అంకురోత్పత్తి విధానం స్వయంగా చూసి విద్యార్థులు నేర్చుకున్నారు. త్రిమితీయ ఆకారాలు నిర్మించారు.



మట్టితో వివిధ రకాల ఆకృతులను తయారు చేయడం నేర్చుకున్నారు. తోటలో పెరిగిన గడ్డిని పీకి వాటితో పిచ్చుక గూళ్ళు తయారు చేశారు. కీటకాలు, బంగారు పురుగులు, సాలీడు పురుగులు, సీతాకోకచిలుకలు, పిచ్చుక గూళ్ళు, వింత పక్షులు, ఉడతలు అప్పడప్పుడు పాములు పరిసరాల విజ్ఞానం పాఠాలు నేర్చుతూనే ఉన్నాయి.



నగరపాలక సంస్థ వారు అందజేసిన మొక్కలను విద్యార్థులు తమ ఇంటి ఆవరణలో నాటారు. ఆ మొక్కల గురించి తమ పాఠ్యాంశాల బోధన సమయంలో చర్చించారు. పాఠశాల ఆవరణలో, తోటలో పెరిగిన గడ్డిని, చెట్ల నుండి నుండి రాలిన ఆకులను కంపోస్టు గుంతలో వేసి సేంద్రియ ఎరువుగా మార్చారు.

పక్షులు, సీతాకోకచిలుకలు, ఉడతలు, కోకిలలు, వింత పక్షులు, తేనెటీగలతో జీవవైవిధ్యాన్ని అర్థం చేసుకున్నారు. నీటి వినియోగం, నీటి పొదుపు, నీటికి ఆనకట్ట కట్టడం, భూగర్భ జలాలను పెంపొందించే విధానం, ఇంకుడు గుంతల నిర్మాణము, నీటిని వాడుకునే విధానంపై పూర్తిగా అవగాహన పెంపొందించుకున్నారు. దైనందిన జీవితంలో పాటిస్తున్నారు.

విద్యార్థులకు స్వీయ అనుభవం, స్వయంకృషి, బాధ్యత, క్రమశిక్షణతో పాటు మొక్కలు నాటి, వాటిని పెంచి పెద్ద చేసి ఫలాల మాధుర్యాన్ని అనుభవించారు. వాటి పెరుగుదలను గమనించారు. ప్రాణ వాయువును ఆస్వాదించారు. జీవ వైవిధ్యాన్ని ప్రశంసిస్తున్నారు. నీటి వినియోగం, నీటి పొదుపు, భూగర్భ జలాలను పెంచే విధానం, ఇంకుడు గుంతల నిర్మాణం, వాటిని వాడుకునే విధానం, చెట్లకు, ప్రాణులకు మనుషులకు నీరు ఎంతో ముఖ్యమైన అవసరంగా గుర్తించారు.

## ఎండాకాలంలో పక్షులకు మట్టి చిప్పలలో నీరును అందించడం

ఎండా కాలంలో పక్షులకు నీటిని అందించాలనే ఉద్దేశ్యంతో మట్టి చిప్పలలో నీరు ఉంచే కార్యక్రమం నిర్వహించడం జరిగింది.

## తోట పనులు నేర్పిన క్రమశిక్షణ

విద్యార్థులు నీటిని వృథా చేయకపోవడం, నీటి సంరక్షణ, మొక్కలను తుంచకపోవడం వంటి సూచించిన ఆజ్ఞలను పాటించడం జరుగుతున్నది. వ్యక్తిగత అవసరాలకు బంతిపూలు, కనకాంబరపూలు, గులాబీ పువ్వులు, మల్లెపూలు, చక్రపూలు, మందార పువ్వులు తరగతుల వారీగా, వంతుల వారీగా విద్యార్థులు పూలను తీసుకెళతారు. తల్లిదండ్రులు కూడా అనుమతి లేకుండా వాటిని తాకకూడదనే క్రమశిక్షణ కలిగి ఉన్నారు. తులసి, వేప, రావి, అశోక పత్తర్ చెట్టు (రణపాల), తిప్పతీగ లాంటి ఔషధ మొక్కలు, సీతాఫలం, అడవిచింత, ఖర్జూర, ఈత, నిమ్మ, మారేడు, కరివేపాకు, జామ, బత్తాయి కాయలను తెంపకుండా ఆగుతారు. ఈ విషయంలో వారు ఒక నిబద్ధతను అలవర్చుకున్నారు.

విద్యార్థులు సెలవులలో బడి తోటకు రక్షణగా ఉంటున్నారు. అధికారులు, ప్రజాప్రతినిధులు, తోటి పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులు ఆ వాతావరణం, ఫలాలను రుచిచూసి మెచ్చుకోవడం జరుగుతున్నది.

## ప్రచార, ప్రసార మాధ్యమాలలో పచ్చదనం

### గురించి...

పూర్వ కరీంనగర్ జిల్లా దిన పత్రికలలో చిట్టి చేతులు - జల చేతలు అనే శీర్షికతో ఇంకుడు గుంత నిర్మాణం, చుక్క నీటికి చక్కటి బాట, జలం-కలం శీర్షికలతో కవితలు, హరితహారం-పౌష్టికాహారం శీర్షికతో పిల్లలకు విరివిగా కాసిన జామకాయలు తెంపి అందించే విషయాలు ప్రచురితమయ్యాయి. నీటి యొక్క వినియోగం, ఇంకుడు గుంతలు, హరితహారం యొక్క ప్రాముఖ్యత వనభారతి-జనహారతి పేరుతో ఈటీవీ తెలంగాణలో ప్రసారమయ్యాయి.



## పురస్కారాలు - ఫలితాలు

స్వచ్ఛ విద్యాలయంగా మండల స్థాయిలో మరియు 2017 మరియు జిల్లా స్థాయిలో 2017 మరియు 2018 విద్యా సంవత్సరాలలో ప్రథమ స్థానానికి ఎంపిక కావడం జరిగింది. 2012-13 సంవత్సరం ముగింపు సమయంలో 23 మంది పిల్లలుగా గల నమోదు 2021-22 ముగింపు నాటికి 67 మంది పిల్లలుగా పెరిగింది. ఇందులో హరితహారం-సుజలాం సుఫలాం కూడా ముఖ్య భూమిక పోషించింది.



పాఠశాలలో వచ్చిన భౌతిక మార్పు తల్లిదండ్రులను, అధికారులను ఆకర్షించిన తీరు, పిల్లలు అలవర్చుకున్న క్రమశిక్షణ ఒడియా పిల్లలు అంటే చీదరించుకునే స్థాయిని అధిగమించి గ్రామంలో ఉన్న తల్లిదండ్రులు, వారి పిల్లలను పాఠశాలకు పంపేటట్లు దోహదం చేసిన “ఈ హరిత హారం - సుఫలాం.. సుఫలాం...” ముఖ్య భూమిక వహించిందని చెప్పడానికి ఎటువంటి సందేహం లేదు!



## Community Participation

Name of the School : ZPHS Kondrapole, Mdl. Damarcherla,  
District : Nalgonda.  
Name of the School Head : Ramavath Bheemla Naik  
Mobile Number : 9491655600  
E mail ID : bheemlaramavath@gmail.com

Zilla Parishad High School, Kondrapole, Mandal Damaracharla, Nalgonda Dist. It is situated on the Narkatpally-Addanki Highway. The school was established by the Government in 1950 and was upgraded to a high school in 1980. Initially, it was



a Telugu medium school and converted to an English medium school in 2008. The strength of the school in the academic year 2022-23 is 142.

Due to the unavailability of proper transport facilities, students come to our school by bicycle and on foot from school catchment areas, mainly tribal areas, to study in our school.

### School Facilities

It is a fully furnished school with 8 teaching classrooms, three other rooms, one computer room, a separate staff room for headmasters and teachers and with electricity supply to all rooms. A purified water plant for students is being provided with MP LAD funds. The school has separate toilet facilities for boys and girls. We can proudly say that our Kondrapole School is one such school that is running on the path of progress by taking many steps to integrate the school with society for the all-round development of the school

and students.

**Innovative programmes conducted by the school for community mobilization:**

1. Visiting the parents of non-attending students at their homes to find out the reasons for their long-term absenteeism. Consequently, we tried to solve the problem by discussing it with their parents. If it is a health problem, we approached the local health center to get medicine and precautionary measures. If it is a social issue, we tried our best to explain the need for education to the parents. As a result, the parents stopped sending their kids to work to earn money. With this attempt, even drop-out students also started coming to school. In this way, we discussed with the parents and the School Management Committee of the school to minimise long-term absenteeism and successfully increase the attendance percentage from 70 to 88 percent.



*Measures taken to make T-SAT online classes successful*



*Teachers House visits*

Regular parent meetings are arranged to discuss the progress of the students and compulsory school attendance. In these meetings, issues related to the students are discussed with their parents which helps us to foster good relationships between parents and teachers resulting in greater community participation in school activities.

**2. Teachers House visit:**

Tea with HM is an innovative program by the school to create awareness

among the parents to discuss the progress of children in curricular and co-curricular activities. This programme is inspired by a similar one implemented in the USA by one NRI from the village. In this programme, more than 140 parents participated and they could understand the interest of the teachers and students in various school activities. This type of programmes are conducted in foreign countries and we tested the same in our village. It proved to be successful and helped parents to understand the work of the teachers throughout the academic year. Now the community is taking a good interest in the happenings of the school programmes.



3. As a part of the Haritaharam program, Mr. ADAVATH SHARATH, IAS, the present District Collector of Sangareddy, who hails from this village was invited along with the public representatives and local community to the school and organized a cleanup program by planting saplings on the school premises. People and children's parents were made aware of the role of greenery around us.

The collector was impressed by the programmes and sanctioned a building hall worth Rs. 10 lakhs in memory of his father and mother. This program was conducted as a part of Haritaharam. This way, inviting eminent people to the school has been inspiring our students to be successful citizens in the future.

Apart from the school premises, we have organized a greenery programme by the students in the streets of the village, near the Shivalayam temple and the Gram Panchayat office and planted saplings. Village people were also involved in the programme and therefore, the village's cleanliness and greenery improved considerably.



*Plantation by Dr. Adavath Sharath Garu, IAS*

4. Inspired by the innovative initiative “Rice for Plastic” of Sri.Narayana Reddy IAS, District collector of Mulugu, the program was undertaken to create awareness among the students and the villagers to eliminate plastic as part of environmental protection. We started collecting plastic from the surroundings by offering rice in exchange. The collected waste was later sold to a scrap shop.



To create awareness regarding plastic waste, the headmaster personally provided 50 kgs of rice to stop the people and students from littering plastic on the streets. This is an environmental education that is part of our curriculum.

5. To increase the awareness of the students about various laws, we organized a special program "Nyaya Vigyan Seminar" in the school to explain the Do's and Don'ts for the students under the guidance of the special judge of Miryalaguda Court Mr. Lakshminarayana. With this, the students could know about Child Labour Acts and child marriages. Girls learned how to protect themselves from Eve-teasing and complain to the She-Teams. This initiative brought a change in the thinking of girls. The area around Kondrapole has a culture of marrying off girls at an early age, particularly in the Tribal tandas. We felt very happy and proud that some girls could successfully oppose the idea of early marriage and could continue their education after the 10th class.



6. To preserve the cultural traditions of the country, the parents of the students in the rural areas organize various festivals such as RANGOLI competitions, kolatam programmes, songs competitions, Bathukamma celebrations, birthdays of national leaders, birthdays of eminent people by organizing essay writing and elocution competitions to celebrate various special days and create awareness among the students about the regions, national personalities, and festivals. Efforts are made for the holistic development of students by continuously organizing enrichment programs.



*Judge Sri Laxminarayana sir addressing to students*



*Science Rangoli and Kolatam*

### Teachers opinion

Smt. T. Mattamma, SA (BIO.SCI):- Our school headmaster and staff conducted various programs to integrate the school with the society for the all-round development of the school not only in education but also for the emotional development of students. This is our main goal. We take community participation in organizing curricular and co-curricular activities. I appreciate our headmaster for his hard work, dedication and determination working for the development of the school.





Sri B. Anand, SA (Physical Science): Our ultimate aim is that all students studying in the school have holistic development. As a part of such work. We feel that the programs organized in the school are very useful to get the involvement of the parents and the community.

### Students opinion

M.Devipriya, class IX: I am very proud to be a student of ZPHS Kondrapole. The HM and staff of the school support us in all aspects and they encourage us in indifferent situations. They even give financial and moral support. I love my school very much which teaches us education for personal and community development.



P. Chandhu, class X: Our school organizes special days, like Science Day, Rangoli, Bathukamma, Science Projects, Essay Competitions, and Special Guest Programs on various occasions. Teachers pay special attention to students who do not come to school, talk to parents regularly about the progress of students, and we have friendly relations between teachers. We know that parents are satisfied with the teachers' performance and the school's management.

Smt. Podila Mangamma, SMC Chairman, ZPHS Kondrapole: Teachers are gaining the trust of parents by conducting various programs in our school. The quality of the students has increased to a great extent than in the past. As a result, most of the students are coming to the school from tribal areas. The teachers and principal are trying to pursue their parents hailing from some Tribal areas to enroll the children in school and make them respect the school. Parents have full faith in the talent of the students. This shows the respect of the teachers towards society.

Sri Parangi Ramesh, Parent: In Kondrapole high school, my son Vignesh and my daughter Pavitra studied from class VI to class X and passed. It must be said that this school laid the foundation for pursuing higher education. The teachers of this school taught us to live with high values in society and to set goals to reach a higher position. Thanks to them.



## Conclusion

The progress we have achieved due to community participation is an increase in the students' attendance, reducing absenteeism. Every teacher strives for the welfare of the students and gives adequate personal attention. They have built a special relationship with the parents of the students so that every little thing in the educational development of the students, their progress, and health matters are addressed. We provided enough space for parents to discuss with teachers. Hence, we conclude that if a school is successful in community partnership, then the students' overall progress can be achieved. That is why it is imperative for every school management to have good relations with the community...



**- Ramavath Bheemla Naik, HM**

## విభిన్న కార్యక్రమాలతో విద్యాభివృద్ధి దిశలో...

పాఠశాల పేరు	:	జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, బట్టుపల్లి మం. కాగజ్ నగర్
జిల్లా	:	కొమురంభీం ఆసిఫాబాద్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	టి. నాగేశ్వరరావు
మొబైల్ నెంబర్	:	8074158377
మెయిల్ ఐడి	:	nageshtuduru@gmail.com

కొమురంభీం జిల్లాలోని కాగజ్ నగర్ మండల కేంద్రానికి 5 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, బట్టుపల్లి కలదు. పాఠశాలలో ప్రస్తుతం 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు 251 మంది విద్యార్థులు విద్యను అభ్యసిస్తున్నారు. పాఠశాలలో 6 నుండి 10 వరకు తెలుగు మీడియం మరియు 6 నుండి 8వ తరగతి వరకు ఆంగ్ల మాధ్యమంలో తరగతులు నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రస్తుతం 11 మంది ఉపాధ్యాయులు పని చేస్తున్నారు.

పాఠశాలకు చుట్టుపక్కల గల 9 గ్రామాల నుండి విద్యార్థులు వస్తారు. వీటిలో నాలుగు గ్రామాలు 5 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్నవి. ఈ గ్రామాల విద్యార్థులు ఆటోలు, సైకిళ్లు మరియు కాలినడకన పాఠశాలకు వస్తారు. విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు ఎక్కువగా వ్యవసాయ రైతులు లేదా కూలీలు మండల కేంద్రంలో గల సిర్పూర్ పేపర్ మిల్లు కార్మికులు. వీరిలో 70 శాతం మంది నిరక్షరాస్యులు.

### పాఠశాల వాతావరణం

పాఠశాల వాతావరణం విద్యార్థులను ఆకర్షించి ఆసక్తిగా అభ్యసించడానికి తోడ్పడుతుందని విశ్వసించి, ఆహ్లాదకర వాతావరణాన్ని రూపొందించడం జరిగింది. దాతలను సంప్రదించి సుమారు రూ. 40,000/-లతో పాఠశాల భవనానికి రంగులను వేయించడం జరిగింది. ప్రాథమిక అవసరాలైన తాగునీరు, టాయిలెట్లు మొదలైన సౌకర్యాలను కల్పించడం జరిగింది.

ఆకర్షణీయమైన వాతావరణం గల పాఠశాలను



చూసి విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రులు ముగ్ధులయ్యారు. పాఠశాల గురించి తల్లిదండ్రులు, సమాజం మాట్లాడుకోవడం ప్రారంభించారు. ఈ తరుణంలో తల్లిదండ్రుల సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి పాఠశాల నిర్వహించాలనుకున్న కార్యక్రమాలను వివరించి వారి సహకారం ఆర్థికంగా కాకుండా విద్యార్థులను ప్రతిరోజు క్రమం తప్పకుండా హాజరయ్యే విధంగా చూడాలని చెప్పడం జరిగింది. దీంతో హాజరు శాతం మెరుగుపడింది. తల్లిదండ్రులు కూడా విద్యార్థుల చదువుపై దృష్టి పెట్టడం ప్రారంభించారు.



**అనాధ విద్యార్థులకు విద్యా సామగ్రి పంపిణీ**

ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులతో మాట్లాడినపుడు చాలామంది విద్యార్థులు నోటు పుస్తకాలు కూడా కొనలేని స్థితిలో ఉన్నారని తెలిసింది. అందుకు కారణాలు తెలుసుకోగా, పిల్లల్లో కొందరికి అమ్మ లేదా నాన్న లేరని, కొందరికి ఇద్దరూ లేరని తెలిసింది.



ఉపాధ్యాయుల సమావేశంలో ఈ విషయం ప్రధానోపాధ్యాయులకు తెలియజేయడంతో ప్రతి తరగతిలో విద్యార్థులు అందరితో చర్చించి విద్యార్థుల వివరాలను సేకరించాలని తరగతి ఉపాధ్యాయులను కోరగా వారు వివరాలు సేకరించారు. సుమారు 40

మంది విద్యార్థులకు తల్లి, తండ్రి లేదా ఇద్దరూ లేరని తెలిసింది. వీరి హాజరును పరిశీలిస్తే చాలా తక్కువగా ఉంది. వీరిలో మనోధైర్యం పెంచుటకు తగు సహాయ సహకారాలు అందించాలని ఉపాధ్యాయ సమావేశంలో చర్చించడం జరిగింది.

స్వచ్ఛంద సంస్థలను సంప్రదించి పాఠశాల విద్యార్థుల పరిస్థితులను వివరించడంతో వారు సహాయం చేయడానికి ముందుకు వచ్చారు. కె.రవీందర్ గారు, ఎల్.బుచ్చయ్య గారు, మైనారిటీ సంస్థ వారు వీరికి ఒక సంవత్సరానికి సరిపడా బ్యాగులు, నోట్ బుక్స్, పెన్ను, కంపాస్ బాక్సులు సమకూర్చడం జరిగింది.



ఇది గ్రహించిన అమెరికన్ స్వచ్ఛంద సంస్థ విద్యార్థి గ్లోబల్ ఫౌండేషన్ రంగయ్య గారు మా పాఠశాలకు చెందిన 40 మంది అనాధ విద్యార్థులతో పాటు చుట్టుపక్కల పాఠశాలల్లో చదువుతున్న సుమారు 400 మంది పేద విద్యార్థులకు రెండు లక్షల విలువ గల నోటు పుస్తకాలను, అట్లాస్లను, జియోమెట్రిక్ బాక్సులను పంపిణీ చేశారు. దీనితో విద్యార్థులు ఉత్సాహంగా ప్రతిరోజు పాఠశాలకు రావడం, విద్యపై శ్రద్ధ వహించడం జరిగింది.

ఆర్థికంగా వెనుకబడిన మరి కొంతమంది విద్యార్థులకు వాసవి సేవదేశ్ కు చెందిన కంభంపాటి సంతోష్, భువనగిరి సందీప్లు మా పాఠశాల విద్యార్థులకు మరియు సమీప గ్రామాల పాఠశాల విద్యార్థులకు సుమారు 100 మందికి విద్యాసామగ్రి మరియు డ్రాయింగ్ మెటీరియల్ అందించడం జరిగింది.

విద్యార్థి గ్లోబల్ ఫౌండేషన్ అమెరికా సంస్థ వారు అన్ని తరగతులకు సరిపడా గ్రీన్ బోర్డులు మరియు

రూ.8000 విలువ కలిగిన ఆట సామాగ్రిని జిల్లా అదనపు కలెక్టరు వరుణ్ రెడ్డి, డి.ఈ.ఓ. అశోక్ గార్ల సమక్షంలో అందజేయడం జరిగింది. ప్రతి సంవత్సరం సాధారణంగా 40 అడ్మిషన్లు మాత్రమే జరిగేవి. కానీ 2022-23 విద్యా సంవత్సరంలో మాత్రం 90 అడ్మిషన్లు జరిగి విద్యార్థుల సంఖ్య 251కు చేరింది.

### 10వ తరగతి ఉత్తీర్ణత సాధించిన విద్యార్థులకు కెలీర్ గైడెన్స్

విద్యార్థులకు 10వ తరగతి తర్వాత చదివే కోర్సుల గురించి వివరించి, వారిచే టి.ఎస్.ఆర్.జె.సి., పాలిటెక్నిక్, గురుకుల సొసైటీలకు దరఖాస్తు చేయించడం జరిగింది.

జూన్ 2022లో ప్రకటించిన పాలిటెక్నిక్ ఫలితాల్లో రాష్ట్ర స్థాయిలో అశ్వీత్ కు 26 ర్యాంక్, పి.అంజలికి 1745 ర్యాంకు వచ్చింది. ఈ ఇద్దరితో పాటుగా మరో నలుగురు కూడా పాలిటెక్నిక్ లో ప్రవేశం పొందారు. కొందరు విద్యార్థులు గురుకుల పాఠశాలలో చేరారు. 10వ తరగతి తర్వాత ఎవరు కూడా చదువును వీడకుండా అందరూ ఏదో ఒక కోర్సులో చేరేలా చేయడం జరిగింది.

### వెనుకబడిన విద్యార్థులపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ

6 నుండి 9వ తరగతి విద్యార్థులలో అభ్యసన సామర్థ్యాలు తక్కువగా ఉన్న వారిని గుర్తించి సుమారు 30 మంది విద్యార్థులను ప్రతి ఉపాధ్యాయునికి ఐదుగురు విద్యార్థుల చొప్పున దత్తత ఇచ్చి 3 నెలల పాటు వీరికి ప్రత్యేకంగా సాయంత్రం 04.00 గంటల నుండి 04:40 వరకు పాఠశాల మైదానంలో కూర్చోబెట్టి అభ్యసనం సాగించడం వలన విద్యార్థులు తెలుగు, ఆంగ్లం, గణితంలో కనీస అభ్యసన సామర్థ్యాలు సాధించడం జరిగింది.

ఎస్.ఎస్.సి.లో టాపర్లుగా నిలిచిన మొదటి ముగ్గురు విద్యార్థులు ఒక్కొక్కరికి శ్రీ చిలివేరి సత్యనారాయణ గారు రూ.2500లు మరియు కీర్తిశేషులు రిటైర్డ్ టీచర్ శాంతయ్య గారి పేరు మీద ప్రతి సంవత్సరం రూ.3,000లు, స్థానిక నివాసి రాజేష్ ప్రతి సంవత్సరం రూ.2000లను అందించడం వల్ల విద్యార్థులకు విద్యపై ఆసక్తి పెరిగి పోటీపడి చదవడం జరుగుతున్నది.

### డ్రాప్ అవుట్ల సమస్య - పరిష్కారం

బట్టపల్లి పాఠశాలకు, సమీప గ్రామాలకు మధ్య గల వాగుపై ఉన్న బ్రిడ్జి తెగిపోవడం జరిగింది. దీంతో రవాణా సౌకర్యం లేక విద్యార్థులు పాఠశాలకు రాలేకపోయారు. వారి తల్లిదండ్రులకు ఫోన్ చేస్తే విద్యార్థులు అందరూ రోడ్లపై తిరుగుతున్నారు, వ్యవసాయ కూలీలుగా మారుతున్నారని చెప్పారు. సుమారు 33 మంది విద్యార్థులు విద్యకు దూరం కాకూడదని, పడవపై వారి గ్రామాలకు వెళ్లి తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడి వారిని ఒప్పించి మండలంలోని కస్తూర్బా మరియు ఆశ్రమ ఉన్నత పాఠశాలలో చేర్పించి విద్యకు దూరం కాకుండా, డ్రాప్ అవుట్ కాకుండా చేయడం జరిగింది. రోడ్డు నిర్మాణం తర్వాత మరల పాఠశాలలో చేరడం జరిగింది.

### విద్యాభివృద్ధికి విభిన్న కార్యక్రమాల నిర్వహణ

- పాఠశాలలో కాంప్లెక్స్ స్థాయి సైన్స్ ఫెయిర్ను నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో సుమారు 30 పాఠశాలల నుండి 160 ప్రదర్శనలు ప్రదర్శించడం జరిగింది. సమీప గ్రామాల పాఠశాలల విద్యార్థులు అందరూ ఈ ప్రదర్శనను తిలకించడానికి వచ్చారు.
- జిల్లా స్థాయిలో నిర్వహించిన జె.ఎన్.ఎన్.ఎం.ఎస్. సైన్స్ ఫెయిర్లో ఈ పాఠశాల విద్యార్థి ప్రీత్ బాల తయారుచేసిన “పంటలను పక్షుల నుండి రక్షించడం” అనే పరికరం రాష్ట్ర స్థాయి పోటీలకు ఎన్నిక కావడం జరిగింది. ఇది జిల్లా స్థాయిలో మొదటి బహుమతిని పొందింది.

- విద్యార్థులను ప్రతి విభాగంలో ప్రోత్సహించడం వల్ల, పోలీసు డిపార్టుమెంటు షీ టీం' వారు ప్రతి నెల పాఠశాలకు వచ్చి విద్యార్థులకు మానసిక స్థైర్యాన్ని పెంచడానికి సైబర్ కాంగ్రెసు కార్యక్రమాలు చేయడంతో సామ్య అనే విద్యార్థిని పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారు నిర్వహించిన పోటీలలో 3వ స్థానం పొందం, కలెక్టర్ రాహుల్ రాజు మరియు ఎస్పీ సురేశ్ కుమార్ చేతుల మీదుగా అవార్డు అందుకోవడం హర్షించదగ్గ విషయం.



- జిల్లా కలెక్టర్ రాహుల్ రాజు గారి చొరవతో బస్సులో 10వ తరగతి విద్యార్థులు 'అడ' ప్రాజెక్టును సందర్శించడం జరిగింది.



- బి.హెచ్.ఇ.ఎల్., హైదరాబాదు వారు పాఠశాలకు రూ.2 లక్షల విలువైన డ్యూయల్ డెస్కులు, మాజీ ఎంపీటీసీ పోచం కృష్ణ గారు 10 ఇనుప బెంచీలను అందించడం జరిగింది. అల్పాహారం చేయకుండా వచ్చే విద్యార్థులకు శ్రీ సత్య సాయి అన్నపూర్ణ ట్రస్ట్ వారు రాగిజావ పానీయాన్ని అందజేస్తున్నారు.



- 8వ తరగతి విద్యార్థులచే NMMS పరీక్షకు దరఖాస్తు చేయించడం, వారికి ప్రత్యేక కోచింగ్ ఇప్పించి పరీక్ష రాయించడానికి వారిని జిల్లా కేంద్రానికి తీసుకెళ్ళడం. ఇలా 2019-20లో డి.దుర్గాభవాని, 2020-21లో ఎన్.మహేష్, ఆదే అశ్విత్, ఎం.ఎం.వెంకటేశ్ అనే ముగ్గురు విద్యార్థులు ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్.కు ఎన్నిక కావడం జరిగింది. 8వ తరగతి విద్యార్థులచే NMMS పరీక్షకు దరఖాస్తు చేయించడం, వారికి ప్రత్యేక కోచింగ్ ఇప్పించి పరీక్ష రాయించడానికి వారిని జిల్లా కేంద్రానికి తీసుకెళ్ళడం. ఇలా

పాఠశాలలో సౌకర్యాలు కల్పించడం, మంచి వాతావరణం సృష్టించడం, వచ్చదనం పెంపొందించడం, విద్యార్థులకు విద్యా సామాగ్రి పంపిణీ చేయడం వంటి వాటి వల్ల పాఠశాలలో ఉత్తీర్ణత శాతం పెరగడం, మరియు మంచి గ్రేడ్లు సాధించడం అభినందనీయం. ఈ ప్రగతి ఇదే విధంగా కొనసాగాలని కోరుకుంటున్నాను.

- శ్రీనివాస్, ఉపసర్పంచ్

మా ముగ్గురు కూతుళ్లు ఈ పాఠశాలలోనే చదివారు. ఒక కూతురు దుర్గాభవాని ఇంటర్ లో కాలేజీ టాపర్ గా నిలిచింది. ఇప్పుడు అన్ని రకాల సౌకర్యాలు పాఠశాలలో ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం మా పాప మానస 10వ తరగతిచదువుతుంది. ఈమె కూడా 10వ తరగతిలో టాపర్ గా నిలుస్తుందని నా గట్టి నమ్మకం.

- సుధాకర్, విద్యార్థి తండ్రి

## తల్లిదండ్రులు ఆశించేదే విద్యార్థులకు అందించాలని..

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, నాగెపల్లి
		మం. కౌటాల,
జిల్లా	:	ఆసిఫాబాద్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	ఎన్. శ్రీనివాస్
ఫోన్ నెంబర్	:	9949636296, 6304596630
మెయిల్ ఐడి	:	srinivasnayikini296@gmail.com

తల్లిదండ్రులు ఏమి కోరుకుంటున్నారు, విద్యార్థులకు మనం ఏమి ఇవ్వాలి అనే ప్రధాన ఎజెండాను దృష్టి యందుంచుకొని పాఠశాలను సమాజానికి చేరువగా తీసుకువెళ్లినచో చాలా మేలు జరుగుతుందని నమ్మిన పాఠశాల మం.ప.ప్రా. నాగెపల్లి. దీనికై ఇంటింటికి తిరిగి సర్వే నిర్వహించడం జరిగింది. అందులో 70% పిల్లలు ప్రైవేట్ కు 30% పిల్లలు ప్రభుత్వ బడిలో చదువుతున్నారని తెలిసింది. వీరిని ప్రభుత్వ బడిలో చేర్పించాలంటే...

- మావి వ్యవసాయ ఆధారిత కుటుంబాలు. ఉదయం చేనుకు వెళ్ళితే సాయంత్రమే ఇంటికి తిరిగి వస్తాం. అంతవరకు మా పిల్లలు భద్రంగా ఉండే చోటు కావాలి. ప్రభుత్వ బడిలో పిల్లలను మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు వదిలిపెడతారు. అలాంటప్పుడు మా పిల్లల పరిస్థితి ఏమిటి - ఒక తండ్రి ఆవేదన.
- నాకు ముగ్గురు సంతానం. ఇంతకుముందు మేడం ఒక పాపకి అన్నం పెడతాము, మిగతా ఇద్దరికీ 5 సంవత్సరాలు నిండ లేదు. కాబట్టి భోజనం పెట్టం అన్నప్పటి నుండి నా పెద్ద కూతురు మిగతా ఇద్దరిని చూసుకుంటూ ఇంట్లోనే ఉంటుంది. ఇదే మా పిల్లలకు భద్రత - ఒక తల్లి ఆవేదన.
- బడి ఈడు లేని పిల్లలకు పూర్వ ప్రాథమిక విద్య అందించరు కదా - తల్లిదండ్రుల మాటలు.

ఈ పరిస్థితిని మార్చాలని స్థానికంగా ఉన్న అంగన్వాడీ సెంటర్ టీచరుతో మాట్లాడి చిన్న పిల్లల బాధ్యత అప్పగించే ప్రయత్నం చేసినప్పటికీ విఫలం కావడం జరిగింది. ఆ సెంటర్లో తమ పిల్లలకు రక్షణ లేదని ప్రైవేటు బడికి పంపేవారే గ్రామంలో ఎక్కువమంది కలరు. ప్రభుత్వ బడిలో 5 సంవత్సరాలు నిండనిది పేరు నమోదు కాదు. కానీ ప్రైవేటు బడులలో అలాంటి నియమాలు లేవు. ఆ వయస్సు పిల్లలను మన బడిలో చేర్పించితేనే ఈ సమస్యకు కొంత పరిష్కారం లభిస్తుందని భావించడం జరిగింది.



2018-19 సంవత్సరం మండల విద్యాధికారి, ఎంపిపి, జడ్పిటీసి గార్ల సమక్షంలో అంగన్వాడీ వర్కర్ ను పిలిచి 3 నుండి 5 సంవత్సరాల పిల్లలు 15 మందికి భోజనం అందించమని కోరగా ఒప్పుకున్నారు. తర్వాత 2021-22, 2022-23 సంవత్సరాలలో ఆ పిల్లలు తమ సెంటరుకు వస్తేనే భోజనం పెడతాము, లేకపోతే లేదని చెప్పారు. దాంతో గ్రామ ప్రజలు ఆ పిల్లలను ప్రైవేటులో వేయుటకు మొగ్గు చూపారు. కానీ ఎలాగైనా ఈ పిల్లలను మన బడిలోనే కొనసాగించేటట్లుగా మా పాఠశాల వంట వారితో ఒప్పించి వారికి భోజనం అందించడం జరిగింది. వంట వారి సహకారంతో 3 నుండి 5 సంవత్సరాల పిల్లలు ఈ బడిలో కొనసాగడం మూలంగా 2021-22 సంవత్సరంలో 100% పిల్లలు ప్రభుత్వ బడిలో నమోదయ్యారు. వీరే మనకు 1వ తరగతిలో చదువుటకు పునాది కావున వీరిని మనం కాపాడుకోవాలని వంట వారికి అవగాహన కల్పించడం జరిగింది.

2015 కు ముందు బడిలో నమోదు 23 గా ఉండేది. అదే సంవత్సరం ఆగస్ట్ వరకు 37కు పెరిగింది. ప్రతి సంవత్సరం విద్యార్థుల ప్రగతిని తల్లిదండ్రులు గమనించేలా అనేక కార్యక్రమాలు చేపట్టడం వలన 2021-22 నాటికి 73 వరకు నమోదు పెరిగింది. ఇప్పుడు 99% పిల్లలు ప్రభుత్వ బడిలో చదువుతున్నారు. ప్రస్తుతం ముగ్గురు టీచర్లు పనిచేస్తున్నారు.

### మహిళా ఆరోగ్య చైతన్య సంఘం

పిల్లల ప్రతిభను తల్లిదండ్రులకు తెలుపుటకు ఉదయం 08.30 నిమిషాలకు బడికి వెళ్లి తరచుగా గైర్వాజరయ్యే పిల్లల తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడటం, ప్రతి సోమవారం తల్లిదండ్రుల సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం, “ఆరోగ్యం, అక్షరాస్యత, ఆనందమయ జీవితం” అనే మూడు సూత్రాలు చెప్పి అందరూ ఆరోగ్యంగా ఉండాలని, అందుకు అన్ని రకాల ఆహార పదార్థాలు తినాలని తల్లిదండ్రులు, పిల్లలు మొలకలు, పండ్లు, ఆకుకూరలు, ప్రతిరోజు తినేలా చూడాలని తెలపడం జరిగింది.

మద్యానికి బానిసగా మారి విడిపోయిన తల్లిదండ్రుల పిల్లలను చూసి చాలా బాధ అనిపించేది. కొందరి ఇళ్లలో రోజూ గొడవలే ఆ పిల్లల కళ్ళలో నీళ్లు చూసి ఎంతో బాధ కలిగేది.

గ్రామ సర్పంచ్ గారి అధ్యక్షతన మహిళా సమాఖ్య అధ్యక్షులను, విద్యార్థుల తల్లులను సభ్యులుగా చేసి మద్యం తాగడం ద్వారా జరిగే అనర్థాలు పిల్లల మనసులను ఎలా గాయపరుస్తాయో తెలియపరుస్తూ ఒక సంఘం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అదే మహిళా ఆరోగ్య చైతన్య సంఘం. ఈ సంఘం సభ్యులు తాగుడుకు బానిసైన వ్యక్తులకు అవగాహన కల్పించడం జరిగింది. ఇక నెలవారీ జరిగే సమావేశాల్లో పిల్లల భవిష్యత్తు జీవితానికి తల్లిదండ్రులు సమయం కేటాయించాలని ఎక్కువగా ఈ అంశంపైన మాట్లాడడం జరిగింది.

### ఆంగ్ల మాధ్యమ బోధన

విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులలో కొందరు ఆంగ్ల మాధ్యమం తమ పిల్లలకు కావాలని కోరుకొనగా... వారి కోరిక మేరకు సర్పంచ్ గారి సమక్షంలో తీర్మానం చేసి, 2016-17 సంవత్సరంలో పాఠశాలను ఆంగ్ల మాధ్యమ

పాఠశాలగా మార్చడం జరిగింది. విద్యార్థులు ఆంగ్లంలో పట్టు సాధించాలని విద్యార్థులకు ఇంగ్లీష్ రైమ్స్ నేర్పించడం, ప్రతి రోజు ఒక కథ చెప్పడం, అది ఆంగ్లంలో అనువాదం చేస్తూ పదజాలాభివృద్ధి చేయడం జరుగుతున్నది. ప్రతి రోజు 10 ఆంగ్ల పదాలు, 2 జీకే ప్రశ్నలు-జవాబులు, పాఠశాల ముగింపు సమయంలో చెప్పి, రాయించి, మరుసటి రోజు ఉదయం ప్రార్థనలో అడగడం, ఇలా ప్రతిరోజు జరుగుతూనే ఉంది. ఇలా పిల్లలు ఇంగ్లీష్ లో సంభాషించడం మూలంగా తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల ప్రగతిని గుర్తించడం జరిగింది.



1, 2వ తరగతి పిల్లలు సైతం 40-50 జీకే ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పడం, నృత్య ప్రదర్శనలు, ఉపన్యాసాల వంటి అనేక కార్యక్రమాలలో విద్యార్థుల ప్రగతిని తల్లిదండ్రులు గుర్తించడంతో బడిపై నమ్మకం మరింత పెరిగింది.

### హరిత హారం

ప్రభుత్వం చేపట్టిన హరిత హారం కార్యక్రమంలో భాగంగా పిల్లలందరూ తమకు ఇష్టమైన పూల చెట్లు, నిమ్మ చెట్లు పెంచుతున్నారు. పాఠశాలలో కిచెన్ గార్డెన్ నిర్వహించబడుతున్నది. “అన్నం మెతుకులు కిందపడరాదు” అనే నినాదంతో పిల్లల భోజన సమయంలో మెతుకులు కిందపడకుండా జాగ్రత్త వహిస్తున్నారు. ఒకవేళ మెతుకులు కిందపడినా దానిని వంటగది వ్యర్థాలతో పాటు కంపోస్ట్ పిట్ లో పారేస్తున్నాము. బాలల సంఘాలు మొదలుకొని మంత్రి మండలి వరకు విద్యార్థి సంఘ సభ్యులు వారి విధులు సక్రమంగా నిర్వహిస్తున్నారు. పాఠశాలలో అన్ని కమిటీల మంత్రుల నిర్వహణ సమీక్ష రెగ్యులర్ గా నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. విద్యార్థులకు ‘స్వచ్ఛ పాఠశాల సూత్రాలు, ‘రాజీలేని సూత్రాలు’, ‘సూక్తి’ ప్రతి రోజు ప్రార్థనలో ఉంటాయి. 2022 సెప్టెంబరులో పాఠశాల ‘స్వచ్ఛ పాఠశాల’ పురస్కారానికి ఎంపిక కావడం జరిగింది.

### కోవిడ్ సమయంలో విద్యాభివృద్ధి

కోవిడ్ సమయంలో ఆన్లైన్ తరగతులు 3, 4, 5 తరగతులకు అందించే కార్యక్రమం ప్రభుత్వం చేపట్టింది. దీనిపై తల్లిదండ్రులకు అవగాహన లేదు. టీవీలు మూడు మాత్రమే గ్రామంలో ఉన్నాయి. మొబైల్ కు బ్లాటూత్ ద్వారా కనెక్ట్ చేసి పిల్లలను ఒక గుడి దగ్గరకు పిలిచి ఆన్లైన్ తరగతులు నిర్వహించడం జరిగింది. 1, 2 తరగతులు చదివే పిల్లలను కూడా అక్కడికి పిలుచుకొని దూరం పాటిస్తూ, పరిశుభ్రత మాస్క్ వినియోగం గురించి తెలుపుతూ బోధన సాగించడం జరిగింది. తెలుగు, ఆంగ్ల పదాలు, గణితంలపై విద్యార్థులు పట్టు సాధించేలా ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది. ఇందుకు తల్లిదండ్రులు ఎంతో సహకరించడం జరిగింది. ఈ విధంగా ఆన్లైన్ ఉన్న తరగతికి మొబైల్ ఫోన్ ద్వారా మిగతా పిల్లలకు ప్రత్యక్ష బోధన చేయడం జరిగింది.

## గ్రామ ప్రజల సహకారం

పాఠశాల భవనం ఆకర్షణీయంగా ఉండడానికి ప్రధానోపాధ్యాయుడు తానే స్వయంగా రంగురంగులతో పెయింటింగ్ వేయడం జరిగింది. గ్రామ నర్సన్ ఆధ్వర్యంలో పాఠశాల ఫ్లోరింగ్ రిపేర్ చేయడం, గ్రామ ప్రజల సహకారంతో ఫెన్సింగ్ నిర్మాణం చేపట్టడం జరిగింది. పాఠశాల సమీప ప్రధాన రహదారి ఉన్నందున ఫెన్సింగ్ నిర్మాణం పిల్లలకు, పాఠశాలకు భద్రత కల్పించడం జరిగింది.



పాఠశాలలో వివిధ కార్యక్రమాలైన గణిత దినోత్సవం, సైన్స్ దినోత్సవం, టి.ఎల్.ఎం. మేళా వంటి కార్యక్రమాలలో గ్రామ పెద్దలను, తల్లిదండ్రులను భాగస్వామ్యం చేయడంతో పాటు ప్రతి సంవత్సరం విద్యార్థులతో మరియు తల్లిదండ్రులతో క్షేత్ర పర్యటనలు చేయడం మూలంగా ఈ బడి సమాజానికి మరింత చేరువైంది.

పాఠశాల ఈ స్థితికి రావడానికి కృషి చేసిన ప్రధానోపాధ్యాయుని సేవలను గుర్తించి జిల్లా విద్యాశాఖ సెప్టెంబర్ 5, 2022లో ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ అవార్డు ఇచ్చి సత్కరించడం జరిగింది.

## విద్యార్థి తండ్రీ స్పందన

ఫ్రైవేటు బడిలో 10వ తరగతి పిల్లవాడు చెప్పని ఎక్కాలు ఈ నాగెపల్లి పాఠశాల విద్యార్థి చెప్పాడు. ఈ బడిలో ఉన్న చదువు మరెక్కడా లేదు.

## కలిసిమెలిసి కృషి చేసి పాఠశాల ఖ్యాతిని ఖండాంతరాలకు చేర్చారు

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, పెంచికల్పాడ్
జిల్లా	:	నిర్మల్
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	ఎం. ఎల్లన్న
ఫోన్ నెంబర్	:	9133239203,9491469042
మెయిల్ ఐడి	:	yellanna.madari@gmail.com

పెంచికల్పాడ్ గ్రామం నిర్మల్ జిల్లాలోని కుంటాల మండలంలో మహారాష్ట్ర సరిహద్దుకు 12 కి.మీ.ల దూరంలో ఉంది. పెంచికల్ పాడ్ గ్రామం యొక్క జనాభా 962. మొత్తం కుటుంబాలు 232. మొత్తం అక్షరాస్యత 40 శాతం. ఎక్కువ శాతం ప్రజలు మాతృ భాష అయిన మరాఠీని మాట్లాడతారు. ఇప్పటికీ బస్సు సౌకర్యం లేని కుగ్రామం. ఎక్కువ శాతం ప్రజలు వర్షాధార పంటలు పండిస్తారు. కొందరికి బోరు బావులు ఉన్నాయి. ప్రజలు ఆర్థికంగా అంతంత మాత్రంగానే ఉన్నారు. ఆధునీకరణ చెందలేదు. ప్రజలకు ఆధ్యాత్మికత చింతన ఎక్కువ. విలువలను కలిగిన, మానవత్వం గల మనుషులు.

జులై 2015 నాటికి ఆ ఊరి పాఠశాలలో 10 మంది విద్యార్థులు నమోదు అయి ఉన్నారు. ఒక

ఉపాధ్యాయురాలు విధులు నిర్వహిస్తున్నారు. ఇది 2015-16 నాటి పరిస్థితి. పెచ్చులూడుతున్న తరగతిగది గోడలు, ముళ్ల పొదల మధ్య అందవిహీనంగా ఉన్న పాఠశాల. ఈ పరిస్థితులలో పాఠశాలలో విద్యార్థుల నమోదు పెంచడానికై, వినూత్నమైన కార్యక్రమాలను చేపట్టడం ద్వారా ప్రజలను ఆకర్షించేలా చేయడం జరిగింది. తల్లిదండ్రులతో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి, సమావేశంలో చర్చించిన అంశాలను పక్కాగా అమలుపర్చడం జరిగింది. దాంతో గ్రామంలో యువకులు, విద్యార్థిమానుల దృష్టి పాఠశాల వైపు మరిలింది. తల్లిదండ్రులను ఒప్పించి ఫ్రైవేటు పాఠశాలకు వెళ్ళడాన్ని నిషేధించి పాఠశాలలో శతశాతం నమోదు సాధించడం జరిగింది. గ్రామంలో మాతృభాష మరాఠీ అయినందున ప్రజలతో మమేకం కావడానికి భాష అడ్డంకిగా మారింది. ఇందుకు వారి మాతృ భాష అయిన మరాఠీ నేర్చుకోవడం వల్ల ప్రజలలో “సార్ మావాడు” అనే భావన ఏర్పడింది. అదేవిధంగా పిల్లల బోధనాభ్యసన కార్యక్రమాలలో భాష అడ్డంకి తొలగి చురుకుగా పాల్గొనడడానికి దోహదపడింది.



## పరిశుభ్రత - ప్రచారం - ప్రజల

### భాగస్వామ్యం

అప్పటి వరకు ముళ్ల పొదలు, చెత్తచెదారంతో నిండి ఉన్న పాఠశాల పరిసరాలను గ్రామస్తులందరు 'ఇంటికి ఒకరు-బడి కోసం నేను సైతం' అంటూ బడిని పరిశుభ్రంగా మార్చేలా



చేయడం జరిగింది. అలా పాఠశాల విద్యార్థుల సంఖ్య పెరిగిన తర్వాత ఎస్.ఎం.సి. ఆధ్వర్యంలో ప్రతి సంవత్సరం జూన్ నెలలో నిర్వహించే సమావేశంలో ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ బడిబాట ద్వారా అప్పటి వరకు పాఠశాల సాధించిన విజయాలు, ప్రైవేటుకు ఏ మాత్రం తీసిపోకుండా ఉన్నదని తెలిపే కరపత్రాలు ముద్రించి ప్రతి గడప గడపకు తిరిగి వివరించడం జరిగింది. ఉపాధ్యాయుల పిల్లలను, ప్రజాప్రతినిధుల పిల్లలందరిని పాఠశాలలో చేర్పించి, నమ్మకాన్ని మరింత రెట్టింపు చేయడం జరిగింది. తద్వారా ప్రక్కనున్న తిమ్మాపూర్ గ్రామం, కల్లూర్ గ్రామ విద్యార్థులు కూడా ఈ పాఠశాలలో చేరారు.

### వాలంటీర్ల నియమాకం

విద్యార్థుల సంఖ్యకు అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయుల కొరతను అధిగమించడానికి తల్లిదండ్రుల ఆర్థిక సహకారంతో పెంచుకొని వాలంటీర్లను నియమించడం జరిగింది. ఇప్పటి వరకు బీ.ఎడ్. చేసిన వారు సుమారుగా 20 మంది ఉపాధి పొందడం జరిగింది. కొందరికి పెళ్ళిళ్ళై వెళ్ళిపోయారు. వారి స్థానంలో ఎప్పటికప్పుడు కొత్త వాళ్లను డెమో తరగతుల ద్వారా మండల విద్యాధికారి ఆధ్వర్యంలో ఎంపిక చేశాము. వీరికి వేతనములు ఎస్.ఎం.సి. కమీటీతో పాటు విరాళాల ద్వారా పోగు చేసి ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

### పాఠశాల అభివృద్ధికి చేయూత

“పాఠశాల కోసం ఊరు కదిలింది” అని పత్రికలలో వచ్చిన కథనానికి స్పందించిన ఉమ్మడి ఆదిలాబాదు జిల్లా కలెక్టర్ గౌరవనీయులైన శ్రీ జగ్గమోహన్ రెడ్డి గారు రూ. 13 లక్షలతో నూతన భవనం మంజూరు చేయడం జరిగింది.



### ఉపయోగపడిన సోషల్ మీడియా



అంకితభావంతో ఉపాధ్యాయుల బృందం

ప్రతి నెలలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాల నిర్వహణకు ముందుగా ప్రణాళిక వేసుకొని ఆయా నెలలో నిర్వహించే ఉత్సవాలకు మండల అధికారులను ముఖ్య అతిథిగా పిలిచి, విద్యార్థుల ప్రతిభను వారి ముందు ప్రదర్శించడం ద్వారా అధికారుల ప్రసంగాలలో తమ పిల్లల ప్రతిభ తెల్పుకొని తల్లిదండ్రులు పాఠశాల పట్ల నమ్మకాన్ని ఎంతో పెంపొందించుకున్నారు.

ఈ అంశాలను సోషల్ మీడియా వాట్సాప్, ఫేస్‌బుక్‌లో చూసిన పాఠశాలలో చదివిన పూర్వ విద్యార్థులు, ఎన్.ఆర్.ఐ.లు మరియు ఇతర దేశాలలో నివసిస్తున్న వారు ప్రతిస్పందించడం జరిగింది. అలా పాఠశాలలో కుర్చీల నుండి మొదలుకొని డిజిటల్ సౌకర్యాల వరకు పొందడం జరిగింది.

తరగతిగదిలో తెలుగు, ఆంగ్లం, గణితము, పరిసరాల విజ్ఞానంలోని పాఠ్యాంశాలను వివిధ ప్రక్రియలలో అంటే అభినయం, కంజరతో గేయాలు, మైమ్, బోధనోపకరణాలతో బోధన మొదలైనవి ఫేస్‌బుక్, ట్విట్టర్‌లో చూసిన అనేక మంది స్పందించి పాఠశాల సౌకర్యాల కల్పనకు పూనుకొన్నారు.

ఇతర దేశాలలో ఉంటున్న వారు తమ ఊరి పాఠశాలకు మౌలిక సౌకర్యాలు కల్పిస్తున్నప్పుడు, తాము కూడా ఏదైనా చేయాలనే ప్రేరణతో తల్లిదండ్రులు కూడా స్పందించారు. అలా పాఠశాల అభివృద్ధిలో ప్రజలు భాగస్వాములయ్యారు. మండల, జిల్లా వ్యాప్తంగా పాఠశాల గూర్చి పెద్ద ఎత్తున చర్చించుకోవడం జరిగింది.



సోషల్ మీడియాలో (ఫేస్‌బుక్, ట్విట్టర్, ఇన్‌స్టాగ్రామ్, వాట్సాప్) బోధనా విధానాలను ప్రశంసించిన వారందరి నుండి విరాళాలు సేకరించి, నిధిని ఏర్పాటు చేసి, దాని నుండి మౌలిక సౌకర్యాల కొరతను అధిగమించడం జరిగింది. వారి నుండి స్ఫూర్తి పొందిన పూర్వ విద్యార్థులు, విద్యాభిమానులు, పోషకులు అవసరమైన మౌలిక సౌకర్యాలు కల్పించారు.

వివిధ విభిన్న బోధనా ప్రక్రియలను మొబైల్ ఫోన్ ద్వారా వీడియో రికార్డింగ్ చేసి, దానిని ఎడిటింగ్ చేసి, బ్యాగ్రౌండ్ మ్యూజిక్ కలిపి సోషల్ మీడియాలో పోస్టు చేయడం జరుగుతుంది. ఇవి చూసిన గ్రామంలోని యువకులు, జిల్లా ఉపాధ్యాయులు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు, విదేశాలలో స్థిరపడిన ఎన్.ఆర్.ఐ.లు మొదలైన వారందరు పాఠశాలను సందర్శించడం జరిగింది. ఇవి ఎందరెందరో విద్యాభిమానులను కదిలించేలా చేశాయి.

### పాఠశాలకు తరలివచ్చిన ఎన్.ఆర్.ఐ. శ్రావణ్ తెడ్డ

శ్రావణ్ తెడ్డ ఎన్.ఆర్.ఐ. గారు పాఠశాలకు ప్రొజెక్టర్, 3 ల్యాప్‌ట్యాప్‌లు, సంగీత పరికరాలు, స్పీర్స్ కిట్, ట్యాబ్స్ ఇచ్చారు. ఇప్పటికీ వారు సైప్ యాప్ ద్వారా ఆదివారం రోజు పిల్లలకు ఆంగ్లంలో మెళకువలను నేర్పిస్తున్నారు.

పాఠశాలలో గుణాత్మక విద్యకు కృషి చేస్తున్న పలు అంశాల యూట్యూబ్ వీడియోలు నన్ను కదిలించాయని, తాము కూడా ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చదివి ఈ స్థాయికి వచ్చానని, ఎవరు కూడా తమకు



శ్రావణ్ తెడ్డ (NRI) నల్లగొండవారు పాఠశాలలో ఏర్పాటు చేసిన ప్రొజెక్టర్ ప్రారంభోత్సవం

జన్మనిచ్చిన గ్రామంలోని బడిని మర్చిపోకూడదని, చేతనైనంత చేయూతనిచ్చేలా చేసినప్పుడే ప్రభుత్వ బడులు కళకళలాడుతాయని అని ఆమె అన్నారు. నా స్థిర నివాసం నల్లగొండ. అయినప్పటికీ పాఠశాల పనితీరు ఇక్కడకు వచ్చేలా చేసిందని, ఈ పాఠశాల ఖ్యాతి ఖండాంతరాలు దాటి మాలాంటి వారిని చేరిందని తెలియజేయడం జరిగింది.

మిచెల్లీ స్టేఫియన్ యు.ఎస్.ఎ. గారు పాఠశాలగురించి ఫేస్బుక్లో తెల్పుకొని, హైదరాబాదు పరిసర ప్రాంతాలలో సేవా కార్యక్రమాలు కొనసాగిస్తున్న క్రిషి, ఎన్.జి.ఓ. ద్వారా మేము అడిగిన 50 కుర్చీలు ఇచ్చారు. విదేశీయులు తమ గ్రామానికి వచ్చి సహకరిస్తున్నందుకు గ్రామస్థులు సంతోషం వ్యక్తం చేశారు.



**పాఠశాల అభివృద్ధికి నెల వేతనం విరాళం..**



అందవిహీనంగా ఉన్న పాఠశాల మరియు తరగతిగది గోడలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఎల్లన్న గారు ఒక నెల వేతనం రూ. 40,000 లు అందజేసి రంగులు వేయించి, తరగతి గదుల లోపల, బయట, ముందువైపు, పైభాగమున ప్రముఖుల చిత్రాలను వేయించడం జరిగింది. పాఠశాల చుట్టూ ఫెన్సింగ్ వేయడం ద్వారా గ్రామంలోని పశు

వులు లోపలికి రాకుండా చేయడం జరిగింది. తద్వారా అందరి దృష్టిని పాఠశాల వైపు ఆకర్షించేలా చేయడం జరిగింది. గ్రామంలో అభివృద్ధి కార్యక్రమం ఏది జరిగినా ప్రస్తుతం పాఠశాల కేంద్రంగానే జరగుతున్నది.

**ఒక్కొక్కరు తమకు చేతనైనంత చేయూతనీయగా...**

పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ చైర్మన్ కదం బాబారావు గారు పాఠశాలలో చేస్తున్న కార్యక్రమాలకు స్ఫూర్తి పొంది రెండు గుంటల భూమి విరాళం ఇచ్చారు. దీంతో అందవిహీనంగా ఉన్న పాఠశాల పరిసరాలు అందంగా తయారయ్యే విధంగా చేయడం జరిగింది. విద్యార్థులు సహపాఠ్య కార్యక్రమాలలో పాలు పంచుకోవడం చూసిన తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలు ఆటపాటలతో చక్కని విద్య అందుతుందని అనుకోవడం జరుగుతున్నది. ప్రతి జాతీయ పండుగకు పాఠశాలకు చేయూతనిచ్చిన దాతల సహకారాన్ని గుర్తుచేస్తూ, మరి కొందరు ముందుకు వచ్చేలా స్ఫూర్తి నింపడం జరిగింది. మరి కొందరు తమ కూతురు/కుమారుడు జన్మదినాన్ని పాఠశాలలో జరిపి, పిల్లలకు ఆట వస్తువులు ఇస్తున్నారు.



వినోద్ రెడ్డి, కాంట్రాక్టర్ గారు తన కుమారుని జన్మదినం సందర్భంగా ఆట వస్తువులు పాఠశాలకు అందజేయడం జరిగింది. దాంతో పాఠశాలలో ఆట వస్తువుల కొరత తీరింది.

### అబ్బరపరిచిన పాఠశాల వార్షికోత్సవం

విద్యార్థులకు చదువుతో పాటు ఆటలు, పాటలతో మానసికోల్లాసం కూడా అవసరం. అందుకొరకు పాఠశాల వార్షికోత్సవం నిర్వహించడం ఆ రోజు అప్పటి వరకు పాఠశాల సాధించిన విజయాలు వారి ముందుంచడం జరిగింది. విద్యార్థుల ప్రతిభ పాటవాలు చూసి అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు.

వార్షికోత్సవంలో ముఖ్యోత్సవం శాసనసభ్యులు గౌరవనీయులైన విఠల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ మూతపడుతున్న దశలో ఉన్న పాఠశాల కీర్తిని ఖండాంతరాలు దాటించేలా కృషి చేశారని, ఇలాంటి వార్షికోత్సవం చూడడం ఇదే మొదటిసారి అని తెలియజేయడం జరిగింది.

పాఠశాల వార్షికోత్సవానికి వచ్చిన నియోజకవర్గం నాయకులు స్పూర్తి పొంది, తమ తమ గ్రామాలలో శతశాతం నమోదుకు కృషి చేస్తామని తెలిపి, ఈ పాఠశాల గురించి అధ్యయనం చేయించి, తమ ఊర్లలో అమలు చేస్తామని తెలిపారు.



### పాఠశాల ప్రగతి అధ్యయనం

పాఠశాల ప్రగతి అధ్యయనం కోసం వచ్చిన వారికి పాఠశాలలో మౌలిక సౌకర్యాల కొరతను అధిగమించిన తీరు, వాలంటీర్ల నియామకం, విరాళాల సేకరణ, పాఠశాల ప్రణాళికను గ్రామస్థులచే కలిసి వివరించడం జరిగింది.

గ్రామీణ్ సపోర్ట్ ఫౌండేషన్, చైర్మన్ నరేష్ గారు పాఠశాల ప్రగతిని సాప్లవేర్ ఇంజనీర్ల ముందుంచి, వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థలను భాగస్వామ్యం చేసి, పాఠశాల అభివృద్ధికి కృషి చేయడంలో తోడ్పడ్డారు.





‘పాఠశాల కోసం ఊరు కదిలింది’ అనే వార్తా కథనాలను సోషల్ మీడియాలో చూసిన శ్రీ నరేష్ కడారి (సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీర్) గ్రామీణ్ సపోర్ట్ ఫౌండేషన్ చైర్మన్ గారు పాఠశాలలో ప్రతి తరగతి నుండి ఇద్దరు మెరిట్ విద్యార్థులను దత్తత తీసుకొనడం జరిగింది. అలాగే ప్రతీ సంవత్సరం వార్షికోత్సవంలో పాల్గొని, ఉత్తేజపూరితమైన ప్రసంగంతో పాటు విద్యార్థులందరికీ ఆంగ్ల నిఘంటువులు పంపిణీ చేశారు. విద్యార్థులకు కావలసిన స్టడీ మెటీరియల్ తో పాటు ప్రతీ సంవత్సరం కాస్మోటిక్ ఛార్జీల నిమిత్తం రూ.2000 రూపాయలను ఇస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం (2022) నుండి నరేష్ కడారి గారు గ్రామ విద్య ప్రాజెక్టును కూడా ప్రారంభించారు.

### పాఠశాలలోని ప్రాజెక్టుపని గ్రామానికి విస్తరాకుల ప్రాజెక్టును తెచ్చింది

ప్లాస్టిక్రహిత గ్రామం కోసం 4వ తరగతి పరిసరాల విజ్ఞానంలో ఇచ్చిన విస్తరాకుల ప్రాజెక్టు తల్లిదండ్రులను మంత్రముగ్ధులను చేసింది. దీనిని జి.ఎస్.ఎఫ్. స్వచ్ఛంద సంస్థ వారు సోషల్ మీడియా ద్వారా చూసి,విస్తరాకుల మిషన్ ఇచ్చారు. ఇందుకు చుట్టుపక్కల విస్తరాకుల ఆకులు ఉండడం బాగా కలిసొచ్చింది. దీంతో గ్రామంలో స్వయం సహాయక సంఘాల వారు స్వయం ఉపాధి పొందారు.

### గ్రామ విద్య ప్రాజెక్టు

తల్లిదండ్రులందరూ ప్రతి రోజూ తమ చేతుల వనులు ముగించుకొని ఇంటికి వచ్చే వరకు, విద్యార్థులందరికీ ఆసక్తికరమైన అభ్యసనం కల్పించుటకు నరేష్ కడారి గారు గ్రామ విద్య ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. ఇది పాఠశాల పని



శ్రీ. దిగ్గల్ రెడ్డి M.L.A గారిచే 'గ్రామ విద్య' ప్రాజెక్టు ప్రారంభోత్సవం

వేళలో కాకుండా పాఠశాల పనివేళల అనంతరం అనగా ప్రతి రోజూ సాయంత్రం 04:00 నుండి 06:00 గంటల వరకు విద్యార్థులకు బోధనాభ్యసన చేయడమే ఈ ప్రాజెక్టు ఉద్దేశ్యం. దీనిని స్థానిక ఎమ్మెల్యే గౌరవనీయులైన శ్రీ విఠల్ రెడ్డి గారిచే ప్రారంభించడం జరిగింది.

దీని ద్వారా కరోనా సమయంలో కోల్పోయిన బేసిక్ పరిజ్ఞానాన్ని కల్పించడంతో (ఆయా విషయాలకు సంబంధించిన) పాటు విద్యార్థులను వివిధ ఎంట్రన్స్లకు ముందస్తు ప్రిపేర్ చేయడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా విద్యార్థులకు విలువల గురించి వివరించడం జరుగుతుంది. ప్రతి రోజూ ఒక నీతి కథను చెప్పడం జరుగుతుంది. బాధ్యతాయుతమైన మంచి పౌరులుగా ఎదగడానికి సంబంధించిన నీతి కథలను చెప్పేలా వాలంటీర్లకు కరదీపికలు ఇవ్వడం జరిగింది.విద్యార్థులను A, B & C (Low, Average, High Standard) గ్రూపుగా విడదీసి బోధన చేయడం జరుగుతుంది. ఇందులో ప్రతీదీ ఆటపాటలతో కొనసాగుతుంది.

### ఈ ప్రాజెక్టులో భాగంగా...

- ఇతరుల పట్ల సరైన తీరులో ప్రతిస్పందించే దృక్పథాన్ని పెంపొందించడం.
- వికలాంగులు మరియు వృద్ధుల పట్ల సహానుభూతి చూపడం.

- బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా మారడం, పర్యావరణం గురించి విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించడం,
- శ్రద్ధగా వినడం మరియు అర్థం చేసుకోవడం, భయం లేకుండా మాట్లాడటం, తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించడం మరియు సందేహాలను నివృత్తి చేసుకోవడం.
- స్నేహపూర్వక అభ్యసన వాతావరణంలో ప్రశ్నించే మనస్తత్వాన్ని, అభ్యాస నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేయడం జరుగుతుంది.

ఎస్.ఎం.సి. వారు సాయంత్రం 3:40 నుండి 4:00 గంటల వరకు విద్యార్థులకు ప్రత్యేకంగా స్నాక్స్ గా బలవర్ధకమైన ఆహారం సేమియా, అటుకులు, పాయసం మరియు అన్నం అందిస్తున్నారు. గ్రామీణ్ సపోర్ట్ ఫౌండేషన్ నుండి ఈ ప్రాజెక్టు అమలు నిమిత్తం ముగ్గురు వాలంటీర్లను నియమించారు. వీరికి ఒక్కొక్కరికి నెల వేతనంగా రూ. 4000లు ఇస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టులో పూర్వ విద్యార్థులు (6,7,8,9,10) కూడా పాల్గొంటున్నారు.



సహపాఠ్య కార్యక్రమాలలో పూర్వ విద్యార్థులు

గ్రామస్థులందరూ తమ పిల్లలు తాము చేసే పనుల నుండి వచ్చేవరకు ఇక్కడనే ఉంటున్నందుకు చాలా సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ప్రధానోపాధ్యాయులు ఎల్లన్న గారు ప్రాజెక్ట్ అసిస్టెంట్ ఇన్స్ట్రక్టర్ గా ఉండి సాయంత్రం వరకు పాఠశాల అనంతరం సర్వీస్ ఇస్తున్నందుకు కలెక్టర్ ముషారఫ్ గారు మెచ్చుకొని, గ్రామ ప్రత్యేక అధికారిగా బాధ్యతలు కూడా ఇచ్చారు.



ప్లకార్డులతో ప్లాస్టిక్ పై అవగాహన

ప్లాస్టిక్ తో పర్యావరణ నమతుల్యత దెబ్బతింటుందని ప్రజలకు విద్యార్థులచే ప్లకార్డులతో వివరించడం జరిగింది. ముఖ్యంగా గ్రామంలో వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత, తాగునీరు తదితర అంశాలపై ఇండ్లపై నినాదాలు రాసి... పలు సంకేతాలు రూపొందించి నిరక్షరాస్యులకు అవగాహన కల్పించడం జరిగింది.

ప్లాస్టిక్ కు వ్యతిరేకంగా విద్యార్థులు రూపొందించిన ప్రాజెక్టు అంశాలకు స్థానికులు ముగ్ధులయ్యారు. 'ఇంటికో చెట్టు - ఊరంత వెలుగు' అనే నినాదంతో హరిత హారం ప్రాముఖ్యతపై విద్యార్థులచే ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం జరిగింది. విద్యార్థులు పర్యావరణం గురించి తెలుసుకోవడంతో పాటు పాఠశాల ఆవరణలో ఉన్న చెట్ల శాస్త్రీయనామాలు, వాటి ఉపయోగాలు తెలుసుకోగలిగారు. పాఠశాలలోని కిచెన్ గార్డెన్ మంచి ప్రాజెక్టుగా విద్యార్థులకు ఉపయోగపడుతున్నది.

## ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలలో సాధించిన బహుమతులు

ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలలో పాఠశాల విద్యార్థులు పాల్గొనడం జరిగింది. పాఠశాల విద్యార్థులు నిర్వహించిన నృత్య ప్రదర్శనకు మొదటి బహుమతి, వ్యాస రచనలో రెండవ బహుమతి వచ్చింది. ఇది అందరిలో స్ఫూర్తిని నింపింది.



### పాఠశాల ప్రగతి పిల్లల మాటల్లో....

మా బడిలో వసతులు లేక నాణ్యమైన విద్య అందక, ప్రైవేట్ బడికి పిల్లలను పంపేవారం. ఇప్పుడు వసతులు కల్పించి నాణ్యమైన విద్యను అందించడం వల్ల ప్రభుత్వ బడిలోనే పిల్లలందరినీ చదివిస్తున్నాం.

- కడం బాబారావు, ఎస్.ఎం.సి. ఛైర్మన్



ఇప్పుడు మా ఊరి పాఠశాల పూర్తిగా మారిపోయింది. నాకు గురుకుల ఎంట్రన్స్ లో సీటు రావడానికి మా ఉపాధ్యాయులు చాలా ప్రోత్సాహాన్ని అందించారు. నిర్మల్ జిల్లాలో ఉన్న అన్ని గురుకుల పాఠశాలల్లో మా ఫ్రెండ్స్ ఉన్నారు. ఎక్కడ సీటు లభించినా ఉండగల్గుతున్నాము. మేము అందరం ఈ పాఠశాలలో చదివినవారమే.

- దొంతుల వర్షిణి, 8వ తరగతి, టి.ఎస్.ఎం.జె.పి., మావల, ఆదిలాబాద్

## సమాజ భాగస్వామ్యంతోనే పాఠశాలల అభివృద్ధి సాధ్యమని నిరూపించిన తల్లిదండ్రులు

పాఠశాల పేరు	:	మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, శెట్టల్లి సంగారెడ్డి,
		మం. లింగంపేట్,
జిల్లా	:	కామారెడ్డి
పాఠశాల నాయకుల పేరు	:	మార బాల్ రెడ్డి
ఫోన్ నెంబర్	:	9440422840
మెయిల్ ఐడి	:	marabalreddy@gmail.com

మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల శెట్టల్లి సంగారెడ్డి, కామారెడ్డి జిల్లా లింగంపేట్ మండలంలో ఉంది. కామారెడ్డి జిల్లా కేంద్రం నుండి 40 కిలోమీటర్లు, లింగంపేట్ మండల కేంద్రం నుండి 12 కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉన్న ఓ మారుమూల గ్రామం. విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు చాలా పేదవారు, కొద్ది మంది మాత్రమే వ్యవసాయం, ఎక్కువ మంది వ్యవసాయ కూలీలుగా పని చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం పాఠశాలలో విద్యార్థుల నమోదు 103, 5గురు ఉపాధ్యాయులు పనిచేస్తున్నారు. 100% నమోదు కలిగిన పాఠశాల.

పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీల ద్వారా ఆవాస ప్రాంతంలోని పెద్దలు, విద్యాభిమానులు, తల్లిదండ్రులు, ప్రజాప్రతినిధులు పాఠశాల విద్యాభివృద్ధిలో భాగస్వాములైతే ప్రాథమిక స్థాయి విద్య అన్ని విధాలుగా అభివృద్ధి చెందడమే కాక విద్యా ప్రమాణాలు మెరుగవుతాయని, పాఠశాల నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలను సులభంగా సాధించవచ్చని నిరూపించింది కామారెడ్డి జిల్లా లింగంపేట్ మండలంలోని శెట్టల్లి సంగారెడ్డి ప్రాథమిక పాఠశాల.

విద్యార్థులు పాఠశాలకు రావడానికి రోడ్డు లేదు. గ్రామానికి చెందిన కొందరి సొంత భూమిలో కాలి బాటన వెళ్ళడానికి సరిపోయేటంతా దారిని వాళ్ళు వదిలారు. మిగతా అంతా వారి భూమిలో ఇనుప ముళ్ళ తీగ వేసుకున్నారు. ఆ వదిలిన కొంచెం కూడా వర్షం పడ్డప్పుడు దారి మొత్తం బురదతో నిండిపోయేది. విద్యార్థులు నడవలేక ఇబ్బందిపడేవారు.



ఒకసారి కామారెడ్డి జిల్లా కలెక్టర్ జితేష్ వి పాటిల్ 'మన ఊరు-మన బడి' కార్యక్రమంలో భాగంగా పాఠశాలను సందర్శించి రోడ్డు నిర్మాణం చేయాలని సర్పంచ్ అనిల్ రెడ్డి గారికి సూచించారు.



మౌలిక భాషా, గణిత సామర్థ్యాల సాధన (ఎఫ్.ఎల్.ఎన్.) కోసం ప్రభుత్వం చేపట్టిన 'తొలిమెట్టు' కార్యక్రమంలో భాగంగా పేరెంట్ టీచర్స్ మీటింగ్ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు మార బాల్ రెడ్డి గారు ఏర్పాటు చేసి జిల్లా కమ్యూనిటీ మొబిలైజేషన్ అధికారి శ్రీవతి, జిల్లా క్వాలిటీ కోఆర్డినేటర్ వేణుగోపాల్ గార్లను ఆహ్వానించారు. 2022 అక్టోబర్

22 మూడవ శనివారం ఉదయం నుండి భారీ వర్షం కురుస్తూనే ఉంది. అయినప్పటికీ భారీ సంఖ్యలో విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు పాల్గొన్నారు. బురదమయంగా ఉన్న దారిని చూశారు. వెంటనే విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు స్థల యజమానులతో మాట్లాడి రోడ్డు నిర్మాణం చేయాలని కోరుతూ గ్రామ పంచాయతీకి తీర్మానం రాసి సంతకాలు పెట్టారు. దాంతో సర్పంచ్ అనిల్ రెడ్డి, ఉప సర్పంచ్ సాయిలు గార్లు భూమి యజమానులతో మాట్లాడి, దారి కోసం వదిలే స్థలాన్ని విరాళంగా ఇచ్చేలా ప్రోత్సహించి, వారిని ఒప్పించి, రోడ్డును నిర్మించడం జరిగింది.



డి. ఈ. ఓ. రాజు గారు, ఎం. ఈ. ఓ. రామస్వామి గారు, స్కూల్ కాంప్లెక్స్ ప్రధానోపాధ్యాయులు సాయన్న గారు పాఠశాలను సందర్శించి పాఠశాల అభివృద్ధికి పలు సూచనలు చేసి గ్రామస్థులను పాఠశాల అభివృద్ధికి మరింత ప్రోత్సహించడం జరిగింది.

దీంతో విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులను పాఠశాలకు ఆహ్వానించి నమోదు, హాజరు, ప్రగతి, వసతుల కల్పన వంటి వివిధ అంశాలపై చర్చించడం ద్వారా, పాఠశాల కార్యక్రమాలలో వారిని భాగస్వాములుగా చేయడం ద్వారా పాఠశాలను బలోపేతం చెయ్యవచ్చని నిరూపితమయ్యింది. విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు కూడా పాఠశాల అభివృద్ధికి సహకరిస్తామన్నారు.

ప్రస్తుతం విద్యార్థులు క్రమం తప్పకుండా పాఠశాలకు వస్తున్నారు. తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయ సమావేశాలు ప్రతి నెలా మూడవ శనివారం నిర్వహిస్తున్నందున కనీసం 50% పైగా తల్లిదండ్రులు హాజరయ్యి, విద్యార్థుల నమోదు, హాజరుపై చర్చించడం వలన విద్యార్థుల హాజరు శాతం 82% పెరిగింది. వంద శాతం నమోదు, నిలకడ సాధించడమైనది. డ్రాపౌట్స్ లేరు. నాణ్యమైన మధ్యాహ్న భోజనం పిల్లలకు అందుతున్నది. సమిష్టి కృషితో పాఠశాల పురోభివృద్ధిలోకి వస్తున్నది. విద్యార్థుల ప్రగతికి ఆటంకం కలిగించే అంశాలను పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ సభ్యులు మరియు తల్లిదండ్రులతో చర్చించి, వారిని పాఠశాల కార్యక్రమాలన్నింటిలో భాగస్వాములుగా చేయడం ద్వారా అడ్డంకులను అధిగమించడం జరుగుతున్నది. విద్యార్థుల ప్రవర్తనలో గుణాత్మక మార్పులు వస్తున్నాయి. తత్ఫలితంగా విద్యార్థుల అభ్యసన ఫలితాలు, విద్యా ప్రమాణాలు మెరుగుపడుతున్నాయి.

# School Leadership Academy Telangana

*A sign of a good leader is not how many followers  
you have, but how many leaders you create*

*M.K. Gandhi*

*"Leadership & Learning are  
Indispensable to Each other"*

*- John.F. Kennedy*



**State Council of Educational Research  
and Training, Telangana - Hyderabad**

**National Centre for School Leadership - NIEPA, New Delhi**